S. L = 2.113

Digitized by Google

7 = 10 = N° 2113

3 = 8 = 1

FL
7742

Digitized by Google

Digitized by Google

R.227.864

BIBLIOTHECAE THEOLOGICAE ET SCRIPTVRALIS EPITOME

23
R 56 a

Siue

INDEX

Ordine Alphabetico digeſtus

Ad promptius inuenienda & facilius intelligenda quæ in Scripturam ſacram a Doctoribus ſanctis, & a præcipuis aliquot Theologis elucubrata ſunt.

Adiectus eſt inſuper Catalogus Alphabetico item ordine concinnatus, Scriptores omnes, qui in Biblia aliquid vmquam ediderunt, comprehendens.

Auctore Fratre Angelo Roccha à Camerino, in ſacra Theologia Magiſtro, Ord. Erem. S. Auguſtini.

Ad Clementem VIII. Pont. Max.

7742

BIBLIOTECA

Romæ, Ex Typographia Dominici Baſæ. M. D. XCIV.

SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

Digitized by Google

SANCTISS. PATRI

CLEMENTI VIII.

PONT. MAX.

Frater Angelus Roccha à Camerino.

QVI nos, Beatissime Pater, non nobis ſolum ipſis natos eſſe dixit, & dixiſſe vere, & præclare ſenſiſſe mihi certe videtur. Si enim beneficentiæ munus, vel vtilitatum communicatio, qualiſcunque ſit, mutuò inter homines non intercederet, humanum genus non adeo diſciplinarum, atque artium varietate floruiſſet: nam qui ſibi tantum ipſi ſapit, vt Sa-

Digitized by Google

piens ille recte ait, nequidquam ſapit. Huius autem generis communicatio per ſcripta in vulgus edita, facilius & copioſius ſtudioſorum commoditati & vtilitati præſtari poteſt. Hinc ego, vtriuſque ſententiæ non immemor (quamuis autem nihil fere in hoc hominum genere ſim, aliquid tamen vt eſſem, ſemper adlaboraui) Indicem hunc Theologicum & Scripturalem, quem olim mihi ipſi fueram elucubratus, ſtudioſorum commoditati in lucem emitto, Plinij ſenioris auctoritate permotus: qui, vt ille alter iunior teſtatur, dicere ſolebat, nullum eſſe librum tam malum, vt non aliqua parte prodeſſet. Et hac in re terram ipſam imitatus ſum: quæ quamuis inculta, vel ob ſuam ipſius ſterilitatem ad bonas fruges victui humano perneceſſarias producendas

ido-

Digitized by Google

idonea non ſit, ipſa tamen aliquas ſemper ſponte ſua producit herbas, quæ tametſi nec vſui quotidiano, nec ſaltem frequenti, deſeruiunt, & paucis probantur, habent tamen aliquam virtutem ſibi congenitam, quæ aliqua in re ſuum interdum vſum, ſuamq. opem nobis elargitur. Grauiſſimos ac probatiſſimos ſacræ Theologiæ legi Scriptores: quorum opera, ſiue ſcripta, tot Codicibus, vel Tomis diſtincta ſunt, vt non ſine maxima animi perturbatione ac moleſtia inueniri queant quæ in libris quærenda ac legenda nobis ſeſe offerunt. Ego itaque Sacræ Theologiæ ſtudium facilius reddere cupiens, hunc confeci Indicem, quo quiſque præcipuorum Doctorum ſingula quæque ordine Alphabetico digeſta, & ob oculos poſita, commodius videre, & in

Digitized by Google

Tomis ipſis illico reperire queat. Scriptorum item, ac præſertim Patrum obſeruationes in ſacroſanctam Scripturam pro ea ipſa intelligenda, ad calcem omnium cuiuſcunque Scriptoris operum appoſui, quidque in ſingulo quoque ſit animaduerſione dignum, adnotaui, Elogijs quorumcunque additis, vt ſtudioſo cuique eorundem excellentia, ſiue quodlibet notatu dignum pateſiat. Omnium denique Scriptorum, vetuſtiorum præſertim, qui in ſacram Paginam Commentarios ediderunt, Index ad totius Libelli finem Alphabetico ordine, ſtudioſorum item commoditati conſcriptus extat. Multi ſane multa, maioriq. commendatione digna conſcripſerunt: ego vero, Beatissime Pater, ſpicas, ac racemos collegi, qui ipſorum forſan

ma-

Digitized by Google

manus effugerunt; eoſq. Sanctitati Tuæ,tanquam fructus aliqua ex parte tuo in Collegio Vaticano ſubſeciuis horis à me collectos,dedico & dono, vt me non ſolum ſtellionatus crimine liberem, verumetiam vt meas haſce vigilias è pauperculo ingenij mei ſcrinio depromptas, glorioſi tui Nominis inſcriptione videam cohoneſtatas ac decoratas. Deus autem clementia ſua immenſa Te Clementem diu incolumem nobis conſeruet ad vniuerſæ Chriſtianæ Reipublicæ dignitatem tuendam, & in dies augendam, Catholicamq. fidem ac diſciplinam in omnes Chriſtiani orbis partes diſſeminandam.

Romæ M. D. XCIV. Kalendis Februarij. Ex Clementino Typographiæ Apoſtolicæ Vaticanæ Collegio.

Digitized by Google

Digitized by Google

HEXASTICHON

In Bibliothecæ Theologicæ & Scripturalis Epitomen, ſiue Indicem.

Quæ docuere Patres, & quæ ſacra Pagina claudit,
Indicat hic facili paruulus arte Liber:
Declarat breuitate locos caligine merſos:
Scriptores omnes, qui viguere, docet.
Hinc breue cum facili perbelle iungit: vtroque
Iuncto quid tandem pulchrius eſſe poteſt?

Digitized by Google

Veteris Teſtamenti diuiſio.

Vetus Teſtamẽtum in ſex diuiditur partes: quarũ alia eſt

- Politica, quæ legis Moſaicę continet quaſi ſummam, vt in Pentateucho: cuius veluti partes ſunt:
  - Geneſis.
  - Exodus.
  - Leuiticus.
  - Numeri.
  - Deuteromium.
- Chronica, quæ ſacram deſcribit hiſtoriam, & decem abſoluitur libris, videlicet,
  - Ioſue.
  - Iudicum lib.
  - Ruth.
  - Regum IIII.
  - Paralip.II. abſque Oratione Manaſſe.
  - Eſdræ II.
  - Tobias.
  - Iudith.
  - Eſther.
  - Machabæorum II.
- Poetica ſiue hymnidica, & quaſi decantatiua: cuius partis libri ſunt III.
  - Pſalmorum.
  - Threnorum.
  - Canticorum.
- Dialectica & diſputatiua: quo in genere verſantur libri duo:
  - Iob.
  - Eccleſiaſtes.
- Oratoria, quę prophetica dicitur, ſeu quaſi declamatoria, & diuiditur ĩ homilias vel ſermones
  - Iſaiæ.
  - Hieremiæ.
  - Baruch.
  - Ezechielis.
  - Danielis.
  - Et in libros 12. Prophetarum
    - Oſee.
    - Iohelis.
    - Amos.
    - Abdiæ.
    - Ionæ.
    - Michææ.
    - Nahum.
    - Abacuc.
    - Sophonię.
    - Aggæi.
    - Zachariæ.
    - Malachię.
- Ethica, ſiue Moralis, de qua in tribꝰ agitur lib. ſcilicet,
  - Prouerbiorũ
  - Sapientiæ
  - Eccleſiaſtici

Digitized by Google

Noui Teſtamenti diuiſio.

Librorũ Noui Teſtamẽti, alij

- Euangelia
  - Matthæi.
  - Marci.
  - Lucæ.
  - Ioannis.
- Epiſtolæ, ſiue catecheſes, aut,
  - Vniuerſales,
    - Iacobi Apoſt. vna.
    - Petri Apoſt. Princip. 2.
    - Ioann. Apoſt. & Euãg. 3.
    - Iudæ vna.
  - Particulares Paulinę 14. ſcriptæ ad certos, vel
    - Populos, ad
      - Romanos 1.
      - Corinthios 2.
      - Galatas 1.
      - Epheſios 1.
      - Philippenſes 1.
      - Coloſſenſes 1.
      - Theſſalonicenſes 2.
      - Hebræos 1.
    - Perſonas, ad
      - Timotheum 2.
      - Titum 1.
      - Philemonem 1.
- Acta Apoſtolorum, quę primitiuæ Eccleſiæ continent
  - Praxim.
  - Vſum.
  - Executionem.
- Apocalypſis, ideſt, Reuelatio B. Ioannis, in quo libro deſcribitur futurus Eccleſiæ ſtatus.

Digitized by Google

Librorum Veteris ac Noui Teſtamenti conſonantia.

LIBRI LEGALES.

Geneſis liber Exodi liber Leuitici liber Numer. liber Deuteronomij liber	Quibus in Nouo Teſtamento reſpondent 4. Euangelia.	Matthæi, Marci, Lucæ, Ioannis,

LIBRI HISTORIALES.

Ioſue liber Iudicum liber Ruth liber Regum libri 4. Paralipomenon libri 2. Eſdræ libri 2. Tobiæ liber Iudith liber Eſther liber Iob liber Machabæorum libri 2.	Quibus in nouo correſpondēt	Acta Apoſtolorum.

LIBRI SAPIENTIALES.

Pſalmorum liber Prouerbiorum liber Cantica Canticorum Eccleſiaſtes liber Sapientiæ liber Eccleſiaſtici liber	Quibus in nouo reſpondent Epiſtolæ	Pauli 14. Canonicæ 7.

Digitized by Google

Librorum Veteris ac Noui Teſtamenti conſonantia.

LIBRI PROPHETARVM MAIORVM.

Iſaiæ liber
Ieremiæ liber, cum Baruch
Ezechielis liber
Danielis liber

LIBRI PROPHETARVM MINORVM.

Oſee liber
Ioelis liber
Amos liber
Abdiæ liber
Ionæ liber
Michææ liber
Nahum liber
Abacuc liber
Sophoniæ liber
Aggæi liber
Zachariæ liber
Malachiæ liber

} Quibus in nouo reſpondet lib. } Apocalypſis.

Digitized by Google

Scripturæ ſacræ ſenſuum diuiſio & explicatio.

Scripturæ ſacræ ſenſus vel eſt

- Litteralis, qui duplex eſt
  - Proprius.
  - Metaphoricus.
- Myſticus, qui triplex eſt
  - Moralis, vel Tropol.
  - Allegoricus.
  - Anagogicus.

Senſuum explicatio.

Littera geſta docet, quod credas Allegoria:
Moralis quid agas, quò tendas Anagogia.

Vel ſic

- Hiſtoria docet factum.
- Tropologia faciendum.
- Allegoria credendum.
- Anagogia appetendum.

Senſuum explicatio per hanc dictionem Hieruſalem.

Hieruſalem

- Hiſtoricè eſt ciuitas terrena.
- Tropologicè eſt typus animæ fidelis.
- Allegoricè, typus Eccleſiæ militantis.
- Anagogicè, typus Eccleſiæ triumphantis.

Digitized by Google

IVDICIVM

De vtilitate, quam quiſque ex aliquot primarijs Scripturæ ſacræ Expoſitoribus conſequi poteſt.

Hieronymus

Hiſtoriam ex Hebraicis, Græcisq. fontibus hauſtam docet: doctrinamq. ſuis in Epiſtolis dat, & in Prophetis.

Ambroſius & Origenes

Doctrinam Allegorijs, & Anagogijs refertam luculenter & eruditè præbent.

Gregorius & Chryſoſtomus

Senſus moribus formandis, ſacrisq. Concionatoribus aptos non minus doctè, quàm eloquenter exponunt.

Aurelius Auguſtinus

Dubijs in rebus, locisq. merſis caligine, & intellectu difficillimis dogmaticè fert lucem, & contra hæreticos acerrime pugnat, & exacte.

Thomas & Bonauentura

Breuem ac facilem, ſolidamq. doctrinam præbent cum pietate coniunctam: quorum alter Angelicè, alter Seraphicè.

Hugo Card. Lyranus, & Dionyſius Carthuſianus

Breuem ac facilem, tyroniq. non ſpernendam expoſitionem afferunt, vtrumque Teſtamentum exponentes.

Digitized by Google

Septuaginta duo Viri, Natione Hebræi: quorum ſex ex Tribu qualibet accerſiti fuerunt à Ptolemæo Philadelpho, ſecundo Aegypti Rege, ad vniuerſum Teſtamentum vetus ex Hebraica lingua in Græcam transferendum.

Ioſephus, Ezechias, Zacharias, Ioannes, Ezechias, Eliſæus ex tribu Iuda.

Iudas, Simon, Samuel, Adeus, Matthias, Eſchemias ex tribu Ruben.

Nehemias, Ioſephus, Theodoſius, Baſeas, Ornias, Datis ex tribu Gad.

Ionathas, Auxeas, Eliſæus, Ananias, Chabrias, Sachus ex tribu Aſer.

Iaſachus, Iacobus, Ieſus, Gabatheus, Simon, Leui ex tribu Nephtalim.

Iudas, Ioſephus, Simon, Zacharias, Somelus, Selemias ex tribu Manaſſe.

Sabatheus, Iaſon, Ieſus, Theodorus, Ioannes, Ionachas ex tribu Simeon.

Theodoſius, Iaſon, Ieſus, Theodorus, Ionas, Ionathan ex tribu Leui.

Theophilus, Abraham, Arſamis, Iaſon, Endemias, Daniel ex tribu Iſachar.

Ieremias, Eleazarus, Zacharias, Baneas, Eliſæus, Datheus ex tribu Zabulon.

Samuel, Ioſephus, Iudas, Ioathes, Cabel, Doſitheus ex tribu Ephraim.

Iſaelus, Ioannes, Theodoſius, Arſamenes, Abietas, Ezecelus ex tribu Beniamin.

Claruerunt anno ante Chriſti ortum 350.

Digitized by Google

INDEX THEOLOGICVS ET SCRIPTVRALIS

Magiſtro F. Angelo Rocchenſi à Camerino AVCTORE

De excellentia, & ſublimitate Scripturæ ſacræ.

MAIOR eſt Scripturæ ſacrę auctoritas, vt ſanctus aſſeuerat Auguſtinus, quàm humani ingenij perſpicacitas. [To. 3. li. 2. in Gen c. 5. in fine.] Eius ſublimitas, & excellentia tanta eſt, Gregorio teſte, [Greg. 20. li. Mor. c. 1.] vt omnem ſcientiam, omnemq. doctrinam ſine aliqua comparatione tranſcendat. Ipſa enim vera prædicat, ad cæleſtem patriam vocat, æternis deſiderijs ad ſuperna amplectenda cor legentis immutat, dictis obſcurioribus exercet fortes, & paruulis humili ſermone blanditur: nec ſic clauſa, vt paueſci debeat; nec ſic patet, vt vileſcat; vſu faſtidium tollit; & tanto amplius diligitur, quanto amplius meditatur: legentis animũ humilibus verbis adiuuat, ſublimibus ſenſibus leuat; aliquo modo cum legentibus creſcit, a rudibus lectoribus sẽper recognoſcitur, dictiſq. ſemper noua reperitur. Scientias præterea omnes atq. doctrinas, vt dictum eſt, ipſo ſuæ locutionis more antecellit: vno, eodemq. ſermone, dum narrat geſtum, prodit myſterium. Eſt itẽ, vt ait Auguſtinus, ſincera, & ſolida res, non fucatis eloquijs ambit ad animum, [Epiſt. Leo. a] nec vllo linguæ tectorio inane aliquid, aut pendulum crepat. Eiuſdem ſacræ Scripturę tanta eſt profunditas, vt idem Auguſtinus de ſe ipſo dixerit hunc in modum: Si eã ſolam ab ineunte pueritia vſque ad decrepitam ſenectutẽ maximo otio, ſummo ſtudio, meliori ingenio conarer addiſcere [Tom. 2. Epiſt. 3. nõ procul à principio.] (non quòd ad ea, quæ neceſſaria ſunt ſaluti, tanta in eis perueniatur difficultate) ſed cum quiſque ibi fidem tenuerit, ſine qua pie, recteq. non viuitur, tam multa, tamq. multiplicibus myſteriorum vmbraculis opacata, intelligenda proficientibus

reſtant: tantaq. non ſolum uerbis, quibus iſta dicta ſunt, ve-
rum etiam in rebus, quæ intelligendæ ſunt, latet altitudo ſa-
pientiæ, vt annoſiſſimis, acutiſſimis, fragrantiſſimiſq. cupi-
Eccl. 18 ditate diſcendi, hoc contingat, quod in Eccleſiaſtico habetur.
Hoc eſt: Cum conſummauerit homo, tunc incipiet. Ipſius de-
nique Scripturæ ſacræ excellentia, omnium rerum ſublimita-
Tom. 1. in princ. ſacræ Scripturæ. ti a ſancto Bonauentura comparatur, & propter altitudinem
dignitatis eminentiſſima recte appellatur, effluentiſſima prop-
ter plenitudinem bonitatis, perſpicuiſſima propter pulchritu
dinem honeſtatis, efficaciſſima propter magnitudinem virtu
tis, communiſſima propter amplitudinem charitatis, quæ
communiſſima habitudo dici debet.

De Vtilitate ſacrę Scripturæ.

2. Tim. 3. SCriptura omnis diuinitus inſpirata, vtilis eſt ad
docendum, ad arguendum, ad corrigendum, & ad
erudiendum in iuſtitia, teſte Paulo, vt perfectus
ſit homo Dei ad omne opus bonum inſtructus.
Serm. de communi. ca. 10. Hinc ait S. Auguſtinus: Nihil eſt quòd Scripturam accuſe-
mus, ſi forte nos in illa non intellecta in animo deuiemus.
Cum ipſã intelligimus, recti ſumus: cum autem ea non intel-
lecta praui ſumus, ipſam rectam dimittimus: non enim eam
deprauati deprauamus: ſed illa ſtat recta, vt ad illam corri-
gendi redeamus. Hæc enim noſtræ doctrinæ regula nuncupa-
Aug. lib. 3. de doctri. chr. ca. 3. tur, quia eodem Auguſtino teſte, non præcipit niſi charita-
tem, nec culpat niſi cupiditatem, & eo modo informat mo-
res hominum. Non aſſerit niſi catholicam fidem rebus præ-
ſentibus, præteritis, & futuris. Præſentium demonſtratio, eſt
præteritorum narratio, futurorum prænunciatio. Hæc autem
omnia ad charitatem nutriendam, & cupiditatem vincendã,
& extinguendam valent. Idem Auguſtinus alio in loco con-
In Pſal. 36 ſer. 1. co. 2. cludit in ea omnem morbum medicamentum ſuum habere.
Tom. 6. ca. 65. Et in libro contra Fauſtum, Mundi nitorem appellat dicens:
Scriptura ſacra tanquam ſæculi nitor nullius accipit adulan-
dam perſonam; ſed laudanda, & vituperanda hominum facta
uel ipſa iudicat, vel legentibus iudicanda proponit: nec ſo-
lum homines ipſos vel vituperabiles, uel laudabiles intimat,
verum etiam quædam in vituperabilibus laudanda, & vitupe-
Ibid. 96. randa in laudabilibus non tacet. Quid enim, ait, vtilius, vel
ſalu-

ſalubrius pie legentibus, vel audientibus Scripturam ſacrã conſuli, ac proſpici potuit, quàm vt non ſolum in ea laudabiles ad imitandum, & reprehenſibiles ad cauendum proponerẽtur, verum etiam bonorum declinationes, & lapſus in malum: ſiue denuo correcti in viã redeant, ſiue irreuocabiles maneant: & rurſus malorum immutationes, & prouectus in bonũ, ſiue perſeueraturi, ſiue iterum relapſuri: vt neque iuſti in ſuperbiã ſecuritate extollantur: nec iniqui medicinæ deſperatione obdurentur. Hinc idem Auguſtinus libro de Natura & Gratia, Scripturam ſacram ſpeculi nitorem appellat, quippe quæ admotarum ſibi perſonarum non tantum quæ pulchra ſunt, atque integra, ſed etiam quæ deformia, & vitioſa ſunt patefacit. Non enim vitia quæ cõmemorat, neceſſe eſt comprobare: ſed potius neceſſe eſt, vt quanto illa religioſius accipimus, tanto fidẽtius illa culpemus, quæ per veritatem certius culpanda didicimus. In ſacra igitur Scriptura omne genus boni tanquam in ſpeculo cernitur. Quare quidquid homo, eodem Auguſtino teſte, extra ſacram Scripturã didicerit, ſi noxium eſt, ibi damnatur: ſi vtile eſt, ibi inuenitur. Et cũ ibi quiſque inuenerit omnia, quæ vtiliter alibi didicit, multo abundantius ibi ea inueniet, quæ nuſquam omnino alibi: ſed in ipſarum tantummodo ſcripturarum mirabili altitudine, & mirabili humilitate diſcuntur. Hoc autẽ ſpeculum, vt idem Auguſtinus ait, neminem palpat, ſed qualis es, talẽ rem tibi demonſtrat. Intende, & vide: ſi ibi eſt aliquid, quod offendat, abi confuſus, & redi correctus. Ex hĩs igitur omnibus colligi poteſt, tantam in Scriptura ſacra vtilitatem comprehendi, quantam mente concipere nemo poteſt.

To. 3.

Libr. 2. de doctr. chr. c. 42. tom. 3

De temp. barb. ante med. to. 9.

Qualis Lector debeat eſſe Scripturæ ſacræ.

HVmilitatem, & pietatem ante omnia in Lectore ſacra Scriptura requirit, ſicut ex verbis Auguſtini perſpici poteſt, qui ait: Scriptura ſacra ſic loquitur, vt altitudine ſua ſuperbos irrideat, profunditate attentos terreat, veritate magnos paſcat, affabilitate paruulos nutriat. Hinc iniuſtis iniuſta, inſipientibus ſtulta, obſcœnis immunda, vanis ſuperflua videtur, vt ſanctus Bonauentura demonſtrat. Iuſtis autem & ſapientibus, mundis & rectis corde, contrario modo ſeſe offert, atque oſtendit: quia, vt ait Auguſtinus, palato non ſano pœna eſt panis, qui ſano eſt ſuauis;

In Gen. li. 5. c. 2. in fine.

Princip. ſacr. Ser. to. 1. pa. 7. a.

Lib. 7 cõf. c. 16. to. 1.

Digitized by Google

Libro.5. cõfeſſ.c.5.10. & 11. & oculis ægris odioſa eſt lux, quæ puris eſt amabilis. Talem ſe olim fuiſſe fatetur idem *Auguſtinus*: qui etiam ante ſuam plenam conuerſionem ad Chriſtum loquens, elationem, & imbecillitatem, atque imperfectionem ſuam hunc in modum declarauit: Inſtitui, animum intendere in Scripturas ſacras, vt viderem quales eſſent: & ecce video rem non compertam ſuperbis, neque nudatam pueris, ſed inceſſu humilem, ſucceſſu excelſam, & velatam myſterijs. Et non eram ego talis, vt intrare poſſem in eam, aut ceruicem inclinare ad eius greſſus. Non enim ſicut modo loquor, ita ſenſi, cum attendi ad illam Scripturam. Sed viſa eſt mihi indigna, quam dignitati *Tullianæ* cõpararem: tumor enim meus refugiebat modum illius, & acies mea non penetrabat interiora eius. Verũtamen illa erat, quæ creſceret cum paruulis: ſed ego dedignabar eſſe paruulus. Idẽ

Tom.1. Epiſt. 22. poſt medium. de ſe ipſo, Hieronymus ad Euſtochiũ ſcribens confeſſus eſt. Ipſe enim ſæcularium artium vana oblectamenta deguſtatus, & in quandam animi elationẽ, ſeu potius in vanitatem dilapſus, dulcedinem & ſuauitatem Scripturæ ſacræ, aſperitatem iudicabat. Hinc ait: Miſer ego lecturus Tullium, ieiunabam; & poſt noctiũ crebras vigilias poſt lacrymas, quas mihi præteritorũ recordatio peccatorũ ex imis viſceribus eruebat, Plautus ſumebatur in manus. Si quãdo in memetipsũ cõuerſus, Prophetas legere cœpiſsẽ, ſermo horrebat incultus: & quia lumẽ cæcis oculis non videbã, non oculorũ putabam culpã eſſe, ſed ſolis. Humilitas igitur, & pietas in legẽda, ſiue audiẽda Scriptura ſacra requiruntur, ſine quibus intelligi non poteſt: & cum ijs eiuſdem miram excellentiam quiſque cognoſcet: miram vtilitatẽ poſſidebit, miraſq. delicias deguſtabit. Huius enim generis hominibus, hoc eſt, humilibus & pijs, tam paruis quàm magnis

Epiſt. ad Leandr. ca. ante præf. in lib. Iob. liberaliſſime ſeſe præbet. Hinc S. Gregorius de magnis, & paruulis ait: Scriptura ſacra eſt fluuius planus, & altus: in quo Agnus peditat, ſiue ambulat, & Elephas natat. Et, vt S. Auguſtinus inquit, paruulis congruens, nullius generis rerum verba

Lib. 1. de Trin. ca. 1. tom 3. Ibid. c. 1. vitauit: ex quibus quaſi gradatim ad diuina, atque ſublimia noſter intellectus velut nutritus aſſurgeret. Immo, vt idem ait, nullo genere Scripturæ loquuntur, quod in conſuetudine humana non inueniatur: quia hominibus vtique loquuntur. Hæc de Lectore Scripturæ ſacræ.

Digitized by Google

De Origine ſacra Scriptura.

SCriptu ra ſacra Vniuerſa, eſt habitus ſapientialis & ſupernaturalis, qui habetur per reuelationẽ. Reuelatio eſt inſpiratio diuina, quæ vel per Deũ patrẽ facta eſt in lege antiqua, ſiue in veteri Teſtamento, vbi dicitur Moyſi: Ego ero in ore tuo, doceboq. te quid loquaris. Et Hieremiæ: Ecce dedi verba mea in ore tuo Et Ezechieli: Audies de ore meo verbum, & annunciabis ex me. Vel reuelatio facta eſt in Lege noua, ſiue in nouo Teſtamento per Chriſtum, vbi dicit Euangeliſta: Nemo nouit Chriſtum Dei filium, niſi Pater, neque Patrem niſi Filius, & cui voluerit Filius reuelare. Et huiuſmodi reuelatio facta eſt Euangeliſtis præſertim, & Apoſtolis, ſicut ipſemet Paulus teſlatur dicens: Euangelium quod euangelizatum eſt a me, non eſt ſecundum hominẽ: neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, ſed per reuelationem Ieſu Chriſti. Sacram igitur Scripturam vniuerſam per reuelationem & inſpirationem ad nos perueniſſe fatendum eſt.

Exod. 4. Hier. 1. Ezech. 3. Mat. 11. Gal. 1.

De Scriptura ſacræ Nominibus.

SCriptura ſacra ampliori nomine Biblia appellatur, quæ vniuerſum opus, hoc eſt veteris, ac noui Teſtamenti libros omnes comprehendit. Illud præſertim, Lex Domini dicitur, vel Lex ſcripta, ſeu Vetus, & Lex timoris: Hoc autem, Lex noua, ſiue Lex gratiæ & Lex amoris. Vetus eſt occultatio nouæ: & noua eſt manifeſtatio veteris, vt ait Auguſtinus: qui etiam addit, hanc ab illa differre figuris & figuratis, multitudine ac paucitate ſacramentorum: timore & amore, ſeruitute ac libertate. Appellatur etiam Scriptura ſacra liber vitæ ſcriptus intus quantũ ad ſenſum myſticum & latentẽ: foris, quantum ad ſenſum litteræ hiſtoricum, & patentem. Dicitur item verbum, ſermo, doctrina, mandatũ, iuſtificationes, præcepta, teſtimonia, iudicia, canon, & regula: ſed vſitatiori vocabulo, Teſtamentum dicitur, vt clauſum, & infirmum: infirmum, quia Lex vetus neminem ad perfectum duxit: clauſum, quia hæc eadem lex ob prophetias, & figuras ante mortem Chriſti vix intelligebatur. Sed Auguſtinus Inſtrumentum diſtinctius dicendum putat, quia Scripturis ſacris quiſq. inſtruitur ad ſalutem quid credere, quid ſperare, quidq.

De vera Relig. 17 & de catech. rud. cap. 4. & de Mor. eccl. c. 28. Hebr. 9. Lu c. 24. Lib. 3 c. 4 epiſt. 2. cõtra Pelag.

Digitized by Google

agere debeat: & quia eſt Scriptura authentica probatiſſimis Scriptoribus, ac teſtibus obſignata, & nulla falſitate ſuſpecta. Hæc autem nomina conueniunt genere, ſed ſpecie differũt, vt habetur in Gloſſa.nu.18.in eum locum. Hæc ergo accipies.

Num.18.

De ſacra Scriptura Diffinitione.

Ex Io. Dried.

DIffinitio, qua ſacræ Scripturæ natura, & ſubſtantia explicatur, alia eſt propria, ſiue ſtricta: alia vero ampla, ſeu latiori modo aſſignata. Illa, aut eſt explicita, quæ dicuntur Eloquia diuini Spiritus loquẽtis per Prophetas, & Apoſtolos in numerum, & ordinem ſacri Canonis recepta communi totius Eccleſiæ conſenſu: vel eſt implicita, hoc eſt, in breuẽ quandã ſummã contracta; & hoc modo ſumpta, nil aliud eſt ſacra Scriptura, quæ vno nomine dicitur Theologia, quàm ratio, & ſermo de Deo. Ampla uero diffinitio, quæ rectius deſcriptio appellatur, varie aſſignari poteſt, vt Hugo ſentit, ac ita docet: Sacra Scriptura eſt liber vitæ, cuius origo æterna, eſſentia incorporea, Scriptura indelebilis, aſpectus deſiderabilis, doctrina facilis, ſcientia dulcis, profunditas inſcrutabilis, verba innumerabilis; &, vt vnum tantũ verbum dicatur, Omnia. Hæc Hugo, de ſancto Victore. Alij vero hanc diffinitionem exactius perſcrutantes hunc in modum ſtatuendam dixerunt: Theologia, ſiue Scriptura ſacra eſt habitus ſapientialis, & ſupernaturalis. & ponitur habitus loco generis, cetera vero ponuntur loco differentiæ, hoc eſt ad differentiam ceterorum habituum, qui non ſunt ſupernaturales, ſed acquiſiti.

Vgo de. s. Victore De Arca Noe. nu. 2.

De Diuiſione Scripturæ ſacræ.

VNiuerſa Biblia in duo Teſtamenta diuiditur, in Vetus ſcilicet, & Nouum: illud inducit ad obſeruantiã legis Veteris per timorem pœnarum: hoc vero ad obſeruantiam legis Nouæ per amorem virtutũ. Diuiditur autem iuxta varia librorum argumenta, quadrifariam ex communi Theologorum ſententia, hoc eſt, in libros Legales, Hiſtoriales, Sapientiales, Prophetales.

Legales ſunt Moyſis libri, ideſt, Geneſis, Exodus, Leuiticus, Nu-

Numeri,Deuteronomium, quos Pentateuchum vocant. His in nouo Teſtamento,Quattuor Euangelia,Matthæi,Marci,Lucæ,& Ioannis correſpondent.

Hiſtoriales ſunt libri Soſue,Iudicum, Ruth, Regum, paralipomenon,Eſdræ,Tobiæ,Iudith,Heſter,Iob, Machabæorũ. Quibus in nouo Teſtamento Acta Apoſtolorum correſpondẽt.

Sapientiales ſunt,pſalmi,prouerbia Salomonis,Cantica Cãticorum,Eccleſiaſtes,Sapientia,Eccleſiaſticus. His in nouo Teſtamento paulinæ Epiſtolæ, & Canonicæ correſpondent.

Prophetales ſunt, Eſaias,Hieremias,Baruch, Ezechiel,Daniel,& Duodecim Prophetæ minores. Quibus in nouo Teſtamento Apocalypſis reſpondet.

Sed quoniam veteris Teſtamenti explicatio pro docendi ratione varia eſt,in ſex etiam partes diuidi poteſt, in Politicam ſcilicet,legis Moſaycæ libros quinque comprehendentem; in Chronicam,libros hiſtoriales paulo ſuperius nominatos complectentem,in Poeticam vel Hymniſticam, Pſalmorum,Trenorum, & Canticorum libros continentem;in Dialecticam ſiue diſputatiuam, Iob, & Eccleſiaſtes codices amplectentem; in Oratoriam cunctos libros Prophetales ſuperiori loco nominatos continentem:& in Ethicam, ſiue Moralem, Prouerbiorum, Sapientiæ,& Eccleſiaſtici libros comprehendentem.

De veteris Teſtamenti libris canonicis ex ſacroſancti Concilij Tridentini Decreto. ſeſſ. 4.

GEneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Ioſue, Lib. Iudicum, Ruth, Regum quattuor, Paralipomenon duo, Eſdræ primus, & ſecũdus, qui Nehemias dicitur, Tobias, Iudith, Eſther,Iob,Pſalterium Dauiticum centum quinquaginta pſalmorum, Prouerbia,Eccleſiaſtes, Cantica Canticorum, Sapientia, Eccleſiaſticus, Eſaias, Hieremias,Baruch, Ezechiel, Daniel, Oſeas, Ioel, Amos, Abdias,Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, Machabæorum primus,& ſecundus.Hi omnes ſunt libri Canonici veteris Teſtamenti.Dicti ſunt autem Canonici,ideſt authentici in eccleſiaſticum Canonem adſcripti: de quorum auctoritate nemini vnquam licet vel tantillum dubitare:quibus etiam,in omnibus Religionis, & Fidei controuerſiis,plena ſemper,& ubique adhibenda eſt fides.

Digitized by Google

Eſdræ autem tertius,& quartus, & *Machabæorum* tertius item,& quartus, inter Canonicos non recenſentur.

De Noui Teſtamenti libris Canonicis ex ſacroſancti Concilij Tridentini Decreto ſeſſ.4.

EVangelia quattuor, hoc eſt, Matthæi, Marci, *Lucæ*, Ioannis. Epiſtolæ Pauli quatuordecim, hoc eſt, ad Romanos, ad Corinthios duæ, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, ad Theſſalonicenſes duæ, ad Timotheũ duæ, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos. Epiſtolæ Catholicæ, ſiue Canonicæ ſunt ſeptem, vt Iacobi vna, *Petri* duæ, Ioannis tres, Iudæ vna, & Apocalypſis. Hæ autem Epiſtolæ Canonicæ dicuntur vel ad differentiam earum, quas alij ſub falſo Apoſtolorum nomine ediderant:& hæ ſolæ in Catalogum ſacrarum Scripturarum receptæ ſunt. Et quamuis ob hanc rationem Pauli etiam Epiſtolæ Canonicæ dici poſſent, his tamen impoſitum eſt hoc nomen commune, cum peculiare nomen ſortiri nequirent ad neminem directæ. Dicuntur etiam Catholicæ ideſt vniuerſales non ſolum quia fidei doctrinam, quæ vniuerſalis eſt,& a communi Apoſtolorum conſenſu nihil diſcrepat, complectuntur (hinc Auguſtinus has Epiſtolas vocauit Apoſtolicas) ſed quia vniuerſaliter fidelibus, ſiue Iudæis, qui diſperſi erant, ſicut fecit *Petrus*, vel omnibus Chriſtianis ſub eadem fide degentibus à diſcipulorum Domini cœtu dedicatæ ſunt, non alicui homini, Genti, aut Ciuitati, ſicut a *Paulo* factum eſſe conſtat.

De fide & operibus. c.14.to. 4.

De Veteris Teſtamenti tranſlatione, & vulgata editione.

VEtus Teſtamentum ex Hebræo in linguam Græcam per 72. Interpretes ab Eleazaro Iudæorum Pontifice ad hanc rem præſtandam ſelectos trecentis plus minus ante Chriſtum natum annis tranſlatum fuit hortatu Ptolemæi Filadelphi, qui vt Bibliothecam ſuam celeberrimam 70. millibus libris cõſtructam codicibus, etiã hiſce Sacris inſigniret, Iudæos ad centum viginti millia libertati reſtituit,& dona votiua, hoc eſt, argenti centum,& auri quinquaginta talenta ad crateras,& libatoria facienda, necnon & gemmas innumeras Hieroſolymam miſit. Sed quod mirum, & di-

uino

Digitized by Google

uino conſilio factum eſt, Viri illi 72. ſeorſum in ſeparatis 72. cellulis locati, vt ait Auguſtinus, quod omnes interpretati ſunt, iiſdem verbis omnibus & ſententijs ab initio ad finem vſque, vnum & idem erat ac ſi vnus fuiſſet interpres, ac tranſlator, quoniam vnus re vera ſpiritus in omnibus erat. Septuaginta igitur Viri, 22. veteris Teſtamenti volumina verterunt, & multa omnes illi Interpretes teſtimonia de Chriſto, ac de ſanctiſſima Trinitate in ſua Trãslatione Spiritus ſancti inſtinctu omiſerunt ne ſcandalizarent Ptolemæum eorum myſteriorum non capacem, & ne canibus ſanctũ darent. Iuſtinus martyr dictas cellulas 72. iuſſu Ptolemæi conſtructas fuiſſe, ſeqi domuncularum veſtigia in Phari arce Alexandriæ vidiſſe teſtatur, dictãq. eorundem Interpretum ſeparatam ſeſſionem verã fuiſſe credit. Tertullianus itidem aduerſus Gentes. Idẽ fere ait Irenæus lib. 3. cap. 25. Idẽ Epiphanius de menſ. & pond. Hieronymus vero, quod de Cellulis narratur, plane irridet dicẽs: Neſcio quis primus auctor ſeptuaginta cellulas Alexandriæ mendacio ſuo ſtruxerit, cum Ariſteas Regis cubicularius, & Ioſephus multo poſt tẽpore nil tale ſcriptum reliquerint, etiã ſi multa alia de ſeptuaginta Interpretibus narrent: Septuaginta tamen Interpretibus plurimum interdum defert, eoſq. Spiritu ſancto plenos fuiſſe ait. Horum Translationẽ ab alijs deinde vitiatam, a Luciano, Heſychio, & Origene emendatã fuiſſe Hieronymus oſtendit: & in quadam ad Auguſtinum epiſtola inter Auguſtini epiſtolas locata inquit: Miror, quomodo ſeptuaginta Interpretum libros legas, non puros, vt ab eis editi ſunt, ſed ab Origene emendatos, ſiue corruptos per obelos, & aſteriſcos. Ante enim Origenem, vt alibi idẽ Hieroymus ait, quot erant codices, tot erant exemplarium diuerſitates. Quondam enim poſt 72. Interpretes multi alij de integro laborem vertendi ex Hebræa lingua in Græcam ſuſceperunt, & præſertim Aquila Iudæus tempore Adriani Cæſaris, Theodotion Epheſinus, Imperatore Cõmodo, & Symmacus ſub Seuero. Quare Epiphanius in libro de pond. & menſuris ait, Origenem poſt quattuor editiones, hoc eſt, Septuaginta Interpretum, Aquilæ, Symmachi, & Theodotionis, & poſt quintam incerti Auctoris, duas alias translationes Græcas inueniſſe: ex quibus duo genera exemplarium diuerſa confeciſſe, confuſionemq. potius, quàm diſtinctionẽ produxiſſe, aut rei veritatẽ propalaſſe aſſeuerat. Hinc factum eſt, vt Hieronymus Latinam, Græ-

De ciuitate Dei, li. 18. c. 42.

Apolog. 1. ad Gentes

Apolog. c. 18. & 19.

Prolog. in Pentateuchum.

Hieron. Præf. in Paralip.

Tom. 2. epiſt. 11.

Præf. in Ioſue.

Aug. lib. 18 de Ciuit. c. 43.

Epiphanius.

Græcam, Hebraicam, & Chaldæam linguam callens non ſolũ veteres editiones, vt potuit, emendarit, ſed ſeptimã fecerit quæ mox a Sophronio Græco ſermone donata fuit: Nã Damaſi Papæ iuſſu vetus Teſtamentũ ex Hebræa lingua, Nouum ex Græca conuertit, ſicut de Veteri teſtatur Auguſtinus dicens: Presbyter Hieronymus, homo doctiſſimus, & omnium trium linguarum peritus. Scripturas ſacras non ex Græco, ſed ex Hebræo in Latinum eloquium conuertit. *Hæc* igitur ſancti Hieronymi Translatio eſt editio vulgata, qua Damaſi, ſequentiũq. ſummorum *P*ontificum ſtudio nunc in *E*ccleſia Catholica, & ſancta Dei vtimur, Pſalterio excepto, quod Septuaginta Interpretum eſt, ſed à Hieronymo emendatum, & ab Eccleſia ſuſceptum fuit vt ipſemet in *A*pologia aduerſus Ruffinum teſtatur. Pſalterium vero *H*ieronymi in Eccleſia haudquaquam recipi potuit, ne fidelibus in editione Interpretum aſſuetis ſcãdalum oriretur, vt Auguſtinus ait *H*ieronymo hac de re conquerenti reſpõdens: veteris enim cantus in Eccleſijs tritus erat, & vulgatus. *H*inc in editione pſalmorum, qua nunc vtimur in Eccleſia, cum ſit Septuaginta Interpretum, multa reticentur vel obſcura redduntur propter cauſas ſuperius aſſignatas, vt uidere licet per illud *P*ſalmi: Apprehendite diſciplinam, ſicut nunc in Eccleſia legimus; Translatio enim Hieronymi habet: Oſculamini filium, quod eſt clarius, quàm: Apprehẽdite diſciplinã, quæ etiam per Filium, qui eſt ſapientia Patris, intelligi debet. Auguſtinus etiam, dum ſibi vetus Teſtamentum citare accidit, Translationem LXXII. Interpretum ſectatur.

De Ciui. Dei lib. 18. c. 43.

Eugub. præf. in Moyſem.

To. 2. lib. 2 non procul fine.

Editio igitur Vulgata, quam S. Iſidorus Hieronymianam, S. Gregorius Nouam translationem vocant, libros partim ex S. *H*ieronymi translatione, vel emendatione ſuſceptos comprehendit; partim vero retentos ex antiquiſſima quadam editione Latina, quam S. *H*ieronymus Communem, & Vulgatam, S. Auguſtinus Italam, S. Gregorius Veterem translationem appellat.

Iſid. 6. Etymol. 5. & de diu. off. 12. S. Greg. 20 Moral. 24. S. Hier. 49. Iſa. S. Aug. 2. de doctr. 14. Et 18. de Ciu. 43. S. Greg. Ep. dedic. ad Leandr. c. 5 in fi.

Nouum Teſtamentum quanam lingua ſcriptum fuerit: & quomodo in eo citetur Vetus.

NOuum *T*eſtamentum, *H*ieronymo teſte, Græcum eſſe dubitandum non eſt, Matthæo excepto, qui primus in Iudæa propter eos, qui ex circumciſione crediderant, Euangelium Chriſti Hebraicis lit-

teris

Digitized by Google

teris, uerbiſq. compoſuit; quod quis poſtea in Græcum tranſtulerit, non ſatis certum eſt. Excipitur etiam Epiſtola Pauli ad Hebræos. Nam vt ait idem Hieronymus, ſcripſit Paulus hãc Epiſtolam vt Hebræus Hebræis Hebraice, id eſt, ſuo eloquio diſertiſſime, vt ea, quæ eloquenter ſcripta fuerant in Hebræo, eloquentius verterentur in Græcum. Hinc a ceteris Pauli Epiſtolis diſcrepare videtur. Hanc vero Epiſtolam ab Apoſtolo Hebraica lingua ad Hebræos conſcriptam Lucas Euangeliſta poſt exceſſum Pauli Græco ſermone confecit, vt Auctores tradunt. Hoc autem maxima conſideratione dignum eſt, cur Apoſtoli, & Euangeliſtæ Vetus Teſtamentum diuerſimode citent: Paulus enim, vt ait Hieronymus, cum Hebræis diſputans non iuxta Hebraicum, quod rectum eſſe cognouerat, ſed iuxta LXX. Interpretes locutus eſt. Lucas item, qui magis Græcas, quam Hebraicas litteras nouit, teſtimonijs Grecis magis utitur, quàm Hebræis. Mattheus autem, & Ioannes, quorum alter Hebræo, alter Græco ſermone Euangelia texuerunt, teſtimonium de Hebraico non de LXX. Interpretibus proferunt. Hæc Hieronymus, qui hanc dubitationem libro 15. Commentariorum in Iſaiam ſoluit, dicens: Apoſtoli, & Euangeliſtæ vbicunque de Veteri Teſtamento ponunt teſtimonia, ſi inter Hebraicum, & LXX, nulla ſit diuerſitas, tunc vel ſuis, vel LXX. Interpretum verbis vti ſolent. Si autem aliter in Hebræo, aliter in veteri editione ſenſus eſt, Hebraicum magis, quàm LXX. Interpretes ſecuntur. Id quod latè oſtendit idem Hieronymus in Nouum Teſtamentum, & Prophetas, & & præſertim in Epiſtola, quam ad Pammachium ſcribit, vbi varietatem multorum locorum recenſet, & explanans ait: Apoſtoli, & Euangeliſtæ aliquando Veteris teſtamenti adducunt teſtimonia, vt ſenſum, & non verba citent. Sermonum tamen uarietas, ſpiritus vnitate concordat, quamuis nec cum Septuaginta, neque cum Hebræis verba conueniant. Idem fere ait in Epiſtola ad Epheſios, vbi concludit, non eſſe confugiendum ad apocrypha, ſi uerbis diſſentiant, quæ ab Apoſtolis citantur ex ueteri Teſtamento: ſed ſciamus, inquit, veteris Teſtamenti eſſe, quæ ab Apoſtolis citantur. Illud igitur quod in Matthæo legitur: Ex Aegypto vocaui filium meum, quamuis in codicibus noſtris, vel LXX. Interpretum non habeatur, habetur tamen in Oſea iuxta Hebraicam veritatem. Quam rem LXX. ſubticuerunt propter rationem ſuperius aſſignatam; pro quo tran-

Hieron. ad Damaſum in 4. Euangel. to. 3. & de ſcript. eccleſiaſ. to. 1.

De ſcrip. eccl. tc 2.

Lib. 5. in c. 6 Iſaiæ. to. 4.

Præf. ad Euſtochiũ.

Epiſtola. 101. to 2.

Cap. 5. to. 6.

Cap. 2.

tranſtulerunt: Paruulus eſt Iſrael, & dilexi eum: & ex Aegypto vocaui filios eius. Pro eo etiam, quod habetur in eodem Euangeliſta, Nazaræus vocabitur, in Hebræo legitur: Nazaræus de radice eius creſcet. Quod ait Marcus Euangeliſta: Puella, tibi dico, ſurge, in Hebræo tantum eſt, Puella ſurge, vt ſonant hæc verba, Thalitha cumi.

Cap. 2.

Cap. 5.

Paulus item ſcribens ad Epheſios adhibet ſententiam illam Geneſeos: Propter hoc relinquet homo patrem ſuum, & matrē ſuam, & adhærebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna, ut habetur in codice Hebræo, ſed prętermittit pronomina, & totam illam clauſulam, Et adhærebit vxori ſuæ, dicens: Propter hoc relinquet homo patrem, & matrem, & erunt duo in carne una, vt videre licet in Codicibus Gręcis. Multa, & pene infinita id genus loca reperiuntur; nec tamen Apoſtoli, & Euangeliſtæ redarguendi ſunt, nec ad apocrypha confugiendum eſt ob rationes in medium adductas.

Gen. 2.

Epheſ. 5.

De *Scripturæ ſacræ Emendatione.*

VVlgatam editionem, qua nunc in Eccleſia vtimur, Concilium Tridentinum ſeſſione 4. potiſſimum vero Scripturam veterem, quam emendatiſſime imprimendam eſſe mandauit. Modum emendandi Scripturam ſacram in libro 2. de Doctrina Chriſtiana docet Auguſtinus dicens: In codicibus emendandis debet primitus inuigilare ſolertia eorum, qui Scripturas diuinas noſſe deſiderant. Emendatis non emendati cedant, ex vno duntaxat interpretationis genere venientes. In ipſis autem interpretationibus Itala ceteris præferatur. Nam eſt verborum tenacior cum perſpicuitate ſententiæ. Et latinis quibuſlibet emendandis Græci adhibeātur, in quibus LXX. Interpretum, quod ad vetus Teſtamentum attinet, excellit auctoritas: Qui iam per omnes peritiores Eccleſias tāta præſentia Spiritus ſancti interpretati eſſe dicuntur, vt os vnum tot hominum fuerit. Qui ſi, vt fertur, multiq. non indigni fide prædicant, ſinguli cellulis etiam ſingulis ſeparati cum interpretai eſſent, nihil in alicuius eorum codice inuentum eſt, quod non iiſdem verbis, eodemq. verborum ordine inueniretur in ceteris: quis huic auctoritati conferre aliquid nedum præferre audeat? Quamobrem ſi quid aliter in Hebræis exemplaribus inuenitur, quàm iſti poſuerint, cedēdum eſſe arbitror diuinæ diſpenſationi, quæ per eos facta eſt.

Cap. 15. & 10. to. 3.

Latini

Latini codices veteris Teſtamenti, ſi neceſſe fuerit, Græcorum auctoritate emendandi ſunt, & eorum potiſſimum, qui cũ Septuaginta Viri eſſent, ore vno interpretati eſſe perhibentur. Libros autem noui Teſtamenti, ſiquid in Latinis varietatibus titubat, Græcis cedere oportere non dubium eſt, & maxime qui apud Eccleſias doctiores, & diligentiores reperiuntur. Hæc Auguſtinus: qui etiam libro xj. contra Fauſtum ait: Si de fide exẽplarium quæſtio verteretur, ſicut in nõnullis, quæ & paucæ sũt, & ſacrarum litterarum ſtudioſis notiſſimæ ſententiarum varietates, vel ex aliarum regionum codicibus, vnde ipſa doctrina commeauit, noſtra dubitatio diiudicaretur; vel ſi ibi quoq; codices uariarent, plures paucioribus, aut vetuſtiores recentioribus præferrentur. Et ſi adhuc eſſet incerta uarietas, præcedens lingua, unde illud interpretatum eſt, conſulatur. Ex his igitur, modus emendandi ſacram Scripturam accipiendus eſt, quando inter lectiones varias alteram illarum volumus eligere: nam ſi de lectione certa Editionis vulgatæ conſtet, nullo modo illam emendare licet ex Græca vel Hebraica lectione poſtquam Concilij Tridentini Decreto ſancitum eſt, Vulgatã Editionem Latinam, authenticam eſſe, ac retinendam. Pro qua re præſtanda multis abhinc annis adlaboratum eſt Romæ, complurium exemplarium, & vetuſtiſſimorum collatione facta, ſanctorumq. Patrum codicibus conſultis, doctiſſimorumq. virorum iudicio non ſine magnis laboribus, multiſq. vigilijs, atque impenſis. Quare ex Sacroſancti Concilij Tridentini Decreto Pius. IV. Pont. Max. pro ſua in omnes Eccleſiæ partes incredibili vigilantia lectiſſimis aliquot S.R.E. Cardinalibus, alijſq. tum ſacrarum litterarum, tum variarum linguarum peritiſſimis viris hanc emendandi prouinciam demandauit. Huius generis inſtitutũ Pius V. proſecutus eſt: quod deinde ob varias, grauiſſimasq. Sedis Apoſtolicæ occupationes iãdudũ intermiſſum, Sixtus V. reuocauit: & opus iã confectũ typis mãdari iuſſit; ſed preli vitio illud ipſum iterata diligentia dignũ cenſuit, & ſub incudem reuocandum decreuit. Id quod Gregorij XIV. iuſſu ad mentem Sixti V. recognitum, ſub initium Pontificatus Clementis VIII. Deo bene iuuante eiuſdẽ Sixti inſcriptione in lucem prodijt. Quid autem in hac Vulgata Bibliorum Editione præſtitum ſit, in Præfatione, quæ ad frontem eorundem Bibliorum extat, videre eſt. Cap. 2. 14

De ſacra Scriptura Senſibus.

Cap.5. AVguſtinus in libro de Vtilitate credendi, & in lib.
Cap.2. de Geneſi ad litterã imperfecto, quadruplicẽ Scripturæ ſacræ interpretandi rationem ponit. *Prima* eſt ſecundum hiſtoriam, & hic ſenſus dicitur litteralis, cum res ſiue diuinitus, ſiue humanitus geſta commemoratur. Secunda, eſt Allegoria, cum figurate dicta intelliguntur. *A*nagogia, cum veteris, & noui Teſtamenti congruentia oſtenditur. Tropologia, ſiue Moralis, cum dictorum, factorumq. redduntur cauſæ. Littera item factum docet: *A*llegoria, quid credendum: *M*oralis ſiue Tropologia, quid agendum: Anagogia, quo tendendum. Hi quattuor uero ſenſus in hac dictione Hieruſalem hunc in modum declarari queunt. Hieruſalem hiſtorice, ſiue ſecundum litteram, eſt Ciuitas terrena: *T*ropologice eſt typus animæ fidelis: Allegoricè, typus Eccleſiæ militantis: Anagogice, typus Eccleſiæ triumphantis. Sed quamuis multa ſacræ Scripturæ loca ſecundum dictos ſenſus exponi valeant, nõnulla tamen ſenſum litteralem nõ admittunt, vt Cantica Cãticorum. Hic enim liber non niſi myſtice exponi poteſt. Hinc forſan Origenes hæc ipſa Canticorum Cantica ante annum trigeſimum, haudquaquam legenda putauit. Hieronymus etiã in Ezechielem ſcribens ait; Niſi quis apud Hebræos ætatem ſacerdotalis miniſterij, ideſt, trigeſimum annũ impleuerit, nec principium Geneſeos, nec Canticum Canticorum, nec exordium, nec finem Ezechielis legere permittitur, vt ad perfectã ſcientiam, & myſticos intellectus plenum humanæ naturæ tẽpus accedat. *H*æc Hieronymus. Sicut autem multa Scripturæ loca ſenſu carent litterali, ita etiam multa myſticum ſenſum non admittunt. Allegoria enim, necnon *T*ropologia, atque
In cap. 1. Abac & c. 2. Ionæ. Anagogia liberę ſunt, & his tantum legibus, teſte Hieronymo, circumſcriptæ, ut pietatem ſequantur, cum *H*iſtoriæ Lex atque ijs eadem non exiſtat. Hiſtoria enim ſtricta eſt, & euagandi non habet facultatem, ut alijs in locis clarius demonſtratur. Hæc de ſenſibus. Nunc vero ad eos, qui ſacram Scripturam interpretati ſunt, accedamus.

BIBLIA

BIBLIA COMPLVTENSIS LEONI X. PONT. MAX. DICATA

FRANCISCI XYMENII CARD. Ordinis Minorum, immenſis ſumptibus, laboribus, ac vigilijs edita: in ſex Tomos diuiſa, ac varijs linguis, & Interpretibus illuſtrata Anno Domini 1510.

TOMO PRIMO.

PEntateuchus Lingua Hebræa, & Chaldæa, Græca, atque Latina ex translatione Septuaginta Interpretum, necnon Beati Hieronymi, illuſtratus.

Tomo Secundo.

Libri Ioſue, Iudicum, Ruth, Regum, atque Paralipomenon, *iiſdem* translationibus, & linguis, Chaldaica excepta, quæ in ſequentibus etiam non habetur.

Tomo Tertio.

Libri Eſdræ, Nehemiæ, Tobiæ, Iudith, Heſter, Iob; Pſalmorum, Prouerbiorum, Eccleſiaſtes, Canticorum, Sapientiæ, atque Eccleſiaſtici, iiſdem translationibus, & linguis, exceptis ijs libris, qui apud Hebræos non reperiuntur.

Tomo Quarto.

Libri Prophetarum, & Machabæorum iiſdem translationibus, & linguis; ijs exceptis libris, qui apud Hebræos non reperiuntur.

Tomo Quinto.

Teſtamentum nouum uniuerſum, Græca, Latinaq. lingui, cum interpretatione nominum Hebræorum, Chaldæorum, atque Græcorum noui Teſtamenti, necnon cum Dictionario Græco in idem.

Tomo Sexto.

Vocabularium Hebraicum, atque Chaldaicum, in vetus Teſtamentum, cnm interpretatione Hebraicorum, Chaldæorum, Græcorumq. nominum veteris, ac noui Teſtamenti; necnon cum introductione Grammaticæ in Hebraicam linguam.

Digitized by Google

BIBLIA REGIA QVADRI LINGVIS, HOC EST

HEBRAICA, GRAECA, ET LATINA cum Paraphraſi Chaldaica,& Latinis verſionibus à Benedicto Ariæ Montano Hiſpalenſi ex Philippi Catholici Regis mandato elaborata, cum Complutenſi, & correctiſſimis alijs exemplaribus collata,in octo partes diuiſa, & à Plantino Antuerpiæ. 1569 excuſa.

TOMO PRIMO.

PEntateuchus,ideſt,Geneſis,Exodus,Numeri,Leuiticus, & Deuteronomium hoc in tomo continentur.

Tomo Secundo.

A libro Ioſue, Iudicum,& Ruth,vſque ad Paralipomenō incluſiuè Tomus hic completur.

Tomo Tertio.

A libro Eſdræ vſque ad librum Eccleſiaſtici item incluſiue Tomus hic protenditur.

Tomo Quarto.

Ab Eſaia Propheta vſque ad libros Machabæorum incluſiue Tomus hic complectitur.

Tomo Quinto.

A Matthæo Euangeliſta,vſque ad Apocalypſim,cum lingua Syriaca,loco Hebraicæ linguæ.

Tomo Sexto.

Lexion Græcum,& Inſtitutiones linguæ Græcæ ad ſacri apparatus inſtructionem.

Tomo Sepimo.

Communes,& familiares Hebraicæ linguæ Idiotiſmi, ſiue Theſaurus linguæ Sanctæ cum verſione Sanctis Pagnini Lucenſis.

Tomo Octauo.

Biblia Sanctis Pagnini Lucenſis,Vniuerſa varijs rebus ſtudioſorum commodo illuſtrata.

Digitized by Google

DE VARIIS GLOSSARVM EDITIONIBVS.

Gloſſa ordinaria & Interlinearis cum Nicolao de Lyra in vtrumque teſtamentum.

Tomo Primo.

IN Pentateuchum.
In Ioſue.
In librum Iudicum, Ruth. &
In quattuor libros Regum.

Tomo Secundo.

IN Paralipomenon.
In Eſdram.
In Nehemiam.
In Tobiam.
In Iudith.
In Eſter.
In Iob.
In Pſalterium.
In Prouerbia.
In Eccleſiaſten.
In Cantica Canticorum.
In Sapientiam.
In Eccleſiaſticum.

Tomo Tertio.

In Eſaiam.
In Hierem. & lamentationes.
In Baruch, & Ezechielem.
In Danielem.
In Oſeam.
In Iohelem.
In Abdiam.
In Ionam.
In Micheam.
In Naum.
In Abacuch.
In Sophoniam.
In Aggeum.
In Zachariam.
In Malachiam.
In Machabaos.

Tomo Quarto.

IN Euangelia, & in omnes Epiſtolas.
In acta Apoſtolorum, & in Apocalypſim.

ALIA GLOSSARVM EDITIO.

Gloſſa Ord. cum Interlineari: Poſtilla Nicolai de Lyra, Moralitatibus eiuſdem, Additionibus Pauli Burgenſis, & Replicis Matthiæ Doringi, habet partes ſeptem.

Prima Pars.

IN Pentateuchum.

Secunda Pars.

In libros Ioſue,
Iudicum.

Tobia,	*Ruth.*	*Regum.*
Iudith.		*Paralip.*
Heſter.	*Nehemia.*	*Eſdra.*

Tertia

Tertia Pars.

IN *Iob.*
Pſalmos.
Prouerbia.
Eccleſiaſticum.
Cantica Canticorum.
Librum Sapientiæ.
Eccleſiaſticum.

Quarta Pars.

IN *Prophetas omnes, & in lib. Machab.*

Quinta Pars.

IN *quatuor Euangelia.*

Sexta Pars.

IN *Acta Apoſtolorum:*
In omnes S. *Pauli Epiſtolas.*
In Epiſtolas Canonicas.
In Apocalypſim.

Septima Pars.

R*Epertorium alphabeticum.*

ALIA GLOSSARVM EDITIO.

Poſtilla Nicolai de Lyra cum Additionibus, & Replicis abſque Gloſſa ordinaria, & Interlineari in quattuor Tomos diuiſa.

P*Rimus Tomus complectitur Gen. Exod. Leuitic. Num. Deuteron.* Ioſue, *Indic. Ruth, & Regum libros.*
Secundus continet Paralip. *Eſdra, Tob. Iudith, Eſter, Iob, Pſalm. Prouerb. Eccleſ.* Cantic. *Sap. Eccli. libros.*

Tertius complectitur Prophetas Maiores, *&* Minores, *& Machabaorum libros.*

Quartus Euangelia, *quattuor, Epiſtolas omnes,* Actus Apoſtolorum, *& Apocalypſim comprehendit.*

DE IIS, QVI GLOSSAM IN BIBLIAM conſcripſerunt.

S*Trabus Gloſſæ ordinariæ auctor floruit anno ſal.* 840.

Anſelmus Laudunenſis Gallus, Interlinearis *auctor, claruit anno* 1110.

Nicolaus Lyranus ord. franciſcani claruit. anno 1320.

Burgenſis Additionũ auctor claruit. 1430.

Matthias Doringus franciſcanus Replicarũ auctor claruit. 1440.

Hanc Gloſſam in tantam molem congeſtam, vel redactam Baſileæ imprimendã curauit Frater Cõradus Leontorius Mulbrunenſis. 1508.

Sed poſtrema Lugdunenſis editio 1545. *Et Veneta* 1588. *ſunt multo illuſtriores.*

S. AV-

S. AVGVSTINI OPERA OMNIA IN DECEM TOMOS DISTINCTA, & ordine Alphabetico diſpoſita:

Necnon tribus Indicibus illuſtrata, quorum primus, locorũ aliquot Scripturæ ſacræ conciliationes: alter, eiuſdem Auctoritates plurimas declaratas: tertius vero locupletiſſimus, quæ a Sancto Auguſtino inſigniter dicta ſunt, complectitur.

ABuſionum gradus duodecim. to. 9.
Contra Academicos, libri tres. to. 1.
De actis cum Felice Manichæo, libri duo. to. 6.
Contra Adimantum Manichei diſcipulum, ibidem.
De ſecundi aduentus die. to. 2.
De tempore ſecundi aduentus incerto, ibidem.
Contra aduerſarium legis & prophetarum, libri duo. to. 6.
In aduerſis conſolatio. to. 2.
De adulterinis coniugijs ad Pollentium, lib. 2. to. 6.
De afflictione piorum. to. 2.
De afflictionibus patienter ferendis ibidem.
De agone Chriſtiano, lib. 1. to. 3.
De agri dominici cultura. to. 9.
De altercatione Eccleſiæ & Synagogæ dialogus. to. 6.
De amicitia, lib. 1. to 4.
De amicitia vera. to. 2.
De anima & eius origine, li. quatuor. to. 7.
De anima incorporea. to. 2.
De actu animæ, ſine corpore. ibid.
De animæ immortalitate. to. 1.
De animæ quantitate. eodem.
De animæ pugna. to. 9.
De animarum origine. to. 2.
De duabus animabus contra Manichæos, lib. 1. to. 6.
De animi tranquillitate. to. 2.
Annotationũ in Iob, lib. 1. to. 4.
De antichriſto tractatus. to. 9.
Apocalypſis Ioãnis expoſitio, ibi.
De arbore ſcientiæ boni & mali tractatus, eodem.
Ad articulos Auguſtino falſo impoſitos reſponſio. to. 7.
Arianorum ſermo. to. 6.
Contra Arianos. to. 2.
Contra Arianorum ſermonem, lib. 1. to. 6.
De Aſſũptione beatæ Mariæ virginis. to. 9.
Auguſtini regula. to. 1.
Auguſtini vita per Poſſidonium. to. 1. in principio.

BAptiſmi contra Donatiſtas, libri 7. to. 7.
De vnico baptiſmo contra Petilianum, lib. 1. eodem.
De baptiſmo paruulorum. to. 2.
An baptizatus fuerit Petrus. ib.
De beatitudine vera. to. 2.
De bene viuendo. to. 2.

De benedictionibus Iacob patriarche tomo 3.
De blaſphemia in ſpiritum ſanctum tomo 10.
De blaſphemijs Manichæorum. tomo 2.
De boni natura cõtra Manichæos. lib. 1. tomo 6.
De bono coniugali cõtra Iouinianum. tomo 6.
De bono diſcipline, ſer. tomo 9.
De bono viduitatis, lib. 1. to. 4.
Quomodo ad bona homines ſint cogendi. tomo 2.
Breuiculus collationum cum Donatiſtis. tomo 7.

CAntici noui, lib. 1. to. 9.
De cataclyſmo; ſer. ibi.
Categoriæ decem. tomo 1.
De cathechizandis rudibus, lib. vnus. tomo 4.
De catholica Eccleſia incremento. tomo 2.
Ceciliani innocentia. to. 2.
Ad charitatis amorem exhortatio. tomo 2.
De charitatis laudibus, lib. 1. tomo 9.
De quattuor virtutibus charitatis, tractatus. ibi.
De chordis decem. tomo 9.
Chriſtianus, quomodo laudari poſſit. tomo 2.
De chriſtiana diſciplina. to. 9.
De Chriſtiana doctrina. to. 3.
De Chriſtiano ornatu. to. 2.
De Circumcillionum immanitate. tomo 2.
De ciuitate dei, libros vigintiduos, quintus to. complectitur.
De clericorũ ſingularitate, cenſura tantum. tomo 4.
De coercenda temulentia & contentione. tomo 2.
Cognitionis vera vita, li. 1. to 9.
Cogendi ſunt homines ad bona. tomo 2.
De cultura agri dominici, ſer. tomo 9.
Concio ad cathecumenos, contra Iudæos, Paganos & Prianos. tomo 6.
De concordia ſarcienda. to. 2.
Confeſſionum lib. 13. to. 1.
De conflictu vitiorum & virtutum, lib. 1. to. 9.
De coniungijs adulterinis, lib. 2. tomo 6.
De coniugali bono contra Iouinianum. ibi.
De conſenſu Euangeliſtarum, lib. 4. tomo 4.
Conſolatio in aduerſis. to. 2.
Conſolatio ſuper morte vxoris. ibidem.
Conſolatio ſuper obitu mariti. ibidem.
De conſuetudinibus varijs regionum. Ibidem
De contemptu mundi, liber vnus. tomo 9.
De contemptu mundi perfecto. tomo 2.
De contẽptu mundi, & poteſtate humana quomodo vtendũ. ibi.
De continentia, lib. 1. to. 4.
Contritionis cordis, lib. 1. to. 9.
De correptione & gratia. to. 7.

De

De correptione Donatiſtarum, & de moderate coercendis hæreticis. tomo 2.
De corporum reſurrectione. ibid.
De creatione primi hominis, Tractatus. tomo 9.
Contra Creſconium Donatiſtam grammaticum, lib. 4. tomo 7.
De cura pro mortuis gerenda ad Paulinum, lib. 1 tomo 4.

Damnatio Pelagianorũ. t. 2.
De Decem chordis. tomo 9.
De deo diligendo liber alius, qui & meditationum inſcribitur. tomo 9.
De deo nõ triformi, ſed vno. to. 2.
Dialectica principia. tomo 1.
De diſciplina Chriſtiana. to. 9.
De diſciplinæ bono, ſer. ibid.
De diſciplinis liberalibus tom. 2.
De diuinatione dæmonum, lib. vnus. tomo 3.
De Doctoris eccleſiaſtici officio. tomo 2.
De doctrina Chriſtiana, lib. 4. tomo 3.
De documentis ſalutaribus, lib 1. tomo 4.
Contra donati partem, Pſal. to. 7.
De Donatiſta parricida rebaptizato. tomo 2.
De Donatiſtarum diſſidio. ibid.
De Donatiſtarum immani licentia. ibid.
De Donatiſtarum ſchiſmate. to. 2
Contra Donatiſtarum pertinaciam. ibid.
De Donatiſtis vi coercendis. ibid.
Poſt collationem contra Donatiſtas, lib. 1. tomo 7.
Contra Donatiſtas epiſtola. to. 2.
De vi corrigendis hæreticis, Contra Donatiſtas. tomo 2.
Dialogus de Eccleſiæ altercatione, & ſynagogæ. tomo 6.
Dialogus Oroſij tomo 4.

Eccleſiæ catholicæ incrementum. tomo 2.
De Eccleſia catholica contra Donatiſtas. ibid.
De Eccleſiæ ritibus. ibid.
De Eccleſiæ vnitate, contra Petiliani Donatiſtæ, epiſt. lib. 1. t. 7
De Eccleſiaſticis dogmatibus, lib. 1. tomo 3.
De Electione Eradij. tomo 2.
De Emerito Donatiſtarum Epiſcopo. tomo 7.
Enchiridion de fide, ſpe, & charitate, ad Laurentium. tomo 3.
Epicureorum & Stoicorum tractatus. tomo 6.
Epiſcopi inſtitutio. tomo 2.
Epiſtolas cõplectitur tom⁹ ſecũd⁹.
Epiſtolæ Bonifacij ad Auguſtinũ. & Aug. ad Bonifacium. to. 2.
Epiſtolæ Ioannis expoſitio, tom. 9.
De eſſentia diuinitatis, lib. 1. t. 4.
De Euangeliſtarum cõſenſu. lib. 4. tomo eodem.
De Euãg. mortuis prædicato. t. 2.
Euangelij Ioannis expoſitio, to. 9.
Excommunicari propter peccatũ alicuius an quis poſſit, tomo 2.
Exhortatio ad amorẽ charit. to. 2.
Exhortatio ad piam vitam, ibi.

Exhortatio ad concordiam Eccleſiæ, ibidem.
Expoſitionis epiſtolæ Pauli ad Roma. inchoatæ, lib. 1. to. 4.
Expoſitiones quarundam propoſitionum ex epiſtola ad Romanos, ibid.
Expoſitionis epiſtolæ Pauli ad Galatas, lib. 1. ibid.

F*Antaſiæ intellectus ac memoriæ epiſtola. to. 2.*
Contra Fauſtum Manicheum. lib. 33. to. 6.
Contra Felicem Manicheum. ibi.
Contra Felicianum Arianum, de vnit. trini. ibid.
De feria quarta, ſiue cultura agri dominici. to. 9.
De fide ad Petrum diaconum, lib. 1. to. 3.
De fide & ſymbolo, li. 1. ibid.
De fide & operibus, lib. 1. to. 4.
De fide rerum inuiſibilium, lib. 1. to. 4.
De fide contra Manichæ. lib. 1. tom. 6.
De fælicitate vera. to. 2.
Contra Fortunatum quẽdam Manichæorum presbyterum. to. 6.
Ad fratres in eremo. to. 10.
De fuga in perſecutione. to. 2.
Contra Fulgentium Donatiſtam, lib. 1. to. 7.

G*Audentij Donatiſtarũ Epiſcopi epiſtola reprehenditur. to. 7.*
De Geneſi ad litterã lib. 12. to. 3.
De Geneſi ad litteram imperfectus. lib. 1. ibid.
De Geneſi contra Manichæ. to. 1.
De geſtis cum Emerito Donatiſtarum epiſcopo. lib. 1. to. 7.
Super geſtis eiuſdem. ſer. ibid.
Grammatica, lib. 1 to. 1.
De gratia & correptione. to. 7.
De gratia Chriſti cõtra Pelagiũ, & Celeſtium. ibid.
De gratia & libero arbitrio, ad Valentinum. ibid.
De gratia noui teſtamenti. to. 2.

H*Abitaculi triplicis, liber vnus, tomo 9.*
De hæreſibus oratio. to. 6.
De hæreſibus ad Quoduult deum, lib. 1. ibid. (60.
De hæreticis coercendis. to. 2. ep.
De hæreticis moderatè coercẽdis ibidem. epiſt. 48
De hæreticis vi corrigendis. ibi.
De hæreticis corrigẽdis citra mortis pœnam. ibid.
De hæreticis corrigendis. to. 2.
Hilarij epiſtola ad Auguſtinum. tom. 7.
Homiliæ quinquaginta. to. 10.
Homiliæ de tempore. ibid.
Homiliæ. de ſanctis. ibid.
De hominis primi creatione, tractatus. tom. 9.
De honeſtate mulierum: tom. 9.
Humana poteſtate quomodo ſit viẽdum. tom. 9.

Ianua-

IAnuarij inquiſitiones . to. 2.
Idolatriæ excæcatio . ibi .
De ieiunijs priſcorum . ibi .
De ieiunij vtilitate, tracta. to. 9.
De Incarnatione verbi . to. 4.
De infirmorum viſitatione. to. 9.
De immanitate Circuncellionũ. tomo. 2.
De impietate malorum . to. 2.
De innocentia Caciliani . ibi .
De innocentia vera, ſiue ſententia, to. 3. & deinceps .
De inquiſitione rerum diuinarũ, tomo . 2.
De inquiſitione trinitatis. to. 3.
In Iob annotationum. lib. 1. to. 4.
De ira cohibenda . to. 2.
De Iudaiſmo, & vocabulo, Iudæi . tomo . 2.
Aduerſus iudæos, oratio . to. 6.
Cõtra iudæos, Paganos & Arianos, oratio . ibi .
De non temere iudicando . to. 2.
Contra Iulianum Pelagianum, lib. 6. tomo . 7.
De iureiurando, idolothytis & vim vi repellendo . to. 2.
De iuſtitiæ perfectione . to. 7.

LAudari quomodo poſſit Chriſtianus . to. 2.
De laudibus charitatis, liber vnus, tomo 9
Contra legis & prophetarum aduerſarium. lib. 2. to. 6.
De libero arbitrio, tomo . 1.
De liberalibus diſciplinis . to . 2.
De locis ſcripturæ varijs explicandis, tomo. 2.
Locutionum, lib. 7. tomo . 3.

MAgnificat expoſitio . to. 9.
De magiſtro, to. 1.
Quatenus mali tolerandi . to. 2.
De malis perpetiendis, ſpe vitæ cæleſtis, ibi .
De malis huius mundi tolerandis, ibidem.
De Manichæorum moribus, to. 1.
Contra Manichæi epiſtolam, quã vocant fundamenti. lib. 1. to. 6.
De manſuetudine Eccleſiaſtica, tomo 2.
Manuale lib. 1. tomo 9.
De Mariæ aſſumptione, ibi.
Super mariti obitu cõſolatio. to. 2.
Contra Maximinum Arianorũ epiſcopum, lib. 3. tomo 6.
Meditationum, lib. 1. to. 9.
De mendacio ad Conſentium, lib. 1. tomo 4.
Contra mendaciũ ad eundem, ibi.
De mirabilibus ſacræ Scripturæ, lib. 3. tomo 3.
De moderando ſupplicio nocentũ, tomo . 2 .
Monacharum regula, ibi.
Da monachis apoſtatis, ibi.
De moribus Eccleſiæ catholicæ, tomo 1 .
De morte vxoris conſolatio, to. 2.
De mortuorum conſolatione, ſermones duo, tomo 9.
De cura pro mortuis gerenda, tomo 4.
De mulierum honeſtate, liber vnus, tomo 9.

De mundi die ſupremo. tomo. 2.
De mundi contemptu, ibi.
Muſica, lib. 6. tomo 1.

NAtura boni contra Manichæos, lib. 1. tomo, 6.
De natura, & gratia, contra Palagianos. tomo 7.
De nocentium ſupplicio moderando, tomo 2.
De nuptijs, & concupiſcentia, ad Valerium comitem, tomo 7.

OBedientiæ, & humilitatis ſermo. tomo 9.
Super obitu mariti cõſolatio. t. 2.
De ocio monachorum. ibid.
De officio doctoris Eccleſiaſtici, ibidem.
De opere monachorũ, lib. 1. to. 3.
Opus breuiculi collationum cum Donatiſtis, tomo 7.
Oratio aduerſus Iudæos, tomo. 6.
De orando Deo, tomo 2.
De ordine, lib. 2. tomo 1.
De ornatu Chriſtiano, tomo 2.
Oroſij dialogus, tomo 4.
De ouibus, liber ſiue Homilia. tomo 9.

PAganiſmi irriſio. tom 2.
Contra Parmeniani Epiſtolam, lib. 3. tomo 7.
De paſtoribus, lib. 1. tomo 9.
De patientia, lib. 1. tomo 4.
De peccatorum meritis, & remiſſione, ac de baptiſmo paruulorũ, ad Marcellinũ, lib. 3. to. 7.
De peccato originali paruulorũ, tomo 2.
An ob peccatum vnius, alius poſſit excommunicari. ibid.
De Pelagio, & Pelagianis. to. 2.
Contra Pelagianos Hypognoſticon. lib. 6. tom 7.
Contra Pelagianos & Manichæos. tomo 2.
Contra Pelagianorum duas epiſtolas, ad Bonifacium. tomo 7.
De perfectione iuſtitiæ contra Cœleſtium, lib. 1. ibid.
De perpetiendis malis, ſpe vitæ cæleſtis. tomo 2.
De perſeuerantiæ bono, lib. 1. t. 7.
Petiliani epiſtola. tomo. 7.
Contra litteras Petiliani Cirthẽſis epiſcopi Dona. lib. 3. ibi.
Petrus an fuerit baptizatus. t. 2.
De Petro à Paulo reprehẽſo. ibi.
De pœnitentia vera & falſa, lib. vnus tomo 4.
De pœnitẽtiæ medicina, lib. 1. t. 9
De pœnitentiæ vtilitate, tractatus, ibi.
Præceptorũ dominorũ ſpeculũ. t. 3
De præceptorum decem conueniẽtia, & decẽ plagarũ, lib. 1. to. 9
De prædeſtinatione & gratia, lib. 1. tomo 7.
De prædeſtinatione Dei, li. 1. ibi.
De prædeſtinatione ſanctorum. lib. 1. ibid.
De præſentia Dei, & quomodo Deus eſt vbique. tomo 2.
Contra Priſcillianiſtas & Origeniſtas, lib. 1. tomo 6.

Proſpe-

Proſperi epiſtola ad Auguſt. de reliquijs pelagianæ hæreſeos t.7
Poſſidonius de vita Auguſtini. tomo 1. in principio.
Poteſtate humana quomodo vtendum ſit. tomo 2.
Pſalmorũ enarrationes cõplectitur octauus tomus.
Pſalterium quod matri ſuæ compoſuit: tomo 9.
De pugna animæ tractatus, ibi.

QVatenus mali tolerãdi. t 2
Quæſtio epiſto. Iacobi. ibi.
Quæſtiones ſex contra Paganos expoſitæ. ibid.
Quæſtionũ Euãgelicarũ, li.2. t.4
Quæſtionum Euangelicarum ſecundum Matthæum, lib. 1. ibi.
Quæſt. ĩ vetus ĩſtrumẽtũ. li.7. ibi
Quæſt. octoginta triũ, lib. 1. to.4.
Quæſt. ſexagintaquĩq. dialogꝰ ib.
Quæſtionum veteris ac noui teſtamenti, lib. 1. ibid.
De quæſtionibus diuerſis, ad Simplicianum, lib. 2. tomo 4.
De Octo Dulcitij quæſt. lib. 1. ibi.
De quæſtionibus curioſis, tomo 2.
Ad quæſtiones nouẽ Paulini. ibid.
Quæſtiunculæ de Trinitate. to. 3.

REctitudinis catholicæ cõuerſationis, tractatus. to. 9.
De regionũ varijs cõſuetudin. t.2
Regula monacharum, ibi.
Regulæ Auguſtini, tomo 1.
Pro reis quomodo intercedẽdum. tomo 2.
De religione vera. to. 1.
Reprehẽditur Petrus à Paulo t.2
De reſurrectione corporum, ibid.
De rerũ diuinarũ inq̃ſitione. ibi.
Retractationum, lib. 1. tomo 1.
Rhetorices principia, ibid.
De ritibus Eccleſiæ, tomo 2.

SAlutariũ documẽtorũ, li.1. t.4
De Sacræ Scripturæ mirabilibus, lib. 3. tomo 3.
Scalæ paradiſi liber. tomo 9.
De ſchiſmate finiendo. tomo 2.
De ſæculi vanitate lib. 1. tomo 9.
Cõtra Secũdinũ Manich. li. 1. t.6
Sententiæ ex Aug. & aliorum libris decerptæ: tomo 3.
Sẽtẽtiarũ viginti vnius, li. 1. t.4
Sermones habet tomus decimus.
De ſer. domini in mõnte, li.2. t.4
Sermo Arianorum. tomo 6.
Ad Simplicianum, lib. 2 tomo. 4.
De ſingularitate clericorum, cenſura tantum. tomo 4.
De ſobrietate & virginitate, ſermo. tomo 9.
Soliloquiorum, lib. 2. tomo 1.
Soliloquiorum animæ ad deum, lib. 1. tomo 9.
De ſpeculo, lib. 1. ibid.
Speculũ peccatoris, tractatus. ib.
Speculũ d̃ precept. dominicis. t.3.
De ſpiritu & anima, lib. 1. ibid.
De ſpiritu, & littera ad Marcellinum, lib. 1. ibidem.
De ſubſtãtia dilectionis, li. 1 t.4
De ſupplicio nocentum moderando, tomo 2.
De ſupremo mundi die. ibid.
De ſymbolo fidei ad catechu. t.9.

Temulentia quomodo coercenda. tomo 2.
De tempore Barbarico, ſer. to. 9.
De tempore ſecundi aduentus incerto. tomo 2.
Tolerandi quomodo ſint mali. ibi.
De tolerandis huius mundi malis ibidem.
De tolerãda aduerſa valetudine. ibidem.
Tractatus de eo quod dictum eſt à Deo ad Moyſen: Ego ſum, qui ſum, incerti auctoris to. 6.
De tranquillitate animi. to. 2.
De trinitate & vnitate dei, liber vnus tomo 4.
De trinitate, lib. 15. tomo 3.
De trinitate incorporea. tomo 2.
De Trinitatis inquiſitione to. 3.
De trinitate ineffabili tomo 2.
De trinitate vnius dei ibi.
De trinitate, altercatio inter Auguſt. & Paſcentium. ibi.
De triſtitia pia, quam boni ferunt: tomo 2.

Vanitatis ſaeculi, lib. 1. to. 9.
Ad Valentinum de correptione & gratia, lib. 1. to. 7.
De varijs ſcripturæ locis explicãdis. tomo 2.
Vbique eſt deus, & quomodo ibi.
De vera beatitudine. tomo 2.
De vera felicitate. ibi.
De vera innocentia, ſiue ſententiæ Auguſtini tomo 3.
De vera religione. tomo 1.
De vera & falſa pœnitentia, lib. vnus tomo 4.
De verbis Apoſtoli tomo 10.
De verbis domini ibi.
De verbi incarnatione, li. 2. to. 4.
De videndo deo, tomo 2.
De viduitatis bono, lib. 1. to. 4.
De virginitate ſancta tomo 6.
Ad virgines ſacras tomo 9.
De virginitate & ſobrietate ſermo, tomo 9.
De vita beata tomo 1.
De vita Chriſtiana, lib. 1. to. 9.
Ad vitam piam exhortatio to. 2.
De vitæ vera cognitione, lib. vnus tomo 9.
De viſitatione infirmorum, libri duo, ibi.
De vitiorum & virtutum conflictu lib. 1. ibi.
De vnitate Eccleſiæ contra Petiliani Donatiſtæ epiſt. lib. 1. to. 7.
Votum continentiæ non ſuſcipiendum niſi ex coniugum conſenſu. tomo 2.
De Vrbis excidio, tractatus to. 9.
De vtilitate credendi ad Honoratum, lib. 1. tomo 6.
De vtilitate ieiunij, tracta. to 9.
De vtilitate pœnitentiæ tractatus. ibidem.
Super vxoris morte conſolatio. tomo 2.

INDEX EPISTOLARVM OMNIVM quæ in 2. Tomo continentur, ordine Alphabetico digeſtus.

A

ACta in deſignādo Auguſtini ſucceſſore Eradio. 110.
Alipio Epiſtola. 67.
Anaſtaſio epiſtola. 143.
Antonio Epiſtola. 126.
Apringio epi. 159.
Armentario & Paulinæ epi. 45.
Aſellico epi. 197.
Audax Augu. epi. 139.
Audaci epi. 140.
Aurelio epiſcopo epi. 64. & 76.
Aurelio Papæ epi. 77.
Auxilio epiſcopo epi. 75.

B

BOnifacio epiſcopo epi. 23.
Bonif. com. epi. 50. 70. 137
Bonifacius Augu. & Auguſtinus
Bonifacio epi. 180. & aliquot frequentes

C

CAio epiſtola. 84.
Caſulano epi. 86.
Cæciliano epi. 60.
Cæleſtino epi. 62. & 63.
Chryſino epi. 83.
Circenſibus epi. 130. (& 138.
Clero & vniuerſæ plebi epiſt. 137
Conſentio epi. 85. & 146.
Cornelio epi. 125.
Criſpino epi. 172. & 173

D

DArdano epi. 57.
Deogratia 49.
Deuterio epiſcopo epi. 74.
Dioſcoro epi. 56.
Dioſcorus Augu. epi. 55.
Donato proconſuli epi. 127. 128.
Donato presbytero epi. 201.
Donatiſtis epi. 165. & 170.
Dulcitio epi. 61.

E

EDiciæ epi. 196.
Elpidio epi. 149.
Emerito epi. 163.
Eudoxio Abbati epi. 81.
Euodio epi 99. 100. 101. & 102.
Euodius epiſcopo. Augu. epi. 98
Euſebio epi. 168. & 169.

F

FAbiola epi. 4.
Felici & Hilarino epi. 136.
Felicitati & Ruſtico epi. 87.
Felici epi. 20.
Feliciæ epi. 7.
Feſto epi. 166.
Florentinæ epi. 132.
Fortunatiano epi. 111.

G

GEneroſo epi. 165.
Glorio Eleuſio, Felici Grāmatico & alijs nonnullis 161. 162

H

HErmogeniano epi. 11.
Heſychio epi. 78. & 80.
Heſychius Augu. epi. 79. (29.
Hieronymo 8. 9. 10. 12. 15. 19. 28
Hieronymus Alipio & Auguſtino epiſt. 24.

Hieronymus Auguſt. epi. 11. 13. 14. 17. 18. 25. 26. 30.
Hieronymus Marcellino & Anapſychiæ epi. 27.
Hilario epi. 89. 94.
Hilarius Augu. epi. 88.
Honorato epi. 120. 160. 179.

I

IAnuario epi. 68. 118. 119.
Innocentio 90. 92. 95.
Innocentius 91. 93. 96. 97.
Italiæ viduæ epiſt. 6. 113.
Iulianæ Demetriadis matri epiſtola 142.

L

LArgo epi. 82.
Leto epi. 38.
Licentio epi. 39.
Longiniano epi. 20. 22.
Longinianus Augu. *epi.* 21.

M

MAcedonio epi. 52. 54.
Macedonius Aug. 51. 53.
Marcellino epiſt. 5. 7. 157. 158.
Marcellinus Ang. *epi* 4.
Marciano epi 154.
Madaurenſibus epi. 42.
Maximus *Aug. epi.* 43.
Maximo Grammatico epi. 44.
Maximino epi. 200.
Maximo medico epi. 66.
Maximo epi. 141.
Memorio epi. 131.

N

NAucelioni Alipp. & Augu. epiſt. 5.
Nebridio epi. 72. 115. 116. 150.
Nebridius Augu. 71. 114. 117.
Nectario epi. 202.
Nectarius Aug. epi. 198.

O

OLympio epi. 124. 129.
Opiato epi. 156.
Orontio epi. 123.

P

PAlatino epi. 6.
Pammachio epi. 134.
Pancario epi. 10.
Paſcentio *epi.* 173. 174. 176.
Paſcentius *comes epi.* 177.
Paulinus Augu. *epi.* 31. 33. 58.
Paulinus Alipio epi. 31.
Paulinus *& Theraſia Romaniano epi.* 36.
Paulino epi. 33. 59. 106.
Paulino. *& Theraſiæ epi.* 34. 65.
Paulinæ *epi.* 112.
Paulo *epi.* 14.
Peregrino epi. 21.
Plebi Hipponenſi api. 13.
Poſſidio *epi.* 73.
Præſidio *epi.* 16.
Proculiano epi. 146.
Profuturo *epi.* 148.
Probæ *epi.* 121.
Probæ *&* Iulianæ *epi.* 178.
Publicola Augu. *epi.* 152.
Publicolæ *epi.* 153.

Q

QVintiano epi. 103.

R

REſtituto diacono. epi. 69.
Romaniano epi 113.
Romulo. *epi.* 9.

S

SAnctimonialibus. epi. 109.
Sebaſtiano epi. 144.
Seleucianæ epi. 108.
Seuero epi. 135.

Seuerus

Digitized by Google

Seuerus Aug. epi.37.
Seuerino epi.169.
Siluanus ac ceteri epiſcopi de cõcilio Zertenſi epi.151.
Sixto presbytero epi.104.105.

V

V*Alentino epi.46.47.*
Valerio epi.147.
Victoriano epi.122.
Victorino epi.15.
Vicentio epi.48.
Vitali Chartag. epi.107.
Voluſiano epi.1
Voluſianus Augu. epi.2.

Z

Zenobio epi.12.

AVguſtinus natus eſt annò Dom.357.ſancti Ambroſij fuit auditor,& anno ætatis ſuæ 30. m. 6. ab eodem baptizatus eſt, vt ipſemet Ambroſius teſtatur in vltimo cap. tertij Tomi, nunc amoto, vbi ait,ſe nigra cuculla induiſſe Auguſtinum, eumq. cinxiſſe cingulo coriaceo, quòd eidem Simplicianus donauerat, & hoc fuit anno Dom.388.Die. v. Maij,inquo celebratur eius conuerſio. Inſtituit ſuum ordinem Eremiticum in Monte Piſano anno Dom. 390.& ſuis Coeremitis dedit Regulam,vt etiam S. Antoninus in calce tertiæ partis ſummæ teſtatur.Ipſemet etiam Auguſtinus Epiſt. 86.in fi. to. 2. fatetur ſe fuiſſe baptizatum à ſancto Ambroſio. Ordinem ſuum Eremiticum Innocentius primus confirmauit anno Dom. 406.in Concilio Carthaginenſi V. Fuit creatus Epiſcopus Hipp. anno ætatis ſuæ. 36.& anno Dom. 394. ſuos Clericos reformauit,vt habetur in V. ſermone ad Eremitas,Poſsidonio etiã in vita eius teſtãte.Vixit in Epiſcopatu annos.40. Moritur anno ætatis ſuę.76.m.9.die.15. & anno Domini.434.poſt Synodum generalem epheſinam.Ingenio,& ſcientia omnes facile ſuperauit:tãtaq. ſcripſit, vt diebus, ac noctibus non ſolum ſcribere libros quiſquã nõ queat, eſte Iſidoro in Etymol. ſed nec legere quidem valeat.

DE LIBRIS AVGVSTINI IVDICIVM

Donec prodeant cenſuræ Romanæ.

ETsi opera ſuperius recenſita ſub S. Patris Auguſtini nomine circunferuntur non tamen omnia Auguſtini eſſe creduntur,propterea quòd nonnulli libri

libri ab Auguſtino in lib. Retract. non recenſentur. Sed eis reſpondetur, hoc factum eſſe quia multos libros, & tractatus poſt Retractationem edidit, vt ipſe in calce Retract. futurum eſſe innuebat, cuius verba ſunt hæc:

„ Opera nonaginta quattuor in libris ducẽtis triginta duobus me dictaſſe recolui, quando hęc retractaui, vtrum aliquos adhuc eſſem dictaturus ignorans, atq; ipſam eorum retractationem in lib. duobus edidi, vrgentibus fratribus, antequam Epiſtolas, ac Sermones ad Populum alios dictatos, alios à me dictos retractare cępiſſem. Hinc mirum non eſt, Pſalmorum opus, ingens quidem, ac doctrina refertiſſimum, ſicut & alia, in libris Retract. non fuiſſe recenſitum. Adde etiã quia nonnulli tractatus, ſiue ſermones ſparſim editi ſunt, vt credendum eſt de Sermonibus ad Eremitas. Hinc de ijs, atque de alijs mentionem non fecit in libris Retract. ac etiam propter cauſam ſuperius aſſignatam.

Alij nonnullos libros non eſſe Auguſtini affirmant propter varietatem ſtyli. Id quod factum eſſe credendum eſt ob ipſius diuerſitatem ætatum, temporum, materiarum, & perſonarum, ad quas loquebatur.

Alij idem aſſeuerant propter eaſdem cauſas aſſignatas, & propter alias, quas infra ſuo loco in medium afferemus, ſicut de Spiritu, & anima, De vera, & falſa pœnitentia, De conflictu virtutum, & vitiorum, & de Scala Paradiſi ſentit Abbas Trittemius, qui in vita S. Patris Auguſtini ait, tot eſſe Tractatus, & Sermones Auguſtino falſo adſcriptos, vt eorum recenſio volumen exquirat.

Sed inter opera, quæ nomine Auguſtini circumferuntur, nihil eſt, quod magis ab Auguſtini libris alienum eſſe iudicetur, quàm Veteris, & Noui Teſtamenti Quęſtiones, in quibus multa abſurda, ac tanto Viro indigniſſima videre licet, id quod quædam loquendi formula præſeferunt, ac manifeſtè indicãt. Abutitur enim Quandiu pro Donec. Propter quod pro Eo quod. Vt, pro quòd. Et 106. Quæſt. Hominem ponit pro viro, quemadmodũ vulgus Italorum, & Gallorũ loquitur. Hoc ipſum nonnullæ ſententię ab eodem Auguſtino diſſentientes clarum faciunt. Nam in Quæſtione 17. maximopere contenditur, & conſtanter aſſeueratur, Samuelem cũ Saule non fuiſſe colloquutum, & Auguſtinus ait de cura pro Mortuis gerenda cap. xv. id perpulchrè congruere ſacris Scripturis. Rurſus

de ſpi-

de ſpiritu, qui ferebatur ſuper aquas, contendit non eſſe intel ligendum de Spiritu ſancto. Quod Auguſtinus de Spiritu ſancto intelligendum eſſe docet. In Quęſtione 57. non ſemel dicitur Nathan fuiſſe filius Dauid. Auguſtinus verò non ſemel diuerſum ſentire viſus eſt. In Quæſtione 59. illud Ioannis: Spiritus vbi vult ſpirat, de vento non de Spiritu ſancto accipiẽdum eſſe ait. Auguſtinus verò aliter interpretatur. In Quæſtione 108. multis conuiciis inſectatur eos, qui volunt Hebræos dictos ab Heber non ab Abraam. Auguſtinus 2. lib. Retract. cap. 16 Et lib. XVI. cap. 3. & 11. de Ciuitate Dei vult Hebręos ab Heber, non ab Abraam eſſe dictos.

In his quoq; Quæſtionibus Veteris, & Noui Teſtamenti aliter citantur quædam, quàm in libris Eccleſiæ habeantur. Velut illud non ſemel citatum ab Apoſtolo: An ignoratis altitudinem Satanæ? Item illud: Qui ſumit indignè, gladium ſibi acquirit. Et illud ex Luca: Nemo eſt, qui relinquat domum, aut vxorem, aut filios, aut agros, qui non recipiat ſepties tãtum in hoc ſęculo. Quam dicendi formam nec Græcorum, *nec Latinorum* habet lectio. At maxima conſideratione dignum *videtur* quod in Quęſtione 73. de Beata Virgine legitur. Vbi habetur: Maria etiam, per quam geſtum eſt Myſteriũ incarnationis Saluatoris, in morte Domini dubitauit. Auguſt. *lib.* de Nat. & Gr. c. 36. B. Virginem ab omni prorſus peccato liberam, & immunem vocat; ipſa autem dubitatio non poterat eſſe niſi peccatum infidelitatis, quod quidem abſurdiſſimũ eſt, niſi ſumatur dubitatio pro admiratione, ac ſtupore vt inferius innuere videtur. Illud etiã maximopere conſiderandum eſt, quod in 109. Quæſtione legitur. Vbi multis rationibus, & mordicus quidem, probatur, Melchiſedech fuiſſe Spiritum ſanctum, & vt hominem apparuiſſe. Id quod Auguſtinus in hæreſi 34. Tomo 6. tamquam hæreticum damnat, nec in Retract. correctum, nec recẽſitũ inuenitur, cũ illic Quæſtionũ libros diligenter recenſeat. Quare cum Alphonſo de Caſtro, cum Prateolo contra hæreſes Tit. Melchiſedech, necnon cũ aliis compluribus fatendum eſt, Quæſtiones Veteris, & Noui Teſtamenti Auguſtini omnino non eſſe. Nec vnius tantum hominis eſſe credendum eſt, eum eadem iiſdem verbis multis in locis iterentur, vt in 90. & 98. Quæſtionibus videre licet, & diuerſa de eadem re aſſeuerentur, vt in Quæſt. 96. legitur Paſcha dictum eſſe à Græcis tranſitum. Et in Quæſt. 116. legitur

dictum

dictum à patiendo. Adde, quòd ſtylus frequenter mutatur modo verbis adſtrictus, ieiunus, & mancus: modo immodicè garrulus. Et ordo non ſeruatur. Ex his igitur, aliiſque de rebus permultis Quæſtiones Veteris & noui Teſtamenti, Auguſtini omnino nō eſſe, nec quidem vnius tantum hominis affirmādū eſt.

SANCTI AVGVSTINI OPERA Alphabetico ordine diſpoſita, & Notationibus conſcripta.

ACADEMICI LIBRI TRES.

HOS edidit libros Auguſtinus, dum eſſet catechumenus contra Academicos, ab Academia villa Platonis ſic dictos, aſſeuerantes nullius rei veritatem ſciri poſſe. Horum librorum meminit in Retract. lib. 1. cap. 1 Ex lib. primo Academię quinq; retractat. Primū quòd frequenter nominauit fortunam, quam tamen Deam aliquam intelligi noluit, ſed ſolum fortuitum euentum rerum in bonis tantum, aut malis externis, in quibus cauſa & ratio ſecreta eſt. Et quamuis forte, forſā, fortaſſis, fortaſſe, & fortuitu, aduerbia iſta, & id genus alia in nulla Religione ſint prohibita, diſplicet ſibi tamen hoc dixiſse: quia dici non debet: Hoc fortuna voluit, ſed Deus voluit, & permiſit.

Secundum eſt quòd dixerit, pro neceſſitate noſtræ naturæ, quia naturæ noſtrę dura neceſsitas merito præcedentis iniquitatis exorta eſt.

Tertium quòd dixerit, Nihil corporeum eſſe colendum, ſed abijciendum eſſe illud omne quod vllus ſenſus attingit. Quod retractat, quia eſt ſenſus mentis, & ait ſe loquutum eſſe more eorum, qui ſenſum tantummodo corporis dicebant.

Quartum retractat, quia non debebat dicere: Beate viuere eſt ſecundum mentem, & rationem: ſed ſecundum Deum, cui mens noſtra totaliter ſubdenda eſt.

Quintum retractat dicens, ſe, *omen*, perperam poſuiſse, cum id in Sacra Scriptura, & apud Doctores eius in vſu non ſit.

Ex 2. lib. retractat duo. Primum quòd dixerit, quamuis fabuloſe, & poetice, Philocaliam, & Philoſophiam ſorores germanas eodem patre procreatas. Secundum, quòd non debebat dicere,

dicere, animum ſeueriorem rediturum eſſe in cælum, ſed iturũ, propter eos, qui dicũt animam de cælo in corpora fuiſſe lapsã:

Ex tertio quinque retractat. Primum dicit, ſummum bonorum hominis, non eſſe in mente, ſed in Deo. Secundo quòd dixit: per omne diuinum deierare libet. Tert. quòd dixerit veriſimile eſſe falſum. Hoc tamen non eſt vniuerſaliter verum. Quarto, quod Platonem, & Platonicos laudauerit pluſquam debuerit, cum cõtra eorum errores pia veritas defendenda ſit. Quinto quòd Ciceronis verbis, & argumentis vſus ſit, quãquã ironice, ſuas tamen dixit eſſe nugas, quod ſic dici non debuit. In hoc tertio libro cap. 20. ſe annum 33. agere fatetur dum librum ipſum ſcriptitabat. Vide hunc lib. in Tomo I.

Admonitionum libellus.

HIc liber inſtar regulæ, quæ incipit: Communi definitione decreuimus, Regula ſecunda à nonnullis inſcribitur: & deſinit: eo opitulante &c. Vide hunc lib. in Tomo VI.

Adulterina coniugia.

LIBER de adulterinis coniugijs recenſetur libro ſecundo Retract. cap. 57. & diuiditur in duos tractatus, qui ſunt contra affirmantes vxorem dimittẽdam eſſe, etiam abſque cauſa adulterij: & ea viuẽte aliam duci poſſe. Has duas opiniones reprobat reſpondens duabus Pollentij Epiſtolis: & nihil de huiuſmodi libris retractatur. Hunc lib. vide in Tomo VI.

Altercatio Eccleſiæ, & Synagogæ.

LIBELLVS elegans, & in lib. Retr. non recenſetur, phraſemque iuriſconſultus redolet. Vide, Eccleſia. Vide hunc lib. in Tomo VI.

Agon Chriſtianus.

LIBER de Agone Chriſtiano recenſetur lib. 2. Retract. cap. 3. & continet regulam fidei, & præcepta viuendi: & ſic inſcribitur, quia agitur ibi cõtra Manichæorum vigintiquattuor errores, pro fide Chriſtiana. De hoc libro retractat quod dixerat in calce fere ipſius de Reſurrectione noſtra exponens illud Apoſtoli: Caro, & Sanguis regnum Dei non poſſidebunt. immutabitur, inquit, caro & ſanguis, & fiet cæleſte corpus, & angelicum. Hoc declarans ait: Id non ſic debet intelligi, quaſi

Digitized by Google

non ſit futura carnis,& ſanguinis in Reſurrectione ſubſtantia: ſed quia non erit corruptio amplius carnis, quæ nunc eſt. Vide hunc lib. in Tomo III.

Amicitia.

HIc libellus non recenſetur in Retract. nec Auguſtini eſſe creditur, cũ ſit infans,& abſque neruis citat Ambroſium, & Hieronymum:& Tullio tribuit, quod ille reijcit. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

Animæ origo:

HIc liber de Origine animæ ad Hieronymum, de quo fit mentio in 2. lib. Retract. cap. 45. Liber de anima,& eius origine contra Vincentium Victorem reprobantem lib. Auguſtini de fide ad Petrum in quattuor partes diuiditur: & de eo fit mentio in 2. lib. Retract. cap. 56. vnde dictus Vincentius poſtmodum ſe correxit. Vide hoc apud Hieronymum 2. Tomo Ep. vbi ſcribit ad Auguſtinũ duos de origine animarũ libellos dicatos ab eodem ſibi fuiſſe. Hunc lib. vide Tomo VII.

Animæ immortalitas.

HIc liber, vt ait S. Auguſtinus in pri. lib. Retract. cap. V. propter contortas, ac breues rationes ita eſt obſcurus, vt etiam à ſe ipſo vix intelligi poſſit: & ſcripſit eum, dum eſſet Catechumenus,& ſeptem ſibi diſplicere dicit: Quæ ſunt: Non eſt verum quòd in eo qui nihil diſcit, non poteſt eſſe diſciplina, cuiuſmodi eſt Deus: nec quòd ſciam, ullam rem cõplectitur, niſi quę ad aliquam diſciplinam pertinet: nec, quòd quidquid intelligitur ſit ſemper eiuſmodi, ſicut eſt animus, qui intelligitur,& non ſemper eſt huiuſmodi. Nec eſt verum, quòd vita nõ ſit vlli ſine ratione, cum Deus ſine ratione vita ſit. Nec, quòd animus non poſſit ſeparari ab æterna rationę, cum ei non localiter iungatur: & de hoc ſe excuſat, quia nondum erat tunc tẽporis in Sacris litteris eruditus. Peccata enim ſeparãt nos à Deo. Nec eſt verũ quod anima carens corpore nõ ſit in mũdo: quamuis, vt ipſe ait, mundus poſſit ſumi pro parte corporea:& ait temere dictum de ſubſiſtentia animæ,& corporis; cum corpus per animam ſubſiſtat. Hunc librum vide in Tomo I.

Animæ duæ.

HVnc edidit librũ, dũ eſſet presbyter cõtra Manichęos aſſeuerãtes duas animas eſſe in quolibet corpore: Vnã bonã, & al-

Digitized by Google

& alteram malam. Illam dicebāt eſſe Dei partem, alterā de gē te tenebrarũ. Et recēſetur in lib. 1. Retract. cap. 15. de quo nihil retract. ſed decem declarat. Primo, quòd creatura refertur ad Creatorē, nō tanquam de illo, vt pars eius, ſed ab illo, vt opus eius. Secundo quod dixerat: nō eſt peccatum niſi in volũtate. Nec ob id ait: ſequitur, quòd in paruulis arbitrio voluntatis nō vtētibus nō ſit peccatum, vt aiunt Pelagiani, quia peccatũ originale primorum Parētũ volũtate commiſſum eſt: vel illud dictũ intelligitur de eo, quod eſt tantummodo peccatum, non peccatum cũ pęna peccati: nec contrariatur Apoſtolo dicēti: Quod nolo, hoc facio. Quia hoc intelligitur de carnis concupiſcentia, quæ eſt reatus originalis peccati, & pęna; quamuis peccatum, quo aſſentitur concupiſcentiæ, non niſi voluntate committatur. Vnde alibi: Non niſi voluntate peccatur. Tertio voluntas eſt animi motus, cogente ad aliquid agendum nullo, vel adipiſcendum. Hoc dixit propter peccatũ primorũ Parentum, quod nullo cogēte commiſſum eſt: etſi ignoranter, volũtate tamen: quod fuit voluntas facti, nō volũtas peccati. Quod factum, quia fieri nō debuit, ideo peccatũ fuit: & qui ſciens peccat, volēs etiā peccat: Qui enim poteſt reſiſtere, nō cogitur cedere: & quādo aliquis nullatenus bona voluntate reſiſtere poteſt cogēti cupiditati, quādo cōtra iuſtitiā agat illud ſic ē peccatũ, quod etiā eſt pęna peccati. Quarto declarat diffinitionē peccati tantum, non illius peccati, quod etiam eſt pęna peccati, cum dixerit: Peccatum eſt volũtas retinēdi, vel conſequēdi, quod iuſtitia vetat. Addit etiā in hac declaratione, volũtatē ad benefaciēdum non eſſe liberā, niſi per Dei gratiā: & ſine volũtate nō eſſe peccatũ, ſiue in origine, ſiue in opere. Quinto declarat quod dixit contra Manichæos: Malũ genus animarum antequā coniũgeretur bono nullā habuiſſe volũtatē, nec peccatũ: & ait, nō poſſe id trahi ad paruulos, in quibus eſt tātũ originale peccatũ, quod eſt cōmiſſũ volũtate Adæ, & per eum intrauit in mũdũ. Sexto quòd etſi dixerat animas natura malas nō eſſe, illud tamē aduerſari Apoſtolo dicēti: Fuimus aliquādo natura filij iræ. Septimo, & octauo declarat cur paruuli teneātur rei peccati. Nono recitat opinionē aliorum. Decimo declarat quod dixerat, corpora diligendo peccauimus, quia ſpiritualia diligere & iuſtitia iubemur, & natura poſſumus. Hoc, inquit, non dixi, gratia, ſed natura, quia tunc non contra Pelagianos, ſed Manichæos agebam. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

Animæ quantitas.

HIc liber editus eſt ab Auguſtino in Vrbe Roma iam baptizatus in Aphricam remeare contendens, & recenſetur in lib. 1. Retractat. cap. 8. Primò retractat quod dixerat, Animã ſecum attuliſſe omnes artes, & diſcere non eſſe aliud, quàm reminiſci, & ait ſe non intellexiſſe animam humanam in alio corpore, vel alibi vixiſſe, & in alia vita didiciſſe, ſed quia intelligibilibus, & immutab. rebus connectitur, & videns veritatẽ vel in ſe, vel extra ſe in rebus, interrogata reſpondet, & omniũ capax eſt intelligentia. Secundo cum dixit: Redderer mihi, cui maxime debeo: dicere debuit, Deo, ſed quodam ordine reddet ſe ſibi, poſtea Deo, ſicut filius prodigus prius reuerſus eſt ad ſe, poſtea iuit ad patrem: & dixit: mihi, per comparationem ad homines, quia ſibi magis homo debet quàm alijs, & Deo magis quàm ſibi. Hunc librum vide in Tomo I.

Anima, & Spiritus.

HIc liber cenſetur non eſſe Auguſtini. quia cap. 27. fit mẽtio de Boetio longe poſt Auguſtinum: ſed tamen communiter ſibi inſcribitur propter ſententias, & verba, quæ alibi eum dixiſſe conſtat, licet in Retract. non fiat de eo mentio. In cap. 6. citat Ariſtotelem, qui ætate Auguſtini nondum erat tã celebris, cuius Periherm. tantum, & Categoriarum libros ſe legiſſe teſtatur. Cap. 12. de reſurrectione, & cap. 13. de animæ miſtione cum corpore perpendere neceſſe eſt, nec nõ cap. 45. & 46. & Trittemius Abbas Hugonis de Sancto Victore librum eſſe autumat. Vide hunc lib. in Tomo III.

Baptiſmus paruulorum.

HIc liber diuiditur in tres partes, & recenſetur in 2. lib. Retract. cap. 33. contra Pelagianos & de 2. tantum retractat dicens: Deus, inquit, in fine largietur quibuſdã, vt mortem repentina commutatione non ſentiant: intelligendum eſt, quòd aliqui de hac vita in mortem, & de morte in æternam vitam celerrima commutatione tãquam in ictu oculi tranſeuntes mortẽ quodã modo ſentire nõ videbũtur. Vide hunc lib. in To. II.

Baptiſmus vnicus.

HIc liber ſcriptus eſt ad Conſtantinum contra Petilianũ Donatiſtam, vt patet lib. 2. Retract. cap. 34. & retractat

quod

Digitized by Google

quod dixerat de Conſtãtino Imperatore, quòd Donatiſtis criminantibus felicem locum accuſationis dediſſet, quamuis eos falsò criminatos fuiſse ſciret. Et hoc poſtea in geſtis aliter inueniſse ait, eiuſdemq. Auguſtini diligentia laudatur. Hunc lib. vide in Tomo VII.

Batiſmus contra Donatiſtas.

HIc liber in 7. partes diuiſus recenſetur lib. 2. Retract. xviii. & eſt contra hæreticos baptiſmum iterantes, & auctoritate Cypriani ſe defendentes. In his libris frequenter dicit Ecclesiã non habere maculam, neque rugam. Quod, ait, intelligi debere, non de præſenti, quæ præparatur, vt in alia vita ita ſit. De 4. *lib.* ait, ſe non ſufficienter poſuiſse exemplum de latrone, cum dixit effuſionem ſanguinis, aut paſſionem habere vicẽ baptiſmi; cum incertum ſit, num Latro fuerit baptizatus. De ſeptimo libro Retractat quod dixerat de vaſis aureis, ligneis, & fictilibus imitatus Cyprianum. Hunc lib. vide in Tomo VII.

Beata Vita.

HIc liber eſt diſputatio concludens beatam vitam reperiri in cognitione Dei: quem librum ſcripſit dum eſset Catechumenus, & lib. 1. Retract. cap. 2. ait, librum ipſum eſse interruptum, nec integrum reperiri. Redarguit ſeptimo, quòd nimis laudauit quendam Theodorum, cui miſit hunc librum. Secũdo quòd nominauerit, Fortunã. Tertio quòd affirmarit beatam vitam eſse in hoc ſæculo, cum ſit in futuro. Vide hunc lib. in Tomo I.

Benedictiones Iacob.

HIc liber ex quęſtionibus Hieronymi in Geneſim collectus à quopiam cenſetur, vt nonnulli autumant. Hunc lib. uide in 3. Tomo ſub finem.

Blaſphemia in Spiritum Sanctum.

HIc liber per modum ſermonum editus non recenſetur in Libro Retractat. ſed annumeratur in lib. de verbis Domini Lib. 1. Ser. xi. Vide hunc lib. Tomo X.

Boni natura.

HIc lib. de ſummo bono inſcribitur, ſed in lib. 2. Retract. cap. 9. De natura boni inſcribitur, & eſt contra Mani-

chæos oſtendens Deum ſummum eſſe bonum. Vide hunc lib. in Tomo VI.

Catechizandi rudes.

HIc liber eſt de docendis in fide nouellis, & in lib. 2. Retract. Cap. 14. recenſetur, & retractatur, quòd Diabolus cõuenientius ſpiritus quàm Angelus vocari debet. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

Ciuitas Dei.

HOc opus in 22. lib. diuiditur, ingens quidem, & celeberrimum, vniuerſalius, & vtilius, quàm cætera alia: & recẽſetur lib. 2. Retract. cap. 43. Quorum liber quinque primi refellunt eos, qui res humanas ex cultu multorum Deorum ita proſperari dicunt, & etiam neceſſarium eſſe ipſum cultum. Quinque ſequentes ſunt aduerſus eos, qui dicunt hæc mala nec defuiſſe, nec defutura eſſe ijs, qui non ſequebantur ipſum cultũ, vel deſerebant. In reliquis duodecim aſſerũtur pertinentia ad noſtram fidẽ, & Religionem: & in primis quattuor de duabus ciuitatibus, id eſt Dei, & mundi. In Reliquis ea, quæ ſequuntur ex his. De 10. lib. de ciuitate cap. 8. Retractat. non debuiſſe poni pro miraculo cælicam flamam in ſacrificio Abraæ, quia hoc illi in viſione monſtratum eſt. De xvii. cap. 5. retractat, potius dicendum eſſe Samulem nõ eſſe filium ſacerdotis, quàm non eſſe de filijs Aaron. Hunc lib. vide in Tomo V.

Clericorum ſingularitas.

HVnc librum, & in ipſum adnotationem vide in Dictione: Singularitas. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

Cogitatio in Craſtinum.

ESt quidã ſermo, ſeu tractatus, & in Retract. non recẽſetur. Incipit: Cultores Dei: & eſt de non cogitãdo in craſtinũ.

Concordia Patrum.

ESt ſermo, ſeu tractatus, qui eſt in libro quinquaginta homiliarum, Hom. 41. Vide hunc lib. in Tomo II.

Cognitio vera vitæ.

HIc liber eſt ſatis magnus continens quadraginta capita editus ad fratres ſuos de Monte Piſano, dum ipſe erat frater

ter, Anno ætatis ſuæ 31. ab anno Domini. 409. in libro tamen retract. non recenſetur. Vide hunc lib. in Tomo. IX.

Confeſſio.

HIc liber deuotior inter omnes in 13. diuiditur, & in lib. 2. Retract. cap. 6. recenſetur à primo vſque ad x. de ſuis malis & bonis loquitur. Ab. xi. vſque ad finem Scripturam pertractat ab eo, quod ſcriptum eſt: In principio &c. vſque ad Sabbati requiem. De 4. lib. retractat, animam ex duabus vnam factam fuiſſe, quod dixerat de amici morte Horatium imitatus lib. pri. Carm. Oda iii. Et ſerues animæ dimidium meæ. De xiii. inquit non ſatis conſiderate dictum eſse, firmamentum factum inter ſpirituales aquas ſuperiores, & corporales inferiores. Hunc edidit, dum erat ſenex Epiſcopus: & in 3. lib. cap. 4. ait, ſe iam incidiſſe in cuiuſdam Ciceronis librum, Hortenſium, nuncupatum, dum annum ætatis vndeuigeſimum ageret, iam defuncto patre ante biennium, & libros eloquentiæ diſcebat. Et in lib. primo Soliloquiorum cap. x. mentionem facit de hoc etiam libro Ciceronis, vbi de non appetendis diuitijs locum quendam inuenit dicens: Cum triginta tres annos agam, quatuordecim ferè anni ſunt, ex quo iſta cupere deſtiti. Vide hunc lib. in Tomo I.

Conflictus Vitiorum & Virtutum.

HIc liber inſcribitur de Conflictu Vitiorum, & Virtutum quia inibi quaſi quodam certamine, & conflictu Virtutes, & Vitia introducuntur. Non recenſetur in libris Retractationum: nec à Trittemio iudicatur eſse Auguſtini, quia in eo libro, longe poſt medium & non procul à fine fit mentio de Sancto Benedicto confeſsore ita inibi nominato, qui multos annos fuit poſt Auguſtinum. Sunt qui Gregorio hunc librum adſcribant tanquam ſtilum Gregorianum redolentem. Alij vero ipſum Ambroſio tribuunt: & inter eius opera Tomo V. In editione Romana nunc dictum libellum videre licet. Sunt qui eum Leoni Papæ adſcribant, ſicut ſub eius nomine citatum eſse reperi. In Ambroſio autem ad quintum & vigeſimum vſque caput inuenitur, fine tantum diuerſo: ſed poſt quem finem inter Auguſtini opera, multa alia reperiuntur. Vide hunc lib. Tomo IX.

Digitized by Google

Coniugale bonum.

HIc lib. contra Iouinianum ſcriptus eſt, vt cap.22. ſecundi libri Retract. dicitur, de quo tria emendat: Primum quòd quæſitum de carnali concubitu non plene diſcuſſit, ac ſoluit. Secundum, quod dixit, concubitum, temperantia refrenante, libidinem non eſse. Tertium quod ait, Abraamum ſine filio eſse, paratum fuiſse, cum de ſuſcitatione mox filium ſibi reddendum crediderit. Hunc lib. vide in Tomo VI.

Conſenſus quattuor Euangeliſtarum.

HIc lib. diuiditur in quattuor, & receſetur in lib. 2. Retract. cap. 16. De primo Retract. quod dixit, Gentem Hebręorũ ab Abraam cępiſse, & Abræos dictos: ſed verius ab Heber hebręos, vt ſatis diſseruit lib. 16 de Ciuitate Dei. Cap. xi. De 3. duo emendat: Primum quod dixit, Ioſeph virum Mariæ alterum habuiſse patrem, à quo adoptatus: nam dicere debuit, cui adoptatus. Secundum quod dixit Lucas, ad ipſum Dauid per Nathan deſcendit, per quem prophetam Deus peccatum illius expiauit, debebat dicere: per cuius nominis prophetam, cum ille non fuerit, ſed propheta eiuſdem nominis. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

Conſonantia Euangeliſtarum.

HIc liber ſermo quidam eſt valde prolixus, quo Matthęus, qui Genealogiam Chriſti deſcripſit, per generationes deſcendendo, & Lucas aſcendendo, concordantur, & habetur inter ſermones. Vide hunc lib. in Tomo X.

Conſolatio mortuorum.

HIc liber per modum ſermonum ſcribitur, & duos principales ſermones continet. Hunc lib. vide in Tomo IX.

Contemplatio Chriſti

HIc lib. eſt paruus, & deuotus, quem contemplationi Sancti Bernardi detruncatę inſertum eſse nonnulli putant, ob eaſdem res, quas inibi reperire licet. Vide hunc lib. in To. II.

Contemptus mundi.

LIber quidam perbreuis, & ad modum ſermonis compoſitus Vide hunc lib. in tomo IX.

Conti-

Continentia.

HIc liber ſatis magnus eſt, qui licet in Retract. lib. minime ab Auguſtino nominetur, eius tamen eſt: à nonnullis creditur Hugonis victorini. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

Correptio Donatiſtarum.

HIc liber ad Bonifacium comitem in eos, qui Donatiſtas legibus imperialibus corrigi nolebant, ſcriptus eſt, atque in lib. 2. Retract. cap. 48. recenſetur. Vide hunc lib. in Tomo II.

Correptio & gratia.

HIc liber eſt vltimo recenſitus in lib. Retract. & ſcriptus eſt ad Valentinum, & ad alios Monachos: quia quidam eorum ex errore Pelagij dixerat, neminem corripiendum eſse, ſi Dei pręcepta non facit: ſed ſolum, vt faciat, pro eo orandum eſt. Hunc lib. vide in Tomo VII.

Chordæ Decem.

HIc liber eſt de decem præceptis, licet magnus. Vide hunc lib. in Tomo IX.

Credendi vtilitas.

HIc liber recenſitus in lib. 1. Retract. Cap. 14. Scriptus eſt ad amicum nomine Honoratum adhuc Manichæum reuocandum ab hæreſi. Ipſe enim multa, quæ credimus, deridebat. Hinc appoſitè ſcriptus eſt de Vtilitate credendi, ſeu potius de neceſsitate credēdi inſcribi debet. De hoc lib. 7. retract. illud dictum: Littera occidit in lib. de ſpiritu, & littera melius pertractauit. Secundo, beatiſsimos qui inuenerunt veritatem, non debere intelligi in via, ſed in patria. Tertio idem dixit de ijs, qui ſciunt honeſta, & diuina. Quarto melius expoſuit de eo, quod ſcimus, & credimus. Quinto, homines omnes eſse aut ſtultos, aut ſapientes, intelligi debere de ijs, qui vti poſsunt lib. arbitrio. Sexto cum dixit: Miracula non fiunt nunc tanta, & omnimoda; nō quòd nullo modo fiant, debere intelligi, ait. Septimo cum in fine lib. dixerit, ſe nondum Manichęos cępiſse refellere; debet intelligi in hoc lib. quia alibi contra eos ſcripſerat. Vide hunc lib. in Tomo VI.

Cura

Cura pro mortuis agenda.

HIc liber recenſetur in 2. libro Retract. cap. 64. & pertractat vtrum proſit defuncto ſepeliri apud memoriam, ideſt Baſilicam alicuius Sancti, & de apparitionibus mortuorum, & vtrũ ſciant facta viuorum. Hic libellus videtur truncus, mancus, hiulcus, & deprauatus, & in 2. Tomo ep. Hieronymi longè caſtigatior reperitur. Vide hunc lib. in tomo IIII.

Cur, quando, & quomodo Deus homo.

HIc liber paruus eſt, decem capita continens, & in lib. Retract. non recenſetur, & ab hac inſcriptione Anſelmus ſumpſit materiam, & nomen ſui libri: diffuſius tamen, & diuerſo ſtilo. Incipit: Sancti ſpiritus adiuuante gratia.

Diligendus Deus.

HIc liber inſcribitur, de diligendo Deo: & Meditationum lib. etiam inſcribi ſolet. Hunc vide in Tomo IX.

Dilectionis ſubſtantia.

HIc eſt admodum paruus lib. vnius tantum ſermonis, & in Retract. non recenſetur. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

Diſciplina Chriſtiana.

HIc liber eſt vnius item ſermonis tantum, & in lib. Retract. non recenſetur. Vide hunc lib. in Tomo IX.

Diſciplina bonum.

HIc liber eſt duorum ſermonum & in Retract. non recenſetur. Vide hunc lib. in Tomo IX.

Diſciplinarum lib.

HIc liber in primo Retract. cap. 6. recenſetur, hoc eſt, Muſica quantum ad Rythmos, Dialectica, Rhetorica, Geometria, & Arithmetica. De Philoſophia dixit, ſola principia remanſiſſe, & has diſciplinas, dum eſſet Baptiſmum ſuſcepturus, edere conabatur Mediolani. Vide hunc lib. in Tomo II.

Diuinatio Dæmonum.

HIc lib. recenſetur in lib. 2. Retract. cap. 30. & retractat quod dixerat, Dæmones tota facilitate perdiſcere, non ſolum

lum

lum diſpoſitiones hominum voce prolatas, ſed etiam cognitione conceptas, per ſigna quædam ex animo expreſſa. Quod quia incertum eſt quomodo, & per quæ ſigna ſciant, ſe audacius locutum eſse ait, quàm debebat. Vide hunc lib. in To. III.

Doctrina Chriſtiana.

HIc liber recenſetur in libro 2. Retract. cap. 4. & in quattuor diuiditur partes: & vtilior eſt quàm forte credatur, cum ſit quædam quaſi Rhetorica ſacra docens exponere Sacrã Scripturam. In tribus primis docet, quomodo Scripturæ intelligantur, & intellecta proferantur, & doceantur. De. 2. libro tria emendat: Primo quòd liber Sapientiæ ſcriptus eſt à Philone, non à Ieſu Sirach, ſicut iam dixerat ibi. Secundo quod dixerat ex conſuetudine vetus teſtamentum. 44. libros contexere, cum Apoſtolus propriè nonniſi legẽ datã in Monte Syna vetus teſtamentum appellet. Tertio tribuens defectui memoriæ emendat quod dixerat, Platonem, & Hieremiam fuiſse coætaneos *in libris de Sacramentis*, ſiue de Prophetia: ſed S. Ambroſius *nihil* tangit de hac materia in lib. de Sacr. & librum de Prophetia reperiri ignoro, niſi liber de prophetia ſint libri de Abraam, in quorum 1. cap. xii. ait Ambroſius, Platonem fuiſſe in Ægypto, vbi dicta prophetarum audire potuit. Vide hunc librum in Tomo III.

Duodecim gradus abuſionum.

HIc liber à nonnullis Cypriano adſcribitur, & quamuis in lib. Retract. non recenſeatur, ex antiquo tamen originali Sãcto Patri Auguſtino inſcriptus reperitur, vt Bartholomæus Vrbinas teſtatur. Vide hunc lib. in Tomo IX.

Eccleſiaſtica Dogmata.

HIc liber per modum Symboli regulas fidei comprehendit, & quamuis Gennadio adſcribatur, nec non Tertulliano, & in lib. Retract. non recenſeatur, ab omnibus ferè creditur eſse Auguſtini. Vide hunc lib. in Tomo III.

Eccleſiæ, & Synagogæ altercatio.

HVnc libellum vide in dictione, Altercatio. Et in ſexto Tomo videre licet.

Digitized by Google

Eleemoſyna.

HIc lib. eſt vnius ſermonis, & quamuis Cypriano adſcribatur, Auguſtini tamen à pluribus creditur eſſe. Vide hunc lib. in Tomo X. Et in to. 7. contra duas Ep. Pelag. cap. 8. fit mentio de libro Cypriani, hoc eſt de Eleemoſyna.

Enchiridion.

HIc liber paruus eſt in verbis, & in ſententijs copioſus, ideſt, quod manibus poteſt aſtringi, vt ipſe Auguſtinus dicit ibidem cap. 6. & in 2. lib. Retract. cap. 63. Inſcribitur de fide, ſpe, & charitate, ad Laurentium, & docet quomodo ſit Deus colẽdus. Vide hunc lib. in Tomo III.

Eſſentia diuinitatis.

HIc liber non recenſetur in lib. Retract. & Hieronymo adſcribitur ſub titulo de membris Domini: qui conueniunt in calce, in fine non item, nec in modo procedendi. Redolet tamen ſtylum Hugonis victorini. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

Fauſtus.

ESt liber in triginta tres partes diuiſus per modum Dialogi contra Fauſtum Manichęum Meliuitanum dictum Manichæi defenſorem: & hic Manichęus damnatus eſt in Concilio Melitæ celebrato, cui interfuit ipſe P. Auguſtinus. Vide hunc lib. in Tomo VI.

Fides ad Petrum.

HIc liber non recenſetur in libris Retract. eſt tamen Auguſtini, & valde vtilis, quia ibi omnia credenda à fidelibus cõprehendit. Vide hunc lib. in tomo III.

Fides, & Symbolum.

HIc lib. in pri. libro Retract. cap. 27. recẽſetur, & editus fuit in Aphricano Concilio, dum ipſe Auguſtinus erat presbyter. Retractat quod dixit de mutatione corporum terreſtrium in cæleſtia, & ait id debere intelligi, non quantum ad ſubſtantiam corporum, ſed quantum ad incorruptionem. Vide hunc lib. in tomo III.

Fides, & opera.

HIc liber probat adultos ſine operib. non ſaluari, & in lib. 2. Retract. cap. 38. recenſetur. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

Fides

Fides rerum inuiſibilium.

HIc liber eſt contra eos, qui arguunt Chriſtianos ea credere, quæ ipſi probare non poſſunt, & in lib. Retract. non recenſetur. Ex epiſtolis Auguſtini creditur conſarcinatus ab Hugone victorino. Vide hunc lib. in Tomo I.

Gratia, & lib. arb.

HIc liber ſcriptus eſt ad Valentinum, & Monachos Adrumētinos, qui cum eo erant, contra eos, qui defendebant lib. arb. negantes Dei gratiam, & in lib. 2. Retract. cap. penultimo recenſetur. Hunc lib. vide in Tomo VII.

Gratia noui teſtamenti.

HIc liber recenſetur in libro 2. Retract. Cap. 36. & declara ſex quæſtiones ſibi propoſitas ab Honorato. Prima eſt d illo verbo Chriſti in cruce: Deus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me? Secunda de verbo Apoſtoli in charitate fundati Tertia de Decē virginibus. Quarta de tenebris exterioribus. Quinta de gratia noui teſtamenti, à qua ducuntur ſolutiones ceterarum quæſtionum.

Habitaculum triplex.

HIc liber ſiue Tractatus eſt magnus, vtilis, & ſpeculatiuus, de Inferno, Mūdo, & Paradiſo, & de Beatorū gloria multa ſubtiliter pertractat, & à nōnullis S. Bernardo adſcribitur. To. IX.

Hæreſes.

HIc lib. inſcriptus eſt ad Quoduultdeū Diaconum complectes hæreſes 91. earumq. deriuationes: & editus eſt poſt lib. Retractation. vt patet ex epiſtola, quæ incipit: Domino ſinceriter dilectiſſimo fratri. Sed eo in libro pollicetur ſe editurū opus maius, quo omnes hæreſes cōuincantur. Hic autem liber non reperitur, neque vnquam peruenit ad cognitionem alicuius, quòd ſciam. Hunc lib. vide in Tomo VI. De Quinque hæreſibus oratio in Tomo VI.

Hypognoſticon. i. ſubnotationum.

HIc liber non recenſetur in lib. Retract. eſt tamen vtilis contra hæreſim pelagianā, difficilis, ſubtilis & valde Theologus:

Digitized by Google

logus, non cenſetur Auguſtini, qui Titulos Græcos ſuis libris indere non ſolet: multo minus eos, qui non indicant argumentum: nec ſtilus per omnia congruit, licet eruditionem, & facūdiam præſeferat: & videtur collectus à quopiā ex his, quæ ſparſim ab Auguſtino diſſerta ſunt contra Pelagianos. Aduerte tamen errorē maximum appoſitum in margine libri quinti, Tomi ſeptimi vbi cum dicat Auguſtinus contra Pelagium nullo pacto tertium locū peremnē inueniri poſſe, nec per rationes, nec per auctoritatem ſacræ ſcripturæ, appoſitum eſt in margine: Purgatorium, ac ſi Auguſtinus ſermonē habuerit de Purgatorio: quod veneno hęretico plenū dicendum non eſt. Nam ibi Auguſtinus loquitur de tertio loco peremni, qui reperiri non poteſt, cū ſint duo tantum loci peremnes, Regnū videlicet Cælorum, & Damnatorum infernus. Hanc animaduerſionem hoc in loco apponendam cēſui, quia hanc blaſphemiā hæreticalē in multis Venetiarū impreſſionibus legi. Vide hūc lib. To. VII.

Homilia quinquaginta.

HIc liber 50. cōplectitur ſermones, cum homilia nil aliud ſit, quàm ſermo. Homiliæ item de tempore, & de ſanctis in Tomo X.

Ieiunium Diei *Sabbati.*

HIc liber in lib. Retract. non recenſetur, & ſolet inter epiſtolas adnumerari, licet ſatis magnus. Videtur eſſe ſcriptus contra quendam aſſerentem die Sabbati ieiunare, eſſe peccatum. Vide hunc lib. in Tomo IX.

I*gnis* P*urgatorij.*

ESt ſermo de illo verbo Apoſtoli: Fūdamētū aliud nemo poteſt ponere, &c. & eſt vtilis de peccatis igne purgādis pertractans: Falſo autē ab aliquibus Cęſareo adſcribitur: Incipit: In lectione apoſtolica.

Incarnati verbi.

HIc liber non recenſetur in lib. Retract. & à nonnullis exiſtimatur eſſe quędā ſumma libri cuiuſdam Origenis. Vincētius tamē in Speculo hiſtoriarū S. Auguſtino ipſū adſcribit. Sed illud de filio voluntate progenito, docet non eſſe Auguſtini, & tamen dignum lectu. Vide hunc lib. in Tomo IIII.

I*nnocentia vera, vel ſententia.*

HIc liber inſcribi ſolet de ſententijs Proſperi, quòd ipſe è diuerſis lib. Auguſtini eas deſcripſerit. Qui vero hūc libellum

lũ De vera innocētia inſcripſerunt, hebraicos Scriptores imitati ſunt: propterea quòd ipſi Inſcriptionē, & Titulũ librorũ à principijs, & primis eorũdē verbis accipere ſolebãt, vt videre licet in lib. Geneſ. & Euãg. Matth. &c. Hic enim liber ſententiarũ incipit: Innocentia vera. Hunc lib. Vide in fi. Tomi III.

Inquiſitiones Ianuarij.

HIc liber recenſetur in lib. Retract. cap. 20. & à nonnullis inſcribitur de cõſuetudinibus Eccleſiæ. In duos libros diuiditur, in primo de ſacramentis: In 2. de ratione mutationis paſchatis, & aliorum feſtorum mobilium, & ait de 2. libro diſplicere quod dixit de manna. Vide hunc lib. in Tomo II.

Iuſtitia perfectio.

HIc liber non recenſetur in lib. Retract. & eſt contra Pelagium & Cæleſtium dicentes, nullum hominem peccare, ſi nollet: & iuſtos eſſe omnes, ſi vellent. Vide hunc lib. in Tomo VII.

Liberum arb.

HIc liber in lib. 1. Retract. recenſetur cap. 6. Nihil retractatur, & eſt contra Manichæos, præſertim aſſerentes Deum eſſe auctorem mali: & Pelagius hunc librum pro ſuo errore allegauit: & hac de cauſa Auguſtinus in lib. Retract. de hoc libro mentionem fecit. Vide hunc lib. in tomo I.

Locutiones.

HIc liber in ſeptem diuiditur, explicans quoſdam modos inuſitatos loquendi in Scriptura ſacra à priucipio Geneſeos ad librum vſque Iudicum incluſiuè: & in 2. Retract. cap. 13. recenſetur, & retractat loquutionem illam: Fecit Noe omnia verba, &c. Vide hunc lib. in Tomo III.

Magiſter.

HIc liber eſt de Deo, vero Magiſtro, & 1. Retract. cap. xij. recenſetur: & lib. 9. confeſs. cap. 6. & nihil de eo corrigitur, & eſt dialogus Auguſtini cum Adeodato ſextumdecimum agente annũ: cuius ingeniũ in lib. 9. Confeſſionũ cap. 6. cōmēdat: & cũ Deo loquēs ait: Annorũ erat fermè quindecim, & ingenio præueniebat multos graues, & doctos viros: & horrori erat mihi illud ingenium: & quis præter te talium miraculorũ opifex? Cito de terra abſtuliſti vitã eius, &c. Vide hũc lib. To. I

Menda-

Mendacium.

HIc liber eſt vtilis,& obſcurus,vt ait ipſe Auguſtinus lib. 1. Retract.cap.vltimo. Vide hunc lib.Tomo IIII.

Alter Liber contra mendacium eſt contra Priſcillianiſtas hæreticos,& recenſetur lib.2.Retract. cap.60. Vide hunc lib. in Tomo eodem.

Meditationes.

HIc liber à nonnullis inſcribitur ſecundus liber ſoliloquiorum ad Devm:eſt deuotus,& à Bernardo & Anſelmo, quantum ad litteram,in ſuos eſt tranſlatus,in Retract. non recenſetur, & continet Cap. 39. vel 41. pertractans pęnas inferni. Aduertendum tamen eſt,caput 39.quodam in loco etiam corruptum,vbi Eraſmus Apoſtata, vt item multis alijs in locis fecit,appoſuit hęc verba: Poſt baptiſmum acceptum:& ſubſtulit ea quæ habent antiqua exemplaria, hoc eſt:Poſt religionis ingreſſum,vt neget Auguſtinum fuiſſe Monachum. Hunc lib. vide in Tomo IX.

Mirabilia Scripturæ ſacræ.

HIc liber eſt ſatis magnus in duas partes diuiſus, & in libro Retract.non recenſetur.Prima verba libri variè reperiuntur. Vide hunc lib. in tomo III.

Monachorum opus.

HIc liber ſcriptus eſt contra quoſdam Monachos crinitos, & à corporali labore ocioſos, & 2.lib.Retract.cap. 21. recenſetur.Vide hunc lib. in Tomo III.

Mores Eccleſiæ, & Manichæorum.

HI ſunt duo libri, vt Auguſtinus ait lib. 1. Retract.cap.7.dum ipſe baptizatus remearet ad Africam Romæ conſcripti cōtra Manichæos, qui fallaci continentia ſe catholicis præferebant.De primo quidem de moribus Eccleſiæ ſex emendat,primo quod dixit: Propter te afficimur tota die , vbi dicendum erat,morte afficimur,vel mortificamur.Secundum quod dixit in cap. xvi. ſobrietatem ſapientia docet,cum dicendum eſſet, ſobrietatem, & ſapientiam docet. Tertium quod dixit, cap. 11.Vanitas vanitatum, quia dicere debuit vanitas vanitātium, vt habet lectio græca: & hoc propter codicis mendoſitatem

ſe di-

ſe dixiſſe affirmat. Quartum quod dixit: Deum prius plena Charitate diligamus. Nam melius, inquit, fuiſſet dicere, ſincera. Quintum quod dixit cap. xxvii. Si ſapientes vſque adeò ſint, vt iam nullo animi dolore turbetur, hoc ſupplet, qa nõ dixit, quòd tales ſint: ſed dixit, ſi tales ſint. Sextũ quod dixit cap. 30. Si alicui tãtus charitatis ardor innaſcitur, qui poteſt eſſe purgatus omni vitio, Pelagianorũ cauſa emẽdat dicẽs, hoc eſſe in Patria, nõ in via. De 2. qui de moribus Manichæorũ inſcribitur, duo retractat Primũ eſt quod dixit: Dei bonitas omnia deficientia ſic ordinat, vt vbi ſint, ibi congruentiſſime poſſint eſſe, donec ad id recurrãt, vnde defecerunt. Hoc dixit non debere abſolute intelligi propter Origeniſtas, qui omnes animas aliquãdo dicebant eſſe ſaluandas, ſed accipi pro recurrẽtibus ad Deum, à quo defecerunt. Secundum eſt, Scarabeos de fimo procreari cum vniuerſaliter verum non ſit. In hoc opere vſus eſt ſtilo demiſſo, non propter inſcientiam, ſed propter charitatem, quia voluit intelligi, etiam ab imperitis. tunc enim temporis textores, & textrices latinam orationem *ſimplicibus* verbis, & ſenſibus contextam intelligebant. Vide hunc lib. Tomo 1.

Muſica.

HIc liber ſubtilis, Theologus, & vtilis, & in libro .1. Retract. cap. 6. recenſetur: in quo agit ſolum de rithmo, pro faciendis verſibus: Cuius quinq. libros nõdũ Chriſtianus apud Mediolanum edidit. Sextum de quo mentio habetur lib. 1. Retract. cap. 11. perfecit in Aphrica poſt baptismũ: Et de hoc ſexto tria ſupplet. Primum, animum carentem corpore, & corporis numeris meliorem fieri: non enim debet intelligi, quaſi poſt reſurrectionem anima nõ ſit in corpore corporales numeros habitura: ſed quòd ab eis non occupabitur. Secundum eſt quod dixit, ſanitas erit firmiſſima cum priſtinæ ſanitati poſt reſurrectionẽ corpus reſtituetur, quod debet intelligi, ideſt nullã ægritudinẽ illa corpora patientur. Tertiũ, ꝙ dixit: rerum tranſitu completur infirma pulchritudo, & quod in illa imitatur cõſtãtiã, à ſummo Deo per animã traijcitur, & hoc, locũ habet ſolũ in corporibus hominũ, nequis ĩ Platonis errorẽ de Mũdi anima incidat. Addit, ſe temerè dixiſſe, Mũdũ eſſe animal. Nã licet ꝑ Angelos adminiſtretur, Scriptura tamẽ Angelos Animalium nomine ſignificare non ſolet. Vnum autẽ

Digitized by Google

retractat circa finem libri, vbi per animam, Angelos intelligit. Hoc, inquit, non benedictum eſt, quia non legitur in ſacra Scriptura, Angelos habere animam. Vide hunc lib. in To. 1.

Natura & gratia.

HIc liber, qui in 2. libro Retract. cap. 42. recẽſetur, ſcriptus eſt contra Pelagium, qui hominis naturam contra Dei gratiam defendebat. De quo lib. emendat, quia quædam verba Sixti Papæ & martyris eſſe conceſſit, cum eſſent Sixti Philoſophi pythagorici. Hunc lib. vide in Tomo 7.

Nuptiæ, & concupiſcentia.

HIc liber, qui in 2. libro Retract. cap. 53. in duos diuiditur, & ſcriptus eſt Valerio comiti, cõtra Pelagianos, qui dicebant, Auguſtinum damnare nuptias, eo quòd omnes cum peccato originali naſci tradidiſſet. Vide hunc lib. in Tomo 7.

Orandus Deus.

HIc liber in libro Retract. non connumeratur: tamen magnus eſt, vtilis, ac delectabilis, eo maxime, quòd modos omnes perſuadendi, & animum Iudicis inclinandi, & ſecundum artem Rhetoricam reducit ad modum orandi Deum. Vide hunc lib. in Tomo 2.

Ordo rerum.

HIc liber accuratione ſtili elaboratus in duos diuiditur, & lib. 1. Retract. cap 3. recenſetur. Hunc Auguſtinus ſcripſit more Dialogi quaſi diſputatoriè, cum adhuc eſſet catechumenus, in quo ferè per totum quęritur, vtrum omnia bona, & mala diuinæ prouidentiæ ordo contineat. De quo nouem ſibi diſplicere affirmat: Primum quòd frequenter nomine Fortunæ vſus eſt. Secundùm quòd de ſenſu loquens non addebat, corporis. Tertium quòd multum laudauit liberales diſciplinas: Quartum quòd Muſas, licet iocando, Deas appellauit. Quintum quòd admirationem vitium nuncupauit. Sextum quòd Philoſophos vera pietate minime præditos virtutis luce fulxiſſe dixit. Septimum quòd duos Mundos poſuit: vnum ſenſibilem alterum intelligibilem, & quod addit Platonem non erraſſe, ponendo mũdum intelligibilem. Octauum quòd dixerit, Deũ ſine optimus moribus hominem non exaudire, quia Deus etiã peccatores exaudit. Nonum quòd Pythagoræ plurimum laudis dederit. Vide hunc lib. in Tomo 1.

Pſalmi.

Pſalmi.

PSALMORVM opus ingens eſt, & eruditiſſimum, & admodum vtile, atq. celeberrimum. In lib tamen Retract. non recẽſetur, ob cauſam ſuperius aſſignatã, cum agitur de iudicio in libros Hieronymus tamen in Epiſt. quadam ad Auguſtinum fatetur ſe vidiſſe commentarios hoſce in Pſalmos, & lib. Soliloquiorum, vt videre licet in 2. Tomo Epiſtolarum.

Patientia.

HIc liber ſatis magnus eſt, neque in libro retract. annumeratur: quem aliqui appropriant Cypriano, ex ignorantia tamen, quia multum in ſtilo à Cypriani libro differt. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Pœnitentia vera, & falſa.

HIc liber eſt ſatis magnus, & per capitula plura diſtinctus, ſcriptus eſt cuidam Sanctimoniali contra Nouatianũ, qui poſt baptiſmum pænitentiam negabat. In libro Retract. nulla de eo fit mentio, & aliqui negant eum eſſe Auguſtini, quia cap. xvij. fit mentio de ipſo Auguſtino, & ſententia ab Auguſtino diſsentit, vt ait Trittemius. Hoc in libro cap. x. perpendendum eſt dictum de confeſſione facienda laico in caſu neceſſitatis, ſi deſit copia ſacerdotis. Id enim non eſt de præcepto, ſed de conſilio. Dictum ipſum recitatur de pœnit. Diſt. 6. ſed ſine vllius auctoris nomine Vide hunc lib. in Tomo 4.

Pœnitentia.

DE pœnitẽtiæ medicina libellus vnicus Auguſtino inſcriptus, vt adnotatur in admonitione de Tertulliani Dogm. quinq. continet capita: & in Tomo 9. ponitur. De vtilitate pœnitentiæ Tractatus paruus & in eodem Tomo 9. locatur.

Prædeſtinatio gratiæ.

HIc liber etiam de Prædeſtinatione, & gratia, vel de Voluntate Dei inſcribitur, & in libro Retract. minime recenſetur. Hunc lib. vide in Tomo 7.

Prædeſtinatio, & perſeuerantia Sanctorum.

HIc liber magnus eſt, & in duos diſtinctus, ſcriptus eſt autem ad Proſperum, & Hylarium, & in libro Retract. non annumeratur. Vide hunc lib. in Tomo 7.

Præſentia Dei ad Dardanum.

HIc liber 2. libro Retract. cap. 49. recenſetur, & eſt contra Pelagianam hæreſim, licet in eo minime nominetur. Vide hunc lib. in Tomo 2. Ep. 57.

Digitized by Google

Quæſtiones.83.

HIc liber 1. Retract. Cap.26. recenſetur: de quo 23. emẽdat. Primũ de nona quæſtione, vbi dixit omne ſenſibile ſine vlla tẽporis intermiſſione cõmutari. Nã in corporibus glorificatis veritatẽ nõ habet. Secundũ de duodecima quæſtione dixit illã quæſtionẽ ſuã nõ fuiſſe, ſed cuiuſdã Frontei chartaginẽſis, qui paganus ſcripſit, & Chriſtianus obijt. Tertiũ de quæſtione 12. dixit, Deũ non eſſe auctorẽ mali. Nã de malo culpæ intelligẽdũ eſt, quia malũ pœnæ eſt à Deo. Quartũ de quæſtione 23. vbi dixit, Deũ eã genuiſſe ſapiẽtiã, qua ſapiẽs eſt: ſed in lib. de Trinitate ſe melius id ꝑtractaſſe dicit. Quintũ de 24. vbi dixit, peccatũ, & recte factũ eſſe in arbitrio volũtatis, addi debuit ꝙ ad recte faciẽdũ, Dei gratia operatur. Sextũ de 31. q̃ nõ fuit ſua, ſed Tullij. Septimũ de 35. vbi dicit, ꝙ illud eſt amãdũ: ꝙ nihil eſt habere, quã noſſe. Hoc nõ approbat, quia aliqui Deũ habẽt, quẽ ignorãt, vel nõ ſicut agnoſci debet, agnoſcũt. Octauũ ibidẽ, quòd dixit, nemo beatã vitã nouit: & miſer eſt; quod intelligi debet, ſicuti noſcẽda eſt. Nonũ de 36. vbi dixit, quòd Deus & animus, quo amatur, charitas proprie dicitur cõſũmata, ſi nihil aliud amatur. Addi debet, quod ad Deũ nõ referatur. Decimum de 44. vbi Chriſtum dicit in iuuenili ætate veniſſe; quod debet intelligi de iuuẽtute hominis, nõ mũdi. Vndecimũ de 47. vbi dixit, poſt reſurrectionẽ corpora nos habituros angelica: quod ait ſe melius pertractaſſe ĩ libris de Ciuitate Dei. Duodecimũ de 51. vbi dixit, quòd homo ſine anima nõ recte dicitur homo, debuit dicere, nõ ꝓprie. Decimũ tertiũ ibid. vbi dixit hominẽ eſſe ad imaginẽ Dei, ꝙ non debet intelligi quaſi homo nõ ſit etiã imago Dei. Decimum quartũ de 54. vbi dixit: Quod eſt omni aĩa melius, Deũ dicimus, debuit dicere, omni creato Spiritu melius. Decimũquintũ de 61. vbi dixit, quòd ad ꝑſonas, Regiã & Sacerdotalẽ ſacra vnctio ꝑtinebat, addi debuit maxime ꝑtinebat, nam & prophetæ nũciabãtur. Decimũ ſextũ ibidẽ, vbi dixit Nathã, de quo Lucas, eũ eſſe, q̃ Dauit arguit, nã diuerſi fuerũt. Decimum ſeptimum de 62. vbi dixit de Latrone bono, ex aliorum opinione, quod non fuerit baptizatus, cum illud incertũ ſit. Decimum octauum, de 66. vbi ſuper illud Apoſtoli: Ego autem carnalis ſum, inquit, ideſt carni cõſentio, nõdum ſpirituali gratia liberatus: Hoc nõ debet ſic accipi, quòd ſpiritualis homo iam ſub gratia conſtitutus, etiã de ſe dicere non poſſit. Decimũ nonũ ibidem ſuper illud Apo-

ſtoli:Corpus quidē mortuū eſt propter peccatum, ait corpus mortuū, quādiu rerū tēporaliū indigentia moleſtabat animā, ſed melius poſtea, ideo, propter peccatum mortuū, inquit, qa habet neceſſitatē moriendi, quam nō habuit ante peccatum. Vigeſimū de 63. vbi dixit hominem ſignaculo imaginis ꝓpter peccatū amiſſo, creaturam tantum remanſiſſe. Quod non debet intelligi quaſi totum amiſerit, quod erat imaginis Dei. Vigeſimum primum ibidem, vbi dixit, bonos Angelos ſpiritualiter, malos vero animaliter viuere. Qnod dictum de malis Angelis audacius eſt, quàm vt poſſit ſacris comprobari litteris. Vigeſimum ſecundum de 68. vbi dixit:Deus nō miſeretur, qui ad pacem vocat niſi volūtas præceſſerit. Hoc intelligitur poſt pœnitentiam, nam non dixit quaſi non ſentiret miſericordiā Dei præcedere voluntatem. Vigeſimum tertium ibidem ſuper illud: In vtero ſanctificaui te, & cū eſſes in renibus patris tui, vidi te, ait ſe non recordari, ex quo exemplari habuerit:Cum eſses in renibus. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Quæſt. 21.

HIc *libellus* inſcribitur etiam De ſententijs viginti vna;& in Retract. non recenſetur, vide: Sententiæ. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Quæſtiones diuerſæ ad Simplicianum.

HIc liber ad Simplicianū ſcriptus eſt, qui Ambroſio in Epiſcopatu ſucceſſit, vt inquit Auguſtinus lib. 2. Retract. in principio. Partitur hic liber in duos, qui primū ab Auguſtino editi ſunt, poſtquam Epiſcopus fuit, quorum primus duas continet quæſtiones ex verbis Apoſtoli ad Romanos prima, & ſuꝑ illud:Lex peccatū eſt, abſit &c. quæ verba de homine ſub lege conſti tuto expoſuit, quod poſtea dixit ad ſpirituale̅ etiā hominem poſse referri. In ſecunda de libero Arbitrio multa dixit, ſe̅per intelligens Dei gratiam præualere. Secundus vero habet quęſtiones quaſdam de libris Regum: in quarū parte dixit nihil ſic eſse in noſtra poteſtate, quàm ipſum velle: Debet tame̅ ſemper intelligi, quòd ad bene viuendum præparatur voluntas à Domino. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Quæſtiones Euangeliorum.

HIc liber partitur in tres, vt dicitur libro ſecundo Retract. capitulo 12. & continet perbreues expoſitiones quorundam locorum ex Euangelio Matthęi, & Lucæ. Primus habet quæſtiones 27. de quo 25. vbi dixit Chriſtum duobus

Diſcipulis ſuam Paſſionem ſeorſum retuliſſe: debuit dicere duodecim: ſed Auguſtinus codicis mendoſitate deceptus eſt. Secundus, quęſtiones continet 51. de quo in v. vbi dicit: Defuncti fratris vxorem frater ducere debebat ex lege. Additque: Lex iubebat filium inde natum, nomen defuncti fratris habere. Quod Auguſtinus retract. Quia lex volebat, eum dici filiũ defuncti, non autem quòd nomine eodem vocaretur. Tertius habet quæſtiones xiiij: ex quibus nihil retractat. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Quæſtiones ſex ad Deogratias.

HIc liber ſic ab Auguſtino lib. Retract. cap. 31. inſcribitur, & eſt contra Paganos, cuius prima quæſtio de reſurrectione agit. Secunda de tempore religionis Chriſtianæ, in qua dixit: Salus huius Religionis nulli vnquam defuit, qui dignus fuit: & cui defuit: dignus non fuit: Quod non dixit, tanquam aliquis proprijs meritis dignus exiſtat: ſed vocatione Dei dignus efficitur. Tertia de Sacrificiorum diſtinctione. Quarta de illo: In qua menſura menſi fueritis: Quinta de filio Dei ſecundum Salomonem. Sexta de Iona Propheta Hic liber inſcribitur Oratio, & maximam eruditionem, argutam, & facũdam, multiſque ex omni genere ſchematibus refertiſſimam, quæ viuidam, & iucundam reddunt dictionem, complectitur: editus fortaſſe ab Auguſtino, dum eſſet iuuenis. Vide hunc lib. in Tomo 2.

Quæſtionum libri ſeptem.

HIc liber in ſeptem diuiditur, qui Scripturam exponunt à principio Geneſis vſque ad finem libri Iudicum Meminit Auguſtinus huius operis libro 2. Retract. cap. 55. Primus in Geneſim habet quæſtiones 173. de quo 99. quæſtione vbi quærit de Virgis, quas Iacob in canalibus ponebat, dicit illam quæſtionem ſe incompletè ſoluiſſe Secundus liber ſuper exod. continet ſimiliter quæſtiones 173. Tertius ſuper Leuit. habet quæſtiones 95 de quo 82. quęſtione, vbi quærit de ſummo Sacerdote, quando poterat cognoſcere vxorem ex quo immundus erat, vſque ad veſperam, ſi die quolibet incenſum debebat mundus offerre. Et ſoluit quòd per ipſam veſperam iam non erat immundus, ſed vſque ad ipſam vt in eo tempore incenſum mundus offerret: Item quæſtione 83. vbi quæſiuit quomodo prohibitus eſſet ſummus Sacerdos ſuper funus patris intrare, cum filius patri in Sacerdotali dignitate ſuccederet, quam nõ ſatis completè ſoluit: nam tale præceptum propter illos erat, qui

qui futuri ſummi erant Sacerdotes , non ſummis ſacerdotibus Patribus ſuccedentes ibidem quæſtione 84. vbi de Latrone bono loquens, baptizatū non fuiſſe aſſeruit, cū non eſſet certū. Quartus liber ſuper librum Numeri continet quæſtiones 65. Quintus ſuper Deut. habet quæſtiones 56. de quo 48. quæſtione vbi dicit, quòd in Genealogia Chriſti, matres non niſi cum Patribus nominantur. quod licet verum ſit, impertinenter tamen per hoc ad quæſtionem ſe reſpondiſſe affirmat. Sextus ſuper lib. Ioſue habet quæſtiones 29. Septimus in lib. Iudicum habet quæſtiones 57. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Quæſtiones veteris, & noui teſtamenti.

HIc liber eſt ſatis magnus: de quo in libro Retractat. mentio non fit, & Auguſtini eſſe non cenſetur, vt diffusè monſtratum fuit ſuperius, cum de Auguſtini libris in vniuerſum latum eſt iudicium. Hic diuiditur in libros duos: Primus, quo ad vetus Teſtamentum habet quæſtiones 47. Secundus quò ad nouum habet quæſtiones 80. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Quæſtiones ex Matthæo.

HIc libellus ſtilum Auguſtini redolet, quamuis in libro Retractationum de eo mentio non fiat. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Quæſtiones ad Oroſium. 65.

HIc liber etiam Dialogus ad Oroſium inſcribitur: eſt enim per modum Dialogi ſcriptus: De quo in libro Retract. nulla fit mentio: & Auguſtini à nonnullis eſſe non cenſetur, ſed collectus à quopiam, quia ſtilus præfationis cum opere non cohæret, & ab Oroſiana phraſi diſſidet: ſtudium tamen eius, qui librum collegit, non damnandum. Vide hunc lib. in To. 4.

Regula Fratribus data.

HAec Regula in nonnullis voluminibus inſcribitur data Sanctimonialibus, tamen non eſt incredibile, quòd eam Fratribus antea dederit, & poſtea Sanctimonialibus eius: In quibuſdā codicibus initium eſt: Hæc ſunt, quæ vt obſeruetis, &c. Verius tamen, Ante omnia Fratres chariſſimi, &c. Eſt vna e tribus, ſeu potius duabus Regulis, quæ nūc extant inter opera Auguſtini, eiuſdem ferè argumenti, mutatis mutandis. Ricardus Cenomanus ordinis ſancti Franciſci Theologus Pariſienſis, vt videre licet in fine primi tomi in editione pariſienſi optime reſpondet cenſuræ cuiuſdam arrogātis, & impudentis hominis, & iniqui Eraſmi. In vetuſtiſſimis exemplaribus in-

ſcripta ſic legitur: Regula ad ſeruos Dei, hoc eſt, Monachos, vt colligitur etiam ex omnibus locis, vbi Auguſtinus per Seruos Dei, Monachos intelligit, & frequentiſſime quidem, vt fuſius infra ita eſse clarè oſtendam, cum de ſermonibus agam. Vide hunc lib. in Tomo 1.

Religio vera.

HIc liber, vt dicitur primo Retracta. cap. 13. copioſe docet nihil hominibus eſse colendum præter Trinitatem, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, de quo multa declarat: ſed vnũ tamẽ ſimpliciter retract. illud ſcilicet, quòd nullas neceſſitudines haberemus, quæ naſcendo, & moriendo contingunt, ſi natura noſtra in præceptis, & imagine Dei perſtitiſset. Hoc improbat inquiens: Dato quòd homo non peccaſset, eſſent iſtæ cognationes, & affinitates. Vide hunc lib. in To. 1.

Retractationes.

HIc liber vtiliſſimus eſt, & recenſentur in epiſtola quadam ad Quodvultdeum Diaconum, quæ habetur in principio ſui libri de hæreſi. Diuiditur hic liber in duos: in quorũ primo recenſet omnes libros, quos edidit nondum Epiſcopus, qui ſunt numero 26. & examine magis indiguerunt. In 2. eos recẽſet quos edidit poſtquam fuit Epiſcopus, quique minorem correctionem exigebant. Vide hunc lib. in Tomo 1.

Salutaria documenta.

HIc liber eſt execratio quædam Auguſtini ad Comitem ſibi chariſſimum, dequa nulla fit mentio in lib. Retract. & cenſetur non eſse Auguſtini, cum ſermo non ſit purus, neque cohę reat alicubi, eſt tamen pius. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Scala.

SCala paradiſi in Retract. non recenſetur, & in antiquis exemplaribus S. Bernardo adſcriptus reperitur, & ipſius redolet ſtilum, vt ait Tritthemius. Hunc lib. vide in Tomo 9.

Sententiæ 21.

HOc in libello nõ deſunt ſolecîſmi: & nonnulla bis in tã exiguo opuſculo legũtur. In ſecundæ Sẽtẽtiæ fine poſita ſunt carmina, quæ ad propoſitum facere non videntur: & in 13. Sententia tribuit Angelis auditum, & ſenſum, non aliter quàm hominibus, hinc Auguſtini non cenſetur. Vide hunc lib. in To 4.

Sermones ad Eremitas.

SErmones ad Eremitas, & alij nõ recẽſentur in lib. Retract. quia ſparſim non inſtar libri editi ſunt: ſed de omnibus, & præſer-

Digitized by Google

præſertim de ſermonibus ad Eremitas iudicium vide in fine, vbi de omnibus fit quædam mentio ſatis Concionatoribus commoda. Hunc lib. in Tomo 10.

Singularitas Clericorum.

HIc liber de ſingularitate Clericorum inſcribitur: Auctor enim Clericos monet, vt ſingulariter habitent longe à mulieribus. A nonnullis Hieronymo adſcribitur. A quibuſdam Origeni, vt Pammelius teſtatur in annotationibus in Cyprianum: inter cuius opera reperitur ſub nomine Origenis. Citatur autem à multis ſub nomine Auguſtini, & præſertim à ſancto Bonauentura non ſemel. Sed ipſum inter Auguſtini opera non potui adhuc inuenire, licet ſub eius nomine in Indicibus. Quarto Tomo citatus reperiatur. Vide igitur hunc libellum inter opera Cypriani Tomo 3.

Symbolum ad Catechumenos.

HIc liber inſcribitur etiam Regula fidei ad catechumenos: continet quattuor tractatus ad modum ſermonum. Hunc librum vide in Tomo 9.

Symbolum legendum.

HIc liber magnus quidem, & vtilis tractat de aduentu Domini, & ſcribitur per modum tractatus contra Iudæos, Paganos, & Arrianos. Vide hunc lib. in Tomo 9.

Symbolum ad Laurentium Epiſcopum.

HIc liber eſt magnus: à nonnullis Hieronymo adſcribitur, nec in Retract. lib. nominatur: in antiquo tamen Exemplari, Auguſtino tribuitur. Vide hunc lib. in Tomo 9.

Soliloquia.

HIc liber ab Auguſtino editus eſt, cùm adhuc eſſet Catechumenus: Hunc librum, & commentarios in Pſalmos Hieronymus in quadã Epiſtola ad Auguſtinum in 2. Tomo epiſtolarum ſe vidiſſe teſtatus eſt: Hic diuiditur in duos libros: in quorum primo cap. x. ſe annum 33. agere fatetur, dum ipſum ſcriptitabat. Hic ſcribitur per modum dialogi, & recenſetur libro primo Retract. capit. 4. de quo ſex emendat. Primum quod dixit in oratione: Deus, qui non niſi mundos verũ ſcire voluiſti, nam etiam immundi vera ſcire poſſunt. Secundũ

quod

quod ibidem dixit: Deus, quem ſenſus ignorat; intelligendum eſt de mortalis corporis ſenſu: quod addi vult Auguſtinus, vbicumque in ſuis libris locutio ſimilis reperitur. Tertium quod dixit de patre & filio, qui gignit, & quem gignit vnũ eſt; dici enim debuit vnum ſunt. Quartum quod dixit, beatam eſſe animã in iſta vita, intellecto Deo; addi debuit, in ſpe. Quintũ quòd dixit ad ſapientiæ communionem non vna via perueniri: quia nõ eſt alia via niſi Chriſtus. Sextum quòd dixit iſta ſenſibilia eſſe penitus fugienda, quod non dixit, vt Porphirium ſequeretur, ſed addidit iſta, hoc eſt corruptibilia quæ non erunt in futura vita. Vnum autem penitus retractat videlicet, quod dixit cum Platone: Scire non eſſe aliud, quàm reminiſci, de quo plenius diſputat lib. xiij. de Trinitate. Hic liber inſcribitur etiam de cognitione Dei, & animæ reſipiſcentis infantiam in Chriſto: lectoremq. patientem, & candidum requirit. Vide hunc lib. in Tomo 1.

Soliloquia ad Deum.

HIc liber eſt valde deuotus, & habet ſtilum libri Confeſſionum. Ab aliquibus dicitur liber Meditationum ſecundus. Hunc lib. vide in Tomo 9.

Speculum.

HIc liber non recenſetur in lib. Retract. Recenſetur tamen inter libros Auguſtini à Poſſidonio in vita ipſius: ſiue vt quidam malunt, à Poſſidio. Præfatio vero à ſtilo Auguſtini nõ abhorret. Vide hunc lib. in Tomo 3. & Tomo 9.

Spiritus & littera.

HIc liber 2. Retract. cap. 37. recenſetur, & eſt ſuper illud Apoſtoli: Littera occidit, ſpiritus autem viuificat, contra Pelagianos præſertim, de quo nihil retractat: ſed notat, ſe dixiſſe ceremonias à carendo dictas eſſe, quaſi ceremonias eo quòd obſeruantes carent his rebus, à quibus abſtinent. Vide hunc lib. in Tomo 3.

Supputationes.

HIc liber ſtilum habet Soliloquiorum ad Deum, & in quattuor diuiditur, de quo in libro Retract. mẽtio non habetur: Incipit: Te Patrem ingenitum.

Trinitas.

HIc liber 2. Retract. cap. 15. recenſetur, & in 15. partes diſtinguitur, de quibus omnibus tria emendat: Primum de libro xi. vbi de corpore viſibili, ait: Id amare alienum eſt, quod

dixit

dixit de fruitione, non autem de amore in ordine ad Deũ. Secundum de eodem eſt, & negaſſe volatilia quadrupedia, quæ tamen in lege commemorantur, vt ſunt locuſtæ,& ſcarabæi. Tertium de xii. ſuper illud Apoſtoli: Quodcumque peccatum fecerit homo, extra corpus ſuum eſt. De pluribus peccatis exponit,cum Apoſtolus de ſola fornicatione loquatur. Hic liber ſubtiliſſimus inter omnes cenſetur,& inchoatus dicitur in Italia priuſquam in Aphricam reuertetur in Sacello non procul à Centum cellis; & ob mirificum oraculum cæleſtis pueri ſibi in proximo Bertaldi littore apparentis intermiſsum eundem hũc librum in Aphrica ſenex perfecit. Vide hunc lib. in Tomo 3.

Trinitas,& vnitas Dei.

HIc liber non recenſetur in lib. Retract. videtur tamen decerptus ex Auguſtino. Vide cap. 3. ſolecismum ſic iacentem: Quæ miſſio opus eſt ſanctæ Trinitatis. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Verba Domini.

HIc liber in tres diuiditur,& habet ſermones quoſdam ſuper ſententijs,& verbis Chriſti. Primus eſt in Matthæum,continens ſermones 23. Secundus in Lucam,habens ſermones 15. Tertius in Ioannem, & habet ſermones 28. Verba Apoſtoli, ſunt ſermones 33. Vide omnia To 10.

Videndus Deus.

HIc liber 2. Retract. cap. 41. recenſetur, & de eo nihil retractatur: ſed vtrum Deus, qui ſpiritus eſt, per tale corpus videri poſſit, in 22. libro de Ciuitate Dei optime explicauit. Quæſtio eſt difficillima Hic liber eſt valde paruus, & idcirco ab Auguſtino vbi ſupra inter libros non adnumeratur, inſcribitur autem: Commonitorium de videndo Deo. Vide hunc Lib. in Tomo 2.

Virginitas Sancta.

HIc liber vt dicitur 2. Retract. cap. 23. ſcriptus immediate eſt poſt librum de bono coniugali,& præcipue docet, quomodo virginitas ab humilitate cuſtodiri debeat. Vide hunc lib. in Tomo 6.

Virgines Sacræ.

HIc liber eſt ad ſacras virgines tribus virtutibus contra vitia tria ſcriptus, ſatis magnus & vtilis, dequo in libro Retract. mentio non habetur. Vide hunc lib. in Tomo 9.

Viduita-

Digitized by Google

Viduitatis perfectio ſiue de bono Viduitatis.

HIc liber ſcriptus eſt Iulianæ: in quo ſic cõmendat ipſam continentiam vidualem, vt tamen agat contra Cathaphrygas,& Nouatianos,& Tertullianum,qui omnes ſecundas nuptias damnarunt: & eſt Auguſtini, vt in indiculo aſſerunt Poſſidonius,& Beda in com. in 1. Cor.7.& ad Phil.4.& in Timoth. 5. tum quod 15. cap. eiuſdem libri auctor ipſe teſtatur librum de ſancta Virginitate, & librum contra Fauſtum à ſe compoſitos eſſe. Hinc cenſura Eraſmi delenda eſt. Vide hunc lib. in Tomo 4.

Vita Chriſtiana.

HIc liber nõ recenſetur in lib. Retract.magnus tamen eſt,& vtilis,ſcriptus videtur ad Sororem ſuam, & circa finem de viduis loquitur. Vide hunc lib. in To.9.

Arriani.

LIBER cõtra ſermonem Arrianorum nominatur ab Auguſtino lib. 2.Retract. cap. 51. qui alicubi inſcribitur contra perfidiam Arrianorum, confutat ſermonem quendam, in 39. articulos diuiſum.

Liber contra Felicianum Arrianum ad Optatum in libro Retract.non recenſetur:& probat ſubtiliter,& ſufficienter,Filium eſſe coęqualem,& coęternum Patri.

Liber cõtra Maximinũ Arrianorũ Epiſcopũ in lib. Retract. non recenſetur. A Magiſtro ſententiarum 2. lib.frequenter citatur:& in tres diuiditur partes.Vide hunc lib.in Tomo 6.

DONATISTAE.

PSALMVS incipiens: *Omnes qui gaudetis*, editus eſt in cauſa Donatiſtarum per Abecedarium Latinum contra Epiſtolam Donati,qui ſecundus poſt Maiorinum apud Carthaginem epiſcopus fuit: recenſetur primo Retract. cap. vigeſimo primo In quo notat quattuor. Primo quia dicit, quòd in Petro tanquam in Petra fundata eſt Eccleſia:& tamen Chriſtus non dixit Petro: Tu es Petra: ſed tu es Petrus: Petra autem Chriſtus eſt,non tamen primam improbat intelligentiam,& S.Ambroſij auctoritate confirmatur. Secundo ſuper id:Nullius mortem Deus quærit: quia homo ſibi mortem acquirit deſerendo Deum. Tertio retractat,non fuiſſe illum Donatum,cuius Epiſtolam refellebat, qui rogauit Imperatorem, vt inter ipſum, & Cecilianum, tranſmarinos Epiſcopos iudices daret, ſed

alium,

aliū,qui primus apud Carthaginē, nephariū ipſū ſchiſma cōmiſit. Quarto retractat, Donatū Carthaginenſē nō inſtituiſſe, vt Chriſtiani rebaptizarentur; nec de libro Sapiētiæ abſtulit dimidiam ſentētiā, vt quōdā ipſe pater Auguſtinus putauerat.

Liber contra partem Donati recenſetur 2. Retract. cap. 5. diuiſus in duos ſpeciales libros, & de primo vnum retractat, videlicet ſchiſmaticos ad communionem violenter trahendos eſſe, quod prius non ſibi placebat.

Liber probationum: & teſtimoniorum contra Donatiſtas recenſetur 2. Retract. cap 27. de quo nihil retractat.

Liber contra neſcio quēdam Donatiſtam recenſetur 2. Retract. cap. 28. de quo vnum retractat, videlicet quia dixit: Ad multitudinem zizaniorum, vbi intelliguntur omnes Hęretici: addenda eſt illa coniunctio: Etiam, dicendum fuit; vbi intelliguntur etiam omnes hæretici.

Liber inſcriptus: Admonitio Donatiſtarum de Maximianiſtis breuis admodum recenſetur 2. Retract. cap 29.

Liber de Maximianiſtis contra Donatiſtas, admodum grandis, recenſetur lib 2. Retract. cap. 35.

Liber inſcriptus Breuiculus collationum breuiter commemorat, quæ geſta ſunt in tribus diebus illis, in quibus contulit cum Donatiſtis: recenſetur 2. Retract. cap. 39.

Liber de correptione Donatiſtarum ab Bonifacium, qui ſcriptus fuit propter eos, qui nolebant Donatiſtas imperialibus legibus corrigi, recenſetur 2. Retract. cap. 48.

Liber cōtra Gaudentium Donatiſtarum Epiſcopum, recenſetur 2. Retract. cap. 59. diuiſus in duos libros, in quorum altero redarguit duas Epiſtolas Gaudentij: qui cum ad eius manus perueniſſet, contra ipſum ſcripſit Gaudentius: & propterea Auguſtinus alterum edidit cōtra ea, quæ dixit ille Gaudētius.

Liber contra quæ attulit Centurius à Donatiſtis, quæ eis ſuffragari videbantur contra ipſum Patrem Auguſtinum, recenſetur in lib 2. Retract. cap. 17. & in tres diuiditur partes. De Tertia emendat quod dixerat: Ex ſe ipſo vnuſquiſque auferat malum, intelligi debet: Homo malus auferatur ex hominibus per eccleſiaſticam diſciplinam.

Liber contra Petilianum Donatiſtam tres continet partes contra eius Epiſtolā Eccleſiæ Catholicæ aduerſantē, vt in lib. 2. Retract. cap. 25. ait. In prima alloquitur catholicos. In 2. reſpōdet dictæ Ep. In 3. reſpōndet alteri epiſt. ſibi ab eodē miſſæ.

Liber

Liber contra Creſconium Grãmaticum Donatiſtam quattuor continet partes,& 2. libro Retract.cap. 26. recenſetur,& inſcitia Grammatici Petiliani redarguitur,& nihil de ijs libris retractatur.

Liber ad Emeritũ Donatiſtarum Epiſcopum breuiter complectens quomodo Donatiſtæ victi eſse monſtrentur, recenſetur in lib. 2. Retract. cap. 40.

Liber quidam ad Laicos Donatiſtas poſt collationem cum ipſis habitam ſcriptus eſt, vt ipſe ait 2. Retract. cap. 40.

Liber geſtorum cum Emerito Donatiſta, diſputatio quædã eſt contra eundem,& recenſetur lib. 2. Retract. cap. 51.

Aduerſarius Legis, & Prophetarum.

LIBER contra Aduerſarium legis, & Prophetarum duos continet partiales libros, recenſetur lib. 2. Retract. cap. 58. & ſcriptus eſt contra quendam Hæreticum innominatum, qui negabat legem Dei eſſe, quę data eſt per Moyſem, & Prophetas, & à Deo fuiſse afflatos. Vide hunc lib in Tomo 6.

MANICHAEI.

LIBER de Geneſi cõtra Manichæos, de quo recẽſetur 1. lib. Retract. cap. 10. in duos diuiditur partiales libros ſcriptos in defenſionem veteris legis. Primus eſt à principio Gen. vſque ad requiem ſabbati, de quo ſupplendo quattuor declarat. Primum eſt quod dixit: Omnes homines ad implenda Dei præcepta ſe poſse conuertere, ſi velint: quod non dixit quaſi non præparetur à Domino voluntas, ſed hoc non addidit, quia Pelagij error nondum aderat. Secũndum quando dixit illam Dei benedictionem: Creſcite, &c. poſt peccatum in carnalẽ fecunditatem eſſe conuerſam, non debet ſic intelligi, quaſi illi homines niſi peccaſsent, filios nõ procreaſsent. Hanc quæſtionem pertractat Auguſtinus lib. 14. de Ciuit. Dei Tomo 5. cap. 21. 22. 23. vbi ait primos parentes, etiam ſi non peccaſsẽt, fuiſse coituros, & generaturos. Vide etiam Auguſtinum ſuper Geneſim ad litteram cap. 3. Vide hanc quæſtionem optime dilucidatam ab Ægidio Rom. 2. ſenten. Diſt. 20. art. 2. Tertium quòd allegoricè tantum accepit quod ſcribitur de fructibus herbarum, & arborum in cibos animalium: nam aliqua ſolis carnibus veſcuntur. Hoc emendat, quia homo ſuo imperio ad alios cibos ea reducere potuiſſet. Quartum quando dixit Iſraelitibus apud gentes ſacrificare non poſſe, quia Agnus Paſchalis

lis poteſt repræſentari. Secundus liber eſt ab eo loco: Hic eſt liber Creaturæ Cæli, & Terræ, vſque ad cuſtodiam ligni Vitæ: De quo quinque declarat. Primum quod dixit pabulum ſignificare vitam, nam alibi, loco pabuli fęnum legitur. Secundum quòd illa verba Eccl.x. Quid ſuperbis terra, & cinis &c. prophetica verba vocauit,cũ inter prophetales libros iſte non annumeretur. Tertiũ quod putauit hominem animalem prius eſſe factum,non corpus ſolum. Quartum quòd nulli peccata nocere niſi ſua, poſſunt Pelagiani dicere paruulis nullum nocere peccatum, ſed inſunt eis etiam ſua,cum non ſit ab humana natura alieni. Quintum quòd nullum ſit malum naturale, quod eſt intelligendum de natura integra.

Liber contra manichæum de duabus animabus, recenſetur primo libro Retract. cap. 15. Vide dict. Animæ duæ.

Liber inſcriptus: Acta contra Fortunatum Manichæum,qui libro primo Retract. cap. 16. recenſetur, diſputatio eſt cum ipſo hæretico, & habet diſputationes duas, ſicut duobus diebus diſputatum eſt: quem Fortunatum Auguſtinus dum erat Presbyter publice ſuperauit, & ad confitendum ſe victum reduxit: qui tamen ad fidem non redijt, ſed de Hipponia receſſit. De quo tria declarat. Primum quòd quamlibet rationalem creaturam animam dixerit, cum Angelos Scriptura nõ appellet animas. Secundum peccatum non eſſe, niſi quis propria voluntate peccet, quod non eſt intelligendum de peccato quod eſt etiam pęna peccati. Tertium quando dixit,quòd poſt reſurrectionem,legem,& diuina præcepta ſeruabimus,nõ quia tunc ſcripturis indigebimus,ſed quòd lex æterna ſeruabitur ſine codice. Vide hunc lib. Tomo 8.

Liber contra Adimantum Manichæum primo Retract. cap. 22. recenſetur, de quo declarat quattuor. Primum quòd nulla reperiantur Euangelica præcepta expreſſa, quæ libris veteris Teſtamenti deſint. Addi debuit: pene nulla. Secundum quòd tribus modis accipitur in ſcriptura filius: nam pluribus modis dicitur. Tertiũ quòd poſt reſurrectionẽ, caro,& ſanguis non erit,debet intelligi ſecundũ corruptionem, nõ ſecundum ſubſtãtiã. Quartũ quòd eſt in hominis poteſtate mutare in melius voluntatem: quia poteſtas nulla eſt niſi detur à Deo To. 6.

Liber qui dicitur commonitorium ad vniuerſam Eccleſiam deſtinatum, indicans ſub qua cautela Manichæi conuerſi ſuſcipi debeant,paruus eſt.

Liber,

Digitized by Google

Liber contra Epiſtolã Fundaměti, ſcriptus eſt, vt dicitur libro 2. Retract. cap. 2. eo quòd Manichæus quidam Epiſtolam pro ſuo errore cõfecerat, quam ipſi vocabant Fundamentum.

Liber contra Fauſtum Manichæum admodum magnus recenſetur lib. 2. Retract. cap. 7. & diſtinguitur in 33. libros partiales, quos diſputationes iubet appellari. Deiquo emendat quattuor. Primum in 3. vbi dixit quod Ioſeph habuit duos Patres, ex alio natus eſt: ab alio adoptatus: debuit exprimere adoptionis genus. Secundum in 12. & 13. vbi dixit, Chã fuiſſe maledictum, cum non ipſe ſed filius fuerit maledictus. Tertium in eodem 13. vbi ſolem, & lunam alloquitur, quod metaphoricè dixit. Quartum in lib. 32. vbi dixit, quòd in membris genitalibus Sanctorum nulla erit turpitudo: ſed cur ea Apoſtolus dixerit inhoneſta, melius alibi declarat. 1. Cor. 12.

Liber contra Felicem Manichæum lib. 2. Retract. cap. 8. recenſetur, de quo nihil emendat, ſed tantum narrat; diſputationem fuiſse in publico, præſentě populo, duobus diebus cõtinuatam, & ob hoc liber iſte in duos partitur.

Liber quæſtionum contra Manichæos continet 48. capitula, ſed non recenſetur in lib. Retractationum.

Liber contra Secundinũ Manichæum auditorem recenſetur libro 2. Retract. cap. 10. Vide hunc lib. in Tomo *6*.

PELAGIANI.

LIBER contra duas Epiſtolas Pelagianorum ad Bonifaciũ Papam, qui recenſetur lib. 2. Retract. cap. 61. & in quattuor libros partiales diuiditur.

Liber contra Iulianum Pelagianiſtam partitur in ſex libros, & libro 2. Retract cap. 62. recenſetur. De quo, tam magno volumine emendat ſolum, quòd in lib. 5. cuiuſdam viri nomen certum poſuerit, cum eſset incertum.

Liber diſputationis, ſiue altercationis cum ipſo Iuliano eo more ſcriptus eſt, quo ſecundus liber contra Petilianum.

Liber alius contra Pelagium ad Sixtum presbyterum vrbis Romæ ſcriptus eſt.

Liber contra Pelagium, & Celeſtium de gratia, & peccato originali recenſetur libro 2. Retract. cap. 50. Hic diuiditur in duos, qui ſunt valde vtiles, & ſcripti ſunt ad Albinam, Parminianum, & Melaniam: de quibus nihil retractat.

Liber

Digitized by Google

Liber de geſtis Pelagij confectus poſtquam catholicis quibusdam Fratribus ad Epiſcopalia geſta perductus eſt ipſe Pelagius, recenſetur lib. 2. Retract. cap. 47. Vide lib. in To. 2.

Priſcillianiſtæ, Origeniſtæ.

LIBER contra Priſcillianiſtas, & Origeniſtas ſcriptus eſt Oroſio, vt dicitur lib. 2. Retrac. cap. 44. Vide lib. in To. 6.

Hoſtes quinque.

LIBER contra quinque genera hoſtium, inſcribitur etiam contra qninque hęreſes, vt de quinque hæreſibus: agit enim contra Paganum, Iudæum, Manichæum, Sabellium, & Arriũ, & habet ſtilũ tractatus, ſeu ſermonis, quamuis magni.

Liber contra Hylarium Tribunitium, qui damnabat Hymnos dici ad altare, recenſetur lib. 2. Retract. cap. XI.

COMMENTARII IN SACRAM SCRIPTVRAM

LIBER de Geneſi ad litterã imperfectus nominatur lib. primo Retract. cap. 18. liber eſt valde vtilis, licet incõpletus.

Liber de Gen. ad litteram, de quo lib. 2. Retract. cap. 24. continet duodecim partiales libros, de quibus tria emendat. *Primum* eſt in lib. quinto cap. 19. vbi loquens de ſemine, cui repromiſſum eſt, inquit, diſpoſitum per Angelos in manu Mediatoris. Quod non de ſemine, ſed de lege dictum *eſt*: ſed hoc accidit propter Latini interpretis errorem. Secũdum in libro 6. vbi dixit hominem peccato perdidiſſe imaginem Dei: quod non eſt intelligendum, niſi de eius deformitate. Tertium in lib. 12. vbi rationem reddit de Inferis ſub terra, dicit, debuiſſe magis hoc dicere, quàm rationẽ reddere.

Liber ſuper Pentateuchum. Vide Quæſt.

Liber ſuper Regum libros ad Simplicianum.

Liber ſuper Pſal. opus eſt maius ceteris, ſtilo homil: ſeu ſermonum in Retract. non recenſetur.

Liber ſuper Sapientiam ſunt ſermones.

Liber ſuper Iob recenſetur lib. 2. Retract. cap. 13. inſcribitur: Annotationes in Iob.

Liber ſuper verba Proph. ſermones complures.

Liber ſuper Canticum Iſaiæ: Vinea facta eſt &c. Tractatus eſt magnus.

Liber ſuper Euangelia, exceptis ſupra notatis de conſenſu Euangeliſtarum, & quæſt. Euangeliorum, & de Verbis Domini. eſt lib. ſuper Matthæum, de ſermone Domini in Mõte;

& in duas diuiditur partes, & recenſetur lib. 1. Retract. cap. 19. De primo libro retractat duodecim. Primo cum dixit: Cuncta obtemperant ſpiritui hominis ſapientis, quod debet intelligi quantum in hac vita eſt poſſibile. Secundo retractat aliud conſimile ferè primo. Tertio ait, Deum non ad menſuram dare ſpiritum, debet intelligi de Chriſto tantum. Quarto retractat dicens: Iota vnum non præteriet, ſe dixiſſe propter vehementem expreſſionem perfectionis: nam ſemper relinquitur locus dicenti: Dimitte nobis peccata, &c. Retractat & alia conſimili modo.

Liber ſuper Ioannem opus magnum, & præclarũ, continet tractatus 124. & non recenſetur in lib. Retract. quia ſparſim editi ſunt, & ab alijs in vnum collecti.

Liber expoſitionis quarundam propoſitionum Apoſtoli ex Epiſtola ad Romanos recenſetur lib. 1. Retract. cap. 23. De quo ſeptem corrigit. Primum, quòd illud: Lex ſpiritualis eſt, ego autem carnalis, de homine ſub lege expoſuit: quod tamẽ intelligi poteſt de ſpirituali quolibet. Secundum quòd illud: Quis me liberabit de corpore, &c. contra Pelagianos melius expoſuit. Tertium vbi dixit: Deum, quem crediturum eſſe præſciuit, ipſum elegiſſe cui daret Spiritum ſanctum: non eſt intelligendum quin etiam à gratia Dei ſit fides. Quartum quòd quãdo dixit: Quod credimus eſt noſtrũ, nõ aduertit, fidem etiã adnumerari inter cetera dona Dei. Quintũ quod dixit, noſtrũ eſſe credere, & velle, cum totum ſit à Deo. Sextum quando dixit fidẽ inchoare meritum, debuit etiam dicere, fidẽ eſſe donũ Dei. Septimũ quando dixit, quòd miſericordia tribuitur, merito præcedentis fidei: debuit declarare, meritum fidei venire de miſericordia Dei.

Liber, qui dicitur, Epiſtolæ ad Romanos inchoata expoſitio, recenſetur lib. 1. Retract. cap. 25. de quo declarat, quando dixit, gratiam eſſe in remiſſionem peccatorum, pacem vero in reconciliationem Dei, quod non debet ſic accipi, quaſi ipſa pax non pertineat ad gratiam generalem.

Liber ſuper Epiſtolam ad Galatas eſt continuata expoſitio ipſius Epiſtolę, vt dicit lib. 1. Retract. cap. 24. de qua emendat quattuor. Primum quando dixit Chriſtum poſt reſurrectionẽ, eſſe totum Deum, ideſt omni ex parte immortalem: quæ locutio licet ab eo ſit expoſita, vocatur tamen impropria, ne credi poſſet, eũ dicere Chriſtum poſt reſurrectionẽ nõ eſſe hominẽ.

Secun-

Secundũ de gratia; & pace ait,& retractat vt ſupra in inchoata expoſitione Epiſtolæ ad Rom. Tertium quòd vbi dicere debuit: Quid ergo lex? trangreſſionis gratia, &c. Dixit: Quid ergo? lex & ce. anticipando interrogationem. Quartum quod dixit eos eſſe ſub lege,& non ſub gratia, quorum ſpiritus concupiſcit ita aduerſus carnem, vt non ea, quæ volunt, faciant. Quod etiam eis, qui ſunt ſub gratia, contingere poteſt.

Librum vnum ſuper Epiſtolam Iacobi ſcripſit, vt ipſe dixit lib. 2. Retractat. cap. 32. Scripſit etiam alium librum ſuper illud eiuſdem Apoſtoli: Quicumque totam legem ſeruauerit, offendat autem, &c. qui etiam inſcribitur: De ſententia Iacobi ad Hieronymum.

Liber ſuper primam canonicam Ioannis diuiditur in decem tractatus, ſiue ſermones ſatis magnos.

Liber ſuper Apocalip. Ioannis per homilias diſtinguitur, & ſunt nu. 17. liber quidē breuis eſt, & cauſa breuitatis obſcurus.

SERMONES VARII.

De aduentu ad iudiciũ ſer. 20.
De aduentu in carnem ſer. 5.
De ſancta victoria ſer. 1.
In vigilia Natiuitatis Domini *ſer. 1.*
De *Natiuitate* Domini *ſer. 26.*
De *Sancto Stephano ſer. 11.*
De Innocentibus ſer. 4.
De Kalend. Ianuari ſer. 3.
De Epiphania ſer. 16.
In feſto Sancti Fabiani, & Sebaſtiani ſer. 1.
In Feſto Sancti Fructuoſi, Augurij ſer. 1.
De Sancto *Vincentio ſer. 6.*
De Conuerſione S. *Pauli ſer, 11.*
De Purificatione *Beatæ* Mariæ *Virginis ſer. 6.*
De Cathedra S. *Petri ſer. 11.*
De S. Matthia Apoſtolo ſer. 1.
De Sancta Perpetua, & Felicitate ſer. 3.
De Annuntiatione B. Mariæ Virginis ſer. 4.
De Quadr. & ieiunio ſer. 21.
De Paraſceue ſer. 8.
In die Sabbati Sancti ſer. 6.
De Reſurrectione ſer. 58.
De Rogationibus ſer. 5.
De Aſcenſione Domini *ſer. 15.*
De Pentecoſte ſer. 7.
De SS. *Geruaſio, & Protaſio ſ. 1.*
De Natiuitate S. Ioannis Baptiſtæ ſer. 23.
De Apoſt. Petro. & Paulo. 14.
De Sancto Petro ſer. 4.
De *S. M. Magdalena ſer. 1.*
De Machabæis ſer. 3.
De *Inuentione* S. *Steph. ſer. 1.*
De S. *Laurentio ſer. 10.*
De *Aſſumptione Beatæ Mariæ ſer. 7.*

De Decollatione beati Ioann. Baptiſta. ſer. 7.
De Natiuit. beatæ Mariæ ſer. 3.
De ſancto Cypriano ſer. 5.
De Apoſtolis ſer. 1.
De vno Martyre ſer.
De pluribus Martyribus ſer.
De dedicatione Eccleſiæ ſer.

DE SERMONIBVS AD EREMITAS.

Sermones ad Eremitas ſunt ſex, & ſeptuaginta, qui nomine Auguſtini circumferuntur, & ad Fratres in eremo commorantes, & ad alios quoſdam inſcribi ſolent: & quamuis hoſce omnes Auguſtini eſſe, aut non eſſe non contendam; dementiſſimum tamen, aut iniquiſſimum eſſe iudico, ſi nullum ipſorum Auguſtini eſſe, affirmetur. Nam, vt alios poſthabeam, quod ad præſens negocium ſpectat, quiſnan ſermonem 5. de obedientia ad ſuos ſacerdotes Auguſtini eſſe inficias ire audebit? De hoc enim ſermone nonnulla in 8. Quæſt. 1. Sciendum, citantur. Præterea de ſermone 52. qui. incipit: Propter quod: & de ſermone 53. qui incipit: Charitati veſtræ, multa in Decretis ſub nomine Auguſtini in ſerm. ad Fratres in Eremo citantur. De ſermone 53. ad fratres in Eremo de vita Clericorum, citantur quædam in 12. q. 1. Nolo: nec ſemel quidem. Alia in 12. q. 2. Certè. Alia verò in 13. q. 1. Siquis iraſcitur. Et 17. q. 4. Quicumque. De Sermone 53. ad Fratres in Eremo de communi vita Clericorum citantur etiam quædam in 12. q. 1. Nolo. & hæc ſub Auguſtini nomine citantur. In hoc autem ſerm. 52. clare patet, Auguſtinum prius inſtituiſſe Monachos coenobitas in Eremo: deinde Clericos in Ædibus Epiſcopalibus. Vitam eremiticam, & ſolitariam percupere viſus eſt in libris Confeſſionum. Quod re ipſa perfecit, ſicut ipſemet Auguſtinus in 9. Confeſſ. libro teſtatur loquens de Matre Monica apud Oſtia tyberina ſecum alloquente, & verba hæc dicẽte: Quid hic faciam adhuc, & cur hic ſim neſcio, etiam cõſumpta ſpe huius ſęculi. Vnum erat, inquit, propter quod in hac vita aliquantum immorari cupiebam, vt te chriſtianum catholicum viderem priuſquam morerer. Cumulatius hoc mihi Deus meus præſtitit, vt te etiam, contempta felicitate terrena, ſeruum eius videam. Quid hic facio? Hæc ipſa M. Monica: cuius verba ſi rectè perpendantur, Auguſtinum in Affricam redire cupientem non modo baptizatum, ſed etiam Monachum iam effectum eſſe dicas oportet. Si enim Mater

Lib. 8. Cap. 6. & 8. To. 1. Cap. 10. To. 1.

ſuum filium Auguſt. chriſtianum catholicum ſolum vidiſſet: nihil erat quòd dixiſſet: Cumulatius &c. nec addidiſſet: Vt te etiam, contempta felicitate terrena, ſeruum eius videam, cum per Dei ſeruum terrena præſertim felicitate contempta apud Auguſtinum non niſi Monachus intelligatur, qui arctiori & inſigniori quodam modo Deo addictus deſeruit.

Hinc in ſermone 52. ait: Coeperat eſſe alicuius iam momẽti inter Dei ſeruos fama mea. Hinc Regula ipſa in vetuſtioribus exemplaribus, et manuſcriptis, ad ſeruos Dei, inſcripta reperitur. Quare de Simpliciano Monacho loquens in libro 8. Confeſs. ſic ait: Mihi bonus apparebat ſeruus Dei, & verè ſic erat. Et de quodam Aulico Regis Mediolani vitã Sancti Antonij monachi imitari cupiente in lib. 8. conf. ait: Ego iam (in- Cap. 6.
quit Aulicus ille ad amicum ſuum) abrupi me ab illa ſpe no- To. 1.
ſtra, & Deo ſeruire ſtatui, & hoc ex hora hac, in hoc loco aggredior. Te ſi piget, noli aduerſari. Hic autem cum alio amico ingreſſus eſt Monaſterium ſub Ambroſio nutritore: & ambo, vt ait Auguſtinus, habebant ſponſas, quæ item Deo virginitatem dicarunt. Per ſeruos Dei alijs etiam ſexcentis in locis inter lib. Auguſtini monachos intelligas neceſſe eſt. Hoc itẽ clarum fit ex epiſtola 137. ipſius Auguſtini à Gratiano in decretis Diſtict. 47. Quantumlibet, citata, vbi ſic ait: Simpliciter fateor coram Domino Deo noſtro, qui teſtis eſt mihi ſuper animam meam, ex quo Deo ſeruire cœpi, quomodo difficile ſum expertus meliores, quàm qui in Monaſterijs profecerunt; ita non ſum expertus peiores ijs, qui in Monaſterijs defecerũt.
Hanc vitam monaſticam ſe inſtituiſſe in tractatu aduerſus Pe- Lib. 3.
tiliani epiſtolam apertè oſtendit de Petiliano dicens: Dein- cap. 4. To. 3.
ceps perrexit ore maledico in vituperationem Monaſteriorũ, & monachorum, arguens etiam me, quòd hoc genus vitę à me fuerit inſtitutum. Quod genus vitæ omnino quale ſit, neſcit, vel potius toto orbe terrarũ notiſſimũ neſcire ſe fingit. Et ſuper Pſalmum: Ecce quàm bonum, contra Donatiſtas, & Cir- Pſa. 132.
cumcelliones nomen monachi declarat, & diſtinguit mona- To. 8.
chos à clericis, & laicis. Monachi enim olim re vera non erãt clerici, vt habetur in Decr. 16. q. 1. Alia cauſa: & generaliter monachos in Pſalmo dicto ab iniurijs, & maledictis defendit dicens: Ex voce huius Pſalmi: Ecce quàm bonum, & quàm iocundum habitare fratres in vnum, appellati ſunt & monachi, ne quis vobis de iſto nomine inſultet catholicis.

Quando vos rectè hęreticis de Circumcellionibus inſultare cœperitis, vt erubeſcendo ſaluentur, illi vobis inſultant de monachis. Et infra: Quid ergo dicunt illi, qui nobis de nomine monachorum inſultant? Hęc Auguſtinus. Et quia inter monachos Auguſtini inter ſe ſe videndum, cum alter alteri occurrebat, ſalutandi cauſa dici ſolebat: Deo gratias, vt ad præſens vſque tempus facere ſolemus: Circumcelliones huiuſmodi ſa-
To. 8. lutandi modum irridebant. Hinc Auguſtinus eodem in Pſal-
Pſ. 132. mo ait ad eos: Vos Deo gratias noſtrum ridetis. Deo laudes veſtrum plorant homines. Verum quoniam iſti appellabantur Agoniſtici, & circumcelliones non ita vocitari volebant, ſeu innuebant dicentes, ſe nomine præclaro nominari, & Monachorum nomen non niſi apud Auguſtinum reperiri. Hinc ipſe ait: Qui nobis dicunt: Oſtendite vbi ſcriptum ſit nomen monachorum, oſtendant vbi ſcriptum ſit nomen Agoniſticorum. Vtinam milites Chriſti, & non milites diaboli ſint. Præſtet Dominus, vt illi contra diabolum, & non contra Chriſtũ, cuius perſequuntur Eccleſiam, & ſi volunt appellari Agoniſtici, quia inuenerunt, vnde appellentur ex Apoſtoli ſententia diceritis: Bonum certamen certaui: Quare & nos non appellemus monachos, cum dicat Pſalmus: Ecce quàm bonum, & quã iocundum habitare Fratres in vnum? Hæc Auguſtinus, qui item ſcribens ad Aurelium Epiſcopũ Carthaginenſem de Donato, & eius fratre monachis, & in parochia Auguſtini degentibus, qui è Monaſterio ſponte, ſed Auguſtino renuente in regionem ſuam ad Aurelium epiſcopum ſeſe receperunt,
To. 2. vt ad officium clericale promouerentur, in epiſtola 76. quæ in Decret. 16 q. 1. cap. 36. legitur, ait: Vulgares iocabuntur de nobis dicentes: Malus monachus, bonus clericus eſt. Nimis dolendum eſt, ſi ad tam ruinoſam ſuperbiam monachos ſurrigamus, & tam graui cõtumelia clericos dignos putemus, in quorum numero ſumus. Hęc Auguſtinus, qui quattuor rationibus probat, eos non eſſe promouendos. Ex his igitur verbis clare patet, Auguſtinum fuiſſe monachum, & monaſticam vitam inſtituiſſe, ſicut etiam videre licet ex epiſtola 109. ad monachas, ad quas miſit regulam eiuſdem argumenti cum ipſa nobis data, mutatis mutandis. Ex epiſtola item 199. hoc idem confirmatur ad Ediliciam ſcripta mulierem, quæ, inſcio marito, votum continentiæ ſuſceperat, & marito viuo, veſtibus nigellis inſtar monacharum, vt eo in loco legitur, ſe induere

cupiebat,

cupiebat, & volebat. Hanc vero Auguſtinus de perperam factis inter reſpondendum obiurgat, & hortatur, vt viro ſuo reconcilietur. Ex vita etiam ſancti Fulgentij monachi ſancti Auguſtini ab eius diſcipulo deſcripta, & à Laurentio ſurio in lucem edita colligitur, Auguſtinum fuiſſe Monachum. Nam, vt legitur in ipſa vita, Fulgentius eiuſdem Auguſtini & noſtræ ſodalitatis Auguſtinen. monachus ad epiſcopatum Rumpenſem, eo renuente, aſſumptus nũquam habitum monaſticum, & nigellum, neq; zonam coriaceam vnquam dimiſit. Monachus ergo, & Eremita extitit S. P. Auguſtinus, vitamq; monaſticã, & eremiticam iam inde ab eo tempore ardentiſſimè affectare cœpit, cum primum Mediolani ad eius aures fama beati Antonij peruenit. Nam in 8. libro confeſſionum fatetur ſe ex Potitiano mirabilia, & inaudita olim ſibi de Antonio Aegyptio monacho, maximo cum ſtupore audiuiſſe; & cum Deo loquens dicto in loco ſupra citato ait: Inde ſermo eius Potitiani deuolutus eſt ad monaſteriorum greges, & mores ſuaueolentię tuę, & vbera deſerta eremi, quorum nos nihil ſciebamus. Et erat monaſterium Mediolani plenum bonis fratribus extra vrbis mœnia ſub Ambroſio nutritore, & non noueramus. Hanc itẽ vitam eremiticam affectare viſus eſt in eodem libro confeſſ. cũ Alipium amicum ſuum chariſſimum inuaſit de ijs, quæ à Potitiano audiuerãt, exclamans ait: Quid patimur? Quid eſt hoc quod audiſti? ſurgunt indocti, & cælum rapiunt; & nos cũ doctrinis noſtris ſine corde, ecce vbi volutamur in carne, & ſanguine. Quare, vt in libro 9. confeſſionum teſtatur, Mediolani baptiſmum ſuſcepit dicens: Relicto iure Mediolanum remeauimus. Placuit & Alipio renaſci in te mecum Domine, adiunximus etiam nobis puerum Adeodatum ex me natum carnaliter de peccato meo. Hæc ipſe. Verum quia poſt baptiſmum ſuſceptum etiam atque etiam vitam monaſticam, & eremiticã affectabat cum Simpliciano vitam, liberam tamen, ſed probatiſſimam, ducente in loco à gentibus ſeparato, annum cum dimidio permanſit, teſte Sigeberto in epiſtola ad Macedonium, vt etiam poſt Sermones ad Eremitas videre licet. Deinde vitã monaſticam, & eremiticam ſicut in ſerm. 21. & 39. habetur inſtituit, & monaſteria in Italia, hoc eſt, in Monte Piſano, & Centumcellis conſtruxit, vt de Italia Poſſidonius in vita eius cap. 5. innuit dicens: Factus presbyter, in Hipp. intra Eccleſiam monaſterium inſtituit, & cum ſeruis Dei viuere cœpit ſe-

Cap. 6. To. 1.

Cap. 8. To. 1.

Cap. 6. To. 1.

cundum modum, & regulam ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutã (ideſt vitam in communi) Quod iam ipſe prior fecerat, dũ de transmarinis, hoc eſt, Italia ad ſua remeaſſet. Poſſidonius etiã de vita S. Auguſtini aſſerit, Auguſtinum ſeruire Deo cum alijs Deo ſeruientibus cœpiſſe antequam in Affricam remeaſſet.
Cap. 8. To. 5. Hæc ipſe Poſſidonius. Idem Auguſtinus in libro 22. de Ciuit. Dei affirmat ſe ſeruum Dei cum Alipio effectum nondum clericum de tranſmarinis venientem in Carthaginem deueniſſe, & cum Innocentio religioſiſſimo habitaſſe. De Monachis, in Centũcellis, & Eremitis in Mõte Piſano cõmorantibus mentionem fecit Auguſtinus ſuppreſſo loci nomine, dum loqueretur de funere Matris, in lib. 9. Confeſſ. dicens: Audito hoc, conuenerunt multi Fratres, ac religioſæ feminæ, & de more illis, quorum officium erat, funus curantibus; ego increpabam mollitiem meam. Si autem in Italia Monaſteria Eremitarum non inſtituiſſet, quomodo vitam communem, vt ipſe prior fecerat in tranſmarinis, inſtituiſſet? Et niſi hoc idem in Italia feciſſet, quomodo M. Monica, vt ſuperius narratum eſt, dixiſſet: Cupiebam te Chriſtianum catholicũ videre, ſed cumulatius hoc mihi Deus meus præſtitit, &c. Auguſtinus verò hæc Monaſteria
Cap. 8. To. 1. in lib. 9. Confeſs. non recenſet, quia multa memoratu digna à Ciuitate Mediolan. ad Oſtia Tiberina vna cum matre proficiſcens ſilentio præterijt, dicens: Et cum apud Oſtia Tiberina eſſemus, Mater defuncta eſt: Multa, inquit, prætereo, quia mul
Cap. 11. To. 1. tum feſtino. Hinc mirum non eſt, Auguſtinũ dixiſſe in lib. 9. Confeſſ. ſe 33. annum agere, quando Mater Monica anno ætatis ſuæ 56. ex hac vita deceſſit, antequam ipſe poſt baptiſmũ ſuſceptum in Affricam remeare potuiſſet, cum baptiſmum (teſte Poſſidonio in eius vita) ſuſcepiſſet agens annum ſupra trigeſimum. Quod non niſi de paucis menſibus ſupra trigeſimum intelligi iure poteſt. Et præſertim cũ in Breuiario reformato legatur, ipſum baptizatum eſſe ab Ambroſio agentem annum circiter 30. Quia ſi ad annum 31. vel 32. perueniſset, non eo modo Poſſidonius congruè loqui potuiſset, Et quamuis Pater
Cap. 20. To. 1. Auguſtinus in fine libri tertij contra Academicos, dum adhuc catechumenus foret de hũmana ſapiẽtia loquens dixerit: Sed cum trigeſimum, & tertium ætatis annum agam, non me arbitror deſperare debere eam me quandoq; adepturum. Hęc ipſe. **Ego tamen non vereor dicere, & aſſeuerare (vt melius, & fuſius dicemus in calce huius quæſiti) locum ipſum ex incuria Li-**

bra-

brariorum, aut Typographorum eſſe mendoſum, vel opera illius Apoſtatæ, & monaſticę vitę hoſtis, Eraſmi, vt fecit cap. 39. lib. Medit. vbi ſolita temeritate ſubſtulit hæc verba: Poſt Religionis ingreſſum: quorum loco temere appoſuit: Poſt acceptum baptiſmum. Id quod factum eſſe credendum eſt, vt Auguſtinum non fuiſſe Monachum oſtenderet, cum ipſe Eraſmus vitam Monaſticam odio haberet, vt re ipſa demonſtrauit. Numeri etiã faciliimè deprauari ſolent, & huiuſmodi ſupputatio multis rebus, quæ ab omnibus conceduntur, aduerſatur, vt alio in loco planum faciam. Hæc enim de vita monaſtica, & eremitica S. P. Auguſtini in mediũ hic afferenda eſſe cenſui, vt oſtenderem, Sermones ad Eremitas non eſſe figmenta, & cõmenticia quædam, aut ab inſtituto eius prorſus alienos, aut falſo ipſi adſcriptos, cum ipſe vitam Eremiticam duxerit. Et quamuis, vt dictum eſt, omnes illos ſermones eſſe Auguſtini oſtendere non adlaborem, nullum tamen eorum eſſe Auguſtini, ſi quis dixerit, non ſine maxima temeritate, nec abſque ingenti ſuæ animæ diſcrimine id aſſeuerare poterit, cum ſermo 52. ad fratres in Eremo in Concilio Aguiſgranen. approbetur, Cap. 112. & *Auguſtino* adſcribatur: & à Gratiano in Decret, 12. q. 1. Nolo, & à Beda ſub nomine Auguſtini citetur. Itemq. ſermo 53. in eodem cap. Nolo, ſub nomine Auguſtini poſitus eſt, & citatus. Quædam etiam de v. ſerm. 8. q. 1. Sciendum: & quædam alia de alijs ſerm. in Decretis ponuntur, & quædam de huiuſmodi ſermonibus in libris Retractationum ab Auguſtino tractantur, & recenſentur. Sed de his ſermonibus in lib. Retract. non fit mẽtio, quia ſparſim, & non inſtar libri editi ſunt. Quomodocumque autem res ſe habeat, duo illi ſermones, Propter quod, & Charitati veſtræ, ſunt Auguſtini: idq. negari haud quaquàm poteſt. Hinc arrogantiſſimus, & impudentiſſimus ille, qui vitam monaſticã inteſtino odio proſequebatur, multaq. librorum Auguſtini loca deprauauit, vt aliàs oſtendam, quamuis huius generis Sermones duos Auguſtini eſſe negare nullo modo poſſet, eos tamen ſuo loco amouit, eò quòd inter Epiſtolas Auguſtini haberentur. Quod quia falſum eſſe repertum fuit, ij iterum inter ſermones ad Eremitas repoſiti ſunt. Cum autem illi duo ſerm. 52. & 53. ab alijs nuncupentur: Ab alijs verò 2. & 3. dicantur: plures ijs duobus alios inter ſermones Auguſtini ad Eremitas ponere neceſſe eſt. Et quamuis duo illi ſerm. in Decret. de communi vita Clericorum in Hippon. editi

inſcri-

inſcribantur, in Codicibus tamen Auguſtini hunc in modum inſcripti leguntur: Ad Fratres in Eremo de communi vita Clericorũ. Nec deſunt in Sermone 52 loca, ex quibus colligitur, Auguſtinum inſtituiſſe Monaſterium vnum in Affrica, in Eremo videlicet: Alterum in horto à Valerio Hipponenſi Epiſcopo ſibi dato prope Ciuitatem: Tertium verò in Aedibus Epiſcopalibus: illa duo Monachorũ: Hoc verò Clericorum. Inquit enim: Iuuenis veni ad iſtam Ciuitatem, & quærebam vbi conſtruerem Monaſterium, & viuerem cum Fratribus meis. *Elegi in domo Dei mei abiectus eſſe magis, quàm habitare in tabernaculis peccatorum.* Ab eis, qui diligunt ſęculum, me ſegregaui. Et infra: Veni ad iſtam Ciuitatem propter vidēdum amicũ, quem putabam me lucrari poſſe Deo, vt, vobiſcum eſſet in monaſterio: Nec veni ad hanc Eccleſiam, niſi cum his indumētis, quibus illo tempore veſtiebar. Et quia ſic diſponebam eſſe in Monaſterio cum fratribus, Valerius dedit mihi hortum illum, in quo nunc eſt Monaſterium. Et ſupra: Cœperat eſſe alicuius iam momenti inter Dei ſeruos fama mea. Hæc ipſe Auguſt. in ſerm. 52. Si igitur diligenter dicta verba omnia perpendantur, habetur propoſitum noſtrum. Et quamuis infra dicat: Cœpi boni propoſiti Fratres colligere compares meos nihil habentes, non tamen intelligitur vitæ monaſticæ, & eremiticæ initium primum abſolutè, & ſimpliciter: ſed quantum ad hortum illum ſicut alibi, & in Eremo præſertim fecerat. Quod Poſſidonio in vita eius fauet dicenti: Factus presbyter, Monaſterium intra Eccleſiam mox inſtituit, & cum Dei ſeruis viuere cœpit ſecundum modum, & Regulam ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutam. Quod iam prior ipſe fecerat, dum de tranſmarinis ad ſua remeaſſet. Hæc Poſſid. De tranſmarinis, ideſt, de Italia. Et dicto in ſermone 52. Auguſtinus ad Clericos ait: Perueni ad Epiſcopatum, & volui habere in iſta domo Epiſcopi mecum Monaſterium Clericorum: quia cum Monachis amplius habitare non poterat. Ex omnibus igitur hiſce verbis iure concludimus, Auguſtinum in italia fuiſſe Monachum: & ex loco ſuperius citato, libro 8. Confeſſionum, in Affrica vitam Monaſticam, & eremiticam ab eo duxiſſe ortum, cum antequam Romã veniſſet, neceſſe, nec ſuos ſocios vidiſſe, nec audiuiſſe vnquam Monachos, ſed ſolum, quando Mediolanum peruenit. Hinc à ratione alienum eſſe nõ eſt dicendum, ſi Sermones ad Eremitas vel omnes, vel potius maiori ex parte ab Auguſtino editi eſſe affirmentur;

Cap. 6 To. 1.

mentur: quos ita eſse tot, tantiq. viri, & doctiſſimi quidem ad hanc vſque diem affirmare veriti non ſunt: totq. ſummi Ponti fices Ordinem Sancti Auguſtini Eremiticum appellarũt, vt videre licet inter Diplomata Innocentij 4. & Ioannis 22. præſertim verò in eo quo Eccleſiam in Cœlo aureo Papiæ, atque ipſius Sãcti Patris Auguſtini oſsa ſanctiſſima nobis tamquam veris heredibus donauit: necnon in eo de canonizatione Beatæ Claræ de Montefalco. Id etiam videre licet in Diplomate Eugenij 4. Veneti de canonizatione ſancti Nicolai de Tolẽtino, & Martini V. Columnij Romani de conceſſione Corporis ſanctæ Matris Monicæ (cum de eius corporis trãslatione agitur, & in Officio legitur) nobis tamquam filijs legitimis & heredibus veris facta. Noſtrum item ordinẽ Eremiticum nominauit Gregorius 9. vt videre licet in libro 6. Decret. de Religioſis domibus S. Sane, vbi hæc verba leguntur: Ceterum Eremitarum S. Auguſtini, & Carmelitarum Ordines: quorum inſtitutio dictum Concilium Lateranenſe præceſſit, inſolido, vel in ſolito, ſtatu volumus permanere. Id quod etiam planum facit Mare magnum Sixti 4. & priuilegia tot aliorum ſummorum Pontificum prædeceſſorum, & ſucceſsorum eius ad Gregorium xiij. vſque præſeferunt, ac patefaciunt: a quo eremitica Sancti Patris noſtri Auguſtini Familia vniuerſa gratijs, fauoribus, priuilegijs, & nominibus præclariſſimis quidem exornata eſt. Adde etiam, quòd noſtra Auguſtinenſis Sodalitas non modo in vniuerſa Italia, ſed in Affrica, in Græcia, in Gallia, in Hiſpania, & Luſitania, in Germania, in Boemia, in Dalmatia, in Polonia, in Hibernia, in Anglia, ſeu Britãnia, & in Indijs orientalibus, atque occidentalibus ſub nomine Eremitico Sancti Auguſtini clarè, & late patet. Et quamuis de cuculla nigra, & cingulo coriaceo caput vltimum ab Antonino Archiepiſcopo Florentino citatum, & probatum tertij Tomi Sancti Ambroſij, & ætate baptiſmi ſuſcepti à nonnullis non concedatur: Alijs tamen ratio perſuadet, dictum Sermonẽ eſse Ambroſij, propterea quòd Symbolum, ſeu Hymnus: Te Deum laudamus, SS. Ambroſii, & Auguſtini ab Eccleſia creditur, & affirmatur, & non niſi dicto in ſermone reperitur. Idcirco Sermonem ipſum Ambroſii eſſe dicas licet. Et quamuis qui baptiſmum ſuſcipiebant alba veſte induebantur: ipſe tamen Auguſtinus baptizatus vitam monachalem percupiens, cucula nigra à S. Simpliciano ſibi oblata, indutus eſt, & anno ætatis ſuæ trigeſimo ſecundo hanc noſtrã

eremi-

eremiticam Sodalitatem inſtituit. Eſto etiam, quòd dictus Sermo non ſit Ambroſij, tamen tot ſummis Pontificibus, & rationibus de eremitico, & monaſtico ſtatu eius, fides adhibeatur: & de ætate ipſius, cum baptiſmũ ſuſcepit, Poſſidonio etiam, & quod legitur de vita eiuſdem Auguſtini in Breuiario reformato, credatur. Ratio autem ſuadet, locum illũ libr. Soliloquiorum cap. 10. & libr. 3. contra Academicos cap. 20. aut Librariorum, aut Typographorũ incuria, ſeu potius alicuius fraude fuiſſe deprauatum, vt fuſius dictum eſt. Nam Auguſtinus ijs in
Lib. 9 locis adhuc catechumenus ſe 33. annũ agere ait: & libro Con
cap. 11. feſſionum iam baptizatus ſe etiam 33. annum agere fatetur.
To. 1.

Verùm, vt huiuſmodi contradictio è medio omnino tollatur, dicendum eſt, Auguſtinum nondum baptizatum cœpiſſe ſcribere libros contra Academicos, & incompletos dimiſiſſe; poſt baptiſmum verò perfeciſſe, vt legitur in primo libro Retract. cap. 2. & 3. Quod etiam de libro Soliloquiorum factum eſſe conſtat. Nam in primo libro Retract. cap. 1. initio ait: Librum de beata vita non poſt libros de Academicis, ſed inter illos vt ſcriberẽ, cõtigit. Et in tertij cap. fronte inquit: Per idẽ tempus inter illos, qui de Academicis ſcripti ſunt, duos etiam
Cap. 10 libros de Ordine ſcripſi: Hæc ille. Vtcumque autem ſit, locum
Cap. 21. lib. Soliloquiorum, & tertij lib. contra Academicos nuper citatum, corruptum eſſe arbitror: & non trigeſimum tertium annum, ſed trigeſimum, legi debere dijudico. Nan ſi Auguſtinus annum trigeſimum tertium agebat, cum baptiſmum ſuſcepit, falſus eſſet locus lib. 9. Confeſſ. cap. xi. vbi fatetur ſe annũ 33. agere, cum mater eius Monica obijt: & non trigeſimum tertiũ ſed trigeſimum quartum tunc duxiſſet. Monica enim poſt baptiſmum filij, annum ad minimum trãſacto, hanc vitam finiuit, vt ex Eccleſiæ Kalendario, & inſtitutione conſtat. Conuerſio enim Auguſtini, per quam baptiſma intelligitur, celebratur die v. Maij, Monicæ vero feſtiuitas, per quam mors intelligitur, die iv. celebratur. et niſi vnius ſaltem anni cum dimidio interuallum accidiſſet à baptiſmo Auguſtini ad matris vſque mortem, Monica ante filij ſui baptiſmum obijſſet. Quod nemo vnquam dixit: & eidem Auguſtino multis in locis aduerſatur. Dicendum eſt ergo, vt Eccleſiæ catholicæ Romanæ adſtipulemur, Auguſtinum anno ætatis ſuæ non trigeſimo tertio, ſed trigeſimo cum dimidio baptizatum eſſe: et ita annus etiam cum dimidio expleto à baptiſmo vſque ad mortem matris, & ætatis

ſuæ

Digitized by Google

ſuæ annum 33. intercedet. Natus eſt enim Auguſtinus die 13. Nouembris, vt ait ipſe in lib. de beata vita. Anno verò ætatis ſuæ 32. Sodalitatem noſtram eremiticam inſtituit. Hinc mirũ non eſt, ſi ipſe ſermones ad Eremitas ſuos habuerit: & quamuis non omnes illos Auguſtini eſſe dicam, omnes tamen Auguſtino adſcribuntur, ſicut Pſalmi, Dauidici omnes dicuntur, licet Dauid omnes non exiſtant.

RESPONSIONES AD TACITAS obiectiones, cur Sanctus Auguſtinus ante Presbyteratum, non Monachus, nec Eremita, ſed Laicus expreſſe nominetur.

MONACHI, vt in Decretis frequentur legitur, ex ſua ipſorum inſtitutione laici erant, & vocitabantur: immo nec iure quidem ad Clericatum aſcendere valebant, niſi ex cauſa neceſſitatis. Monachorum enim officium eſt plangentis Clericorum verò docentis, vt in Decretis videre licet. Hinc Hieronymus Ruſtico ſcire cupienti, quonam quis modo Monachus ad Clericatum aſcendere poſſet, reſpondit; Sic viue in monaſterio, vt Clericus eſſe merearis. Hanc eandem differentiam optimè callens, Auguſtinus Aureliano Epiſcopo ſciſcitanti, num aliquibus Monachis, ideſt, Laicis ad munus clericale, ſiue ad clericatus militiam aſcendere cupientibus huiuſmodi facultatem dare poſſet, reſpondit: Vix optimus Monachus clericum bonum facit. Bonus enim Monachus eſſe poteſt ratione perfectionis, & vitæ ſanctitate, non autem doctrina, quæ ad Clericũ præſertim pertinet, cuius eſt docere. Monachi ergo erant olim Laici, & ſicut ceteri laici decimas perſoluebant, vt patet in Gloſſa, c. Ex parte de decimis perſoluendis.

Et quamuis hac tempeſtate Monachi fiant Clerici, Clericatus tamen eis ex originali inſtitutione non conuenit, ſed accidentaria ratione, ſicut S. Thomas, & Abbas in locis ſupra citatis affirmant. Mirum igitur non eſt, ſi in ſermone illo, qui hunc in modum incipit: Charitati veſtræ, eos, qui ſecum degebant, Clericos appellauuit, Monachos, aut Eremitas non item: tunc enim laici appellabantur, vt legitur in Decretis: & expreſsè id exponit Gloſſa dicens: Monachi olim erant Laici: & vt ait

Abbas

Abbas in cap. Nullus de foro competenti, Monachi erant Eremitæ, & foro ſæculari ſubiecti erant. Hinc S. Auguſtinus antequam eſſet presbyter & curatus, cum eſſet eremita, laicum ſe vocitabat. Et iuxta hunc ſenſum, & non aliter intelligi poteſt dictum ipſius in libro 2. de Bono perſeuerantiæ dicentis: Libros de libero arbitrio Laicus Romæ cœpi, & in Affrica preſbyter explicaui cum adhuc de damnatione infantium non renaſcentium, & de renaſcentium liberatione dubitarem. Hunc item in modum verba eiuſdem in libro 22. de Ciuitate Dei intelligi debent. Ait enim: Venientes de tranſmarinis me & fratrem meum Alipium, nondum quidem Clericos, ſed iam Deo ſeruiētes religioſiſſimus ſuſceperat. Quid autem per Deo ſeruientes intelligi debet, niſi Monachi, & Eremitæ, vt ſuperius monſtratum eſt, & fuſiſſimè quidem?

Cap. 8. To. 5.

Nec huic veritati aduerſatur quod ipſe Auguſtinus in libro 10. Confeſſ. ſub finem ſcriptum reliquit, dicens: Conterritus peccatis meis, & mole miſeriæ meæ agitaueram corde, meditatuſq; fueram fugam in ſolitudinem, ſed prohibuiſti, & confortaſti me, dicens: Ideo Chriſtus pro omnibus mortuus eſt, &c. Hoc enim dixit, non quòd in eremum & ſolitudinem nō ſeſe abdiderit, ſed quia, cum eſſet Epiſcopus, ab eremo reuocatus, in ſolitudine ei amplius cōmorari ac vitā degere non licebat, ſed ſuas oues ſibi cōmiſſas paſcere in ciuitate cōueniebat.

Sciendum interea eſt, vt huic rei finis imponatur, Clericos tempore Auguſtini fuiſſe nuncupatos, qui in domo Epiſcopi, vel ſub eius cura manebant: Laicos autem ſiue Eremitas, qui alicuius presbyteri curę ſubiecti erant, vt habetur in Decretis, & ab eodem Auguſtino in libro primo de Moribus Eccleſię ſcriptum eſt. Hac ergo de cauſa idem Auguſtinus Eremita dū eſſet non clericum, ſed laicum ſe appellauit: et in Regula, quā ſuis Eremitis dedit ſub Presbyteri cura, & non Epiſcopi exiſtentibus ait: Præpoſito tanquam Patri obediatur, multo magis Presbytero, qui omnium veſtrum curā gerit. Laicis enim tempore Auguſtini Monaſteria cōſtruere licebat: quod ijs tūc temporis id negatum non fuiſſe conſtat. Hæc pauca de Monachatu, & eremitica vita S. Auguſtini dicenda mihi viſa ſunt, vt ex huiuſmodi rationibus, facile dignoſcatur, ſermones, de quibus paulo ſuperius loquuti ſumus, ad ſuos coeremitas ab Auguſtino fuiſſe habitos. Nunc autem ad Regulas Auguſtini pro intelligenda ſacra Scriptura accedendum eſt.

Sancti

Digitized by Google

SANCTI AVGVSTINI REGVLAE Scripturales.

SCRIPTVRA ſacra non temerarios, & ſuperbos accuſatores, ſed diligentes & pios requirit Lectores. Contra Adimantum cap. 3. To. 6.

2 Licet pauca ſint Domini verba, magna tamen non numero, ſed pondere æſtimanda ſunt: nec ideo contemnenda, quia pauca: ſed ideo quærenda, quia magna. Tract. 37. in Ioan. To. 9. Et in ipſa lectione, Dei non tantum verba: ſed diuina etiam facta conſiderari debent. Saluatoriſq. noſtri facta non ſunt tantum facta, ſed ſigna. Si autem ſunt ſigna, præter id quòd mira ſunt, aliquid etiam profectò ſignificant. Ex Tract. 49. in Ioan. To. 9.

3 Nullo locutionis genere vtitur ſacra Scriptura, quod in conſuetudine hominum non inueniatur: quia vtique hominibus loquitur.

Et quia quęcunque ſcripta ſunt ad noſtrã doctrinam ſcripta ſunt, hinc diuinæ litteræ ſunt humanæ capacitati, humanoq; ſermoni accommodatæ. Quare Paulus: *Sapientiam loquimur inter perfectos; atque alijs dicit: Non potui vobis loqui quaſi ſpiritualibus, ſed quaſi carnalibus. Lib. 1. de Trin. cap. 12. To. 3.* Rom. 15. 1. Cor. 2.

4 Locutiones quædã in ſacris litteris inuſitatæ nobis, magis videntur proprietatem lingũę, vnde tranſlatæ ſunt, repręſentare, quàm altiorem ſenſum continere: ſuas enim vnaquæq; lingua proprietates habet, & phraſes, quibus myſteria non ſubſunt.

Qui omnia, etiam minuta ipſa vltra modum & parum eruditi præſertim rimari ſtudent, nonnihil hanc in rem quandoque offendunt. Ex Doctr. chr. lib. 2. cap. 13.

5 Sua ſunt Idiomata, hoc eſt, linguæ proprietates ſacræ Scripturæ, quæ habet linguam ſuam: quam qui neſcit, turbatur.

Qui legit in Euangelio, Chriſti Domini fuiſſe fratres, turbatur, cum beata ſemper Virgo Maria non pepererit niſi vnicũ filium Chri*ſtum. Scriptura enim ſacra omnes conſanguineos fratres nominare ſolet, vt Abraam nepotem ſuum Loth fratrem ſuum appellauit: atque item Iacob Auunculum ſuum Laban fratrem nominauit. Ex Tract. 10. Ioann. To. 9.* Marc. 3. Luc. 8. Gen. 13. Gen. 29.

6 Scripturæ ſacræ ſi defenduntur ſecundum locutiones proprias, quæ appellantur Idiomata, quanto magis ſecundum eas,

quas

quæ cum alijs communes habent.

Aeternum quandoq; in ſacra Scriptura pro eo ſumi ſolet, cuius finis non conſtituitur, aut non ita fit, vt deinceps non ſit faciendũ quãtum pertinet ad curam, & poteſtatem facientis, vt eſt illud Horatij in
Ep. 10. *Epiſtolarum libro primo.*

Seruiet æternum, quia paruo neſciet vti.

Seruitium enim eius, cuius vita non eſt æterna, æternum eſſe non poteſt, niſi æternum ſumatur eo modo, quo dictum eſt. Hunc in modum promiſſio facta Abraam à Deo *dicenti: Dabo tibi, & ſemini tuo terram, in qua habitas, in poſſeſſionem æternam, quæ Iſraelitis fuit tẽporaliter data. Græci namque habent: αἰὼν quod eſt ſæculum: & αἰώνιον quod eſt ſæculare. Vel ex hac promiſſione aliquid ſpirituale intelligi debet. Ex Lib. 1. Quæſt. in Gen. cap. 31. To. 4. Et lib. 16.* de Ciuitate Dei. *cap.* 21. To. 5.

7 Diſtinctio ambiguorum, quæ in pronunciando, aut in pungendo fit, neceſſaria eſt ſacræ Scripturæ intelligentiæ.

Ioa. 1. *Nam ſiquis dictum Ioannis ita ſcribat: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud* Deum, *&* Deus *erat. Verbum hoc erat, &c. Hac interpunctione, ac diſtinctione per punctum, Verbum eſſe Deum negare ille videbitur. Scribendum eſt enim hunc in modum: Deus erat* Verbum. *Hoc erat in principio apud* Deum: *nõ, Deus erat. Verbum hoc erat in principio apud Deum. Eadem interpungendi neceßitas videri poteſt ex dicto* Pauli, *dicentis: Quis accuſabit aduerſus electos Dei? Deus qui iuſtificat? Quis eſt qui condemnet? Chriſtus* Ieſus *qui mortuus eſt? Nam in hac ſermocinatione Apoſtoli eſt percunctatio ad quam multa reſponderi poſſunt: deinde ſequitur interrogatio, cui ſatisfit per negationem, aut affirmationem.* Percunctatio*nes ſunt: Quis accuſabit? Quis eſt qui condemnet?* Interrogationes *ſunt: Deus?* Ieſus? *quaſi tacitè reſpondeatur: Non, ideſt, Deus non accuſabit, Ieſus non condemnabit. Si autem poſt dictas percunctationes ſequantur ea quæ ſequuntur abſque ſigno interrogandi, & ſcribantur, ſiue pronunciantur hoc modo:* Deus *qui iuſtificat, &* Ieſus *qui mortuus eſt, &c. Quod dicere, aut credere dementiſsimum eſt: Lectio non erit bona. Sine igitur interrogãdi ſigno illud ſcribendũ, & pronũciandũ non erit. Ex Libro tertio de* Doctrina Chriſtiana. *c.* 2. *&* 3.

8 Propter vnius verbi tranſlationem non totus locus figuratè accipiendus eſt. Qui autem figuratè omnia in ſacris litteris dicenda credunt, falluntur, Hoc eſt:

Adæ & Euæ oculos apertos fuiſſe Scriptura ſacra dicit: quæ locutio metaphorica eſt. Cetera vero omnia tranſlatiuè non ſunt ſumenda:

ipſi

ipſi enim prius, ideſt, ante peccatum fructum ligni, pulchrum viſu, & animalia, & volatilia ad ſe adducta oculis viderunt. Et quamuis liber, qui Cantica Canticorum Salomonis inſcribitur, figuratis locutionibus totus conſtet, quidam tamen alij ſcripturæ ſacræ libri rerum geſtarum narrationem continet, vt libri Regum: & id genus alij, qui etſi allegoriæ ſenſum patiuntur, non tamen hiſtoricam narrationem excludunt: immo quædam allegorice tantum narrata, abſurda omnino ſunt. Vt ſi quis totam paradiſi narrationem ſpiritualiter intelligat, Cain, Abel, & homines ex hominibus nati non dicerentur. Ex lib. 11. de Gen. ad litt. cap. 1. & 31. tomo 3.

9 Siue figurate, ſiue proprie dictum ſit quod dictum eſſe narratur: dictum tamen eſſe non debet putari figuratum. Ex lib. 11. de Gen. ad litt. cap. 39. Nec figurata locutio ad litteram, nec propria vt figurata accipienda eſt. Ex lib. 3. de Doctri. Chriſt. cap. 5. 10. & 11.

Hæc verba, Dixit Dominus ſerpenti, verba ſunt ſola ſcribentis, & hæc exigenda ſunt per proprietatem. Illa autem: Super pectus tuum gradieris &c. totam ſententiam figuratam continere dicendum eſt. Et per ſecundam regulam indicatur, figurate dictum, ſi tamquam proprie dictum capiatur, carnaliter ſapere: & hunc in modum littera, teſte Apoſtolo, occidit, ſpiritus vero viuificat. Hinc prius demonſtrandus eſt modus inueniendæ locutionis, propria ne, an figurata ſit.

10 Quidquid in ſermone diuino neq; ad morum honeſtatem, neque ad fidei veritatem proprie referri poteſt, figuratum eſſe cognoſce.

Niſi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, &c. ne flagitium nobis iuſſum eſſe dicatur, hanc locutionem figuratam omnino dicamus qua præcipitur, Chriſti paſſioni eſſe communicandum. Ex 3. de Doct. Chriſt. cap. 10. to. 3.

11 Familiare eſt illi linguæ, qua prophetæ locuti ſunt, vt coniunctione vtantur, cum nil præceſſit annectendum. Hoc eſt,

Coniunctio ſine annexo eſt, quando initium ſermonis eſt per copulam, Et hunc in modum exorditus eſt Ezechiel librum ſuum ita dicens: Et factum eſt verbum Domini ad Ezechielem. Ex comm. in pſal. 4. to. 8.

AVCT. Hunc locũ Greg. item in Ezechielem exponens ait: in mente Prophetarum ita cõiuncta ſunt exterioribus interiora, qua-

tenus ſimul vtraque videant, ſimulq. in eis fiat intus verbum quod audiunt: & foris quod dicunt.

12 Diuina ſcriptura verarum rerum nomina aliquando tribuit rerum ſimilitudinibus.

Hoc patet per Samuelis ſuſcitationem, quæ in primo Regum libro per Phitoniſſam, incantationibus dæmoniacis, & præſtigijs facta narratur. Ex lib. 2. de Mirabilibus ſcripturæ ſacræ c. 11. to. 3.

AVCT. Etſi Auguſt. loco citato dicat per Phithoniſſam non non fuiſſe ſuſcitatum Samuelem, ſed aliquod phantaſma ſub nomine Samuelis per illuſionem diaboli apparuiſſe, qui ſe in Angelum lucis transfigurare ſolet: ipſe tamen Auguſtinus lib. 2. q. 3. ad Simplicianum dixit idem, ſed nullum eſſe incõueniens, ſi dicamus animam Samuelis eo modo fuiſſe ſuſcitatam, cum Filius Dei ſe à diabolo tentari, & à membris diaboli illudi, capi, crucifigi, atque interfici permiſerit. Et quamuis dici poſſit, diabolum tunc apparuiſſe, quia dixit funeſto Sauli: Tu et filij tui cras mecum eritis: & mortem eius, & cetera prenunciauit: poteſt etiam dici, vt Auguſtinus ait in quæſtione citata, Samuelem tunc eſſe potuiſſe dicentem Sauli: Cras mecum eritis, non ad æqualitatem felicitatis, ſed ad parem mortis conditionem. Huic autem ſecundæ opinioni videntur fauere dictum Eccleſiaſtici, vbi Samuelis veræ laudes, & prophetia de Saule, dictaq. ſuſcitatio narrantur. Ex quo loco argumentum ſatis inuictum colligi poteſt, tunc Samuelem fuiſſe ſuſcitatum: quia falſa inter vtras laudes Samuelis admiſcenda non ſunt. Nec huic difficultati, ſaluo tamen meliori iudicio, Cornel. Ianſen. hunc locum exponens ſatisfacere videtur. Nec ego aliquid hic affirmo.

13 Figuratæ locutiones ſacræ ſcripturę ſuauius & iucundius nos afficiunt, quàm ſi eadem ſententia planis verbis diceretur. Nihil autem fere de oſcuritatibus eiuſdem ſcripturæ ſacrę eruitur, quod non planiſſime dictum alibi reperiatur.

Figurata locutio eſt: Dentes tui ſicut grex tonſarum aſcendentes de lauacro, quæ omnes geminos creant. Sancti ſunt quaſi dentes Eccleſiæ ab erroribus homines præcidentes: & ſunt quaſi oues oneribus ſæcularibus tamquam velleribus depoſitis, detonſæ, de lauacro aſcendentes, hoc eſt, baptiſmate, & creantes geminos, ideſt, duo præcepta dilectionis. Hinc magnificè, & ſalubriter Spiritus ſanctus ita ſcripturas ſanctas modificauit, vt locis apertioribus fami occurreret: obſcurioribus autem faſtidia detergeret. Ex lib. 2. de Doctrina Chriſtiana, cap. 6. To. 3.

Sacræ

14 Sacræ litterę omnem eloquentiam, omnes virtutes, & omnia eloquentię ornamenta habent, ſed non oſtentant. Ex lib.4.de Doct.Chriſt.cap.6.7.To.3.

AVCT. Dicta omnia ſe poſſe moſtrare in Scriptura ſacra dicit Auguſt. loco citato, & multa ibidem demonſtrat. Idem dicit Ambroſius lib.8. Epiſtolarum. Rupertus etiam lib.7.de operibus Spiritus ſancti Rhetoricæ orationis partes in Scriptura ſacra pleriſſimè contineri exemplis ex illa ſumptis oſtendit. Ep. 63.

15 Numerus finitus plerumque ponitur in ſacris litteris pro infinito. Tantumdem etiam variè multiplicatus, vnde multæ quæſtiones ſoluuntur.

Huius regulæ exemplum eſt: Septies in die laudem dixi tibi, id eſt, ſemper, vt eſt illud: Semper laus eius in ore meo. Numerus etiã in Apocalypſi determinato, ſanctorum ſignificat vniuerſitatem. Ex *lib.3.de Doctrina Chriſtiana, cap.35.To.3.*

AVCT. Nõ dico vſq. ſepties, ſed vſq. ſeptuagies ſepties, ideſt, ſemper, & quotieſcunque. Septies in die cadit iuſtus, ideſt, pluries. Id etiam à Grammaticis, Oratoribus, & Poetis obſeruatur, qui numerum determinatum pro indeterminato ponunt, vt Virgilius. O terq. quaterq. beati. ideſt, pluries, vel beatiſſimi, vel ex omni parte beati. Septenarius enim numerus, qui ex ternario, qui eſt totus impar, & ex quaternario pari omnino conſtat, perfectus eſt, & pro vniuerſo poni ſolet, vt iam monſtratum eſt. Aen. 1.

16 Scriptura ſacra ſingularem numerum pro plurali ponere ſolet interdum.

Huius regulæ exẽplũ eſt, cũ fons in Geneſi pro fontibus ponitur: Et *in Exod. rana pro ranis, & locuſta pro locuſtis in plagis Aegypti.*

AVCT. Idem Grammatici omnes per figuram ſynecdochem vt Virgilius: Hoſtis habet muros, pro hoſtibus. Et: Armato milite complent, pro militibus. Et numerus pluralis pro ſingulari. Cicero ad Brutum: Populo *impoſuimus, pro impoſui.*

17 Hyperbole quandoque in ſacris litteris quandoque vero Antiphraſis, & alij Tropi inueniuntur: & mendacia non ſunt.

Hyperbolica locutio tropica eſt, quæ rem excedit vt eſt illud in Geneſi, ſeminis multiplicatio tamquam puluis, & illud Ioannis dicentis totum mundum capere non poſſe libros, qui ſcribi poſſunt de ſignis quæ fecit Ieſus. Antiphraſis, locutio tropica eſt cum dicitur benedictio pro maledictione, vt videre licet in 1. & 2. cap. Iob. Ex lib.16.de Ciu.to.5. & c.10. ad Conſentium contra mẽdaciũ. To.4.

18 Diuinę ſcripturæ mos eſt, vt optare videatur malum, quod futurum eſt, cum non optet, ſed tantum ſe id præuidiſſe oſtendat. Ex com. in pſ. 78. To. 8.

AVCT. Huius regulæ exemplum eſt: Effunde iram tuam in gentes quæ te non nouerunt, ideſt, effundes. Hunc in modum his ſimilia permulta interpretanda ſunt, quamuis modo imperatiuo pronuncientur.

19 Ambigua in ſacris litteris ſi explicari non poſſunt, in vtranque partem intelligi poſſunt, ſi fidei regula non obſtet.

Huius regulæ exemplum eſt illud: Mea doctrina non eſt mea, ſed eius qui miſit me, hoc eſt: Ego non ſum à me ipſo, ſed ab illo, qui miſit me. Sic id genus alia exponi poſſunt. Ex lib. 2. de Trin. cap. 2. tom. 3.

20 De Deo nihil temere affirmandum quod in ſcriptura eius non legimus. Ex lib. 4. de Gen ad litt. cap. 9. to. 3.

21 Omnia quæ ſcripta ſunt in ſacris litteris ad Chriſtum
Pſal 81. referuntur. Vnde ipſe ait: Oportebat impleri omnia quæ ſcri
to. 8. pta ſunt in Lege, & Prophetis, & Pſalmis de me.

22 Omnia diuina eloquia ſalubria ſunt bene intelligentibus: periculoſa ijs, qui ea volunt ad ſui cordis peruerſitatē detorquere: in pſal. 43. to. 8.

23 Sacra ſcriptura cum aliquando narret per recapitulationem quę prius facta ſunt, videntur poſterius facta. Ex lib. 20. de Ciuitate Dei. cap. 14.

AVCT. In Apocalypſi cap. 20. mortui prius recenſentur, & poſtea iudicati dicuntur ſecundum facta. Huiuſmodi recapitulatio frequens eſt in litteris ſacris: ideo aduertenda.

24 Rationibus exponere ſacram ſcripturam, & non auctoritate periculoſum eſt. Ex lib. 3. de Doct. Chr. cap. 28. to. 3.

25 Res ipſa, vnde trahitur ſimilitudo, in ſacris litteris non laudatur: ſed tantum ſimilitudinem de illa trahi oſtenditur.

Huius regulæ exemplum eſt de illo: Sicut aſpidis ſurdæ, & obturantis aures ad vocem incantantium, & venefici incantantis ſapienter. Incantatio tamen non laudatur, ſicut etiam non laudatur piger ille tædio victus, qui tres panes dedit petēti. in pſ. 57. to. 8.

26 In diuinis ſcripturis vera aliquando tacentur non mentiendo, ſed tacendo. Ad Conſentium contra mendacium, c. x. to. 2.

Huius regulæ exemplum eſt de Abraam, qui vxorem ſuam dixit eſſe ſororem. Conſanguinei enim omnes fratres, & ſorores nuncu

pari

Digitized by Google

pari ſolebant. Et vere ſoror non de materno, ſed de paterno genere erat. Non enim mendacium eſt, cum ſilendo abſconditur verum ſed cum loquendo promitur falſum. Nec quod à Iacob factum eſt, matre monente, mendacium fuit, ſed myſterium. Ex eodem loco citato. Vide regulam. 5.

27 Quoſdam libros in Canonem librorum ſacrorum non recepit Eccleſia: eos tamen, qui eorum librorum auctores dicuntur, veneratur.

Noë Patriarcha, & Propheta, cuius arca noſtrorum temporum Prophetia fuit. Enoch etiam in Epiſt. Can. Iudæ propheta∬e prædicatur. Quorum ſcripta vt in auctoritate non eſſent, nimia fecit antiquitas propter quam ſuſpecta videbantur: & præſertim cum quædam eorum nomine proferantur ab eis, qui pro ſuo ſenſu paſſim quod volunt credunt. Multa ſub nominibus Prophetarum, & recentiora ſub nominibus Apoſtolorum ab hæreticis proferuntur, ſed in Canonem non recipiuntur, quia eorum eſſe non creduntur. Ex lib. 18. de Ciu. cap. 38. to. 5.

28 Quoſdam etiam libros citat ſacra ſcriptura, qui tamen in Canone non inueniuntur. Cuius rei cauſa non liquido cõſtat. Ex lib. 18. de Ciu. cap. 38. To. 5.

AVCT. Multa ad hanc rem pertinentia vide loco citato. Chryſoſtomus in 2. cap. Matthæi cum teſtimonium illud ſcilicet. Quoniam Nazaræus vocabitur, citatum ab Euangeliſta legeret, nec tamen in Veteri teſtamento Græco haberetur, putauit per Iudæorũ negligentiam, eorumdemq. continuas captiuitates multos è ſacris libros deſiderari. Hieronymus autem de optimo interpretandi genere, & in Prologo Paralip. & Oſee. cap. 2. non Iudæorum captiuitatibus, nec temporum incuria, ſed ſeptuaginta interpretum obliuione, aut librariorum potius negligentia factum eſſe probat. Vide plura pag. 12. de Teſtamento nouo.

29 Quando rectus ſenſus ſcripturę ſacrę aliũ exitũ non poteſt inuenire niſi additione aliqua, addendum aliquid eſt, vt intelligatur. Ex lib. 14. de Ciuitate Dei, cap. 8. To. 5.

Huius regulæ exemplum eſt: Quæcumque vultis, vt faciant vobis homines, hæc & vos facite illis. Vbi nonnulli addiderunt, bona, ideſt, quæcunque bona, ne quiſquam inhoneſta velit ſibi fieri ab hominibus, ſi illis ipſe ſimilia faciat. Sed in Græco, vnde in Latinũ tranſlatum eſt, non legitur bona, quaſi in eo quod dixit, Vultis, non cupitis, bona intelligi voluerit, tamquam nemo poſſit aliquid malè, vel turpiter velle, ſed cupere. Auguſt. loco citato.

AVCT. Huiuſmodi additio fieri ſolet propter amphibologiã euitandã, vt in Cap. 1. *Act. videre licet per illud: Sed expectarent promiſſionẽ Patris: quam audiſtis, inquit, per os meũ: Inquit de ſuo addidit* Cap. 5. *Interpres. Et in Marc. Puella, tibi dico ſurge, additũ eſt, Tibi dico. Vide ſupra. pag 12. Aegidius autem Rom. illud: Quæcunque vultis, exponit ſic: Quæcunque vultis, ideſt, voluntate regulata ſecundum conſcientiam rectam. Aegid. 2. ſent. c. 39. q. 3. art. 2.*

30 Non ſane omnia quæ geſta narrantur in ſacris litteris aliquid etiam ſignificare putanda ſunt: ſed propter illa, quæ aliquid ſignificant, etiam ea quæ nihil ſignificãt, attexuntur. Ex lib. 16. de Ciuitate Dei. cap. 2. To. 5.

31 Prophetæ futura tanquam præterita cecinerunt. Quod & Apoſtoli etiam faciunt. De ſerm. Dom. in monte, lib. 1. To. 10. & Epiſt. 80. To. 2.

AVCT. Huius regulæ exemplũ poteſt eſſe illud: In omnem terrã exiuit ſonus eorum, ideſt, exibit. Hunc in modum exponenda ſunt multa id genus alia. Ex loco citato.

32 Scriptura ſacra dubitatiuè cum loquitur, non ſecundum viſionem Prophetæ, cui certum eſt quod loquitur, ſed ſecundum eos ipſos qui monentur. Ex com. in Pſalm. 2.

AVCT. Huius regulæ exemplũ poteſt eſſe illud Ezechia: Si forte vel ipſi audeant, & ſi forte quieſcant. Quod hunc in modum dicitur, vt liberum hominis arbitrium monſtretur, ne futurorum præſcientia, mali vel boni immutabile faciat, quod Deus nouerit futurum. Quod autem in Matthæo legitur: Vt ſi fieri poteſt etiam electi in errorẽ inducantur, mẽtis trepidationem in electis ſignificat, cum tempore Antichriſti ad cadendum tentabuntur.

43 Euangeliſta non eſt Euangeliſtæ contrarius in ijs, quæ narrat, licet non concordet. Ex Tract. 112. ſuper Ioannem. To. 9. Hinc in vnius Euangeliſtæ expoſitione videndum eſt, quid alij Euangeliſtæ dicant, cum ille locus exponitur. Ex lib. 1. de Adulterinis coniugijs, cap. 11. & 12. To. 6.

Senſus primæ regulæ ſatis patet: ſecundæ verò exemplum poteſt eſſe illud Matth. Quicumque dimiſerit vxorem, niſi ob fornicationẽ, vel per cauſam fornicationis, mœchatur: nõ ob id debemus putare illũ non mœchari, qui propter cauſam fornicationis vxorẽ dimiſerit, & aliam duxerit. Id enim Marc. & Luc. planũ fecerunt dicentes: Quicunque dimiſerit vxorẽ propter cauſam fornicationis, & aliã duxerit, mœchatur. Matthæus enim à parte totum ſignificari voluit, alij verò totum explicarunt. Ex loco citato Auguſtini.

SANCTI

SANCTI AMBROSII OPERA OMNIA EX EDITIONE ROMANA IN SEX TOMOS DISTINCTA,

Mirum in modum illuſtrata 1583. & ordine alphabetico diſpoſita.

ABel, & Cayn.to.1.
Abraham patriarcha.to.1.
Aggæi Com. to.2.
Ambroſii vita. to.6.
Anima, & Iſaac.to.1.
Apologia Dauid. to.1.
Apocalypſis Cõment. to. 2.
Arbor interdicta. to.1.
Arca, & Noe.to.1.

B.

Benedictiones Patriarch.to.1.

C.

Cayn, & Abel.to.1.
Cõmentaria in Apoc.to.5.
Cõm. Lucæ.to.3.
Cõm. Epiſt. *B. Pauli. to.3.*
Catechiſmus, nunc primum additus.to.5.
Cõditionis humanæ dignitas.to.1
Conflictus vitiorum, S. Auguſtino adſcriptus.to.5.
Celebritatis paſchalis ratio.to.4

D

Dauid Apologia. to.1.
Danielis annot.to.2.
Deuter.enarrat.to.1.
Dignitas *condit. hum. to.1.*
Dignitas *ſacerdotalis.to.4.*
Diuinitas *Filij.to.4.*
Do*ctoris vita.To.6.*
Duo *dubia ſuper primo capite Geneſis.to.1.*

E.

Eccleſiaſtes annot.to.2.
Eccleſiaſtici annot.to.2.
Enarrat. ſancto Ambroſio *adſcripta.to.2.*

Epiſtolæ in octo libros to. 5.
Epiſt B. Pau. Comment. to. 3.
Exodi annot. to. 1.

F

Fidei tract. vel de Trinitate ad Gratianum to. 4.
Fidei reſurrect. tract. to. 4.
Filij diuinitas. to. 4.
Forma & inſtit. virg. to. 4.

G

Gratiano de fide, vel Trinit. to. 4.
Gentium vocatio. to. 4.

H

Hexaemeron libri ſex to. 1.
Hieremiæ enarrat. to. 2.
Hymni varij. to. 5.
Humanæ cõditionis dignitas. to. 1

I

Iſaac, & anima. to. 1.
Ioſeph patriarcha. to. 1.
Iob enarrat. to. 2.
Iſaiæ annot. to. 2.
Ionæ annot. to. 2.
Inſtitutio, & forma virg. to. 4.
Index locupletiſſimus. to. 6.
Initiandi. to. 4.
Incarnationis myſterium. to. 4.
In lib. Deut. Exodi, Leuit. Num. Reg. to. 1.

L

Libellus de conflictu vitiorum. à nonnullis S. Aug. adſcriptus. to. 5.
Leuit. annot. to. 1.
Lucæ comment. to. 3.

M

Malachiæ enarrat to. 2.
Micheæ annot. to. 2.
Myſterium Incarnat. to. 4.
Miſſæ præcationes. to. 5.

N

Noe, & Arca. to. 1.
Num. annot. to. 1.

O

Obitus Satyri fratris. to. 4.
Officiorum tract. to. 4.

P

Paradiſus ſuper 2. & 3. Gen. to. 1.
Patriarcha Abraham. to. 1.
Patriarcha Ioſeph. to. 1.
Patriarcha Bened. to. 1.
Precatio pro pluuia impetranda: Et pro ſerenitate to. 5.
Pſalmorum explanat. to. 2.
Prouer. explanat. to. 2.
Paſcalis celebritatis ratio to. 4.
Pauli epiſt. Comment. to. 3.
Pœnitentia tractatio. to. 4.
Precat. præparat. admiſſ. to. 5.
Præparat. præcat. ad miſſ. to. 5.

R

Ratio paſchalis celebritatis. to. 4.
Reſurrectionis fides. to. 4.
Regum annot. to. 1.

S

Satyri patris obitus. to. 1.
Sacramentorum tract. to. 4.
Sacerdotalis dignitas. to. 4.
Sæculi fuga. to. 1.
Sermones varij de tempore, & ſanctis. to. 5.
Symboli explanatio. to. 4.
Spiritus ſancti tract. to. 4.

T

TE Deum laudamus, canticũ Ambr. & Auguſt. to. 5.
Tobiæ annot. to. 2.

Digitized by Google

Trinitatis tract. ad Grat. to. 4.
Tractatus S. Ambr. adſcripti. to. 5.

V

V *Irginum inſtitutio, & forma. to. 4.*
Virginis lapſus. to. 4.
Virgin. tract. to. 4.
Viduitas. to. 4.
Viduarum tract. to. 4.
Vocatio gentium. to. 4.
Vita Sancti Ambroſij. to. 6.
Vocatio gentium. to. 4.

S. AMBROSII EPISTOLÆ omnes, quæ Tomo V. continentur.

A *Gnetis vita, Martyrum, & miracula ad Virgines ſacras ep. 34.*
Alypio ep. reſp. 74.
Anyſio, & Theophilo epiſcop. ep. 5.
Anyſio fratri ep. 23.
Antonio. ep. 63.
Attico. ep. 68.

B

Bellico. ep. 26. & 45.

C

Candiano fratri. ep. 71.
Concilium *Aquil. poſt ep. 1.*
Clementiano *de lege vet. epiſt. 42. 43.*
Conſtantio *fratri. ep. 19.*
Cynegio *ep. 72.*

D

Demetriadi *Virg. ſacræ ep. 33.*
Delphino, *& Fygudio epiſc. ep. 70.*

E

Ecclesiæ *Vercellenſi. ep. 25.*
Epiſc. *Galliarum de Concil. Aquil. ep. 2.*
Eugenio *imp. ep. 15.*
Euſeibo *epiſcop. Bononien. ep. 62. & 66. de eius iucunditate in Fil.*

F

Floriano adoleſcenti lapſo, & reuertenti. ep. 29.
Fauſtino ep. coſol. 61.
Felici epiſcop. comenſi. ep. de ſpe fut. adu. ep. 60. & 69.
Fygadio, & Delphino *ep. 70.*
Galliarum epiſc. de Concil. *Aquile. p. 2.*
Geruaſii, & Protaſii *corp. inu. ad vniuerſam Ital. ep. 53.*
Gratiano, Valentiniano, & Theodoſio Imperat. *ep. 1. et 3. & 4. de* Concil. *Aquil.*

H

Horontit ep. 28. 38. 39. 44. de ſolu. dub.

I

Irendo ep. 20. 35. 36. 37. & 41. de ſolu. dub.
Italiæ vniuerſa fratribus. de Geruaſii, & Protaſii *corp. inu. ep. 53.*
Italiæ item de Vitalis, & Agricolæ corp. inuent. ep. 55
Iuſto epiſt. 10.

Mar-

Marcellinæ ſorori ep.14.18. & de SS.Geruaſii, & Prothaſii ep.54.
Marcello ep,49.
Oronsiò ep.28.38.39.40,&44.
Paterno ep. conſult. 48.
Sabino de libell. & de ludo epiſtolari ep.65.
Sabino epiſc. ep.8.30.31. & de libellis corrigendis. ep.63.
Seuero epiſc.ep.32.
Simpliciano Monacho,poſtea epiſcopo ep.27.
Siricius Papa Eccleſia Mediolan.ep.6.
Siricio Papa ep.7.21.& 67.
Siſinio de pietate cõmend.ep.64
Studio,Viro nobili,& Iudici de clementia ep.51.& 52.
Theodoſio,Valentiniano,& Gratiano Imper. ep.1.3. & 4. de Concil.Aquil.& 16. & 17.
Theodoſio Imp.ep.57. de Valẽt. obitu,& ſepult.ep.57.& 59.
Theoph.& Aniſio Epiſc.ep. 5.
Theophilo ep.9.
Theſſalonicenſis plebis ſacerd. & clero ep.22.
Titiano epiſt.Gratul 50.
Valentiniano,Theodoſio,& Gratiano Imper. ep.1. & 3.4. de concil.Aquil.
Valentiniano Imp.ep.11.& 12 de Simmaco,& 13. & 56.de Gratiano interfecto.
Vercellenſi Eccleſiæ.ep.25.
Vigilio fratri..ep,24.
Virginibus ſacris de Vita. Martyrio, & Miraculis ſanctæ Agnetis ep.34.
Vitalis, & Agricolæ corp. inuentio. ep.55

SANCTI AMBROSII HYMNI Tomo V. contenti.

A

Aeterne rerum conditor. 1. In Dom.ad Laudes. Hũc Hymnum ſanctus Benedictus in ſua Regula Ambroſianum appellat.
Aeterna Cæli gloria 5. In Feria 6.ad lau.
Agnes beatæ Virginis 33. In Breu.non extat.
Audi benigne conditor 25. In Quadrag.ad Veſp.
Cæli Deus ſanctiſſime 20. Feria 4.ad Veſp.
Conditor alme ſiderum. 23.Dom.de Adu.ad Veſp.
Conſors paterni luminis 3. Feria 3.ad Noct.
Chorus noua Hieruſalem 28. in Breu.non extat.
Chriſte qui lux es, & dies 16. ad Complet. nunc autem in Breuiario non extat.
Deus creator omniũ 14. Temp. fer.1ad veſp. Nunc autem in Breuiario non extat.
Hic Hymnus recenſetur ſub nomine Ambroſii in lib.9. Confeſſ.

Digitized by Google

feſſ. cap. 12. ab Auguſtino, qui inibi aliquot verſus recitat, & veridicos appellat, & laudat. De hoc eodem *hymno mentionem facit lib. 6. de Muſica, cap. 2. & 9.*

Ex *more docti myſtico 26. in Quadrag. ad Noct.*

Hic eſt dies verus Dei 29. In *dieb. Paſch. ſed in Breuiario non extat.*

Iam lucis orto ſidere, 10. ad Primam.

Iam Chriſtus aſtra aſcenderat. In *die Penteceſtes ad Noct. Inter Ambroſii opera non recenſetur; creditur tamen à nonuullis eſſe Ambroſii phraſim* Ambroſianam *redolens, vt, Veni* Creator Spiritus. *Sunt qui eum* Gregorio *adſcribunt.*

Ieſu noſtra redemptio 31. In *Aſcenſ. ad Veſp. & ad Laud.*

Immenſæ *cali conditor. 18. Feria 2. ad Veſp.*

Lucis creator optime. 17. Dom. *ad veſp. Sunt qui eun Gregorio adſcribunt: creditur tamen verius* A*mbroſii eſſe.*

Magna Deus potentia. 21. Feria 5. ad Veſp.

Martyris *ecce dies* Agathæ. 34. *in Breu. non extat.*

Nox atra rerum contegit. 5. Feria 5. ad Noct.

Nunc ſancte nobis Spiritus. 11. ad Tertiam.

Optatus votis omnium. 30. In *Aſcenſ. in Breu. non extat.*

P*laſmator hominis Deus. 22. Feria 6. ad Veſp.*

Rerum creator optime. 4. Feria 4. ad Noct.

Rector potens verax Deus. 12. ad Sextam.

Rerum Deus *tenax vigor. 13. ad Nonam.*

Somno refectis artubus. 2. Feria 2. ad Noct.

Splendor *paternæ gloriæ.* 8. *Feria 2. ad Laudes.*

Summæ Deus clementia. 7. Sab. ad Noct. & in Trinitate *ad Noct.*

Te lucis ante terminum. 15. ad Complet.

Telluris ingens conditor. 19. Feria 2. ad Veſp.

Tu Trinitatis vnitas. 6. Feria 6. ad Noct. & in Trinitate ad Laudes.

Te *Deum laudamus, Canticum* Ambroſii *& Auguſtini.*

Veni t Redemptor Gentium. 24. de Nat. Dom. *ſed in Breu. non extat.*

Veni Creator *Spiritus. 32.* In *die Pentec. ad Veſp.*

Vexilla Regis prodeunt. 27. in Dom. *Paſſ. &* Palmarun. *Sunt qui hunc* Hymnum Theodul*pho adſcribunt: alij Fortunato: alij vero* Sedulio.

Digitized by Google

OPVSCVLA SANCTO Ambroſio adſcripta, quæ ſub aliorum Virorum inſignium circumferuntur.

COmmentaria in Apocalypſim. Virtutum: & vitiorum conflictus. Expoſitio fidei, ſiue Symboli Nicæni ad Gratianum. Libellus de Spiritu ſancto. Cōcordia Matthæi,& Lucę in Genealogia Chriſti. De Poenitentia libellus. Exhortatio ad patientiam. Epiſtola de monacho à dæmone vexato. Tractatus de origine& moribus Brachmanorum. Expoſitio in Cantica Canticorũ.

Hæc omnia quamuis ſub nomine virorum illuſtrium circumferantur, tamen in Editione Romana inter Ambroſij opera appoſita ſunt, cum in multarum Bibliothecarum,& vetuſtarum quidem manuſcriptis codicibus ſancto Ambroſio inſcripta inueniantur. Quod item factum eſt, cum eorum proprius auctor ignoretur.

Conflictus virtutum & vitiorum tamquam ſtilum Gregorianum redolens Gregorio à nonnullis adſcribi ſolet. Sunt qui eum Leoni Papæ tribuat, ſub cuius nomine citatum reperi. Alij vero Auguſtino dictum libellum adſcribunt, & inter eius opera apponitur To.9. In Ambroſio autem ad quintum, & vigeſimum vſque caput inuenitur, fine tantum diuerſo: poſt quem finem multa alia reperiuntur in illo Conflictu, qui inter Auguſtini opera inuenitur.

Commentaria in Apocalypſim Gregorij Magni ſententijs non carent: & in cap. 17. Auctor ipſe, quicumque ſit, fatetur ſe ea poſt Romanum Imperium à Longobardis occupatum ſcripſiſſe: quod circiter annos ducentos poſt Ambroſium fuit.

Sermones in Hexaemeron ſcripſit. Sed ſanctus Hieronymus ad Pammachium, & Oceanum ſcribens hunc in modum ait: Noſter ſanctus Ambroſius, ſic Origenis Hexaemeron compilauit, vt magis Hippolyti, Baſilijq; ſententias ſequeretur. Quod autem S. Ambroſius Origenem ſit ſecutus, idem Hieronymus teſtatur in quadam Epiſtola, quæ etiam inter epiſtolas Auguſtini apponi ſolet.

Omnes huius ſancti Doctoris libri ſunt mirum in modum eruditè ſcripti, præſertim verò Commentaria ſuper Lucam in vndecim libros diſtincta; qui tam diſerti ſunt & excelſi, vt

non

non niſi à doctioribus & pijs viris intelligi queant, teſte Acca, Epiſcopo Cantabrigienſi, à rudibus verò, & faſtidioſis lectoribus non item. Huius ſancti doctrinam ſanctus Augustinus comprobare viſus eſt, qui ad Paulinam, de Videndo Deo Ep. 112 ſcribens, multa ex dictis Commentarijs teſtimonia deſumpſit, Ambroſij nomine non ſuppreſſo: immo eum frequenter modo ſanctum, beatum, & beatiſſimum: modo Euangelicum diſputatorem & venerandum, & Doctorem ſuum appellauit. Nec eius doctrinã approbare ſe ait, quòd ab ipſo fuerat baptizatus, & per ipſum ab errore liberatus: ſed quia ita ſentiebat.

Ep. 112 to. 2. Libr. 1. cõt Iul. to. 7. Ep. 112. to. 2.

Sciendum tamen eſt, ipſum Ambroſium non eundem ſemper ſcribendi modum obſeruaſſe, ſed varium, prout rerum varietas poſtulare videbatur, lucidum tamen vbique, atque perſpicuum teſte Auguſtino, qui in libris de Doctrina Chriſtiana pulcherrima quædam exempla ex Ambroſij libris accepit. Triplex autem Ambroſiana fuit locutio, hoc eſt, ſummiſſa, temperata, & grandis: de humilibus enim ſummiſsè, de mediocribus temperatè, de magnis ſublimiter pro rerum diuerſitate ſcripſit. Adamauit tamen peculiari ac naturali quodam affectu grauem, & argutam breuium ſententiarum copiam, delectatus mirum in modum oratione, commatis & colis interdum numeroſis diſtincta, & floſculis picturata. Ex huiuſmodi etiam facundia, & ſermonis præſertim ſuauitate Auguſtinus ſe captum fuiſſe teſtatur in V. libro Confeſſionum, atq; ita fuiſſe allectum antequam reſipiſceret, vt eũ diſputantem in populo frequenter audiret.

Lib. 4. Cap. 13. to. 1.

Huius ſancti viri doctrinam, & libros adamabat, & affectabat Auguſtinus, vt conijci poteſt ex Epiſtola ad Paulinũ, ad quem ita ſcribit: Libros beatiſsimi Papæ Ambroſij credo habere ſanctitatem tuam: eos autem multo deſidero, quos aduerſus nonnullos imperitiſsimos & ſuperbiſſimos, qui de Platonis libris dominum profeciſſe contendunt, diligentiſſimè, & copioſiſſimè ſcripſit. Hæc ipſe. Huiuſmodi autem libri non extant, quòd ſciam: ſed eos librariorum incuria periſſe putandum eſt, ſicut de eiuſdem Doctoris, aliorumq; virorum libris factum eſſe cenſendum eſt.

Ep. 34. to. 2.

Sanctus hic Doctor Mediolanenſis Epiſcopus, & Ambroſij ciuis Romani filius ex Frangipanorum Familia, tanto veritatis candore eniteſcit, vt ne inimici quidem, teſte Auguſtino

ſtino in illius ſcriptis, quod arguerent, inuenire vnquam potuerunt. Tanta fuit præterea ſanctitatis fama, vt Theodoſius Magnus dicere ſoleret: Solum Ambroſium noui dignè vocari Epiſcopum: Tanta poſtremo exiſtimationis maieſtate, vt, quod plerique meminerunt Scriptores, nec vllus cenſeretur Imperator, cui non conſenſiſſet Ambroſius, de quo Nicolaus ad Photium Conſtantinopol. hunc in modum ſcribit: Beatiſſimus Ambroſius, clariſſima & ſplendidiſſima lucerna Eccleſiæ, qui ex cathecumeno diuino præſagio ad Epiſcopalem per continuos gradus promotus eſt dignitatem, non inſtinctu hominum, ſed diuina vocatione per miraculorũ prodigia electus eſt. Dum enim ad electionem Epiſcopi popularis fieret in Eccleſia conglobatio, ecce quidam infans acclamabat, Ambroſium Epiſcopum: ad quam vocem & omnis illa conuentio ſimiliter acclamabat, Ambroſium Epiſcopum, cuius magnitudo meritorum erga Eccleſiam ſanctam Dei tanta fuit, vt Auguſtinus contra Iulianum Pelagianũ ita ſcripſerit: Audi excellentẽ Dei diſpenſatorem, quem veneror, vt patrem (in Chriſto enim Ieſu per Euangelium ipſe me genuit, & eo Chriſti miniſtro, lauacrum regenerationis accepi) beatum loquor Ambroſium, cuius pro catholica fide, gratiam, conſtantiam, labores, pericula ſiue operibus, ſiue ſermonibus, & ipſe ſum expertus, & mecum non dubitat orbis prædicare Romanus. Hic enim fuit Epiſcopus Mediolanenſis, ſed ciuis Romanus ex Frangipanorum Gente, Landino teſte. Hic fidem catholicam, & diſciplinam eccleſiaſticam acerrimè defendens, & multos Arianos, & alios hæreticos ad fidei veritatem conuertens clariſſimum Eccleſiæ lumen, & hæreticorum malleum, ſanctum Auguſtinum Ieſu Chriſto, doctrina, exemplo, & baptiſmo peperit, vt ipſemet Auguſt. loco ſuperius citato, & in Epiſt. ad Caſulanũ presbyterum teſtatus eſt. Obijt autem Anno Domini 380. vel. 387.

SANCTI AMBROSII REGVLAE Scripturales.

1 Profunditas diuinorum myſteriorum, atque iudiciorum Dei non eſt perquirenda, ſed cum omni timore, ac veneratione admiranda.

Sapientiores, aut ſcientiores beatiſſimo Paulo non ſumus, qui cum de gratia potentia diſputaret, magnorum Myſteriorum ingreſſus

greſſus arcanum ſuccubuit ijs, quæ impoſſibile erat enarrare: & poſt multa dixit: Noli altum ſapere, ſed time. Et infra; Omnia Deus in incredulitate concluſit, vt omnium miſereatur. Et tandem exclamauit dicens: O altitudo diuitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei, quàm incomprehenſibilia ſunt iudicia eius, & inueſtigabiles viæ eius. Ex libro 1. de Vocat. Gent. cap. 4. Tomo 4.

AVCT. Noli altũ ſapere, ſed time, hoc eſt, noli extolli, ſed time, ne gratiam quam accepiſti perdas per ſuperbiam. Time nõ timore ſeruili, quem charitas expellit: ſed timore caſto, qui permanet in ſæculum ſæculi. Itẽ: Deus omnia in incredulitate concluſit, ideſt oẽs, tã Iudæos quàm Gentiles cõcluſit, ideſt, eſſe conuicit, vel concludi permiſit in incredulitate: quoniam aliter ex ſuperbia ruerent. Vt omnium miſereatur, non quòd nullum ſit damnaturus, ſed ex omnibus illis quoſdam conuertat, ac ſaluet: hoc eſt eos, quos ex Iudæis & ex Gentibus prædeſtinauit, vocauit, iuſtificauit, & glorificauit. Hæc dictio, Vt, non ponitur cauſaliter, ſed conſecutiuè: nõ directè, ſed indirectè. Cum autem per dictam Myſteriorum profunditatem in admirationem, ac ſtuporem trahimur, mentem noſtram, & ſenſum noſtrum captiuemus: & quiſq; noſtrum dicant cum homine illo Euãgelico: Credo Domine: *Adiuua incredulitatem meam, hoc eſt, imperfectionem. Nam ſi quid deeſt,* Dominus *ſupplet. Hinc ait Paulus:* Deus *eſt qui operatur in nobis velle & perficere pro bona voluntate.*

Rom. 11 — Ibidem — Marc. 9.

2 Si quis quærat in Scripturis diuinis illa, quæ miranda putant Philoſophi, omnia ibi inuenienda credat.

Tria apud Philoſophos fuerunt miranda, Rationalis ſcilicet, Moralis, & Naturalis, quæ per tres puteos ſignificantur, & in tribus Salomonis libris, hoc eſt, in Prouerbijs, Eccleſiaſte, & in Canticis reperiuntur. In Prouerbijs *Moralis, & rationalis, hoc eſt, Ethica, & Logica: Naturalis in Eccleſiaſte: Moralis item & Rationalis in Canticis Canticorum. Sapientia naturalis in Euangelio Ioannis: Moralis in Matth. Rationalis in Marco: Hiſtoria in Luca. Ioannes enim Verbum in principio reperit, & Verbũ apud* Deum *vidit: Matthæus præcepta nobis viuendi dedit. Marcus demonſtrauit rationabilem, & admirabilem copulatum de Ioanne Baptiſta cum dixit:* Ecce ego mitto *Angelum meum &c. Et:* Ego *vox clamantis in deſerto &c. Vt & admirationem moueret, & doceret hominem humilitate, abſtinentia, & fide debere placere. Lucas vero hiſtoricum ordinem edidit, & multa* Domini *geſta nobis reuelauit. Sapientiam item naturalem explicauit, cum* Dominicæ

incar-

Digitized by Google

incarnationis Creatorem Spiritum ſanctum nobis reſerauit. Moralem docuit cum in illis beatitudinibus mores declarauit. Rationalem docuit cum dixit: Qui in minimo eſt fidelis, eſt etiam in magnis. Naturalem tandem docuit. cum virtutes cælorum moueri dixit: terramq. in paſsione Domini fuiſſe obſcuratam, refugiente ſole. Quæ igitur mundana prudentia falſo ſibi vendicat, ſapientiâ ſpiritualis verè poſsidet: immo fides noſtra, & Myſterium Trinitatis ſine hac triplici ſapientia eſſe non poteſt, hoc eſt, niſi credamus illum naturalem patrem, qui nobis genuit Redemptorem: & illum moralem Filium qui Patri vſque ad mortem ſecundum hominem obediens, nos redemit: & rationalem ſpiritum, qui rationem colendæ diuinitatis, & vitæ regendæ humanis pectoribus infudit. Ex Proœmio in Euangelium Lucæ. Tom. 3.

3 Diuinæ litteræ non ſolum mores in his, qui prædicabiles ſunt, ſed eorum parentes plerumque ſolent laudare.

Exemplum eſt de ſancto Samuele, cuius mater Anna laudatur. Idem de ſancto Ioanne Baptiſta, cuius non ſolum parentes, ſed etiam maiores eius laudantur. Ex *Com. in cap. 1. Lucæ. To. 3.*

4 Interrogationes quædam in ſacris litteris, quæ negationẽ inferre videntur, nõ ſunt negatiuæ intelligendæ. Hoc eſt.

Si homo peccauerit in Dominum, *quis orabit pro eo?* Et: *Quis habitabit in tabernaculo tuo? Non eſt dicendũ: Nullus, ſed aliquis, ideſt, probatus.* Et: *Deus quis ſimilis tibi? Non vtique nullus, quia imago* Patris *eſt Filius.* Ex *lib. 1. de Pænit. c. 8. To. 4.*

AVCT. Regula eſt Ambr. *vera: tamen aliquæ auctoritates ſcripturales per interrogationes impoſsibile inferre ſolent.* Exempli *gratia: Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti.* Et: *Sculptile quid prodeſt?* Nam *in vtraque auctoritate ſubinfertur impoſſibilitas, quia Apoſtoli charitatem nulla tribulatio, nullaq. anguſtia diuidere potuit à Chriſto: nec in idolis eſt vlla vtilitas. Hæc ex Hieronymo in cap. 2. Abachuc Prophetæ.*

4 Sicut in populo Iudæorum multi olim prophetauerunt falſo ſpiritu, quorum neque prophetiæ, nec ſcripta recepta ſunt: ita & in Chriſtianorum populo Euangelia plurimi ſcripſerunt, quæ ab Eccleſia non ſunt recepta.

Ex Luca in Præf. ſui Euangelij, vbi ait: Multi conati ſunt ſcribere Euangel. *&c. Qui conatur ſuo labore conatur, non dictante* Spiritu *ſancto. Non conatus eſt Matthæus, non* Marcus, *non Lucas, non Ioannes, ſed diuino ſpiritu vbertatem dictorum, rerumq. omnium miniſtrante, ſine vllo molimine cœpta compleuerunt. Ex Ambroſ. in præf. Lucæ. To. 3.*

Digitized by Google

SANCTI HIERONYMI OPERA OMNIA ORDINE ALPHABETICO DISPOSITA, ET SCHOLIIS ILLVSTRATA, & in nouem Tomos diſtincta.

A

ABdias Comment. to. 5.
Abacuc Comment. to. 5.
Abigauo epiſt. 32. to. 1.
Ageruchiæ viduæ de monogamia. epiſt. 11. to. 1.
Aggai Comment. to. 5.
Algaſiæ. epiſt. 151. to. 3.
Alipio, & Auguſt. ep. 79. to. 2.
Alexãdro, & Minerio. ep. 152. to. 3.
Amos Comment. to. 5.
Amando. ep. 147. to. 3.
Anachoretis, & Theodoſio. ep. 38. to. 1.
Anapſichiæ, & Marcellino. ep. 82. to. 2.
Antonio de modeſtia. epiſt. 45. to. 1.
Apologia ad Pammachium aduer. Iouin. ep. 50. to. 2.
Apologiæ tres in tres libros aduer. Ruff. to. 2.
Apologeticon ad Domnionem. epiſt. 51. to. 2.
Apronio. epiſt. 56. to. 2.
Aſella laudes ad marcellam. ep. 15. to. 1.
Auguſtinus Hiero. ep. 86. 87. & 88. to. 2. ep. 93. to. 2. Præſidio. ep. 95. to. 2. ep. 97. to. 2.
Auguſtino. ep. 40. to 1. ep. 79. to. 2. ep. 80. to. 2. ep. 81. to. 2. ep. 89. to. 2. ep. 91. to. 2. ep. 92. 94. 96. & 98. to. 2.

B

BLaſillæ ægrotatio ad Marcellam. ep. 23. to. 1.
Blaſillæ obitus ad Paulam. ep. 25. to. 1.
Bonaſo. epiſt. 100. to. 2.

C

CAtalogus Gennadij illuſtrium virorum. to. 1.
Caſtorinæ Matertera. ep. 36. to. 1.
Caſtrutio. ep. 33. to. 1.
Celantiæ matronæ de rat. piè viuendi. ep. 14. to. 1.
Chriſogono monacho Aquileiæ. ep. 44. to. 1.
Chromatio, Iouino, & Euſebio. ep. 43. to. 1.
Cypriano explanat. pſ. 89. epiſt. 139. to. 3.
Cromatio, & Heliodoro in Tob. ep. 110. to. 3.
Clericorum, & ſacerdotum vi-

Digitized by Google

ta ad Nepot. epiſt. 2. *to.* 1.
Contubernium *ſuſpectum vitã dum. ep.*47. *to.*1.
Cyrillo. *ep.* 18. *de fidei explan. tom.* 9.

D

D*Ialogi in tres lib. aduer.* Pelagianos. *to.*2.
Damaſus *Hiero. epiſt.* 143. & 144. *to.*3.
Damaſo. *ep.*57. & 58. *to.*2. *ep.* 125. *to.*3. *ep.*142. *to.*3. *epiſt.* 145. 146. *to.*3.
Damaſo Papæ. *ep.*143. *to.*3. *in* 4. *Euang.* & *in* Cant. *Cant. præfatio. to.*3.
Danielis Comment. *to.* 4.
Dardano. *ep.* 129. *to.*3.
Demetriadæ *de ſeruanda virginit. ep.* 8. *to.*1.
Deſiderio. *ep.*154. *to* 3.
Didimi *de* Spiritu *ſancto libri tres.* D. *Hiero. Interpret. to.*6.
Domnioni *Apologeticon. ep.*51. *tom.* 2. *in* Paralip. *præfatio.* 108. *to.*3.

E

E*Ducatio Pacatulæ infantulæ ad Gaud. ep.*12. *to.*1.
Eluidius *impugnatur de perpet. Virginit. B.* Mariæ. *to.*2.
Epiphanius *Io.* Epiſcopo *Hieroſol. ep.*60. *to.*2. *Hiero. ep.*73. *tom.* 2.
Epitaphium *Nepotiani ad Heliodorum. ep.*3. *to.*1.
Euagrio. *epiſt.*85. *to.*2. *ep.*126. *tom.* 3.
Eſaiæ Comment. *to.* 4.
Euſtochium *Marcellæ vt commigret Bethlehẽ. ep.*17. *to.*1.
Euſtochio *de acceptis munuſculis. ep.*19. *to.*1. *De cuſtodia Virginitatis. ep.*22. *to* 1. De *Epitaphio* Paulæ. *ep.*27. *to.*1.
Euſebio, Chromatio, & Iouino. *ep.*43. *to.*1.
Epheſ. Comment. *to.*6.
Epiſt. omnium D. Pau. Comment. *to.*8.
*Epiſt. commentaria. to.*6.
Eccleſ. *commentaria. to.*5.
Euangeliſt. *comment. to.*6.
Epiſt D. *Hiero. falſo adſcriptæ doctæ quidem,* & *eruditæ varias materias complectentes. to.* 9.
Exaſperantio *hortatoria. epiſt.* 35. *to.*1.

F

F*Abiolæ Epitaphium ad Oceanum. ep.*30. *to.*1. *epiſt.*127. *tom.*3. De *veſtitu ſacerd. ep.* 128. *tom.*3
Fidei *expl. ad* Cyrillum. *ep.*18. *tom.*9.
*Florentio. ep.*4. & 5. *to.*1.
Furiæ de ſeruanda viduitate. ep. 10. *to.*1.
Fretellæ, & *Suriæ. ep.*135. *to.*3.

G

G*Audentio de* Pacatulæ *infantulæ educatione. epiſt.* 12. *to.*1.
*Galat. comment. to.*6.
Gennadij illuſtrium virorũ Catalogus. *to.*1.

H

H*Ebraica loca,* & *nomina in ſacra* Script. *to.*3.

Hebrai-

Hebraicæ quæſt. ſeu traditiones in lib. Gen. Reg. Paralip. to. 3
Heliodoro de laude vitæ ſolitariæ ep. 1. to. 1. Et *in Iob. præfatio* 110. to. 3.
Hermonenſibus *Virginibus*. Ep. 39. to. 1.
Hilarionis vita. to. 1.
Hedibiæ. ep. 150. to. 3.
Hieremiæ coment. to. 4.
Homiliæ duæ in Cāt. Cant. to. 3
Homiliæ quattuor Origenis in Cant. Cant. to. 3.
Hiero. Ruſtico monacho de viuendi forma. ep. 4. to. 1. *Marcellam inuitat ad rus Betlehemiticum*. ep. 18. to. 1. *Aduerſus Iouin. libri duo* to. 2. *Apologia ad Pammachium*. ep. 50. to. 2. *Theophilo*. ep. 70. & 71. to. 2. *Marcellæ*. ep. 74. to. 2. *Marco presbyt*. Coledenſi. ep. 77. to. 2. *Auguſtino*. ep. 79. to. 2. ep. 80. & 81. to. 2. ep. 89. 91. 92. 96. & 98. to. 2. *Aſellæ* ep. 99. to. 2. Paulino ep. 103. to. 3. *Damaſo*. ep. 145. & 146. to. 3.

I

INnocentio de muliere ſepties icta. ep. 49. to. 1.
Index rerum, & verborū in ſex tomos poſter. cum indice locorum ſacræ Scripturæ in ſex eoſdem tomos. to. 9.
Iouinianus arguitur in duobus libris. to. 2.
Ioannes Hieroſol. arguitur ep. 62. to. 2.
Ioannis textus. to. 6.
Ionæ Comment. to. 5.
Ioelis Comment. to. 5.
Iob Comment. to. 8.
Iouino, *Chromatio*, & Euſebio. ep. 43. to. 1.
Iuliano diacono. ep. 37. to. 1.
Iuliano conſolatio. ep. 34. to. 1.

L

LÆta de inſtitutione filiæ, ep. 7. to. 1.
Leæ exitus ad Marcellam. epiſt. 24. to. 1.
Liber de viris illuſtribus. to. 2.
Lucæ textus. to. 6.
Lucino. ep. 28. to. 1.
Luciniј Betici Epitaphium. ep. 29. to. 1.
Luciferanis, & Orthodoxis dialogus. to. 2.

M

MAlchi captiui monachi vita. to. 1.
Magno oratori Romano. ep. 84. to. 2.
Micheæ comment. to. 5.
Malachiæ comment. to. 5.
Marci comment. to. 6.
Matthæi comment. to. 6.
Manſiones 42. to. 3.
Marcellino Apologia adu. Ruffinum. to. 2. ep. 82. to. 2.
Marcellæ *de laudibus Aſellæ*. ep. 15. to. 1. *Inuitatur ad rus Betlehem*. ep. 18. to. 1. *De commigrat. in Betlehem*. ep. 17. to. 1. De *Marcella vidua* Epitaphio. ep. 16. to. 1. De *acceptis munuſculis*. ep. 20. to. 1. De *ægrotatione Blaſillæ*. epiſt. 23. to. 1. De *exitu Leæ* epiſt.

ep. 24. to. 1 aduerſus Montanum. ep. 54. to. 2
Mariæ Virginitas defenditur contra Eluidium. to. 2
Marcella, ep. 74. to. 2. ep. 78. to. 2. ep. 102. to. 2. ep. 130. to. 2. ep. 133. to. 3. ep. 136. to. 3. ep. 137. & 138. to. 3. ep. 148. to. 3. de blaſphemia in Spiritum ſanctũ, ep. 149. to. 3. ep. 148. to. 3. Expoſitio pſal. 126. ep. 141. to. 3.
Montanus increpatur, ep. 54. to. 2

N

NEpotiano de vita ſacerdotũ, & clericorũ, ep. 2. to. 1
Niceæ Hyppodiacono Aquileiæ, ep. 42. to. 1.
Naum comment. to. 5.

O

OCeano epitaphium Fabiolæ, ep. 30. to. 1. ep. 65. to. 2. ep. 83. to. 2
Oceanus, & Pamachius Hiero. ep. 64. to. 2
Orthodoxis, & Luciferanis dialogus, to. 2
Oſeæ comment. to. 5.

P

PAcatulæ infantulæ educatio ad Gaudẽtiũ, ep. 12. t. 1. Pammachio conſolatio ſuper obitu Paulinæ vxoris, ep. 27 to. 1. Pro libris ſuis adu. Iouin. ep. 52. to. 2. Aduer. errores Ioa. Ieroſ. ep. 61. to. 2 ep. 65. to. 2. Apologia Hiero. adu. Ruff. lib. 1. to. 2. Aduer. Iou. ep. 52. to. 2. et ep. 78. to. 2
Pammachius, & Oceanus Hieron. ep. 64. to. 2.
Paulino de Inſtitutione monachi, ep. 13. to. 1. ep. 103. to. 3. ep. 153. to. 3.
Paulo Concordienſi. ep. 21. to. 1.
Paula, & Euſtochium, Marcellæ, vt commigret Bethlehem, ep. 17. to. 1. in Eccleſ. to. 3. In duodecim Prophetas. to. 3
Paulæ matris Epitaphium, ep 27. to. 1. ſuper obitu Blaſillæ ep. 25. to. 1
Paulinæ obitus ad Pammachiũ ep. 26. to. 1
Pauli Eremitæ vita, to. 3.
Paulæ Vrbicæ, ep. 155. to. 3.
Pelagiani increpantur in tribus libris, to. 2
Præfatio in Pentat. Moyſi, to. 3. in Ioſue, to. 3. in lib. Reg. to. 3. in libr. Paralip. to. 3. in Eſdra, & Neem. to. 3. in Tobiam, to. 3. in Iudith. to. 3. in Heſter, to. 3. in Iob. to. 3. in Prouerb. to. 3. in Eccleſiaſtes, to. 3. in Canticis Canticorum, to. 3. in tranſlationem Iſaiæ, to. 3. in Hieremiam, to. 3. in Ezechielem, to. 3. in Danielem, to. 3. in duodecim Prophetas, to. 3. in Ioelem, to. 3. in quatuor Euangelia, to. 3. in Canticis Centicorum ad Damaſum, to. 3. in Eccleſiaſten ad Paulam, & Euſtorgium, to. 3.

Prin-

BIBLIOTEC

Digitized by Google

Principiæ Virgini Marcellæ viduæ Epitaphium ep.16.to.1.
explanatio Pſal.44.*ep.140.to.3*
Pauli *Apoſt.epiſt.commẽt.to.8*
Praſidio *ep.95 & 97.to.2*
Prouer. comment.to.8
Philemonis *comment.to.7*
Prophetarum maiorum cõment.to.4
Prophetarum minorum cõmẽt.to.5
Pſalmorum Comment. to.7

R

R*ipario presbytero aduer. Vigilantium.ep.53.to.2 ep.55.to.2*
Ruſtico monacho.ep.4.to.1.ep.46.to.1
Ruffiino ep.41.to.1. Præfatio *in libr. Orig. ep.63.to.2. ep.66.to.2. Aduerſus ipſum Ruffinum tres libri.to.2.ep.131.to.3*

S

S*Abiniano diacono increpatoria.ep.48.to.1*
Saluinæ de ſeruanda viduitate ep.9.to.1
Sophronio.ep.134.to.3.
Sophoniæ comment.to.5.
Suniæ & Fretellæ ep.135.to.3

T

T*Heophilo Epiſc. Alexand. ep.31.to.1.ep.62.to.2.ep.68.to.2.*
Theodoræ epitaphiũ Luciny Bætici.ep.29.to.1
Theodoſio,& aliys Anachoretis ep.38.to.1.
Theophilus Epiphanio.*ep.67 to.2.Hier.ep.72.to.2. ep.69 to.2.ep.72.to.2*
Titi comment.to.6.
Tranquillino.ep.76.to.2.

V

V*Irginibus Hermonenſibus. ep.39.to.1.*
Virorum illuſtrium liber. to.2
Vigilãtius impugnatur. ep.53 to.2.ep.75.to.2.
Vitali.ep.132.to.2
Virginitas B. Mariæ defenditur contra Eluidium. *to.2*

Z

Z*Achariæ comment.to.5.*

EPISTOLAE S.HIERONYMO falsò adſcriptæ & Tomo nono contentæ, ordineq. alphabetico diſpoſitæ ex Edit. Paris.& Rom.

HIC Tomus diuiditur in tres partes: in quarum prima locatæ ſunt Epiſtolæ, doctę quidem, & eruditæ quarum tamen Auctores ignorantur. In ſecũda parte poſitæ ſunt, quæ ſuis Titulis proprios te-

 ſtantur

ſtantur Auctores. In tertia vero parte appoſitę ſunt, quæ ſuos Auctores præſeferunt, verum non ita doctę & eruditæ, vt illæ quæ in prima & ſecunda claſſe continentur.

PRIMA SERIES.

A

ADuerſitas toleranda ad Marcellam. ep. 4

Amico ægroto ep. 6.

de viro perfecto ep. 7

Amicus inſtruitur in lege diu. ep. 8

Aſſumptio B. Virg. ad Paulam & Euſtoch. Sophronij eſſe creditur ep. 10. *& ep.* 11

Attributa Deo in ſcripturis ep. 15

Auguſt. & Alip. Iuliana ep. 2.

C

CYrillo fidei explicatio. ep. 18

Circunciſio vera ad Theraſiã ep. 27

Concilij Mileuitani de Hieronimo ad Innoc. 1. ep. in prin.

D

DAmaſo explan. ſymboli. ep. 17.

Damaſi ſymbolum ep. 16

Dardano de diuerſis muſicorũ gen. ep. 28

Demetriadi Virg. de Virg. ep. 1

Deo attributa in Scripturis. ep. 15

E

ECcleſia ſeptem gradus. ep. 13

Epiphania Dom. ep. 31

Euagrius obiurgatur ep. 22.

Euſtochio de vinculis Petri. ep. 35

Euſtochio, & Paula de Aſſump. Virg. ep. 10

Explanatio Pſalmi 40. *ep.* 26. *Et Pſalmi* 117. *ep.* 27

Explanatio ſymboli ad Damaſum ep. 17

Explanatio fidei ad Cyrillum ep. 18

F

FIdei explanatio ad Cyrillũ. ep. 18

Filij duo, frugi, & luxurioſus epiſt. 4.

G

GEruntij filiabus de contemnenda hered. ep. 3

H

HEreditas contemnenda Geruntij fil. ep. 3

I

IVliana Auguſtinus, & Alip. ep. 2

L

LAurentio epiſcopo Symbolũ Ruffini ep. 19

Leprarum diuerſa genera ep. 39

Leuita lapſo ep. 23

M

MArcellæ de toleranda aduerſitate, ep. 4

Mauritij filia de laude Virg. ep. 14

Digitized by Google

epiſt. 14
Miles ſaculi hortatur ad militiã Chriſti ep. 24
Muſicorum genera diuerſa. ep. 28

N

NAtiuitas Domini ep. 30

O

OCeano, & Pammachio hortatoria ep. 37

P

PAmmachio, & Oceano hortatoria ep. 37
Parentes honorandi ep. 12
Paſcha celebratio ep. 20
Pſalmi 40. expl. ep. 26. Et Pſa. 117. ep. 27
Paulæ, & Euſtochio de Aſſump. B. Virg. ep. 10.
Pœnitens quidam in ſaculo. ep. 38
Præſidio diacono de cereo paſch. ep. 20.

Q

QVadrag. ſerm. ep. 32

R

RVffini ſymbolum ep. 19
Ruſtico Narbon. epiſcopo de 7. grad. eccleſiæ ep. 13
Reſurrectio Domini ep. 29. & 34

S

SYmbolum Damaſi ep. 16
Symboli explan. ad Damaſũ ep. 17
Symbolum Ruffini ad Laurentium ep. 19
Suſanna lapſa obiurgatur ep. 22 vel 23

T

THeruſiæ de vera circumſione ep. 21
Tentationes decem populi Iſraelis ep. 25

V

VIgilia quantum ad eſum agni. ep 33
Vigiliarum obſeruatio ep. 36
Virginitas ad Demetriadem. ep. 1
Virginitatis laus ep. 14
Virgini in exilium miſſa conſol. ep. 5
de tribus Virtutibus ep. 9

SECVNDA SERIES.

A

ANaſtaſio Vrbis Romæ epiſcopus Ruffinus pro fide ſua 43
Anaſtaſii ſententia de Ruffino ibid.
Apologia Pamphili, Ruffini, & Euſebij pro Origene 42
Auguſtinus Hieronymo de ratione animæ 44. & 45. in illud. Qui legem imp.
Auguſtinus Optato epiſcopo Mileuit. de orig. an. ep. 46
Auguſt. homil. de Paſtoribus ep. 47
Auguſt. & Hier. Dialog: de origen. animæ

D

DIalogus de orig. an. ſub nomine Hier. & Aug. incerto auctore.

E

EVſebÿ Apologia pro origene 42

H

HOmil. in euang. Matth. Quis veſtrum.

Homil. de corp. & ſangu. Chriſti incerto auctore.

Homil. Aug. de Paſt. ep. 47

Hieronymo Auguſtinus in illud. Qui legem impl. 44. & de ratione an. 45

I

INuectiua Ruffini in Hiero. 43

M

MOnachorum regula ex lib. Hier. collecta

Martini Quinti regula Monac. approbatio ibid.

O

ORigenis Periarcon 43

Optato epiſcopo Mileu. Auguſt. de orig. an. ep. 46

P

PAmphili Apologia pro origene 42

Paulinus Sebaſtiano Erem. ep. 41

Periarchon Origenis 43

R

RVffini Apologia pro Origene 43

Ruffini liber de adulter. lib. Orig. ibid.

Ruffini inuectiua in Hieron. ibid.

Ruffinus in Periarch. & Anaſtaſio pro fide ſua. ibid.

V

VAlerius Ruffino ne ducat vxorem ep. 48

TERTIA SERIES.

A

AVguſtinus ad Cyrillum de magnificentÿs S. Hieronymi.

Aug. Cirill. de miraculis S. Hieron.

C

CAtalogus ſcriptorum Ecc. ad deſiderium.

Clericorum vita ad Oceanum ep. 5

Cromatius, & Heliodorus Hier. ep. 56

Cromatio & Heliodoro Hieronymus ep. 57

Cyrillo Auguſtinus de magnificentÿs Hieron. & Cyrill. Auguſt. de miraculis S. Hieron. in fine tomi 9

D

DAmaſus Hieronymo ep. 52

Damaſo Hieron. ep. 53

Damaſo de oblatione Alt. ep. 55

Damaſo Euſebius de morte Hieron. ep. 59.

Deſiderio de ſcript. eccl.

E

EVſtochio, & Paula de virtute Pſal. ep. 54

Euſebius de obitu Hier. ep. 59

H

HIeronymus Damaſo ep. 53

Hieronymo Cromatius, & Heliod. ep. 56

Hieronymus ÿſdem ep. 57

Hieronymi magnificentia, miracula.

Digitized by Google

racula, & vita poſt ep. 59

M

M*Onacharum regula poſt. ep.* 55

N

N*Atiuitas Beatæ Virginis. ep.* 58

O

O*Ceano de ferendis opprobrÿs hortatoria ep.* 50.
Oceano de vita clericorum. ep. 51

P

P*Aulæ, & Euſtochio de virt. pſalm. ep.* 54

R

R*Egula Monachorum poſt ep.* 55

S

S*Criptorum Eccleſiaſticorũ Cathalogus poſt ep.* 53.

T

T*Traſio epiſt. conſol.* 49

V

V*Ita clericorum ep.* 51
Vita Hieronymi *in fine* Tom. 9

DE LIBRIS, QVI HIERONYMI eſſe non cenſentur, iudicium.

NIcolaus Lyranus, Cõmentarios in tres libros Regum, & in duos Paralipom. Hieronymi non eſſe ait: ſed eorum Auctorem fuiſſe Neophytum quẽdam Iudæum ob nonnulla ex hebraicis fabulis deſumpta, & in ijſdem Commentarijs conſcripta.

In Iob Commentarij cenſentur eſſe Bedæ, cum in gratiam Vecterij epiſcopi Anglicani, cuius temporibus, Beda Monachus in quodam Monaſterio Anglicano vitam degebat, dicti commentarij ſint conſcripti, vt in calce eorundem commentariorum apparet.

In Pſalterium vel in aliquot pſalmos Commentarij Hieronymi eſſe non iudicantur ob ineptias ſermonis, & ſolęciſmos in ijs ſcatentes, & ob nonnulla, quæ Hieronymi doctrinæ aduerſantur. Alij vero eoſdem Commentarios Hieronymi eſſe volunt, ſed ab incerto impoſtore nenijs, nugiſq. fuiſſe contaminatos.

In Prouerbia Salomonis Commentarij Hieronymi eſſe negantur tum ob ſententiarum, & ſermonis diſſimilitudinẽ: cum quòd in cap. 6. & 24. citatur non ſolum Auguſtinus, ſed etiam

E

EVſebij Apologia pro origene 42

H

HOmil. in euang. Matth. Quis veſtrum.

Homil. de corp. & ſangu. Chriſti incerto auctore.

Homil. Aug. de Paſt. ep. 47

Hieronymo Auguſtinus in illud. Qui legem impl. 44. & de ratione an. 45

I

INuectiua Ruffini in Hiero. 43

M

MOnachorum regula ex lib. Hier. collecta

Martini Quinti regula Monac. approbatio ibid.

O

ORigenis Periarcon 43

Optato epiſcopo Mileu. Auguſt. de orig. an. ep. 46

P

PAmphili Apologia pro origene 42

Paulinus Sebaſtiano Erem. ep. 41

Periarchon Origenis 43

R

RVffini Apologia pro Origene 43

Ruffini liber de adulter. lib. Orig. ibid.

Ruffini inuectiua in Hieron. ibid.

Ruffinus in Periarch. & Anaſtaſio pro fide ſua. ibid.

V

VAlerius Ruffino ne ducat vxorem ep. 48

TERTIA SERIES.

A

AVguſtinus ad Cyrillum de magnificentijs S. Hieronymi.

Aug. Cirill. de miraculis S. Hieron.

C

CAtalogus ſcriptorum Ecc. ad deſiderium.

Clericorum vita ad Oceanum ep. 5

Cromatius, & Heliodorus Hier. ep. 56

Cromatio & Heliodoro Hieronymus ep. 57

Cyrillo Auguſtinus de magnificentijs Hieron. & Cyrill. Auguſt. de miraculis S. Hieron. in fine tomi 9

D

DAmaſus Hieronymo ep. 52

Damaſo Hieron. ep. 53

Damaſo de oblatione Alt. ep. 55

Damaſo Euſebius de morte Hieron. ep. 59.

Deſiderio de ſcript. eccl.

E

EVſtochio, & Paula de virtute Pſal. ep. 54

Euſebius de obitu Hier. ep. 59

H

HIeronymus Damaſo ep. 53

Hieronymo Cromatius, & Heliod. ep. 56

Hieronymus ijſdem ep. 57

Hieronymi magnificentia, miracula,

vacula, & vita poſt ep. 59

M

MOnacharum regula poſt. ep. 55

N

NAtiuitas Beatæ Virginis. ep. 58

O

OCeano de ferendis opprobrijs hortatoria ep. 50.

Oceano de vita clericorum. ep. 51

P

PAulæ, & Euſtochio de virt. pſalm. ep. 54

R

REgula Monachorum poſt ep. 55

S

SCriptorum Eccleſiaſticorũ Cathalogus poſt ep. 53.

T

TRaſio epiſt. conſol. 49

V

VIta clericorum ep. 51

Vita Hieronymi in fine Tom. 9

DE LIBRIS, QVI HIERONYMI eſſe non cenſentur, iudicium.

NIcolaus Lyranus, Cõmentarios in tres libros Regum, & in duos Paralipom. Hieronymi non eſſe ait: ſed eorum Auctorem fuiſſe Neophytum quẽdam Iudæum ob nonnulla ex hebraicis fabulis deſumpta, & in ijſdem Commentarijs conſcripta.

In Iob Commentarij cenſentur eſſe Bedæ, cum in gratiam Vecterij epiſcopi Anglicani, cuius temporibus, Beda Monachus in quodam Monaſterio Anglicano vitam degebat, dicti commentarij ſint conſcripti, vt in calce eorundem commentariorum apparet.

In Pſalterium vel in aliquot pſalmos Commentarij Hieronymi eſſe non iudicantur ob ineptias ſermonis, & ſolęciſmos in ijs ſcatentes, & ob nonnulla, quæ Hieronymi doctrinæ aduerſantur. Alij vero eoſdem Commentarios Hieronymi eſſe volunt, ſed ab incerto impoſtore nenijs, nugiſq. fuiſſe contaminatos.

In Prouerbia Salomonis Commentarij Hieronymi eſſe negantur tum ob ſententiarum, & ſermonis diſſimilitudinẽ: cum quòd in cap. 6. & 24. citatur non ſolum Auguſtinus, ſed

etiam

etiam cap. 21. cap. 30. ipſemet Hieronymus citatur, & Trittemius hos Commentarios Bedæ tribuit.

In Threnos Commentarij ob Græce, & Hebraicæ intelligentiæ carentiam Hieronymi eſſe non cenſentur, ſed ex varijs diuerſorum auctorum dictis, & ex Gregorij potiſſimum ſententijs videntur eſſe collecti, & coacervati, & Rabani eſſe iudicantur.

In Marcum Commentarij tum ob ſtilum, & Græcæ & Hebraicæ intelligentiæ carentiã Hieronymi eſſe non iudicantur: tum quòd inibi inſeruntur verſus aliquot de figura cru-
cap. 15. cis mutilatim deſumpti ex quarto libro Sedulij, quem Hieronymo poſteriorem multis annis fuiſſe conſtat.

In Acta Apoſtolorum Adnotationes ex Hieronymo vidẽtur collectæ, in quarum fine citatur nomen Hieronymi, & libellus de nominum interpretatione, qui etiam inter opera Bedæ extat, & huius etiam collectoris iudicantur eſſe adnotationes.

In epiſtolas Pauli Commentarij ob ſtili diuerſitatem, & dogmatum diſcrimen Hieronymi eſſe nullo modo iudicantur, & præſertim ob dictum, quod in explanatione ſeptimi
cap. 7. cap. ep. ad Rom. apparet: illud enim aperte fauet Pelagio, cuius quidem Hieronymus fuit hoſtis acerrimus.

Dicto autem in loco leguntur hæc verba: Inſaniunt qui de Adam per traducem aſſerunt ad nos venire peccatũ. Quæ ſententia Pelagiana eſt.

De filio Prodigo Tractatus Hieronymi eſſe non creditur, quia de huius parabolæ expoſitione tractatum alterũ alio explanationis ſenſu ad Damaſum ſcripſit. Ille vero inter opera Chryſoſtomi excudi ſolet.

DE ALIIS EPISTOLIS Hieronymo falsò adſcriptis.

QVæ ſequuntur Epiſtolæ ex vetuſtioribus Typis Tomo quarto inſeruntur, ex recentioribus autem Tomo nono, & a Hieronymi ſtilo, & phraſi omnino diſſidentes, quarum multæ doctæ quidem, vt

i nfra

infra dicetur, nonnullę vero non item. Sunt qui aliquas Paulini Nolani Epiſcopi, aliquas Maximi, alias Maximi, Auguſtini pręſulis Taurinenſis, alias verò Tertulliani ſtilum redolere affirment.

Paulini cenſentur eſſe ep. 4. ad Marcellam, ep. 5. ad Virginem, ep. 23. ad Leuitam lapſum, vel ep. 24.

Maximi cenſetur eſſe ep. 7. Amico ægroto: in ea enim fit mentio de ſancto Ambroſio, & de inuentione ſanctorum corporum Geruaſij & Prothaſij, quæ a ſancto Ambroſio inuenta fuerunt. Ep. 20. Theraſiæ Thetrantiæ, vel Terentiæ de vera circumciſione.

Auguſtini cenſentur eſſe, ſtilo ſuadente, ep. 21. vel 22. Secundum alias edit. de celebratione Paſchæ, ep. 22. vel 23. ad Suſannam & docta quidem, & erudita epiſtola eſt, quæ inter epiſtolas Auguſtini apponi ſolet. Sunt tamen qui ob periodos Auguſtini eam non eſſe dicant.

Tertulliani cenſetur eſſe ep. 6. ob ſtilum: & ſcribitur amico ægroto.

Sophronij cenſetur eſſe ep. 10. ad Paulum, & Euſtoch. de Aſſumptione beatæ Virg. Hic Sophronius fuit Hieronymi amicus, qui Catalogum de Scriptoribus eccleſiaſticis græcum reddidit.

Epiſtola 1. ad Demetriadem doctiſſima profecto habetur: ſed nimium libero arbitrio tribuere videtur etiam ſine Dei gratia, & Pelagiani alicuius hominis eſſe creditur. Hinc iure ab Auguſtino, & Alipio in ſequenti apiſtola, quæ eſt 2. ad Iulianam Demetriadis virginis matrẽ redarguitur. Et exemplaria quædam Celeſtij Pelagiani nomine præſeferre nonnulli aiunt.

Epiſtola Euſebij ad Damaſum de Hieronymi obitu falſis nominibus circumferre videtur, vt ait ſanctus Antoninus, cum Damaſus longe ante Hieronymum obierit.

Epiſtolæ de magnificentijs, & miraculis Hieronymi falſis etiam nominibus Auguſtini, & Cyrilli circumferre videntur, ſaluo tamen in his, & omnibus alijs in rebus a me pronunciatis meliori iudicio: cui me ſubmitto ſemper.

Hieronymus Stridone in Dalmatia natus eſt, & Romæ baptizatus in liberalibus diſciplinis a Donato & ab alijs doctiſſimis viris eruditus. In Græcia Philoſophia, & eloquentia inſtructus, & in Gallia diuinis litteris operam dedit, ſummorum

Digitized by Google

morum Theologorum conſuetudine floruit, & in his vſus eſt Didymo, & præſertim Gregorio Nazianzeno Conſtantinopoli præceptore, quo Doctore ſe ſacras litteras didiciſſe fatetur. Hunc Hieronymum propter ſingularem eius doctrinam, latinam linguam, & grecę, hebraicæ, & chaldaicæ peritiam Damaſus Pontifex, & ſanctus Auguſtinus de locis ſacræ Scripturæ difficillimis ſæpe conſuluerunt. Hic etiam Damaſi iuſſu ex hebræo vetus Teſtamentum, & Nouum ex græco conuertit: & Latina Biblia in linguam Illiricam tranſtulit. Multa præterea, vt viſum eſt, Doctorum ſcripta latine reddidit, & multa ſuo ingenio ſcripſit. Origenem præcipue inter ceteros Græcos expoſitores imitatus eſt, non vt dogmatiſtam, ſed tamquam interpretem, ex cuius voluminibus multa in ſuos libros transfudit. Hinc ab æmulis Compilator Origenis appellatus: multis in locis ſeſe excuſauit, præſertim vero in præfatione ſecundi Cōmentarij in Michæam, vbi ex Terentianis verſibus centonē pro ſua defenſione aptauit, concludens: Græcorum benedicta transferre, ſi crimen ſit, non ſolum Ennium, Maronem, Plautum, Cæcilium, Terentium, & Tullium culpandos eſſe, verumetiam Hilarium furti reum eſſe ait, qui in Pſalmos 40. tot verſus Origenis ad ſenſum vertit. Quorum omnium diligentiam æmulari potius optat, quàm aliorum obſcuram negligentiam.

Hieronymi ſtilus varius eſt iuxta diuerſitatem rerum, ac perſonarum, ad quas ſcribebat, ſicut de Auguſtini libris dictum eſt. Vtitur autem vbique dictione ſuccinta, ſimplici, & aperta, verbiſq. vt ipſe ait, è triuio deſumptis, vt per eum lector diuinæ Scripturę verba intelligat: & hanc ſolam laudem ſibi eſſe teſtatur: cuius rei rationem reddens in quęſtionibus ad Damaſum Papam hunc in modum ſcribit: De ſcripturis diſputantem non decet Ariſtotelis argumenta conquirere, nec ex flumine Tullianę eloquentię ducendus eſt riuulus: nec aures Quintiliani floſuulis, & ſcholaſtici declamatione mulcēdę: pedeſtris, & quotidianæ ſimilis, & nullam lucubrationē redolens oratio neceſſaria eſt, quæ rem explicet, ſenſum ediſſerat, obſcura maniſeſtet, non quæ verborum compoſitione frondeſcat. Sint alij diſerti, laudentur vt volunt, & inflatis buccis ſpumantia verba trutinent. Mihi ſufficit ſic loqui, vt intelligar, & de ſcripturis loquens, & diſpu-

diſputans ſcripturarum imiter ſimplicitatem. Hæc Hieronymus: qui poſtremo ſanctitate, & miraculis illuſtris fuit. Moritur autem anno Domini 422. Ætatis vero ſuæ 91. Pridie Kal. octobris ſub Bonifacio primo.

SANCTI HIERONYMINI regulæ ſcripturales.

ANtequam, ſiue priuſquam, ſiue, Ante, licet conſequentiam indicent, tamen nonnumquam ea, quæ cogitabãtur, oſtendit.

Exemplum eſt in *Matthæo dicente de* Ioſeph *&* Maria *ſemper Virgine: Antequam cõuenirent, inuenta eſt in vtero habens de Spiritu ſancto.* Cap. 1. *Mater enim* Domini *quamuis Ioſeph fuerit deſponſata, cognita tamen ab eo non fuit vnquam.* Ex Hieron. *aduerſus* Heluidium. *to.* 2

AVCT. Hieronymus *loco citato deridet* Heluidium *aſſerentem contrarium ob falſam intelligentiam dicti loci Matthæi, & poſt multa alia retorquet rationem* Heluidij *contra eundem dicẽs:* Heluidius *antequam pœnitentiam ageret, morte præuentus eſt: ergo aliquando pœnitentiam egit, non eſt dicendum, quia poſt mortẽ non datur pœnitentia, cum ſcriptura dicat: In inferno quis confitebitur tibi? Hæc igitur dictio,* Antequam, *non ſemper conſequentiam ſignificat: ſicut nec hoc loco: Antequam in portu pranderem, ad* Aphricam *nauigaui: ſententia enim ſtare poteſt, etiam ſi numquam in portu prandium ſumpſerim. Hæc ex eodem.*

2 Cũ plures numeri ponũtur, cõſueuit ſacra Scriptura, maxime vetus Teſtamentum minorem præponere, & ſic ad maiorem gradatim conſcendit. hoc eſt.

Hic *fuit annorum quinque, & ſeptuaginta, & centum: nec tamen quinque, & ſeptuaginta plura poſſunt eſſe quàm centum. Ita etiam in Matth. Dabit fructum, vnum trigeſimum, vnum ſexageſimum, & vnum centeſimum.* Cap. 13. Ex *lib.* 2. *contra Iouinianum. to.* 2.

3 Hanc habet conſuetudinem ſermo diuinus, vt per tropologiam, & metaphoram hiſtoriẽ exprimat veritatem: & mendacia ibi non ſunt. Ex cap. x. in Oſeam to. 5.

AVCT. Cum Chriſtus petra, leo, aut uitis dicitur per ſimilitudinem, non per proprietatem. Auguſtinus etiam, & Beda huiuſmodi.

modi tropos omnes in ſcriptura ſacra ponunt, & exemplis exornant. Vide ſupra pag. 14.

4 Tropologia libera eſt, & his tantum legibus circumſcripta, vt pietatem ſequatur, intelligentiæ, ſermoniſq. contextum nec in rebus multum inter ſe contrarijs violenter ſit copulanda. Neque enim eadem eſt hiſtoriẹ lex & Tropologiæ Ex com. in 1. cap. Abacuc.

Agar & Sara ad duo Teſtamenta referuntur ab Apoſtolo: *non tamen omnia quæ in illa hiſtoria referuntur, tropologice interpretari poſſumus.* Item de Adam, & Eua idem Apoſtolus diſputans ait: *Propter hoc relinquet homo patrem, & matrem ſuam, & adhærebit vxori ſuæ, & erũt duo in carne vna. Sacramentum hoc magnum eſt:* Ego autem dico in Chriſto, & Eccleſia. *Nec ob id totum principium Geneſeos, & fabrica mundi, & hominum creatio ad Chriſtum, & Eccleſiam referri poßunt. Quod enim ſcriptum eſt: Relinquet homo patrẽ ſuum, ſi referamus ad Chriſtum, dicendum erit, eum in cælis patrem reliquiſſe Deum, vt gentium populus iungeretur Eccleſiæ. Hoc item quod ſequitur: Relinquet matrem ſuam, quomodo poſſumus interpretari de Chriſto, niſi forte dicamus reliquiſſe eum cæleſtem* Ieruſalem, *quæ eſt mater ſanctorum, & cetera multo his difficiliora? Illud etiam quod ab eodem* Apoſtolo *dicitur: Bibebãt autem de ſpirituali conſequente eos petra: petra autem erat Chriſtus, nequaquam nos arctat, vt omnem Exodi librũ ad Chriſtum referamus. Quid enim poſſumus dicere, quòd hæc petra a Moyſe percuſſa ſit non ſemel, ſed bis: quòd aquæ fluxerint, & torrentes repleti ſint?* Ex eodem Hieron. in *cap.* 1. Ionæ:

Galat. 4. Eph. 5. Gen. 2.

AVCT. Illud Epheſios Anſelmus exponens ait: Homo *iſte Mediator* Dei *& hominum, homo Chriſtus Ieſus ſignificabatur, qui reliquit patrem, quando ſemetipſum exinaniuit formam ſerui accipiens: non quia deſeruit, & receſſit a* Patre: *ſed quia non in ea forma apparuit hominibus in qua æqualis eſt patri. Reliquit matrẽ, ideſt ſynagogam Iudæorum, de qua ſecundum carnem natus erat: & adhæſit vxori ſuæ, ideſt ſociauit, & coniunxit ſe electorum Eccleſiæ: & ipſi duo, ideſt Chriſtus, & Eccleſia ſunt in carne vna: quia carnem, quam ille de Virgine ſumpſit, quotidie in Miſſarum celebrationibus ſumit Eccleſia. Hæc ex Anſelmo vbi ſupra. Cetera tamen omnia Geneſeos, vt dictum eſt, ad Chriſtum & Eccleſiam referri non queunt, quãuis tota Scriptura ſacra Chriſtũ reſpiciat.*

cap. 5.

5 Sacræ Scripturẹ Interpretes nonnunquã per prolepſim, ideſt, per anticipationem loca quædam alijs nominibus vocant

ēant quã in ſacris litteris habeantur. Hiero. multis in locis.

Exemplum eſt, Alexandria ciuitas, de qua Ezechiel: Faciam iudicia in Alexandria quæ tunc, No, dicebatur, poſtea verò Alexandria dicta eſt. Hæc Anticipatio græcè Prolepſis dicitur iuxta illud Virgilianum: Lauinaq. venit Littora cap. 30.

Non quòd eo tempore, quo Aeneas venit in Latium, littora illa dicerentur Lauina, ſed per prolepſim, hoc eſt, Anticipationem, quæ poſtea Lauina appellata ſunt. Ex Hieron. *in cap. 30. Ezechielis.*

6 Multa in Scripturis ſanctis dicuntur iuxta opinionem temporis, quo geſta referuntur, & non iuxta id, quod veritas continebat.

Ananias in Hieremia *dicitur* Propheta, *non qui eſſet, ſed qui crederetur. Et* Ioſeph *in Euangelio pater Domini vocatur. Et Maria ſemper Virgo, quæ de Spiritu ſancto concepit, dixit ad Filium: Ecce pater tuus, & ego dolentes quærebamus te. Herodes etiam contriſtatus dicitur: ſed triſtitia erat diſſimulata, propter cõuiuas, cum ipſe lætitiam haberet in mente. Ex Com. in cap. 28. Hierem. & in cap. 14.* Matth. cap. 28.

7 Scriptura ſacra hanc habet conſuetudinem, vt omnes Reges veteris Teſtamenti mortuos referat, & ſepultos, præter Ioakim Ioſiæ filium. To. 3.

IoaKim Ioſiæ *filius interfectus Latrunculis Chaldæorum propter ſuam ipſius impietatem inſepultus narratur: ſed a Hieremia ipſum ſepultura aſini ſepeliendum pulchre ait, hoc eſt inſepultum a beſtijs, auibusq. lacerandum.* 4. Reg. 25. cap. 22.

8 Secundum Hebræorum idioma infans vocatur omnis filius ad comparationem parentum. Ex quæſtionibus in Geneſim. To. 4.

Exemplum dari poteſt de Iſmaele, qui cum eſſet decem & octo annis maior, quando de domo Abraæ *cum matre* Agar *fuit eiectus, puer, ſeu infans appellatur.* Ex eodem Hier. Gen. 21.

9 Auditus, & auribus percipere non eſt iſte qui ad aures ſonat: ſed qui corde percipitur. Hieron. in 2. cap. Ioel.

Vbicumque hæc duo verba ponuntur, non ad ſimplicem verborum ſonum, ſed ad reconditam quoque dictorum intelligẽtiam pertinere intelligendum eſt. Hinc in Geneſi: Audite verba mea vxores Lamech: auribus percipite ſermones meos. Et Iſaias: Audite cæli, & auribus percipe terram. Ex Hier. vbi ſupra. Gen. 4. 1

10 Donec, vel, vſque, dupliciter intelligitur in ſacris litteris: ſæpe enim ex idiomate ſacræ Scripturæ certum tempus

in

Digitized by Google

in eius aſſumptione ſignificat:& ſæpe infinitum. Hieron. aduerſus Eluidium. To. 2.

De hac dictione, donec, tempus certum ſignificante, vbique occurrunt exempla. Quòd autem tempus infinitum ſignificet, multæ reperiuntur auctoritates Scripturæ ſacræ, quæ tempus infinitum
Pſ. 103. *demonſtrant, vt:* Sede a dextris meis, *Donec ponam inimicos tuos.*
Iſa 49. Et: *Ego ſum, ego ſum, donec ſeneſcatis. Et: Ecce ego vobiſcum ſum*
Matt. 28 *vſque ad conſummationem ſæculi. Multa in hunc ſenſum loca reperiuntur in ſacra Scriptura.* Ex *Hier. vbi ſupra.*

11 Mos eſt ſacrarum litterarum, vt primogenitum non vocent eum, quem fratres ſequuntur: ſed eum qui primo natus ſit. Ex Hieron. aduerſus Heluidium, & in j. cap. Matth.

Hinc omnis vnigenitus eſt primogenitus, non autem omnis primogenitus eſt vnigenitus. Ex *eodem* Hieron. *qui loco citato hanc obſeruationem exemplis & rationibus declarat, & confirmat.*

12 Sponſi in ſacris litteris dicuntur viri, & ſponſæ vxores etiamſi non concubuerint. Ex Hiero in c. 1. Matth. To. 6.

cap. 1. *Exemplum dari poteſt de Beata Maria ſemper Virgine; quæ apud Matth. vxor appellatur. Hæc & multa alia* Hier. *vbi ſup.*

AVCT. Hinc *colligitur, quòd non concubitus, ſed mutuus conſenſus matrimonium facit, teſte* Auguſt. *in homil. ſuper Matth.*

13 Filius hominis, in ſingulari dũtaxat numero, in bonam partem accipitur: Filij hominum, in malam, in ſanctis litteris accipi ſolet. Ex Hiero. in cap. 30. Ezechielis. To. 4.

A*VCT. Exempla de prima acceptione reperire licet in Daniele,*
Pſal. 4. *& in* Euangelio. *De ſecunda in* P*ſalmis, vt: Filij hominum vſque-*
Pſal. 56. *quo graui corde.* Et: *Filij hominum dentes eorum arma; &c.*

14 Spiritus tam in nouo quàm in veteri Teſtamento, vbicũque ſine additamento ponitur in bonam partem intelligitur. E contrario malus ſpiritus ſemper cum additamento legitur, Ex Hiero. in cap. 2. Micheæ. To. 5.

Galat. 5. De *primo: Fructus ſpiritus, charitas, &c.* Et: *ſi ſpiritu viuimus*
& 6. *ſpiritu & ambulemus.* De *ſecundo: Spiritus immundus. Spiritus*
Luc. 11. *malus inuaſit in* Saul. *Et id genus alia.* Ex *eodem* Hieron.
1. Reg. 10

15 Hanc habet ſacra Scriptura conſuetudinem, vt vnumquemque vaticinationis ſuæ, & ſermonis prophetam nuncupet. Ex Hieron. in cap. 13. Ezechielis.

Appellantur prophetæ Baal, & prophetæ Idolorum, & prophe-
Tit. 1. *tæ confuſionis.* Hinc *Apoſtolus poetam Græcum prophetam appellat, inquiens: Dixit quidam proprius eorum propheta: Cretenſes*

ſes ſemper mendaces. Et in Oſea: *Propheta inſanient, homo portans ſpiritum.*

15 Apoſtoli & Euangeliſtæ vbicumque de veteri Teſtamento ponunt teſtimonia, ſi inter Hebraicū & Septuaginta nulla ſit diuerſitas, vel ſuis, vel Septuaginta verbis vti ſolent. Si autē aliter in Hebraico, aliter in veteri editione ſenſus eſt, Hebraicum magis quàm Septuaginta interpretes ſequūtur. Hieron. in Proemio Comment. 15. in Iſaiam. To. 4.

AVCT. Hoc *late oſtendit* Hieronymus *multis in locis. Sed videre licet ſupra pag.* XI. *de nouo Teſtamento.*

16 Apoſtoli & Euangeliſtæ aliquando veteris Teſtamenti adducunt teſtimonia, vt ſenſum non verba citent. Et tamen ſermonum varietas ſpiritus vnitate concordat, quamuis nec cum Septuaginta, neque cum Hebræis verba conueniant. Hieron. ad Pammachium de optimo genere interpretandi. To. 2. epiſt. 101.

AVCT. Huius obſeruationis explanationem ſupra videre licet pag. XI. *de nouo Teſtamento.*

17 Si verbis diſſentiant quæ ab Apoſtolis citantur ex veteri Teſtamento non confugiendum ad apocrypha, ſed ſciamus veteris Teſtamenti eſſe quæ ab Apoſtolis citantur. Hieron. in cap. 5. ad Epheſios To. 6.

AVCT. Has tres vltimas obſeruationes ſcripturales vide ſupra in pag. XI. *de nouo teſtamēto, vbi earū declarationes ponūtur.*

SANCTI GREGORII MAGNI
opera omnia ordine alphabetico diſpoſita, argumentis, alijsq. rebus illuſtrata, & in ſex Tomos diſtincta.

Antiph. to. vlt.
Cantica canticorum to. 2.
Decreta to. 5.
Dialogi. to. 4.
Epiſtolæ, ſiue Regiſtrum. to. 5.
Elogia in ſanctum Greg. to. 1.
Homil. in Ezech. to. 2.
Homil. in Euang. to. 3.
Hymni varij to. vlt.
Index rerum notabil. & locorū ſacræ Scripturæ to. 6.
Moralia to. 2.
Paſtorale to. 4.
Paterius in libr. S. Greg. to. 6.
Pſalmi pænitentiales to. 2.
Regum libri to. 1.
Regiſtrum, ſiue Epiſtolæ to. 5.
Sacrament. to. vlt.
Vita ſancti Gregorij. to. 1.

OPERA EX S. GREGORII EDITIONIBUS vetuſtioribus in duos tomos diſtincta.

Cantica canticorum to. 2.
Dialogorum libri quattuor to 1.
Decreta to. 2.
Epiſtolæ to. 2.
Homiliæ in Ezech. & in Euãg. to. 2.
Index rerum notabil. & locorũ ſacræ Scripturæ to. 1.
Moralia to. 1.
Moralium libri inuenti miraculoſe to. 1.
Paſtorale to. 1.
Pſalmi pœnitent. to. 2.
Regiſtrum, ſiue Epiſt. to. 2.
Regum libri to. 2.
Vita ſancti Gregorij to. 1.

EPISTOLÆ S. GREGORII ORDINE alphabetico diſpoſitæ, & Tomo Quinto comprehenſæ.

LIB. I. INDICT. IX.

A

ANaſtaſio Epiſc. Antioch. cui dicit ab Imper. ſe reditum eius poſtulaſſe ep. 7
Anaſtaſio Epiſc. Corinthiẽſi cõqueritur de onere paſtorali, & hortatur vt ſuccurrat portitori præſenti. epiſt. 26.
Anaſtaſio Patriarchæ Antiocheno, ſcribit epiſt. de onere paſtorali ſibi nuper impoſito. epiſt. 24.
Eidem conqueritur de onere paſtorali. ep. 28.
Anthemio ſubdiacono, Ancillas Dei, Paulinum presbyterum, & alios commendat. ep. 23.
Anthemio ſubdiac. & dominæ Paterichiæ, & Vitianæ neceſſaria ſubminiſtret. ep. 37.
Anthemio ſubdiac. de monachis circumquaque vagantibus epiſt. 40.
Anthemio ſubdiac. quòd mulieres circa monaſteria monachorum non maneant. ep. 48.
Anthemio ſubdiac. ſcribit de oppreſſione Gaudioſi: epiſt. 53.
Anthemio ſubdiac. paſtorẽ quẽdam infirmum commendat. epiſt. 65.
Eidem caſtigationem iniũgit illorum qui ſacra vaſa Iudæis vendiderunt. epiſt. 66.
Anthemio ſubdiac. Palatinam illuſtrem feminam commendat. epiſt. 57.
Anthemio ſubdiac. ſcribit domum Petronij iniuſte titulatam. epiſt. 63.
Andreæ de Dibiria tranſmittit cla-

Digitized by Google

clauem a corpore ſancti Petri. epiſt. 14.

Ariſtobolo de expoſitione epiſtolarum ſuarum. epiſt. 28.

B

B*Accandæ Epiſcopo Formiēſi* Menturienſem Eccl. *deſolatā Formienſi coniungit.ep 8.*

Balbino Epiſc. Roſellano *Populonenſem* Eccl. *commendat. epiſt. 15.*

C

C*Lementiæ patriciæ Conſolatoriam epiſt. facit de morte* Eutherij Epiſc. *epiſt. 11.*

Corſicæ nobilibus, & clero de Martino Epiſc. *eiuſde alia Eccleſia ordinando. ep. 79.*

D

D*Emetrio* Epiſc. *Neap. præcipit hæreticos in communionem ſuſcipere. epiſt. 14.*

Dominico Epiſc. *Centumcellenſi commēdat Luminoſam viduā Zemarchi. epiſt. 13.*

E

E*Piſcopis per Siciliam conſtitutis, vt ſemel in anno in vnum conueniant. ep. 1.*

Epiſcopis Italiæ *ſcribit, vt filios Lōgobardorum in hæreſi Ariana baptizatos, ad fidem cathol. concilient. ep. 17.*

Epiſcopis *vniuerſis Illyric. de* Epiſcopis *ab hoſtibus expulſis ſuſcipiendis. ep. 43.*

Epiſcopis *vniuerſis per Siciliā, vt hi caueant de his qui fallaciter angarias accipiunt. epiſt. 68.*

Epiſcopis *vniuerſis Numidiæ, vt nullū ex Donatiſtis ordinent. epiſt. 75.*

Eulogio Alexādrino *ſcribit epi. de onere ſibi nuper impoſito epiſt. 24.*

Exarcho *Italiæ ſcribit de Blando* Epiſcopo *reſtituēdo. ep. 31*

F

F*Elici* Epiſc. *Meſſanenſi, de monaſterio* S. *Theodori miniſtrando. ep. 38.*

Felici Epiſc. *Sypontino caneſinam* Eccl. *cōmendat. ep. 51.*

Felici Epiſc. *Meſſanenſi, ſcribit vt antiquas cōſuetudines obſerues. epiſt. 64.*

G

G*Audioſo materna Aphrica, congratulatur pro beneuolentia. epiſt. 74.*

Gennadio Patricio *de uiolentijs Theodori. ep. 59.*

Gennadio *Patricio, &* Exarcho *Aphrica de concilio contra hæreticos faciendo. ep. 72*

Eidem *Gratiarum actiones facit pro beneficijs. ep. 73.*

Georgio Epiſc. Italia *gratiarū actiones facit. ep. 22.*

Gregorio Antiocheno ſcribit epiſt. de onere paſtorali ſibi nuper impoſito. ep. 24.

H

H*Ilario monacho de Argentio* Epiſc. & Donatiſtis. *epiſt. 81.*

Honorato *diacono Salonitano, de contentione ipſius contra* Epiſcopum *ſuum. epiſt. 10.*

Honorato diacono de oppoſitionibus Theodori ducis. ep. 47

I

IAnuario Epiſc. Callar. Sard. de ſuperbia Liberati diaconi comprimenda. ep. 81.

Ianuario Archiepiſc. Callarit. Catellam illuſtrem feminam commendat. ep. 60.

Eidem Pompeianam religioſam commendat. ep. 61.

Eidem Catellam religioſam cõmendat epiſt. 62.

Ioan. Epiſc. Conſtantinop. confirmationem ipſius apud Imper. procuranti amice conqueritur. epiſt. 4.

Ioan. Epiſc. de vrbe veteri admonet de iniuſta vexatione monaſterij. epiſt. 12.

Ioan. Epiſc. Conſtantin. ſcribit epiſt. de onere paſtorali ſibi nuper impoſito. ep. 24.

Ioanni Hieroſolymitano ſcribit epiſt. de onere paſtorali ſibi nuper impoſito. ep. 24.

Ioanni Patricio, & quaſtori clauem ſancti Petri transmittit. epiſt. 30.

Ioanni Epiſc. Rauennati de cõtrouerſia Ioan. & Stephani Epiſc. ep. 35.

Ioan. Epiſc. Surrẽtino præcipit cõſecrationẽ S. Steph. ep. 52.

Iuſtino prætori Siciliæ. Quem redarguit de frumentis non ex integro tranſmiſſis. ep. 2.

L

LAurentio Epiſc. Mediolanẽſi de quibuſdam poſſeſſionibus iniuſte detentis. ep. 80.

Leandro Epiſc. Hiſpaniarum de Recharedo Rege. ep. 41.

Leoni Epiſc. in Corſica viſitationem iniũgit Sogonenſis Eccl. epiſt. 76.

M

MAlcho Epiſc. Dalmatienſi de contentionibus Ioan. & Stephani. ep. 36.

Martino Epiſc. in Corſica præcipit de Tamitana Eccl. trãſire in Alerienſem. ep. 77.

Monachis vniuerſis in Chriſti mõte inſula cõſtitutis de Horoſio abbate ſuſcipiẽdo. ep. 49

N

NArſi Patricio, cui exponit, quod dicitur Petro: Macta & manduca. epiſt. 8.

Natali Epiſc. Salonitano præcipit, vt Honoratum Archidiaconũ ſuo gradui reſtituat. epiſt. 19.

Natali Epiſc. Salonitano, ſcribit ſe, gregemq; dominicum, vt precibus adiuuet. ep. 20.

Nonnoſo Mauritium de poſſeſſ. quam petit, dicit ſe exauditurum. ep. 21.

P

PAulo ſcholaſtico Mauritium magiſtrũ militũ, & Petrum ſubdiaconũ cõmẽdat. epiſt. 3.

Peruſino populo de Epiſc. eligẽdo. epiſt. 58.

Petro ſubdiacono diſceptationẽ de poſſeſſ. per 40. an. poſſeſſa, ſine debito terminari mandat epiſt. 9.

Petro

Petro ſubdiacono inſinuat, vt Marcello victus, & veſtitus neceſſaria miniſtret. ep. 18.
Petro Episc. Terracinenſi de Iudæis non perſequendis. ep. 34
Petro diacono de monachis diſperſis per Siciliam. ep. 39.
Petro ſubdiac. Siciliæ de iniuſtis ponderibus ruſticorum, & de vxoribus clericorũ. ep. 42
Petro ſubdiac. Petrum quemdã commendat. ep. 44.
Petro ſubdiac. de ſtipendijs in dedicatione S. Mariæ. ep. 54
Petro ſubdiac. præcipit vt exteriorem curam monaſterij fauſto commendet. ep. 67.
Eidem tuitionẽ Cyriaci, & Ioãnæ commendat. ep. 69.
Petro ſubdiac. ne Epiſcopi ante hiemem ad ſe veniant. ep. 70
Eidem de poſſeſſoribus Tauromitanæ Eccl. ep. 71.
Philippo comiti Excubitorum cauſas Italiæ cõmendat. ep. 31

R

ROmano Patricio ſcribit de Blando Epiſc. reſtituendo. epiſt. 31.

S

SEbaſtiano Epiſc. Riſiniẽſi de reuerſione Anaſtaſij patriarchæ. epiſt. 27.
Seuero Epiſc. Aquileienſi præcipit Romam venire. ep. 16.
Seuero Epiſc. viſitationem Ariminẽſis Eccl. iniungit. ep. 55
Symmacho defenſori de Horoſio Abbate in Gorgone inſula ordinando. epiſt. 50.

T

THeoctiſtæ ſorori Imper. ſcribit de onere curæ paſtoralis, & de vita actiua & cõtẽplatiua per Martham & Mariã ſignificari. ep. 5.
Theodoro duci Sardiniæ de Iuliana abbatiſſa. ep. 46.

V

VEnantio ex monacho ſcribit, & increpat de habitu monaſtico dimiſſo. ep. 33.
Vienẽſi clero, & plebi de Epiſc. eis ordinando. ep. 78.
Virgilio, & Theodoro Epiſcopo Maſſiliæ Galliarũ de Iudæis quòd vi non debeant baptizari. epiſt. 45.
Vrſicino duci, & Ariminenſibus de Epiſc. eligendo. ep. 56

LIB. II. INDICT. X.

A

ADeodato Epiſc. vt nullus ad ſacros ordines pretio aſcendat. ep. 48. Indict. XI.
Agnello Epiſc. de fundis præcipit, vt in Terracinenſi Eccleſia ſit Epiſc. ep. 13. Indic. XI.
Albanenſi clero de ordinatione Epiſcopi. ep. 11. Ind. XI.
Andreæ Epiſc. Tarentino de cõcubina eius. ep. 44. Ind. XI.
Anthemio ſubdiac. de Ianuario Epiſc. & Epiphanio. ep. 36. Indict. XI.
Antonino ſubdiac. de Florẽtino Epiſc. iniuſte depoſito. ep. 9. Indict. X.
Antonino ſubdiacono de Natali

Digitized by Google

Epiſc. & Honorato archiep. epiſt. 16. Indict. xi.
Antonio ſubdiac. de obitu Natalis Epiſc. ep. 22. Indict. xi.
Ariminēſibus habitatoribus, de infirmitate Caſtorij. ep. 25. Indict. x.

B

Benenato Epiſc. viſitationem iniungit Cumanæ Eccleſiæ. epiſt. 19. Indict. x.
Benenato Epiſc. Cumanā, & Muſitanam vnitas præcipit eſſe Eccl. ep. 31. Indict. xi.
Bonifacio Epiſc. Regien. de humanis laudibus vitandis. ep. 4. Indict. xi.
Bonifacio Epiſc. Regitano, de iniuſtitia Stephania facta. ep. 43. Ind. x.

C

Candido Epiſc. de Vrbeuetevi, de calumnioſo ægroto. epiſt. 5. Indict. x.
Caſtorio Epiſc. Arim. de Oratorio S. Crucis conſecrando. ep. 9. Indict. x.
Columbo Epiſc. Numidiæ de hæreſi donatiſtarū. ep. 33 Ind. xi
Columbo Epiſc. Numidiæ de ſacris ordinibus, & concilio faciendo. ep. 47. Indict. xi.
Corinthijs Epiſc. vniuerſis, de Adriano Epiſc. epiſt. 38. Indict xi.
Cypriano diac. de Coſma multis debitis obligato. epiſt. 55. Indict. xi.

D

Dinamio Patricio Galliarū, crucem tranſmittit. ep. 33 Indict. x.
Dominico Epiſc. Chartaginenſi gratiarum actiones reddit. ep. 39. Indict. xi.
Domitiano Metropoli. de diabolo corruptore animæ. ep. 62. Indict. x.

E

Epiſcopis vniuerſis per Dalmatiam conſtitutis, de Natali Epiſc. & Honorato archiepiſc. ep. 15. Indict. xi.
Epiſcopis vniuerſis per Italiā, vt Armenio ſubueniant. ep. 28. Indict. x.
Epiſcopis vniuerſis Hyberniæ, de cauſa trium capitulorum. ep. 36. Indict. x.
Euſebio abbati, de contentione inter ipſum, & Maximianū Epiſc. ep. 24. Indict. xi.
Euticio Epiſc. Tundarina, de cultoribus idolorum. ep. 59. Indict. x.

F

Felici Epiſc. de Acropoli viſitationē Velinæ, Vixentinæ, & Blandanæ iniungit Eccleſiarum. ep. 29. Indict. xi.
Felici Epiſc. Syponsino, de diuerſis cauſis emendandis. ep. 41. Indict. xi.
Eidem de peruerſitate felicis nepotis eius. ep. 42. Indict. xi.
Fortunato Epiſc. Neapolit. de monaſterio gratioſæ abbatiſſæ. ep. 58. Indict. x.
Eidem quomodo in Eccleſia ſua conſcertari debeat. epiſt. 60. Indict. xi.

G

Gratioſo ſubdiac. de poſſeſſionibus

nibus Floræ abbatiſſæ red-dendis. ep. 17. Indict. xi.
Gratioſo Epiſc. Numentano curam committit Eccl. S. Anthemij. ep. 20. Indict. xi.

H

HOnorato archid. Salonitano de abſolutione ipſius. ep. 32 Indict. x.

I

IAnuario Epiſc. Callarit. ſcribit de Iſidoro excommunicato. ep. 34. Indict. x.
Importuno Epiſcopo tranſmittit Dominicum presbyterum. ep. 10. Indict. x.
Ioan. Epiſc. Rauen. de Arnulpho, de Epiſcopis Hyſtriæ, & de baptizatis non rebaptizandis. epiſt. 32. Indict. x.
Ioan. Epiſc. præcipit treuerenſium Eccleſiam ſuæ vniri. ep. 35. Indict. x.
Ioan. Epiſc. Squilatino viſitationem cuiuſdam iniungit Eccleſiæ. epiſt. 25. Indict. x.
Eidem admonet, ut ſupra ep. 26.
Ioan. clero, & plebi Cortone, de Ioanne viſitatore. epiſt. 27. Indict. xi.
Ioan. Epiſc. primæ Iuſtinianæ, de iniuſta cõdẽnatione Adriani Epiſcopi. epiſt. 6. Indict. xi
Ioanni Epiſcopo Rauen. de illicita vſurpatione pallij. epiſt. 54. Indict. xi.
Ioan. Epiſc. Conſtantinop. de Ioanne presbytero, & monachis Iſauriæ. epi. 52. Ind. x.
Ioan. Epiſc. Rauen. de Viulando, & Gauiniano diacono. ep. 28. Indict. xi.
Ioan. ſubdiac. de electione, & conſecratione Conſtantij. ep. 30. Inict. xi.
Ioan. Epiſc. Lariſeæ, de iniuſta condemnatione Adriani. ep. 7. Indict. xi.
Ioan. Epiſc. Calliopolit. de Andrea Epiſc. & matricula verberata. ep. 45. Indict. x.
Ioan. Epiſc. Rauen. commendat. Epiſcopos. epiſt. 22. Indict. x.
Ioan. Epiſc. Vellitrano præcipit in alium tranſmigrare. ep. 11 Indict. xi.
Ioan. abbati de Bonifacio præpoſito, & de cura animarum. epiſt. 3. Indict. x.
Ioan. Epiſc. viſitationem iniungit Nepeſinæ Eccleſiæ. epiſt. 20. Indict. x.
Iobino Epiſc. illirici plurimum gaudet, & de Natali Epiſc. loquitur. ep. 17. Indict. xi.
Italicæ patriciæ, de rebus pauperum. ep. 57. Indict. x.
Iuſtino presbytero de Leone Epiſcopo ſuſcipiendo. epiſt. 23. Indict. xi.

L

LEontio Epiſcopo de infirmitate Caſtorij. epiſt. 24. Indictione xi.
Libertino præfecto Siciliæ, de præſumptione Naſæ. Iudæi. epiſt. 37. Indict. x.
Lucillo Epiſ. de Mellita, de cleri-

cis Aphricana Eccl. ep. 30. Indict. xi.

M

MAgno presbytero de excõmunicatione eius, & de epiſc. eligendo. ep. 26. Ind. xi.

Marmiano abbati, de Bonifacio Victore iniuſtè damnato. ep. 27. Indict. xi.

Mauritio Auguſto, de eius lege iniuſta. ep. 61. Indict. xi.

Maximiano epiſc. Syracuſano, de cauſa Gregorij Agrigentini Epiſc. ep. 12. Indict. xi.

Maximiano epiſc. Syracuſano, de Eccleſia Liparitana. ep. 38. Indictione x.

Maximiano epiſc. Syracuſano, de quodã presbytero. ep. 18. Indict. xi.

Maximiano epiſc. Syracuſano, de geſtis Sanctorum per Italiam. ep. 50. Indict. x.

Maximiano Epiſc. Siracuſano, præcipit vice ſua eſſe ſuper omnes eccleſias Siciliæ. ep. 4. Indict. xi.

Maximiano Epiſc. Syracuſano, de Aghatone epiſc. ep. 53.

Mediolanẽſibus diaconibus: & presbyteris, de ordinando ad epiſcopatum Conſtantio: & admonitio de die Iudicij. ep. 29. Indict. xi.

N

NArſæ, de cauſa Ioannis Epiſcopi. ep. 63. Indict. xi.

Natali archiepiſc. Salonitano, vt non deponatur epiſcopus, niſi in cõuentu epiſcoporum. epiſt. 8. Indict. x.

Natali Epiſcopo Salonitano de Honorato archidiacono. epiſt. 14. Indict. x.

Natali Epiſc. Salonitano de cõuiuijs iuſtis, & iniuſtis. epiſt. 37. Indict. x.

Neapolitano clero, & nobilibus de Epiſc. eligendo. epiſt. 3. Indict. x.

Nepæ cõſiſtenti clero, ordini & plebi de Leontio illuc tranſmiſſo, vt ei obediant. epiſt. 8. Indict. x.

O

ORdini & plebi conſiſtenti Neapoli, de eligendo Paulo Epiſcopo. ep. 16. Indict. xi.

P

PAſchali Demetiano, atq; Caſtorio reddit ſubſtantiam patris eorum. ep. 21. Indict. x.

Paulo Epiſc. conſolatoriã ſcribit epiſtolam. ep. 2. Indict. xi.

Paulino Epiſc. Liparitanã Ecc. commendat. ep. 13. Indict. x.

Paulo Epiſc. ſcribit de perſona Petri. ep. 12. Indict. x.

Paulo Epiſc. Neapolit. de officio ſacerdotali. ep. 7. Ind. xi

Pantaleoni notario de filia diaconi a Felice ſtuprata. ep. 40. Indict. xi.

Petro ſubdiac. Campaniæ, vt de reliquijs S. Seuerini tranſmittat. ep. 19. eidem de eligẽdo in Neapol. ciuitate Epiſc. epiſt. 35. Indict. xi.

Petro Epiſc. Baricis. Valerianũ Epiſ. cõmẽdat. ep. 16. Ind. xi

Digitized by Google

LIB. II. INDICT. XI.

Petro ſubdiacono Campaniæ, de perſecutione Pauli Epiſcopi. ep. 1.

Eidem de violentijs laicorum reprimendis. ep. 5. Indict. xi.

Petro notario de monachis in monaſterio S. Michaelis. ep. 1. Indict. xi.

Petro ſubdiac. Campaniæ, de Numerio diac. & Catella puella. ep 39. Indict. xi.

Petro ſubdiac. Campaniæ, de lapſu Secundini, & ordinatione Theodoſii. ep. 23. eidem de Feſto epiſc. a ciuibus contempto, ep. 34. Indict. xi.

Pretectitio epiſc. Narnienſi, de mortalitate, & conuerſione Lõgobardorũ. ep. 2. Indict. xi

Priſco patricio Orientis, de humilitate tenenda, ep. 51. Indictione xi.

R

Romano Patric. de obitu Laurentij, & ordinatione Conſtantij, ep. 31. Indict. xi.

Ruſticiano, de viſitatione ſanctorum locorum, & inſidijs Paſſiui. ep. 21. Indict. xi.

S

Salonitanæ Eccleſiæ clero, de Honorato ad epiſcopatum eligendo, ep. 46. Indict. xi.

Sauino ſubdiac. de Chalcedonenſi ſynodo, ep. x. Indict. xi.

Secundino epiſc. de auferendo baptiſterio, ep. 56. Ind xi.

Scholaſtico iudici Campaniæ, de epiſc. in Neapoli eligendo, ep. 15. Indict. xi.

T

Terracinenſi clero, & plebi, de Agnello Epiſc. ſuſcipiendo. ep. 14. Indict xi.

Theodoro Epiſc. Lilibitano, de Paulo in pœnitentiam dato. epiſt. 49. Indict. xi.

Theodoro conſiliario Acoſimum puerum dono dat. epiſt. 18. Indict. xi.

Theodoro medico de iniuſta lege Imperat. ne miles conuertatur. ep. 64. Indict. xi.

Theotino medico de illo: Erat lis cor vnum, & anima vna. epiſt. 65. Indict. xi.

LIB. III. INDICT. XII.

A

Anthemio ſubdiac. de Iudæis conuertendis. ep. 31

B

Bonifacio Epiſc. regio de correctione eius cleri. ep. 5.

Bonifacio magnifico de fide ſua apud ſanctum Petrum. ep. 41

C

Candido defenſori de Albino luminibus priuato. ep. 28.

Conſtantiæ Auguſtæ de miraculis Apoſtolorũ Petri & Pauli. ep. 30.

Conſtantio Epiſc. Mediolan. cõgratulatur, quòd bene receptus ſit. epiſt. 1.

Eidem de tribus capitulis, & Theo-

Theolinda regina. ep. 2.

Eidem de Epiſcopis ab eo diuiſis & ſynodo Chalcedonenſi. ep. 3

Conſtãtio Epiſc. Mediol. vt Venãtio Epiſc. Lunẽſi cõcurrat. epiſt. 22. Eidem de iuramento nõ dãdo ciuib⁹ Brixiæ. ep. 37

Cypriano diac. & rectori Siciliæ de petronella cõuerſa. ep. 6

Eidem de miniſter. Eccl. ep. 15.

E

EPiſcopis vniuerſis Dalmatiæ vt nulli in Salonitana Eccleſia manus ſine ſua permiſſione imponant. epiſt. 16.

F

FElici Epiſc. Sypõtino de tribuno ab hoſtib⁹ redimẽdo. ep. 17.

Fãtino defenſori de Coſma Syro multis debitis ligato. ep. 43.

G

GEnnadio patricio de peruerſo concilio Numidiæ. ep. 7.

H

HOrtonæ clero, & plebi, de obitu Epiſcopi eorum. ep 39.

Hoſpiten duci Barbaricinorum, de Barbaris cõuertẽdis. ep. 27

I

IAnuario Epiſc. Callarit. de Theodoſia. ep. 8 Eidẽ de monaſt. ancillarũ Dei, & de Cõcil. epiſc. ep. 9. Eidem de monaſt. conſtruendo. epiſt. 10.

Ianuario Epiſc. Callarit. de Xenodochio Eccl. ep. 24. Eidẽ de ordinatione Eccl. & de chriſmate. ep. 26. Eidem de Epiſc. intra Dardaniã ordinando. ep. 29.

L

LEoni acolutho Eccleſiã S. Agathæ in ſuburra commendat. ep. 19. Leoni Epiſc. Cathanenſi de vxore Specioſi. ep. 34.

M

MArcello ſcholaſtico de præſumptore Maximo. ep. 38

Mauritio Auguſto de lege iniuſta, vt miles in Monaſt. nõ recipiatur. ep. 61.

Mauro abbati cõmendat Eccleſiam S. Pancratij. ep. 18.

Maximiano Epiſc. Syracuſano de redditib⁹ Eccleſiarũ. ep. 11

Eidem de vxore cuiuſdam ablata, & alteri data. ep. 12.

Eidem de Adeodati presbyteri iniuſta expulſione. ep. 13.

Eidem de Felice diacono. ep 14.

Maximiano Epiſc. Syracuſano, de clericis Baucaden. ep. 42.

Maximiano præſumptori in Salona, de excommunicatione Epiſc. ep. 20. Maximiano Epiſc. præcipit Epulo bona patris reddi. ep. 36.

P

PAntaleoni Epiſc. Africæ, de donatiſtis cõprimẽdis. ep. 32

S

SArdiniæ nobilibus de ruſticis idolis ſeruientibus. ep. 23.

T

THeodolindæ reginæ, & de cõcilio Chalcedonenſi. epiſt. 4.

Theodolindæ reginæ de 4. ſynodo & Conſtantio Epiſc. ep. 33.

V

VAlentino abbati, ne monachi faciãt ſibi cõmatres. ep. 40

Venan-

Digitized by Google

Venantio Epiſc. Lunenſi. Quòd Iudæis non liceat chriſtiana mancipia habere. ep. 21.
Victori & Colũbo Epiſc. de hæreſi donatiſtarum. ep. 35.

Z

Zabardæ duci Sardiniæ, d̃ Barbaricinis cõuertendis. ep. 25

LIB. IIII. INDICT. XIII.

A

Anaſtaſio Epiſc. Antiocheno, vt Ioan. Epiſc. ſuperbiam inſequatur. ep. 36. Eidẽ congrat. de reuerſione. ep. 37.
Andreæ ſcholaſtico de ordinatione Mariniani presbyt. ep. 45.
Aniano diac. Conſtantinop de ſuperbia Ioan. Epiſc. ep. 39.

C

Capuanæ Eccleſiæ clero de viſitatione eiuſdem. ep. 13.
Caſtorio notario de morte Ioannis. epiſt. 23. Eidem de peruerſitate Epiſcoporũ. ep. 24.
Caſtorio Epiſc. Arim. vt Luminoſo abbati nullam inquietudinem faciat. ep. 43.
Childeberto regi Francorum, de multis reb⁹ corrigẽdis. ep. 53
Conſtantio Epiſc. Mediolan. de his qui depoſiti ſunt. ep. 17.
Cõſtãtiæ Auguſtæ de peruerſitate iudicij in Sardinia. ep. 33.
Eidem de ſuperbia Ioã. Epiſc. & Maximo p̃uaricatore. ep. 34.
Cypriano diacono de Manichæis cõprimendis. ep. 6. Cypriano diac. de obitu Maxim. ep. 19.
Eidẽ de obitu Theodori, & alio Epiſc. eligendo. ep. 22.
Cypriano diacono, de Cicerone monacho. ep. 27.
Eidem de monachis Theodoſii abbatis. ep. 28.

D

Dominico Epiſc. Carthag. de compeſcendis hæreticis. ep. 3

E

Epiſcopis uniuerſis p Illiricũ d̃ ordinatione Ioan Epiſc. ep. 9.
Epiſcopis vniuerſis Galliarum de Virgilio eis prælato. ep. 52.
Epiſcopis vniuerſis p Helladã vt nullũ p præmiũ ordinẽt. ep. 56.
Eulogio Epiſc. Alexandrino vt ſuperbiam Ioã. epiſc. inſequatur. epiſt. 36.

F

Felici & Ciriaco abbatibus, de ordinando monaſterio. ep. 2.
Felici epiſc. in Sardinia, de obediẽtia maioribus exhibẽda. ep. 7

G

Gaudentio epiſc. Nolano viſitationem Capuanæ eccleſiæ iniungit. ep. 12.
Gaudentio epiſc. Nolano de Capuanis clericis. ep. 26.

H

Heliæ presb. de Epiph. diac. & de ſolidis. ep. 30.

I

Ioan. Epiſc. Rauen. de irriſorio dictatu eius. ep. 14.
Ioan epiſc. ſquillatino viſitationẽ eccleſiæ Rauẽ. cõmẽdat. ep. 10
Ioanni epiſc. Corinthiorũ de Anaſtaſio epiſc. depoſito. ep. 50.
Eidem quomodo gregem Dei gubernare debeat. ep. 55.
Ioan. Rauen. archiep. monaſteriũ monachorũ nõ per clericos, nec per laicos ordinandum. ep. 1.

Digitized by Google

Ioan. Epiſc. primæ Iuſtinianæ, de vſu pallij. ep. 15.
Ioan. abbati, de correctione monaſterij S. Andreæ. ep. 48.
Ioan. Epiſc. Conſtantinop. de pace S. Eccleſiæ, & de ſuperbia eius. ep. 38.
Ioan. Epiſc. Rauen. de vſu pallij. epiſt. 10.

L

LEandro Epiſc. Hiſpaniarū. de libris in expoſitionem. 5. Iob. ep. 46.
Leontino Epiſcop. de viſitatione Ariminenſis Eccleſiæ. ep. 42.
Luminoſo Abbati. ſcribit omnia grauamina à monaſterio auferenda. ep. 41.

M

MArtiniano Epiſc. de vſu pallij ei conceſſo ep. 54.
Mauritio Auguſto. conqueritur ſe fatuum appellatum. ep. 31.
Eidem de Ioan. Epiſc. Conſtantinopol. & de peruerſitate Epiſc. ep. 32.

P

PEtro notario de miniſterijs Mirienſis Eccleſiæ. ep. 8.
Petro Epiſc. Trecalonitano de viſitatione Agrigent. Eccl. epiſt. 11.
Petro Epiſc. de Hiſtria. ſcribit de fide eis ſe ſatisfacturū. ep. 49
Prudentio Epiſc. de Hiſtria ſcribit de fide eis ſe ſatisfacturum. ep. 49.

R

RAuennenſi clero, & plebi de viſitatore ſeuero. ep. 21.
Romano Exarcho de ſpecioſo presbytero. ep. 18.

S

SEbaſtiano Epiſc. Serinienſi de malitia Romani. ep. 15.
Seuero exarcho de Agilulpho rege Longobardorum. ep. 29.
Synodi geſta habitæ tempore Mauritij Auguſti in Vrbe. epiſt. 44.
Syracuſanis nobilibus de Epiſcopo eis eligendo. ep. 47.

T

THeodoro medico gratias refert de pecunia pauperibus erogata. ep 40.

V

VEnantio Epiſc. Lunenſi, de Saturnino Epiſc. lapſo ep. 5
Venantio Epiſc. Lunenſi de lapſu presbyterorum. ep. 16.
Victori Epiſc. Panorm. de Gregorio Abbate. ep. 4.
Vincomali defenſori. dat ſibi poteſtatem inter ceteros defenſores. ep. 25.
Virgilio Epiſc. Arelatēſi de vſu pallij, & de ſacris ordinibus. & de ſimoniaca hæreſi dānanda. epiſt. 51.

LIB. V. INDICT. XIV.

ANaſtaſio presbytero de cōdemnatione hæretica. epiſt. 64.
Anthemio ſubdiac. de Pigmenio Amalphitano Epiſ. ep. 23.
Anthemio ſubdiac. de receptione captiuorum ep. 34.
Eidem. Alexandriam Vincomali

li relictā cōmendat. ep. 37.

Arigio Patritio *Auguſtinum Epiſc. & Candidum presbyterum commendat. ep. 57.*

B

BOnifacio Epiſc. Rogitano. *Carinenſem ei coniungit Eccleſiam. ep. 9.*

Bono Abbati *de monaſterio eius. epiſt. 44.*

Brunichildæ reginæ. *Candidum presbyterum cōmendat. ep. 5.*

Brunichildæ reginæ *de reliquijs Apoſtolorum Petri, & Pauli. epiſt. 51.*

Brunichildæ reginæ *de conuerſione Anglorum. ep. 59.*

C

CAndido epiſc. *de presbyteris ordinandis. ep. 27.*

Candido presbytero *patrimoniũ S. Petri commendat. ep. 10.*

Caſtorio notario *de vſu pallij ſecundum morē antiquū. ep. 33.*

Columbo Epiſc. Numidiæ *de Petro quodam epiſc. ep. 36.*

Cypriano Diacono *præcipit duo millia modios tritici erogare. epiſt. 4.*

Cypriano Diacono *præcipit adiutorium impēdere Ioan Epiſc. ep. 20.*

Cypriano Diacono *Ioãnem religioſam commendat. ep. 38.*

Cypriano Diacono *de ordinando Epiſc. Lilibitanæ Eccleſ. epiſt. 13.*

D

DEſiderio Viennenſi *Auguſtinum commendat. ep. 54.*

Dominico Epiſc. Aphric. *ſcribit pro ſe oraris ep. 19.*

Dominico Epiſc. Charthagin. *de laude charitati. ep. 62.*

Dono Epiſc. Meſſanenſi *Georgium ſi emendare ſe voluerit commendat. ep. 39.*

E

EVlogio Epiſc. Alexandrino *de laude charitatis. ep. 60.*

F

FElici Epiſc. Piſaurenſi *de decimis monaſterij. ep. 46.*

Fortunato Epiſc. Neapolit. *de Gratiano Diacono ep. 11.*

Fortunato Epiſc. Neapolit. *de Iudæis, & de mancipijs ab eis comparatis. ep. 31.*

G

GEnnadio patricio *de Paulo Epiſcopo. ep. 61.*

Gilberto regi *Candidũ presbyterum commendat. ep. 6.*

I

IAderæ *presbyteris, diaconibus ac vniuerſo populo. ep. 48.*

Ioan. Epiſc. Conſtantinop. *de Ioanne presbytero. ep. 15.*

Ioan. Epiſc. Syracuſano *de vſu pallij. ep. 18.*

Ioan. Epiſc. Syracuſano *de diſcordia inter ipſum, & Ioan Patritium. ep. 43.*

L

LEontio Epiſc. Arim. *de Eccleſia S. Stephani dedicanda ep. 45.*

Leoni Epiſc. Cathinenſi *de Samaræis qui pagana mancipia emerunt. ep. 32.*

Leoni

Leoni epiſc. Fanenſi de ſchiſmaticis ad Eccleſiam redeuntibus. ep. 47.

M

MAriniano epiſc. Rauen. de diſceptatione inter Eccleſiam Rauen. & Claudium abbatem. ep. 24.

Mariniano epiſc. Rauen. de importunitate clericorũ. ep. 28.

Mariniano epiſc. Rauen. de teſtamento a Ioan. epiſc. condito. ep. 1.

Mauricio Tiberio Auguſto de Donatiſtis, & epiſc. ad eum tranſmiſſis. ep. 63.

Mauricio Auguſto de Ioan. preſbytero recipiendo. ep. 16.

Maximiano præſumptori, quòd per Simoniacam hæreſim ordinatus ſit. ep. 3.

Maximiano epiſc. Rauẽ. de vſu pallij. ep. 8.

Maximo in Salona. præcipit vt humiliatus Romam veniat. epiſt. 25.

Montano, & Thomæ, libertatẽ per teſtamentum dat. ep. 12.

N

NArſi comiti, de Pelagiana hæreſi. ep. 14.

P

PAlladio epiſc. ſanctonis de reliquijs Apoſtolorum Petri, & Pauli. ep. 50.

Pelagio de Turrinis cõmendat Auguſtinum. ep. 52.

Petro epiſc. Alexandriæ, de baptiſterio faciendo. ep. 21.

Petro epiſc. Hydrontino viſitatori Brunduſii, & Gallipõenſi. ep. 21.

Protaſio epiſc. vt Virgilio inſinuet de penſionibus Eccleſiæ epiſt. 55.

R

RAuennẽſi clero, & plebi, de Maximiano epiſcopo. ep. 2.

Rauennenſi populo. excommunicat quemdam. ep. 30.

Rufino epiſc. Viuonenſi de preſbytero ordinando. ep. 40.

Salonæ clero, & nobilibus dilectiſſimis filijs. ep. 26.

S

SEcundino epiſc. Zauronæ de ſyncero latore epiſt. ep. 35.

Secundino ſeruo Dei de pace Agilulſi. ep. 29.

Stephano abbati, vt ſolicitus ſit circa congregationem ſibi cõmiſſam. ep. 56.

T

THeodorico, & Theodoberto, de Auguſtino ſeruo Dei. epiſt. 58.

Theodoro, & Demetrio epiſc. de ordinatione Andræ epiſ. ep. 7

Theotiſto cognato Imperat. cõmẽdat Ioã. presbyterũ ep 17

V

VEnantio Patricio de diſcordia inter ipſum, & Ioan. Patricium. ep. 42.

Victori epiſcopo Panormitano. epiſt. 41.

Virgilio epiſc. Arelat. Auguſtinum epiſc. cõmendat. ep. 53.

Vrbico abbati de Agathone ſuſcipiendo. ep. 49.

LIB. VI. INDICT. XV.

A

AGnello epiſc. Arimin. de præpoſito ordinãdo. ep. 10
Agnello epiſc. Terracin. de obitu Baccandæ. ep. 16.
Anaſtaſio epiſc. de Cyriaco epiſ. & prophano vocabulo. ep. 24
Anaſtaſio presbytero de contentione inter ipſum & Hieroſolymorum epiſcopum. ep. 29.
Andreæ de contemnendo hoc ſæculo. ep. 26

C

CAndido presbytero de redẽptione captiuorum. ep. 21.
Columbo epiſcopo Numidiæ de Paulo epiſcopo. ep. 2.
Conſtantio epiſc. Mediolan. de non curandis obtrectationibus. ep. 14.
Cypriano diacono de conuentu epiſcoporum. ep. 19.
Cypriano rectori de epiſc. Lucenſi Eccleſiæ ordinando. epiſt. 38.
Eidem de Paula & quodam Iudæo. ep. 41.
Cyriaco epiſc. Conſtantinop. de conſeruanda pace S. Eccleſiæ epiſt. 4.
Eidem de cuſtodienda charitate, & vnitate Eccleſiæ. ep. 5.
Cyriaco epiſc. de ſubmouẽdo prophano vocabulo. ep. 28.

D

DInamio & Aureliæ, vt ad meliora proficiant. ep. 33.
Dominicæ vxori Ioan. vt ad virum ſuum reuertatur. ep. 34
Dominico epiſc. Carthagine monachi cont. Abbat. defendantur. epiſt. 32.
Domino epiſc. Meſſan. de vaſis ſacris pro redemptione captiuorum. ep. 35.

E

EVlogio epiſc. Alexandrino de anima Adæ, & quòd diabolus cor hominis ingreditur. ep. 31. eidẽ de tribus ſedibus Apoſt. ep. 37.

F

FOrtunato epiſc. Neapolit. de muliere quadam viro ingenda. ep. 1.
Fortunato epiſc. Fanenſi, ſcribit ſacra vaſa pro redemptione captiuorũ venũdanda. ep. 13
Fortunato epiſc. de deſpõſata cõuerſa. ep. 20.

G

GEnnadio Patricio de Ruſerio, & Anaſtaſio. ep. 3.
Georgio presbytero. quos Dominus deſcendens ad inferos ſecum ſumpſerit. ep. 15.
Gregoriæ cubiculariæ Auguſtæ de miſericordia Dei. ep. 22.

I

IOan. epiſ. Syracuſano gratias agit de bonitate eleemoſin. ep. 9
Ioan. epiſ. Syracuſano de contẽtionibus monaſteriorũ. ep. 36

M

MAriniano epiſc. Rauen. de ordinando epiſcopo. ep. 39.
Eidem de ſubmouendo clericorum dominio. ep. 40.
Martio diacono de abſolutione eius. ep. 18.

Man-

Digitized by Google

Mauritio Auguſto de ordinatione Cyriaci Epiſc.*ep.*1.
Mauritio Patricio de ordinatione Cyriaci Epiſc. *ep.* 7.
*Mauritio Auguſto. Quòd ſit praco Antichriſti, qui ſe nominat vniuerſalem.ep.*30.

N

NArſa religioſo de perſecutione non timenda. ep.27.

R

REſpectæ Abbatiſſæ de priuilegÿs monaſterÿ ſui. ep. 12
Rufino Epiſc. Epheſ. commendat clericum quēdam. ep. 11.

S

SAbiniano Epiſc. Iadrentino de non communicando Maximo. ep.17.
Stephano Epiſc. de Maria patricia conuerſa.ep.8.

T

THeodoro medico de largitate eleemoſinarum eius. ep. 25.
Theoriſto, & Andreæ de duobus generibus cōpūctionis. ep. 22

LIB. VII. INDICT. I.

ADeodatæ illuſtri. corroborat eam ad ſuperna meditanda.ep 54.
Adeodato & Maurentio Epiſc. perſeuerantiam boni operis commendat.ep.14.
*Agilulpho Regi gratias agit de pace facta.ep.*41.
Agnello Epiſc. Terracin. *de his qui idola colebant.ep.*20.
Amos Epiſc. *Hieroſol. de petro acolutho fugitiuo.ep.*7.
Anatholio Diac. *de his qui venerunt ad vnitatē fidei.ep.*67
Anatholio Diac. *Marcellinum commendat.ep.* 82.
Anatholio Diac. *homines* Conſtantii Epiſc.*cōmēdat.ep.*57.
Anaſtaſio epiſc. Antioc.*conſolatoriam ſcribit epiſtolam.ep.*3.
Anaſtaſio Epiſc.Antioch. *de cura paſtorali.ep.* 47.
*Andreæ de infirmitate eius. epiſt.*32.
Andree *Scholaſtico.* Caſtorium Cartolarium *cōmendat. ep.*4
Aregio Epiſc.*conſolatoriā ſcribit epiſtolam de interitu ſuorum hominum.ep.*111.
Aſclipiadato Hilarium *commēdat. epiſt.* 123.
Anthemio ſubdiac. de miniſteriis Eccleſiæ *Vulterna.ep.*31
Anthemio Campano *ſubdiac. de teſtamento importuni.ep.*52.
Anthemio *ſubdiac. de Mauro multis debitis obligato.ep.*37
Antonio *ſubdiac. de concordia facta inter* Eccleſiā*. ep.*27.
Antonio *ſubdiac.*Camp. *de maſſa Veneris Stephano reſtituēda.epiſt.*29.

B

BAſilio de ſchiſmaticis & de peruerſo conſilio Iuſtini. ep.9.
*Baſilio de ſchiſmaticis.ep.*98.
Bonæ Abbatiſſæ *de monaſterio eius in melius mutādo.ep.*48
Bonifacio primo *defenſori priuilegium* Primicerii *concedit. epiſt.*17.

Bruni-

Brunichilda regina, de laicis ad epiſcopatum nō adhibendis. ep. 113. eidem Hilariū commendat ep. 121.
Brunichilda regina, de pallio Siagrio epiſ. cōcedendo. ep. 5.

C

Candido abbati, de contentione inter ipſum & Maurentium ep. 13.
Caprea Inſula habitatoribus. de epiſc. eis conſtituendo. ep. 99.
Caſtorio notario Rauen. de legitimo vſu pallij. ep. 76.
Caſtorio Notario. poſt pœnitentiā Maximo dare iubet epiſtolam. ep. 80. & plebi Tadinenſi. de epiſcopo eligendo. ep. 88.
Clero & ordini Auſma ciuitatis. de eligendo epiſc. ep. 90.
Claudio in Hiſpanijs. de familiaritate regis Gothorum. ep. 124.
Colonis patrimonij Syracuſani. vt obediant Romano defenſori. ep. 18.
Columbo epiſc. Numidiæ. paulum epiſc. cōmendat. ep. 16.
Conſtantio epiſc. Mediolan. de reliquijs Sanctorum. ep. 86.
Conſtantio Mediolan. de pecunia Virgilio præſtita. ep. 34.
Conſtantio epiſc. Mediolan. de Philagrio. ep. 130.
Conſtantio epiſ. Mediol. de Maximo Salernitano epiſcopo. ep. 68.
Conſtantio epiſc. Mediolan. de clericis Cumanis. ep. 56.
Conſtantio Epiſc. Panor. Viſitationem Terracin. Eccleſia committit. ep. 74.
Chryſanto epiſc. Spolet. de monachis ab eo non defenſis. ep. 36. eidem de ordinatione clericorū Viuanienſis Eccleſiæ. ep. 77.

D

Demetrio, & Valeriano de pecunia expenſa. ep. 14.
Deſiderio Epiſc. de priuilegijs Eccleſiæ ſuæ. ep. 116.
Dominico Epiſco. Carthag. de laude charitatis. ep. 32.
Donello erogatori. de prouiſione Romanæ ciuitatis. epiſt. 128.

E

Epiſcopo Chryſanto. de reliquijs collocandis in Eccle. S. Mariæ. ep. 12. eidem mandat ſanctuaria ſancti Sauini Valeriano firmano dari. ep. 73.
Epiſcopo Meſſano de precio pro ſepultura non recipiendo. ep. 4.
Eulogio Epiſc. Alexan. de libris Euſebij. ep. 29. eidem commemorat Papam Romanū vniuerſalem. ep. 30.
Eulogio Patriarchæ Alexan. de poſſeſſione Eccleſiæ, & lignis. ep. 78.
Euſebio Archiep. Theſ. de pace & Luca presbytero heretico. ep. 6.
Euſebio Theſſalon. & omnibus

Epiſc. Siciliæ de lege Imperat.ep.11.
Euſebio Theſſal. de ſuperbia Ioan.Epiſcopi.ep.69.vel 70.

F

FAntino defenſori de Synagogis Iudæorum. ep.58.eidem de Tamno iudæo.ep.59.
Fantino defenſori. de moleſtia Ianuarij ab Anaſtaſio.epiſt. 83.
Fauſto de miniſterijs Eccleſiaſticis.ep.30.
Fauſtino defenſori de conuerſione Iudæornm. ep.24.
Fortunato Epiſco. Neap.quòd conſecret Eccleſiam S. Petri Apoſt. epiſt.15.
Fortunato Epiſc. Neap. ne milites in monaſterio virginum hoſpitentur.epiſt.107.eidem de diuiſione populi Neap. epiſt. 108.
Fortunato Epiſc. Neap. Viſitationem Meſſan. Eccleſiæ iniungit. ep. 25. eidem de Iudæis & chriſtianis mancipijs.ep.35.
Fortunato Epiſc. Mediolan. de viſitatione Cadinēſis Eccl. ep. 87.
Fortunato Epiſc.Neap. Ianuariæ dare iubet reliquias.ep. 84.uel 87.eidē de abbate inſtituendo.ep.91.eidē eamdē commendat pro reliquijs. ep.85.
Felici in Sicilia. cōqueritur de poſſeſſionibus occupatis. epi. 110.
Felici in Sicilia de reuerentia. & iuſtitia Ioan.Epiſ.ep.43.

G

GAllinico exarcho Italiæ. de ſchiſmaticis ad Eccleſiam redeuntibus. ep.97.
Gulfari Magiſtro militum. vt melius quotidie proficiat.ep. 95.

I Indict.ij.

IAnuario Epiſc Callerit.de exarata meſſe. ep.1. eidem de pace facta cum rege Longobardorū.ep.2.eidem ſcribit de exceſſu Petri Neophiti.ep.5. eidē de Grauinia abbatiſſa ſacramento.ep. 7.
Ianuario Epiſ. Sardiniæ quòd nihil pro ſepultura exigatur epiſt.55.
Ianuario Epiſc.Callerit.de clericis ei nō obedientib. ep.66.
Ioan. Epiſc.Syrac.de deponendo Lucillo epiſcopo. ep.62.
Ioan.Schillitano de oppreſſione monachorum.ep.33.
Ioā.Epiſc.Syrac.de epiſc.Conſtantinop. de crimine accuſato ep.64. eidem rationem reddit contra aliquorū murmurationem.ep.63.
Ioan.Epiſc. Syrac. de poſſeſſionibus iniuſte peruaſis. ep.44
Ioan.Epiſc.Syrac. quòd cū Felice iudicium ſubeat. 101.
Ioan.Epiſc.Syrac. de querimonia Lentij. ep.22.
Ioan.Epiſc. Syracuſano de Felice quodam Samaræo donato.ep.22.

Ioan.

Ioan. Epiſc. *Syracuſ. de clericis ſacra vaſa vēdentibus. ep.27. eidem de præſumptione clericorum ep.28.*

Italiæ patriciæ. & *Venantio cō queritur de doloribus eius. ep.127.*

L

LEandro Epiſc. *Hiſpan. de laude charitatis. ep.125.*

Leoni Epiſc. *propter infirmitatem epiſc. præcipit aliū eligendum. ep.50. eidem de eligendo epiſc. in* Arim. *ep.51.*

Leoni Epiſc. Cathan. *de portionibus clericorum. ep.8.*

Leōtio exconſuli de cœleſti Hieruſalem. ep.34.

Libertino expræfecto de patrimonio Romano in Sicilia cō mendato. ep.20.

Libertino Ciridano *Romanū defenſorem commendat. ep. 21.*

M

MArcellino *proconſuli Dalmatiæ ſcribit de fauore* Maximo *præuaricatori præſtito. ep.3.*

Mariniano Epiſco. Rauen. *de Schiſmaticis ad Eccleſiam reuerſis. ep.98.*

Mariniano Epiſco. Rauen. *de* Epiſcopis *Hyſtriæ. ep.10.*

Mariniano Epiſc. Rauen. *dat priuilegium. 55.* Ioan. & Stephani. *ep.18. eidē de* Claudio *abbate. ep.19. de moleſtia vxoris cuiuſdā. ep. 21.*

Mariniano Epiſc. Rauen. *quid de* Maximo *agendum ſit. ep.79.*

Mariniano Epiſc. Rauē. *de* Ariminenſi Eccleſia. *ep. 49.*

Martino Scholaſtico. quòd epiſ. cauſæ cū diligentia ſunt perſcrutandæ. ep.61.

Maſtaloni de zelo eius iuſto pro Domino. *ep.94.*

Maurentio magiſtro militum. Theodorum *commendat oppreſſum 70. eidem* Theodoſium *abbatem commendat. ep.74.*

Maximo *Salonitanenſi* Epiſc. *de vſu pallij conceſſo. ep.81.*

Maximo Epiſc. Salonit. *de vſu pallij, & ratione eius. epiſt. 129.*

Meſſenæ clero, & plebi, de eligendo Epiſcopo. *ep.26.*

O

OCciliano *tribuno. de ordinatione eius. & de* Sauino Epiſc. *ep.103.*

P

PAſſiuo Epiſc. *firmano. mandat conſecrare oratorium.* S. Sauini. *ep.71. vel 73.*

Petro Epiſc. *Corſicæ de conuertendis ab idolorum cultura. epiſt.2.*

Petro Sicilienſi, *quòd Romanæ Eccleſiæ patrimonium commendaſſet. ep.19.*

Prætecto *illuſtri.* Approbat *geſta inter ipſum, &* Fantinū. *epiſt.60.*

R

REcharedo *Regi. de muneribus* S. Petro *tranſmiſſis.*

epiſt. 126.
Romano defenſori, de Stephania, et Calixeno filio. ep. 23. eidem laicis non temere tuitionem Eccleſię cõmendandam, epiſt. 24.
Romano defenſori, de monaſterio in Sicilia conſtruendo. ep. 16. eidem patrimonium Eccleſia in Sicilia commendat. ep. 17.
Romano defenſori, vt Epiſcopi cũ mulieribus non habitent. ep. 39. eidem de Calixeno filio Stephania. ep. 40.
Romano defenſori, de Hyſtrianis ad vnitatem Eccleſia reuerſis. ep. 96.
Romano defenſori Siciliæ, de Gaudioſi penuria ſuſtentanda. ep. 38.
Ruſticianæ patriciæ, vt Romã veniat. ep. 23.

S

Sabiniano Epiſc. Iadertino, de pœnitentia eius. ep. 12. eidem de obedientia eius, & contumacia Maximi. epiſt. 25.
Sabiniano Diacono, de cauſa Maximi, & præſumptione eius. ep. 1.
Sabino Subdiac. de Bonifacio Epiſc. à Clero accuſato. epiſto. 46.
Sauiniano Epiſc. Calliopoli, de hominibus ſuis defendendis. epiſt. 104.
Secundino ſeruo Dei, de inſidijs antiqui hoſtis. epiſt. 53.
Secundo epiſc. Taurom. de querimonia monachorum. epiſt. 31.
Sergio defenſori, de filia Tulliani magiſtri militia. epiſt. 10.
Sergio defenſori, de Pruniſcendo Eccleſia obnoxio. epiſt. 105. eidem de Petro puero fuga lapſo. ep. 106.
Sergio defenſori, de Panthaleone Notario. ep. 45.
Serentino Epiſc. de reliquijs concedendis. ep. XI.
Serono Epiſc. Maſſilienſi, de imaginibus in Eccleſia non confringendis. ep. 109.
Seuero Epiſco. Anconitæ. de argento Eccleſiæ. epiſto. 13.
Seuero Epiſc. Anconit. viſitationem iniungit Auſinæ ciuitatis. epiſt. 89.
Syagrio, Betherio, Virgilio, & Deſiderio Epiſcopis, de ſimoniaca hæreſi, & quòd Neophitus non ordinetur. ep. 110.
Syagrio Epiſc. Auguſt. de conuerſione gentis Anglorum, & Auguſtino Epiſco. & de Synodo. ep. 112.
Syagrio Epiſc. Auguſt. de Menate, & Theodoro Epiſcopis. epiſt. 117. eidem de Vrſicino Tauritanæ ciuitatis epiſ. ep. 119.

Theo-

T

THeodoro Curatori Rauen. de pace facta cum Longobardis ep.102.

Theodorico & Theoberto Regibus, de ſimoniaca hæreſi. epiſt.114. eidem de Vrſicino Epiſcopo.ep.120.

Theodolinda Regina gratias refert de pace facta. 42.

Tonello Epiſc. de eo, quòd anima amat amantem ſe. epiſto.77.

V

VEnantio Epiſco. Lunenſi, de monaſterio ſuo conſecrando.ep.6. Indict.2.

Venantio Epiſc. Lunenſi, de contentione Adeodatæ, & matris eius. epiſt.28. eidem de presbyteris, & diaconibus. epiſt.33.

Ventilono, & Aregio, Hilarium commendat. epiſto. 122.

Victori Epiſc. Panorm. de Iudæis non opprimendis. epiſt. 26.

Victori Epiſco. Panormit. de ordinando Sacerdote. epiſto. 92.

Victori & Columbo Epiſc. de contentione Parochiarum. epiſt.15.

Vincentio, de tempore Paſchæ requirendo. ep.8.

Virgilio Epiſc. Arelat. de priuilegio monaſterij Arelatenſis.ep.115.

Virgilio, & Syagrio Epiſcopis, de Syagria defendenda. epiſto.118.

Vitali defenſori, quòd præſidium defenſionis non præſtet clericis. ep. 65.

Vitaliano Epiſc. Sypontino de filia Tulliani magiſtri militiæ.ep.9.

LIB. VIII.

ADeodatæ illuſtri feminæ, de reliquijs ei conceſſis. ep.62.

Adeodato abbati Neapol. de vnitate Monaſterij Gazarenſis. ep.39.

Amantino domeſtico, de cautionibus Ioan. Palatini. epiſto.52.

Anthemio Subdiacon. de monachis Surentinis. epiſt.19. eidem de Amando presbytero ad ſe dirigendo. epiſt. 18.

Anthemio Subdiac. de Petro à pueris falsò accuſato. epiſt. 26.

Auantino domeſtico, Gregorium expræfecto commendat.ep.56.

Aximaro Scriboni, de infirmitate Gregorij.ep.60.

B

BOnifacio Epiſc. Regio, de querimonia Gregorij aduerſus eum. ep.58.

Bono Epiſc. Meſſan. Gregorium

Digitized by Google

præfectum commendat. epi. 54.

C

C*Lementinæ patriciæ, de malis hominibus diſcordiam ſeminantibus ep.* 16. *eidem de* Amādo *a Surrentinis electo.ep.*17.

C*onſtantino Epiſc.* Mediol. *de Pompeio* Epiſco. *innocenter condemnato. ep.* 30.

D

D*Ecio* Epiſc. *Lillabitano de conſecratione* Eccleſiæ.*ep.* 63.

D*ominico epiſc.* Carthagin.*de peſtilentia Aphricana.epiſt.* 41.

Dominico epiſc. Metropolit. *de* Leontio, *& ſubſtantia Theodori.ep.* 50.

E

E*Ccleſio* Epiſc. *Cluſino de* Epiſc.*caute eligendo. epiſt.* 46.

E*ulogio epiſc.* Cluſino *.de Ioā. epiſc.ordinando.ep.*34.

E*ulogio patriarchæ Alexan.de hereſi* Agnoitarum. *ep.* 35.

E*ulogio patriarchæ* Alexan. *de hæreticis Agnoitis, & de alijs. ep.*42.

F

F*Antino defenſori de mancipijs* Romani.*ep* 4.*eidem de* Fuſco *abbate, &* Cōſtātino *celiæ ſuæ presbytero. ep.* 15.

F*antino defenſori de redditibus* Eccleſiæ *pauperibus dandis.ep.*29.

F*ortunato* Epiſc. *Neap.de monaſterio* Romani *conſecrando.ep.*3. *eidem Fuſcum abbatem, & monaſteriū eius commendat.ep.*13.

F*ortunato* Epiſ.*Neap.de Mauritio monacho cum alijs fuga lapſo.ep.*2*:. eidem de reſtituendis iniuſte ablatis. ep.*24. *eidem de* Petro *d pueris falsò accuſato. ep.*25.*eidem de* Saponarijs *ciuitatis. ep.*27.

G

G*Vdiſcalco duci* Campaniæ *de infractione monaſterij* S.Archangeli.*ep.*12.

H

H*Adriano notario de monachis* S. Viti.*ep.*22.

Hilario notario de naui Adeodatæ *abbatiſſæ data. ep.*64.

I

I*Anuario* Epiſc. *Callerit. de oppreſſionibus minorū à maioribus in* Sardinia.*ep.*38.

Innocentio Epiſc. Aphricano*. de libris* Iob *tranſmittēdis. ep.* 37.

Ioan. Epiſc.Syrac.*de decem auri libris Baſilio tranſmiſſis. ep.*10.

Ioan.proconſuli Italiæ*. de annona* Neapo. *ſubtracta. epiſto.*20.

*Ioan.epic.*Syrac. Creſcentium *vicarium commendat. epi.* 47. *eidem* Appolloniū *magiſtrum*

giſtrum militum commendat.ep.48.

Ioan.& Fortunato Epiſc.homines Gregorij commendat. epiſt.59.

L

LEoni Epiſc. Cathinenſi de monachis monaſterij.S.Viti.ep. 21.

Leontio exconſuli,de Gregorio ex præfecto.ep.55.

Leontio exconſuli Apollonium commendat. ep. 49. eidem de cauſa libertini, & quia ira viri debeat eſſe cauta. epiſt.51.

Libertino expræfecto de aduerſitatibus patienter tolerandis.ep.31.

M

MAriniano Epiſc. Rauen. Ioannem præfectum commmendat. epiſt.8.eidem de ſanctimoniali de monaſterio egreſſo,marito ſociata.epiſt. 9.

Mauritio Auguſto,de denarijs S.Petro transmiſſis.ep.2.

Maximo Epiſc. Salonit. de Iuliano Scribone,& de Frontinianiſtis.ep.36.

Mediolanẽſi clero, presbyteris, diaconibus, & populo.de obitu Conſtantij epiſc. & alio epiſc.eligendo.ep.65.

N

NEapolitani clero, & nobilibus, de eligendo epiſcopo.ep.40.

P

PAlladio presbytero, de detractionibus non curandis. ep.45.

R

ROmano defenſori de Lucillo epiſc. miniſteria Eccleſ. iniuſte auferente.ep.1.

Romano defenſori, de Baſilio epiſc.in cauſis forenſibus occupato.ep.XI. eidem de Fuſco abbate, & Xenodochio. S.Theodori.ep.14.

Romano defenſori, de inſulis Neapolitanis. ep.53.eidem de Gentione viro magnifico.ep.61.

S

SAuino Subdiac. de Siſinnio presbytero idolis dedito. ep. 5. eidẽ de iniuſtitia Stopaulo. & Marcello facta.ep.6.

Secundino Tauronit. de vxore Leonis Carthari. ep.32.eidem, de mendacio Marciani Epiſc.epiſt. 33.

Secundino,& Ioan.Epiſc.Siciliæ. Gregorium commendat. epiſt.57.

T

THeodoro curatori. Ioannẽ præfectum cõmendat.ep.7.

V

VEnantio Epiſc. Lunenſi, de abbatiſſa ordinanda.epiſt. 43.eidẽ de petitionib.Agrippini,& Seruandi. ep. 44.

Z

ZIzaſima militi,de rebus Eccleſiaſticis.ep.28.

Digitized by Google

LIB. IX.

ADriano Notario Panormit. de Agathoſa. epiſt. 44. eidem de ſortilegijs, & incantationibus inſequendis. ep. 47.

Aetherio Epiſc. Galliæ, de cura paſtorali, & Synodo congreganda. ep. 50.

Agapito abbati, de monaſterio Marciano, illius monaſterij coniungendo. ep. 67.

Aldiberto Regi, congratulatur de cõuerſione Gentis ipſius. ep. 60.

Aldibergæ Reginæ, de coniuge eius ad meliora exhortãdo. ep. 59.

Alexandrino præfecto, de patrimonio Eccleſiæ Rauen. epiſto. 4.

Anatholio Diac. Conſtantinopolit. diaconum Mariniani Epiſc. commendat. ep. 3.

Anatholio Diac. Conſtantinopolit. de Ioan. Epiſc. primæ Iuſtinianæ. ep. 41.

Anthemio Subdiac. Campan. Theodoram relictam commendat. ep. 11. eidem de Helenæ hominibus ab Eccleſia iniuſte detentis. ep. 12. eidem Donatum commendat. epiſto. 13.

Anthemio Subdiac. de Hilario criminatore Ioan. non punito. ep. 66.

Aregio Epiſc. Galliæ, de ſimoniaca hæreſi. ep. 51. eidem Candidum presbyterum commendat. ep. 62.

Auguſtino Epiſc. Anglorum, de conuerſione Gẽtis ipſiu. epiſto. 58.

Aurelio ex Francis, de morte fratris eius. ep. 70.

B

BArbaræ & Antoniæ, de eo quòd eas commendauerit Ioan. Epiſc. ep. 75.

Barbaræ & Antoniæ, de infirmitate patris eorum. epiſt. 30.

Bonifacio defenſori Corſicæ, de Aleria atque Adiacio ciuitatibus ſine Epiſcopis. epiſt. 74.

Bono abbati monaſterij Lirinenſis, de cauta prouiſione monaſterij. ep. 8.

Brunichildæ Reginæ, de Auguſtino & monachis ſuſcipiendis. ep. 56. eidem de præceptis Domini cuſtodiendis. epiſto. 57. eidem de ſimoniaca hæreſi eradicanda. epiſto. 64.

C

CAndido presbytero, Aurelium presbyterum commẽdat. ep. 65.

Claudio Abbati præcipit ut Romã quantocius ueniat. epiſt. 72.

Clothario Regi, de ſocijs Auguſt. ſuſcipiendis, & ſimoniaca hæreſi. ep. 55.

Dono

D

DOno Epiſc. Maſſan. de contentione inter Placidum, & eius Eccleſ. ep. 48.

E

EPiſcopis vniuerſis Siciliæ, de inuaſione hoſtium. epiſt. 45.

Euſebio Epiſcopo Theſſaliæ, de peruerſitate Andreæ monachi. ep. 69.

I

INnocentio Aphricæ præfecto, de Victore Fauſianenſi Epiſ. epiſt. 1.

Ioan. Epiſc. Syrac. de finibus poſſeſſionis cuiuſdã iniuſte peruaſis. ep. 36. eidem ſuper eiſdem poſſeſſionibus. ep. 37.

Ioan. Religioſo. Quem menſis pauperum præponit. epiſto. 24.

Ioan. Tribuno Sypontino, de violentia Bonifacij Notarij. epiſt. 19.

Ianuario Epiſco. Callerit. de monaſterio conſtruendo. epiſto. 20.

Ioan. Epiſc. Syracu. de infirmitate Venantij, & filiabus eius. ep. 31.

Ioan. Subdiac. Rauen. de Ioan. Argentario, & fide eius. epiſto. 23.

Iſicio Epiſco. Ieroſol. de cauſa paſtorali, & de ſimoniaca hæreſi. ep. 40.

L

LEoni Epiſc. Cathanenſi, Seuerum commendat. ep. 5.

M

MAriniano Epiſc. Rauen. de perſona quadã ad ſacros ordines promouenda. ep. 2.

Mariniano Epiſ. Rauen. de infirmitate eius, & ſanguinis vomitu. ep. 28.

Mariniano abbati. de Eccleſia S. Gregorij raſtauranda. ep. 68.

Maximiano Epiſc. Arabiæ, de laude Cãdidi abbatis. ep. 27

Mediolanenſi populo, presbyteris, et diàcõnibus, de Arethuſa. ep. 10.

Mellito abbati, dat mandata Auguſtino Epiſco. porrigenda. ep. 71.

Mennæ Toloſano, de Auguſtino Epiſc. Anglorum. ep. 52.

P

PAnthaleoni notario, de Deus dedit diac. ad Epiſcopat. ordinando. ep. 21.

Paſchaſio Epiſc. Neap. de pecunia Eccleſiaſtica concedenda. ep. 29.

Paſchaſio Epiſc. Neap. de pecunia Sanctuarijs S. Seuerini concedenda. ep. 25.

Petro Epiſc. Hidruntino, de reliquijs S. Leucij. ep. 73.

Probo abbati monaſterij S. Andreæ, de teſtamento eius. ep. 22.

Q

QVirino Epiſc. de hæreticis reuerſis quid promittere debeant. ep. 61.

R

ROmano defenſori, de Stecla Abbatiſſa defendenda. ep.

da.epiſt.7. eidem vt Argẽtio colono terrã Eccleſiæ cõcedat.ep.16.
Romano defenſori Siciliæ.de nõ defendendis clericis cont. Epiſ.ep. 32.
Romano defenſori. de Vito confeſſore conſtituto. 34. eidem de poſſeſſionibus Fauſti iniuſte peruaſis.ep.35.
Ruſticinæ patriciæ de infirmitate eius.ep.38.

S

SCholaſtico defenſori de condumia calumnioſo danda. ep. 14. eidem de Alexandro Friſiſto. ep.15.
Sereno Epiſc. Maſſilienſi de Sanctorum imaginibus non confringendis. ep.9.
Spes de Ropes præſidi Sardiniæ. de barbaricinis conuertendis.epiſt.17.

T

TAlitano patrimonium Eccleſiæ commendat.ep.6.
Theodorico Regi, de ſimoniaca hæreſi eradicanda. ep. 53. eidem de ſimoniaca hæreſi confutanda.ep.54.
Theotiſtæ patriciæ,de detractionibus multorum non curandis.ep.39.

V

VEnantio Epiſc. Syracu. de infirmitate ſua,& Dei miſericordia.ep. 25.
Virgilio Epiſ. Arelat. q auaritia ſit idolorum ſeruitus. ep. 49. eidem Auguſtinum Epiſc.commendat.ep.63.
Vitali defenſori, de barbaricinis mancipijs comparandis. ep.18.
Vito defenſori. iniungit officiũ Eccleſiæ defenſoris. ep.33.
Vrbico abbati, de diſſenſione congregationis eius. ep.42. eidem de 40. ſolidis Petro Strocolitano dandis. ep.43.

LIB. X.

ANthemio ſubdiac.de Mattheo viro clariſſimo.ep. 2. eidem de puero quodam de tranſmarinis educto. epi. 3. eidem de Adeodato.& cõſtructione baſilicæ.epiſt. 10. eidem de vxore Stephani redimenda. ep.51.
Arogi duci de trabibus in Eccleſijs SS. Petri,& Pauli neceſſarijs. ep. 25.
Aximarcho Scriboni,de rationibus Bonifacij. ep.17. eidẽ de naufragio eius. ep.18.

B

BOnito defenſori,de mancipio Fortunati abbatis. epi. 41.

C

CAſtorio Notario,de monaſterio Marci, Marcellini, & Feliculæ. ep.9.
Ciritano de cura Sitonici. epi. 39.
Colũbo Epiſ. Numidiæ de Donadeo diac. iniuſte damnato. epi. 8. eidem de peruerſitate

ſitate Paulini Regenſis Epiſ. epiſt.32.

Conſtantio Epiſc. Scodritano, de Pauli facinore Tyaclini. ep.36.

D

DEſiderio Epiſc. de Pancratio monaſterio monachorum ſociando. ep. 40.

Deodato Epiſc. Mediol. de Luminoſa ancilla Dei. ep.43.

Dominico Carthaginenſi. de exhortatione paſtorali. ep.3.

E

EVgenio diac. de ſeruis Dei Blerana ciuitatis. ep. 52.

Epiſcopis vniuerſis Concilij Vixachij, de Clemente primate eorum. ep 37.

Eulogio Patriarcha Alexan. de conuerſione Monophyſitarum. ep. 55.

Eupatori duci Sardinia, Valdarichũ cõmendat. ep.21.

Exemplum pracepti generalis. epiſt.56.

F

FAntino defenſori, de cauſa Maurentij magiſtri militũ. ep 4. eidẽ de Xenodochio cõſtruendo. epiſt.11. eidem de morte primogeniti Notarij. epiſt.15. eidem, de capitibus equarum Florẽtino dandis. epiſt.44.

Felici Epiſc. Portuenſi, Ioannẽ famulum dat. epiſt.53.

Firmino Epiſco. Hyſtria, de conuerſione eius ad S. Eccleſiam. ep.38.

G

GEnnadio patricio Droculfum de hoſtibus reuersũ commendat. ep.45.

Gregorio exprafecto, de trabibus in Eccleſ. SS. Petri & Pauli. ep.26.

I

IOan. Subdiac. Rauen. de monachis monaſterij Claudij abbatis. ep. 22.

Ioan. Epiſc. prima Iuſtiniana, de Paulo Tyaclina ciuitatis Epiſc. epiſt.34.

Ioan. Epiſc. ad Greg. Papam, de vſu pallij, & diuerſis ornatibus. ep.56.

Ioã. Epiſc. Sirac. de redditibus Eccleſia ſuſcipiendis. ep.50.

M

MAriniano Epiſc. Rauen. homines Maurentij commendat. ep.5.

Maurentio magiſtro militum, Comilitonem commendat. ep.20. eidem de ſellis plectilibus dirigendis. ep. 23 eidẽ de trabibus in Eccleſia S. Petri neceſſarijs. ep.24. eidem, de filio Domitij relaxando. ep.29.

Murilioni exprafecto, vt ſapius ſcripta ſua ei dirigat. ep.19.

O

OPportuno de Aprutio, contriſtari non debere de admonitione ſua. ep.14.

P

PAnthaleoni Notario, de argẽto Eccleſiarũ ſecũ deferendo

rendo.ep.47.

Paſſiuo Epiſc. *Firmano,mandat oratorium conſecrare. epiſt.12.eidem de Aprutina ciuitate diu paſtore uiduata.ep.13.*

Promiſſio cuiuſdam Epiſc. *hereſim ſuam anathematizantis.ep.31.*

Q

QVertino exprefecto, de Bonito viro glorioſo.ep.30

R

ROmano defenſori,de rationibus Bonifacij Numerarij.ep.16. eidẽ de filij Petri *defenſoris.ep.28. eidem Romanum cum hominibus ſuis commendat. ep.42. eidẽ de preſumptione tonſuratorum in* Sicilia*.ep.48. eidẽ de violentia Lumino ſi. ep.49.*

S

SAuinella, de eleemoſyna ſæpius facienda.ep.7.

Stephano *de trabibus conducẽdis.ep.27.*

T

THeodorico curatori, Maurentium magiſtrum militum commendat. ep.6.

V

VEnantio patricio, de factis Săſonis exponẽdis. ep.46.

Venantio Epiſc. Peruſino,*de* Ecclesio *Epiſc. frigore laborante.ep.54.*

Victori Epiſco. *de Paulino Regenſis ciuitatis* Epiſcopo. *epiſto.33.*

LIB. XI.

ADdeodato abbati Neap. de Craterenſi monaſterio ſuo iungendo. ep. 4.

Adeodato *ſeruo* Dei, *permittit teſtamentum de rebus ſuis facere.ep.5.*

Anthemio Subdiac. Campan. *de deſidia* Paſchaſij Epiſc. *ep.29.eidem de facinoribus Benenati* Meſſenatis *Epiſc. ep.30. eidẽ de Benenato.vel 31.& 32.*

B

BArbaro Epiſc. *Carinis, de obitu Victoris* Epiſcopi. *epiſto 16.*

Bonifacio Notario, *de* Ioanne Rauennate *clerico.ep.25.*

Brunichilda Regina,de pace ordinanda, & de Menna Epiſco. *ep.8.*

C

CAtulo Romano, quòd Epiſcopi *cum mulieribus habitare non debeant. ep.40.*

Chryſanto *Epiſc.* Spolet.*de Sacerdotibus Nurſia cum mulieribus habitantibus.ep.41.*

Cyriaco *Patriarcha* Conſtantinop.*de pace, & vnitate* Eccleſia.*ep.45.*

D

DEodato Epiſco. Mediol. *de querimonia* Theodori *Epiſcopi. ep.35.*

E

ELeuterio Epiſco. *vt propter infirmitatem epiſcopus nõ deponatur.ep.7.*

Eulo-

Eulogio Patriarchæ Alexand. de puero ordinato in diaconem. ep. 46. eidem de verbo Dei inſtantius prædicando. ep. 47.

Euſebiæ patriciæ, de ſalute animæ ſuæ. ep. 37.

F

FAntino defenſori Panhormitano de Exhilarato Epiſco. ep. 59.

De Foca coronato, et Mauritio interfectis cũ filijs ſuis ep. 1.

G

GRegorij ſermo ad populum, vt faciat ſeptem Litanias diuiſim. ep. 2.

H

HOnorio Epiſc. Tarentino, de baptiſterio conſtruendo. ep. 22.

I

IAnuario Epiſco. Callerit. de abbatiſſa Deſideria. epiſto. 6.

Ioan. Epiſ. Syrac. de Coſma, & benignitate erga ſubiectos. ep. 34.

Ioan. Epiſc. Panhormit. de charitate Clericis ſuis exhibenda. ep. 49. eidem de videndo Deo. ep. 48. eidem de tranſmutatione rerum Eccleſiaſticarum. epiſt. 58. eidem de Fantino defenſore. ep. 60.

Ioan. Epiſc. Panhormit. de vſu pallij notanda. ep. 42.

Ioan. defenſori eunti in Hiſpaniam, de lege multimodo epiſcoporum. epiſt. 50. eidem de monachis Capreæ inſulæ. ep. 52. eidem de pluribus cauſis examinandis. epiſt. 54. eiuſdem epiſtola de cognitione, de qua inter Epiſcopos reſedit. ep. 53. vel 55.

Ioan. Subdiac. Rauen. de Exuperantio Epiſcopo. ep. 19.

Iuliano de beneficio eius monaſterio collato. ep. 21.

L

LEontiæ Auguſtæ, de Eccleſia S. Petri ſpecialiter honoranda. ep. 44.

Leoni Epiſc. & alijs, ne ad conſignandos infantes egreſſi, nimium aggreuent Eccleſ. epiſt. 20.

Lupponi Epiſc. & abbati, de Eccleſia S. Martini & priuilegio eius. ep. 12.

M

MAriniano Epiſc. Rauen. de infirmitate & medicamine eius. ep. 32.

Maximo Epiſcop. Salonitano, de ſcriptis eius ſine ſubſcriptione non ſuſcipiendis. epiſto. 13.

Meſſenato Epiſco. epiſto. 31. eidem de negligentia Epiſcoporum Campaniæ. epiſto. 33.

P

PAnhormitanis ciuibus de eligendo Epiſcopo. epiſt. 17.

Panthaleoni Notario, de menſura ruſticorum iniuſta. epiſto. 39.

Paſcha-

Digitized by Google

Paſchali, & Conſolantia, de ſpe ad æternam patriam tendenda. ep. 23.

Paſchaſio Epi. *Neap. de Iudæis non opprimendis. ep. 15.*

Paſſiuo Epiſc. *Firmano, de reliquijs S. Sauini, & oratorio. ep. 18.*

Paulo Scholaſtico *de vltione eius in maleficos. ep. 56.*

Philippo presbytero de obitu Andreæ presbyteri. ep. 26.

Phocæ Auguſto, de reuelatione afflictionis Reipublicæ. epiſt. 36. eidem de reſponſalibus Apoſtolicis. ep. 43.

R

ROmanis ciuibus, quòd ſi neceſſe fuerit, corpus die dominico lauare poſſint, & de ſabbato non cuſtodiendo. epiſto. 3.

Ruſticianæ Patriciæ *de quodã Beatero plurima iniuſte faciente. ep. 24.*

S

SAuino Subdiac. Regionario, de negligentia Palũbi Epi. *ep. 27. eidem de abſentia Palumbi epiſcopi. epiſt. 28.*

Smaragdo patritio, de violentia Seueri cõtra Firminum *epiſc. ep. 38.*

Senatori presbytero et abbati, de Xenodochio, & priuilegio eius. ep. 10.

T

THeodoro Curatori, de Petro viro magnifico. ep. 55.

Theodorico regi, de pace in Republica facienda. ep. 9.

Theſſaliæ abbatiſſæ, de monaſterio S. Mariæ *& priuilegio eius. ep. 11.*

V

VEnantio Epiſc. *patricio, de perſona* V*rbici abbatis. epiſto. 14.*

Vitali defenſori, de conſiliarijs excommunicatis Ianuarij Epiſc. *ep. 51. eidem de* Xeno*dochio neglecto, & Eccleſijs vacantibus. ep. 57.*

LIB. XII.

ANthemio Subdiac. *de malis, quæ patiebatur Romana ciuitas. ep. 28.*

Aleyſono Epiſc. *Corcyræ, de Caſſiopi* Caſtro *iniuſte peruaſo. ep. 2. eidem de corpore* S. *Donati in* Caſſiopi *Caſtro. epiſto. 8.*

Aſclepiodoto patricio, patrimonium Eccleſiæ *commendat. ep. 17.*

Auguſtino Epiſco. *Anglorũ, de vſu pallij, et Eboracenſi* Ec*cleſia. ep. 15.*

Auguſtini Canthuarienſis *Angliæ Archiepiſc. ad beatiſſimum Gregorium* Papã *interrogationes vndecim.*

B

BAcanda & Agnello Epiſc. *de Synagoga Iudæorum. ep. 18.*

Bonifacio Diac. Conſtantino*polit. de peruaſione caſtri* Caſſiopi.

Digitized by Google

Caſſiopi. ep. 3.

C

COnductoribus maſſarũ per Galliam, quòd eos Arigio patricio cõmendauit. ep. 12

Cypriano Diac. de perſequendis maleficijs. ep. 13.

D

DEcreta S. Gregorij, tempore Mauricij, Tiberij, Theodoſij Auguſtorum.

Deſiderio Epiſc. Galliæ, de milite qui ancillã Dei de monaſterio rapuit. ep. 5.

E

EPiſcopis omnibus, de Rainaldo abbate S. Medardi Monaſterij Sueſſionenſis, & de priuilegio eiuſdẽ. ep. 32.

Epiſcopis omnibus Neap. de obedientia Conſtantio exhibenda. ep. 24.

F

FElici Epiſc. Siciliæ, de tribus capitulis, & de Epiſco. non detrahendis. ep. 31.

Felici Subdiac. de redditibus Eccleſiæ S. Pauli conceſſis. ep. 9.

Felici Epiſ. Meſſan. de conſtruẽda eccleſia. ep. 10.

H

HOnorato Diac. de Venantio honorando. ep. 27.

I

IOan. Epiſc. de Eccleſia S. Mariæ conſecranda. ep. 4. eidẽ, de eligendo epiſc. Anconitanæ Eccleſia. ep. 6.

Ioan. abbati de monte Syna, petit pro ſe orare. ep. 16.

Iuliano Scriboni, de Maximi inquiſitione. ep. 11.

Iuuino Epiſc. Cathan. de ſocietate legendi. ep. 25.

M

MAriniano Epiſc. Rauen. de Fortunato abbate iniuſte depoſito. ep. 1.

Mauricio, & Vitaliano magiſtris militum, de Arnulpho. ep. 22. Eiſdem de fide Suanenſium. ep. 23.

Maximiano Epiſc. de Euſebio abbate refouendo. ep. 26.

P

PEtro Subdiac Siciliæ, de diuerſis cauſis. ep. 30.

R

ROmano defenſori, de neceſſitatibus annonæ in Vrbe. ep. 29.

S

SAbino Subdiac. de horto Feliciani monaſterio ancillarum tradendo. ep. 19.

Stephano Chartulario, de monachis fugitiuis reſtituendis. ep. 20.

T

THeodolindæ Reginæ, de ſcriptis Secundini. ep. 7.

V

VEloci magiſtro militum, de perſecutione Arnulphi. epiſto. 21.

Finis Epiſt.

Hoc loco animaduertendũ eſt, ordinem Epiſt. Edit. Vat. interdum huic non reſpondere.

SAN-

Digitized by Google

SANCTI GREGORII
Regulæ Scripturales.

1 OMNE, quod dicitur in ſacris litteris, quadripartita poteſt qualitate diſtingui. Aut enim mala male, aut bona bene, aut mala bene, aut bona male dicuntur.

Iob 2. *Malũ male dicitur, vt, Benedic Deo, & morere: res enim per-*
Rom. *uerſa ſuadetur. Malũ bene dicitur, vt, Fęminæ eorum immutaue-*
runt naturalẽ vſum in eũ, qui eſt contra naturã inhoneſta enim
& execranda honeſte narrantur, vt reprobantur. Bonum bene,
vt, Pœnitentiam agite: appropinquabit enim regnum Dei: nam
Matth. 3. *recta rectè prædicantur. Bonum male, vt, Tu ſis diſcipulus eius:*
nam rectum hoc loco non rectè dicitur cæco à Iudæis, ſed ſtudio
Ioã. 9. *maledictionis, ſicut etiam per Caipham dicitur bonum, ſed non*
bene hũc in modum: Expedit vnum mori pro populo, vt non tota
Ioã. xj. *gens pereat: nam crudelitatem necis appetijt, dum gratiam Re-*
& 18. *demptionis prophetauit.* Ex *lib.* 23. *Moral. cap.* 3. *to.* 2.

2 Corporalium rerum modo Deus loquitur, vt ad excellentiam Diuinarum rerum per corporalia homines attollat.

Incorporali Deo corporalia interdum tribuũtur in Scriptura ſacra, vt natura humana ſenſus ad fidei ſcientiam erudiatur, & per noſtrorum corporum membra operationes Dei nobis innoteſcant. Hinc per manum operatio: per oculum, vniuerſitatis cognitio: per cor, voluntas: per ſcapulas, tolerantia, ſignificantur. Per vterum, ex quo Deus incorporeus Filium ſuum ſe genuiſſe dixit, Generatio æterna non ex nihilo ſed ex ſe eſſe dignoſcitur. Per pupillam oculi, & per alas protectio deſignatur. Dei memoria nec obliuione rumpitur, nec recordatione ſarcitur. Dicitur tamen Deus obliuiſci noſtri, cum aliqua deſerit noſtra, & prætermittit: recordari vero, cum viſitat quę vult longum poſt tempus, à mentibus humanis ſimilitudines trahens. Ex *Homil.* 11. *in Euang. Matth.* 13. *Et Lib.* 32. *Moral. cap.* 4 & 5.

3 Mos ſacri eloquij eſt, vt à plurali numero ad ſingularem ſubito tranſeat.

Huius regulæ exemplum deſumi poteſt ex lib. Iob, *vbi Heliu cum dixiſſet,* Clamabunt, & *eiulabunt, poſtea ſubdit:* Non *dixit, vbi eſt* Deus, *qui fecit me, &c.* Ex *Libr.* 26. *Moral. cap.* 10.

4 Con-

4 Conſueuit Scriptura aliquando totum pro parte, aut partem pro toto ponere.

Huius regulæ exempla ſunt multa: Gregorius tamen ponit illud Ioannis: Tulerunt Dominum meum, cum corpus tantum ibi intelligatur. Et *illud Geneſis: Intrauit Iacob in Aegyptum cum animabus ſeptuaginta. Hoc enim loco ſit mentio de animabus tantum, cum etiam corpora intelligantur.* Ex *libr. 3. Moral. cap. 9.*

5 Mos ſacri eloquij eſt, vt res ſemel dicta pro confirmatione replicetur.

Huius Regulæ exemplum eſt illud Iob: Vſque huc venies, & non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos. In multis hiſce verbis quaſi per exaggerationem, & amplificationẽ oſtenditur, mari terminum poſitum, ne tranſiret fines ſuos. Ex *lib. 28. Moral. cap. 16.*

6 Intellectus ſacri eloquij inter textum & myſterium tanta eſt liberatione penſandus, vt vtriuſque pars lance moderata, hunc neque nimiæ diſcuſſionis pondus deprimat, neque rurſus torpor incuriæ vacuum relinquat.

Exemplum huius rei ampliſſimum eſt illud, quod in Geneſi legitur de Iacob, qui virgas populeas virides, & amygdalinas, & ex platanis decorticauit, & poſuit in canalibus ante gregum oculos. Id quod de Scriptura ſacra exponi poteſt, cuius interdum cortex ex parte detrahitur, & ex parte relinquitur. Ex lib. 21. Moral. cap. 1.

7 Sacra eloquia in exordijs narrationum qualitates exprimunt, terminoſque cauſarum. 2. Moral. cap. 2.

8 Aliquando res geſta in facto culpa eſt: in ſcripto autem prophetia virtutis, aut è contrario in ſacris litteris. 3. *Moral.* cap. 21.

9 Sacra Scriptura plerunque de virtutibus, & vitijs ſic agit, vt, dum loquendo aliud inſinuat, aliud tacendo innoteſcat. 1. Moral. cap. 5. 6.

10 Scriptura Sacra ex his, quæ tenuiter præmittit, diuina reuerenter expectanda indicat quæ ſubiungit. 4. Moral. capit. 4.

11 Sacra Scriptura in ſuperioribus ſuis partibus ſolet breuiter longe poſt ſecutura perſtringere, cum ſtudet ad alia enuncianda properare. Præfat. Moral. cap 1.

12 Scriptura ſacra omnibus reſpondet. 23. Moral cap. 17. 19.

Digitized by Google

Eloquium tale eſt, vt cunctorum quęſtionibus ſatisfaciat, ſingulorum cordibus, uocibus priuatis, non reſpondens.

13 Mos eſt diuinarrum litterarum, vt, cum aliquid narrant, interpoſita alterius cauſæ ſententia, ad ſupęriora protinus redeant. 5. Moral. cap. 29.

14 Diuina eloquia tanto quiſque alterius intelligit, quanto altius in eis intendit. Homil. 7. in Ezechiel.

15 Mos eſt ſacri eloquij, vt ipſi, qui ſcribunt, ſic de ſe in illo quaſi de alijs loquantur. Præfat. in Iob cap 2.

Moyſes de ſe ait: Erat Moyſes mitiſſimus Ioannes de ſe. Hic eſt diſcipulus ille. Lucas item de ſe ait: Cleophas, *&* alius. 1. *Lucas Num.* 22 Io. 19. *Luc.* 24.

16 Scripturæ ſacræ liber intus ſcriptus eſt per allegoriam, foris per hiſtoriam. Homil. 9. in Ezechiel.

17 Deus in ſacra Scriptura aliquando nuncupatiue, aliquãdo eſſentialiter dicitur. Homil 8. in Ezechiel.

Nuncupatiue: Dijs non detrahes. 1. *Sacerdotibus.* C*onſtitui te Deum* P*haraonis.* 1. *Iudicem. Deus ſtetit in* S*ynagoga* D*eorũ.* 2 *Eſſentialiter: Deus* A*braham, &c. Gen.* 6. *Exo.* 22. P*ſ.* 81. *Exo.* 3.

18 Sententia cum ſine addito dicitur in ſacris litteris, ſemper bona intelligitur. 25. Moral. cap. 2.

19 Prophetæ dum conſuluntur, ex magno vſu prophetandi quædam ex ſuo ſpiritu proferunt, & ſe hæc ex prophetiæ ſpiritu dicere ſuſpicantur. Homil. 1. in Ezech.

20 Prophetæ veri à falſis differunt, quia veri ſiquid de ſuo ſpiritu dicunt, per ſpiritum edocti, citius illud corrigunt: falſi autem & falſa denunciant, & in ſua falſitate perdurant. Homil. 1. in Ezechiel.

21 Inter cetera ꝓphetię miracula, hoc quoq; mirandũ habẽt libri Prophetarũ, quòd ſicut in eis verbis res, ita nonnunquã verba rebus exponuntur, vt eorum non ſolum dicta, ſed etiã res geſtæ prophetia ſit. 22. Moral. cap. 21. & Homil. xj. in Eze.

22 Conſuetudo prophetiæ eſt nunc iſta, nunc illa conſpicere, & ab alijs in aliud ſubito verba deriuare. Hom. 7. in *Ezech.*

Exempla multa ſunt & fere innumera, ideo ſunt ſilentio prætermittenda, & vnum tantum adducam quod eſt illud P*ſalmi* S*eptimi, Deus iudex iuſtus &c. deinde ait: Niſi conuertimini.* V*bi* P*ropheta narrat Dei iuſtitiam, et ſtatim intulit culpã peccatorũ.*

23 Prophetię tempora tria ſunt, ſcilicet præſens, præteritũ, & futurum. Quoniam præſens & præteritum prophetiæ etymologiam

mologiam perdunt. Ipſa autem tempora ſibi inuicem concinunt ad probationem. Homil.j. in Ezech.

Exemplum de præterito eſt: In principio creauit Deus cælum, & terram: cætera patent.

24 Spiritus prophetiæ nec ſemper, nec eodem modo Prophetæ animum tangit. Homil.j. in Ezechiel.

Ex præſenti, prophetiæ Spiritus prophetantis animum tangit, non de futuro: interdum ex futuro non de præſenti: aliquando vero ex futuro & præſenti: aliquando ex futuro, præterito, & præſenti, ita dicendum eſt de proximo, & longinquo, & è conuerſo. Exempla in Scriptura ſacra non deſiderantur: quæ breuitatis cauſa prætermittuntur.

25 Scriptura ſacra cum dubitatiue loquitur, non ſecundum viſionem prophetæ, cui certum eſt, loquitur, ſed ſecundum ipſos, qui monentur. Homil. in Ezech.

Exemplum eſt de eo, quod dicitur in Ezechiele: Si *forte vel ipſi audiant: & ſi forte quieſcant.* Con*ſtat enim, Deum omnipotentem omnia ſcire. Loquitur tamen* Deus *interdum ambigentis affectu, vt liberum hominis arbitrium demonſtret, ne præſcientia futurorum mali vel boni immutabile faciat quod Deus futurum nouerit. Non enim quia ille ventura cognoſcit, neceſſe eſt nos facere, quod ille præſciuit: ſed quod nos propria voluntate ſumus facturi, ille, vt Deus, nouit futurum.*

Gregorius, vt Sigebertus teſtatur, fuit natione Romanus, ex Prætore Vrbano Monachus, Hilarione, ac Maximiano Magiſtris, & Abbas ſeptimus, Romanæ Eccleſiæ Leuita, Apochriſiarius, Papa Romanæ Eccleſiæ: exque Frangipanorum Familia vetuſtiſſima, Landino teſte, ortus fuit, ex Patre Gordiano, viro Senatorio, vt Philippus Bergomenſis in ſuo Supplemẽti Supplemẽto Chronicorũ teſtatur: & q̃a, vt idẽ Philippus ait, neminẽ ad ea vſq; tẽpora ſuis ex p̃deceſſoribus nec ſuperiorẽ nec parẽ habuit vel ſãctitate vitæ, vel diligẽtia in rebus agendis, vel doctrina & ſcriptis, merito terreſtris Angelus vocari promeruit. Beatus item Iſidorus hoc idem teſtatur dicens: Gregorius compunctione timoris Dei plenus, & humilitate ſummus, tantumque per gratiam Sancti Spiritus, ſcientiæ lumine præditus, vt non modo illi præſentium temporum quiſquã Doctorum, ſed nec in præteritis quidem illi par fuerit vnquam. Nec mirum, cum non deſint, qui ad aures eiuſdem Gregorij ſcribentis Spiritum Sanctum in columbæ

Digitized by Google

ſpecie non ſemel viſum fuiſſe dicant. Hinc D. Honorius de Scriptoribus Eccleſiaſticis ait: Gregorius, organum Sancti Spiritus, incomparabilis omnibus ſuis prædeceſſoribus, multa præ Sole præclara, ac præ obrizo auro pretioſa conſcripſit. Hildephonſus autem dixit, Gregorium viciſſe ſanctitate Antonium, eloquentia Cyprianum, ſapientia Auguſtinum. Omnia eius ſcripta miram redolent humilitatem, pietatem, ac doctrinam, ſed libri Moralium omnia alia antecellit: de quibus B. Iſidorus ait: *Librum B. Iob Gregorius myſtico ac morali ſenſu diſſeruit, totamque prophetiæ huius hiſtoriam in triginta quinque voluminibus largo eloquentiæ fonte explicuit: in quibus quidem quanta myſteria Sacramentorum aperiantur, quantaque ſint in amorem vitæ æternæ morum præcepta, vel quanta clareant ornamenta verborum, nemo ſapiens explicare valebit, etiamſi omnes artus eius vertantur in linguas.* Hæc B. Iſidorus. Quæ de rebus ſacris conſcripſit ſunt ſtylo ſanè non ſpernẽdo cetera vero, velut ſunt Epiſtolæ, libris 13. cõprehenſæ, iuxta annorũ numerũ, quo in Põtificatu vixit, Sũmis Põtificibus, Epiſcopis omnibus, cũctiſq. Eccleſiaſticis viris valde neceſſariȩ, habẽt nõnullas voces barbaras, & locutiones interdũ nõ ſatis elegãtes, vt ad illã ætatẽ, in qua barbaries ob dominiũ Barbarorum vigebat, qui nõ ſolum Latinam linguam, ſed Italiam ipſam deturparant ac deuaſtarant, ſeſe accommodaret. Vti etiam ſolebat nonnunquã vocibus modo Græcis, modo à Græca lingua parum detortis, vt ætas illa ferebat, in qua ſummi Pontifices è Græcia oriundi vt plurimum tunc temporis creabantur, multique Græci in Italia degebant. Hic ſuperbiam Ioannis Patriarchæ Conſtantinopolitani nomen Vniuerſalis affectantis, ſibique tribuentis, depreſſit: multas ad bonam frugem, vitæ ſanctitatis exemplo reuocauit. Quattuor Concilijs, Nicæno primo, Conſtantinopolit. j. Epheſino, & Chalcedonenſi tanquam quattuor Euangelijs honorem præſtandum decreuit. A Benedicto Pont. Max. Diaconus Card. creatus eſt: & poſt Pelagiũ ſummo omnium conſenſu in ſpelunca deprehenſus, Pontifex ſummus electus fuit, & primus ſe ſeruum ſeruorum Dei nominauit, & ſcripſit, vt videre eſt ſuper Prooemium lib. 6. Decret. Vixit in Põtificatu annos tredecim, menſes 6. dies x. Floruit, Mauritio Auguſto imperante: obijtq. in Chriſto, exordio Phocæ Romani Principis, Anno Dom. 605.

B. THO-

B. THOMAE AQVINATIS OPERA omnia Pij V. Pont. Max. iuſſu,& induſtria Fratris Vincentij Iuſtiniani Ord. Prædicatorum, Generalis Magiſtri, deinde Cardinalis, illuſtrata,& Romæ excuſa M. D. LXXI. Tomis 18. diſtincta.

A

ANima comment. to. 3.

C

CAnticum Cãticorum commen. illuſtratum. to. 13.

Catena aurea in quatuor Euãgelia. to. 15.

Concordantia dictorum.to.18.

Concluſiones Doctoris. to. 18.

Cauſarum libri, commẽtarijs illuſtrati. to. 4.

De Cælo & Mundo. to. 2.

D

DAuidis prima quinquageſima. to. 13.

E

ENs & eſſentia. to. 4.

Epiſtola Pauli & Sermones. to. 16.

Ethicorum commentarij. to. 5.

G

GEnerationis & corruptionis commentarij. to. 2.

Contra Gentes ſumma cum comment. M. Franciſci Ferrarienſis. to. 9.

H

HIeremias commentarijs illuſtratus. to. 13.

I

IOannis Euangelium comment. illuſtratum. to. 14.

Iſaias commentarijs illuſtratus. to. 13.

M

MAtthæi Euangelium comment. illuſtratum. to. 14.

Metaphyſica libri 12. to. 4.

Meteororum Libri quattuor. to. 3.

O

OPuſcula omnia. to. 17.

P

PArua naturalia comment. illuſtr. to. 3.

Periherminias expoſitio. to. 1.

Politicorum expoſitio. to. 5.

Poſteriorum expoſitio. to. 1.

Phyſicorum expoſitio. to. 2.

Q

QVæſtiones diſputatæ, & quolibetales, vel Placitorum. to. 8.

S

SCriptum ſecundum in quattuor libros Sententiarum. to. 12.

Sententiarum Libri Magiſtri Petri Lombardi commentarijs illuſtrati. to. 6. 7 & 8.

Summa contra Gentes. to. 9.

Summa prima pars cum expoſitione in Librũ Dioniſij de Diuinis nominibus. to. 10.

Summa prima pars ſecunda, et ſecunda ſecunda. to. 11.

Summa pars tertia. to. 12.

T

Tabula aurea in omnia opera ex Magiſtro Petro de Bergomo Ord. Prædicatorũ. to. 18.

V

Vita B. Thomæ ex varijs Auctoribus collecta. to. 1.

HIC habuit Præceptorem in Philoſophia, ac Theologia Albertũ Magnũ, & 25. annos natus, Magiſter appellatur: & ob ingentem rerum molem, varietatem, & facilitatem in ſcribendo, & in rebus difficillimis explicandis, Angelici Doctoris nomen iure fuit adeptus; & Neapoli, cum ad imaginem Crucifixi, qui nunc in Eccleſia S. Dominici maxima deuotione viſitur, vehementius oraret, hanc uocem audiuit: Bene ſcripſiſti de me Thoma: quam ergo mercedem accipies? cui ille: Non aliam Domine niſi teipſum. Neapoli in Cænobio eiuſdem, Commentarius in Dionyſ. Areopag. ipſius Sancti Thomæ manu exaratus aſſeruatur & Cubiculum dicti Sãcti adhuc vſque conſpicitur: quod in Oratorium conuerſum eſt: Obijt quinquagenarius Anno Dom. 1274. in Monaſterio, ſeu Abbatia Foſſæ nouæ Terracinæ, dum iret ad Concilium Lugdunẽſe magnum, eò à Gregorio X. miſſus, vbi ægrotans, Cantica canticorum explanauit. A Ioanne 22. 1323. in Sanctorum numerum relatus eſt: & à Pio V. Pont. Max. inter Doctores Eccleſiæ adſcriptus fuit. Hinc eũ hoc in loco appoſuimus, ordinẽ temporũ haudquaquã obſeruantes.

S. BONAVENTVRÆ OPERA omnia ordine Alphabetico, Tomis octo diſtincta. Sixti V. iuſſu in vnum corpus collecta, citationibus innumeris, multisq; alijs rebus illuſtrata: multis codicibus hinc inde conquiſitis, qui antea non fuerunt impreſsi: omnia deniq; ab infinitis mendis expurgata, in Typographia Vaticana incredibili labore, immenſisq; expenſis in lucem edita.

A

Alphabetum boni Monachi. to.7.p.4.

Amatorium. to.7.p.3.

Amoris incendium. to.7.p.3.

Animæ regimen. to.7.p.3.

Appen-

Appendix. to.7.p.4.
Apologia Euangelicæ pauperta tis. to. 7.p.4.
Apologeticus in eos, qui Ordini Minorum aduerſantur. to.7.p.4.

B

BReuiloquij Proœmium. to. 6.p. 1.
Breuiloquij pars 1. 2.3.4.5.6. & 7.to.6.p. 1.

C

CArdinales virtutes. to. 6. p.1.
Centiloquij pars 1. 2. 3. & 4. to.6.p.1.
Collationes in Ioannem. to. 2.
Collationes Monaſticæ. to.7. p.4.
Compaſſio B. Mariæ Virginis. to.7.par.2.
Compendium Theologicæ veritatis. to.7.p.4.in Append.
Contemplationis gradus. to.6. p.2.
Confeſſionale. to. 7.p.3.
Confitendi peccata ratio. to.7. p.3.
Corona B. Mariæ Virginis. to.7.p.2.
Cherubin ſex alæ. to.7.p.3.
Chriſti Ieſu Feſtiuitates. to.6. p.2.
Chriſti paupertas. to. 7.p.4.
Chriſtus & Apoſtoli nudis pedibus inceſſerunt. to.7.p.4.
Chriſtianæ vitæ inſtitutio. to. 7.p.3.

D

DEi eſſentia, inuiſibilitas, & immenſitas. to.7.p.4.
Diæta ſalutis. to.6.p.1.
Dona ſeptem Spiritus Sancti. to.6.p.1.

E

ECcleſiæ illuminationes, ſeu expoſitio in Hexaemeron. to. 1.
Eccleſiaſtica Hierarchia. to. 6.p.1.
Eccleſiaſtes expoſitio. to. 1.
Elogium Sancti Bonauenturæ. to. 4.
Exercitiorum ſpiritualium libellus. to.7.p.3.

F

FAſcicularius. to.7.p.3.
Feſtiuitates Chriſti Ieſu pueri.

H

HIerarchia Eccleſiaſtica. to.6.p.1.

I

IEremiæ lamentationum expoſitio. to.1.
Illuminationes Eccleſiæ. to.1.
Index in opera omnia. to.8.
Inſtitutio vitæ Chriſtianæ. to. 7.p.3.
Ioan.Euang. expoſitio poſtillaris. to.2.
Itinera æternitatis. to.7.p.3.
Itinerarium mentis in Deum.

Digitized by Google

L

LAudiſmus de Sācta Cruce. to.6.p.2.
Lamentationum Ieremiæ expoſitio. to. 1.
Lignum vitæ. to.6.p.2.
Lucæ Euangelij expoſitio. to.2.

M

MAtthæi cap. 6. expoſitio. to.2.
Meditationes vitæ Chriſti. to. 6. par. 2.
Meditationum libellus. to. 6. p. 2.
Memorialia viginti. to. 7. p. 3.
Mentis reformatio. to.7.p.4.
Minorum fratres, cur prædicent, & confeſſ. audiant. to. 7. p. 4.
Miſſæ expoſitio. to.7.p.3.

N

NOuitiorum formula, & regula. to.7.p.4.

O

OFficium de Paſſione Domini. to.6.p.2.
Opuſculum de quattuor virtutibus Cardinalibus. to. 6. p. 1.
Opuſculum de ſeptem donis Spiritus Sancti. to.6.p.1.
Opuſculum de reſurrectione à peccato ad gratiā. to.6.p.1.
Opuſculum de tribus ternarijs peccatorum. to.6.p.1.
Opuſculū, quod Dieta ſalutis inſcribitur. to.6.p.1.

P

PEccatorum tria ternaria. to.6.p.1.
Poſtillaris expoſitio in Euangelium Ioannis. to.2.
Præparatio Sacerdotis ad Miſſam. to.7.p.4.
Præcepta decem Dominica. to. 7 p. 3.
Principium compendioſum in Libros Sententiarum. to.6. p.1.
Prologi Magiſtri Sententiarū expoſitio. to. 4.
Pſalterij expoſitio. to. 1.
Pſalterium B. Mariæ Virginis. to.6. Alterum ibidem. p. 2.
Pharetra liber primus de perſonarum varietate: lib. 2. de vitiorum & virtutum multiplicitate lib 3. in quo de periculoſis agitur: lib. 4. in quo de gratioſis agitur. to. 6. p. 1.
Philomena Paſſionis Domini aptata per ſeptem horas canonicas. to.6 p.2.

Q

QVæſtiones in primum, & ſecundum librū Sententiarum. to.4.
Quæſtiones in tertium & quartum librū Sententiarum, cū Indice in quattuor libros. to. 5.

R

REductio artium ad Theologiam. to.6.p.1.
Regulæ Franciſcanæ defenſio. to.7. p.4.
Regulæ minora expoſitio. to. 7. p.4.
Religionis proceſſus. to.7.p.4.

Reli-

Religioſorum ſtatus triplex. to.7.p.4.
Reſurrectio de peccato ad gratiam. to.6.p.1.

S

Salue Regina expoſitio. to.6. p.2.
Salutationis Angelicæ expoſitio. to.6.p.2.
Sapientiæ expoſitio. to.1.
Sæculi contemptus. to.7 p.4.
Sententiarum lib.1. & 2. to.4. *lib.3. & 4.* to.5. *cum* Indice *in eoſdem.*
Sententiæ Sententiarum *quattuor libri, carmine digeſti.* to.6.p.1.
Seraphin alæ. to.7.p.3.
Sermones de tempore. to.3.
Sermones de Sanctis. to.3.
Soliloquium. to.6.p.2.
Speculum diſciplinæ. to.7.p.4.
Speculum de laudibus B. Vir*ginis.* to.6.p.2.
Speculum animi. to.7.p.3.
Stimulus amoris. to.7.p.3.

T

Ternaria trla peccatorum. to.6.p.11.
Theologia myſtica. to.7.p.4. *in Appen.*
Theologiæ terminorum declaratio. to.6.p.1.

V

Verba Domini in Cruce. to.9.p.2.
Vita lignum. to.6.p.2.
Vitæ Chriſtianæ inſtitutio. to.7.p.3.
Vitæ perfectio ad ſorores. to.7. p 4.
Virtutum gradus. to.7.p.3.
Virtutes Cardinales. to.6.p.1.

SANCTI BONAVENTVRAE Opuſcula omnia.

OPuſcula S. Bonauĕturæ in quattuor Partes, & Appendicem diſtributa ſunt. Prima, & ſecunda pars tomo vno: tertia vero, & quarta cum Appendice, tomo altero cŏprehenduntur. Pars item prima ea opuſcula continet, quæ magis ad Theologicam doctrinam ſpectant. Pars ſecunda comprehendit ea, quæ ad meditationes potiſsimum, & ad Chriſti Saluatoris noſtri Paſſionem, eiuſque Sanctiſſimæ matris laudes ſoluta oratione, & carmine idem S. Bonauentura compoſuit. Pars vero tertia complectitur quæ ad vitæ inſtitutionem & exercitium pro cuiuſque ſtatus ratione præcipue pertinĕt. Pars etiam quarta continet opuſcula, quæ ad Religioſos, ac præſertim ad Fratres ordinis Minorum attinent. Appendix denique quorundam opuſculorum eſt, quæ S. Bonauenturæ attribuũ.

Digitized by Google

attribuuntur. Index vero opuſculorum iuxta nouæ huius diſtributionis ſeriem, quam in fine cuiuſcumque Tomi inuenies, is eſt:

Pars Prima.

De reductione artium ad Theologiam.
Breuiloquium.
Centiloquium.
Pharetra.
Declaratio terminorum Theo*logiæ.*
Principium compendioſum in Libros Sen*tentiarum.*
Quattuor libri Sen*tentiarum carmine digeſti.*
De quattuor virtutibus Car*dinalibus.*
De ſeptem donis Spiritus San*cti.*
De tribus ternarijs peccatorũ.
De reſurrectione à peccato ad gratiam.
Dieta ſalutis.
De Eccleſiaſtica *Hierarchia.*

Pars Secunda.

Soliloquium.
De meditatione vitæ Domini N. I*eſu* Chriſti.
Meditationum libellus.
De ſeptem gradibus contemplationis.
De quinque feſtiuitatibus pueri Ieſu.
Officium de Paſſione Dominica.
Laudiſmus de Sancta *Cruce.*
Lignum vitæ.
Speculum, ſiue de laudibus B. M. Virg.
De corona B. M. *V.*
De compaſſione eiuſdem.
Philomena Paſſioni Domini aptata per ſeptem horas canonicas.
De ſeptem verbis Domini *in* Cruce.
Pſalterium B. M. V.
Pſalterium minus eiuſdem.
In Salutationem *Angelicam.*
In ſalue Regina.

Pars Tertia.

De institutione vitæ Chriſtianæ.
De regimine animæ.
Speculum animi.
De decem præceptis dominicis.
De gradibus virtutum.
Itinerarium mentis in Deum.
De ſeptem itineribus æternitatis.
Stimulus amoris.
Paruum bonum, ſiue incendiũ amoris.
Amatorium.
Exercitiorum ſpiritualium libellus.
Faſciculariũs.
Viginti quinque memorialia.

Confeſ-

Confeſſionale.
De ratione confitendi peccata, & puritate conſcientiæ.
De inſtructione Sacerdotis ad ſe præparandum ad Miſſam.
De præparatione ad Miſſam.
Expoſitio Miſſæ.
De ſex alis Cherubim.
De ſex alis Seraphim.

Pars Quarta.

De triplici ſtatu religioſorum.
Speculum diſciplinæ, ſiue de ratione informandi nouitios.
Viginti paſſus, ſiue formula nouitiorum.
In regulam nouitiorum.
De proceſſu religionis.
De contemptu ſæculi.
De reformatione mentis.
Alphabetum paruum boni monachi.
De perfectione vitæ ad ſorores.
Declaratio ſuper regulam Minorum.
Quæſtiones circa eandem regulam.
Quare fratres minores prædicent, & confeſſiones audiãt.
De paupertate Chriſti.
Quòd Chriſtus, & Apoſtoli nudis pedibus inceſſerint.
Apologia Euangelicæ paupertatis.
Contra Franciſcanæ Regulæ calumniatorem.
Apologeticus in eos, qui Ordini Minorum aduerſantur.
De non frequentandis quæſtibus ad fratres.
Collationum Monaſticarũ ad fratres libellus.
De reformandis fratribus ad Miniſtros Prouinciales.
Appendix.
Compendium Theologicæ veritatis.
De eſſentia, inuiſibilitate, & immenſitate Dei.
De myſtica Theologia.

BOnauentura, qui & Ioannes Bonauentura dicitur, ab alijs Euſtathius, vel Euſtachius, necnon Eutichius, vocitatur, vt apud Græcos: quia hoc nomen Italicè redditũ, Bonauentura interpretatur: Euſtathius autẽ, vel Euſtachius ab alijs nuncupari ſolet ob diſputationem Lugduni cum Græcis habitam, in qua doctrinæ veritatem, ac diſciplinæ grauitatem perpetua conſtantia ſeruauit. Hic in Balneo regio Hetruriæ, ſiue Tuſciæ, quæ eſt vna ex Italiæ Regionibus hodie Florentiſſima, natus, & Religionem Seraphicam profeſſus, eiuſdem Ordinis, Fratrum ſcilicet Minorum Miniſter Generalis fuit: deinde S. R. E. Cardinalis, Epiſcopus Albanenſis, Alexandri Aléſis Auditor ac diſcipulus extitit. Hinc diuinis Scripturis eruditiſſimus, & ſæculari Philoſophia inſigniter doctus,

doctus,ingenio ſubtilis, & ſermone,doctrinaq. clarus,Theologicæ Scholæ præfuit. Vitæ ſanctitate perſpicuus, & morum ſuauitate,familiarique conſuetudine, ita charus, & amabilis, vt Præceptor eius Alexander,homo Anglus, ipſius Bonauenturæ ingenium,dotem naturæ, & vitæ puritatem contẽplans, hunc in modum dicere ſolebat: In Fratre Bonauentura Adã peccaſſe non vr:& S.Thomas eum viuentẽ Sanctũ nũcupauit.

Quod ad eiuſdem doctrinam pertinet, profundus eſt, non verboſus: ſubtilis, non curioſus: diſertus, non vanus: flammantia, non inflantia verba proferens: vnde & ſecurius legitur, facilius ab amante intelligitur, vtilius frequentatur,dulcius, & fructuoſius retinetur. Multi doctrinam proferunt,deuotionem prædicant multi: pauci ſcribendo libros, docuerunt vtrãque: Bonauentura autem & multos ſuperauit, & paucos,dum eius doctrina, deuotionẽ deuotio inſtruit doctrinam. Si ergo & doctus vis eſſe & deuotus, eius doctrinam diligenter attende. *Hæc ex Trithemio*. Quamuis autẽ oĩa eius ſcripta ſint mira doctrina, & vtilitate,inenarrabiliq. deuotione chriſtiana, ſanctoque ardore ſint refertiſſima, in opuſculis tamen, quæ duobus Tomis diſtincta ſunt, hæc omnia non ſolum apertiſſime, & copioſiſsime cernuntur, ſed toti Sacroſancta Scriptura, necnon Gregorij *Magni*, Ambroſij, Auguſtini,Hieronymi,Cypriani, Chryſoſtomi,Iſidori, Anſelmi,Bernardi, Caſsiodori, aliorumq. multorum doctrina, quaſi per centones inſerta eſt: ita verò vt dicas oportet,cum vniuerſam Scripturam ſacram,& ſcripta Antiquorũ memoriæ mandaſſe, & in promptu habuiſſe. Nec mirum eſſe debet quod de Scriptura ſacra dictum eſt, cum conſtet,eum ſua manu deſcripſiſſe duo Bibliorum ſacrorum exemplaria: quorum vnum Balneoregij in Cœnobio Fratrum Minorum extare dicitur: alterum vero in Bibliotheca Borrhomeiana.

Tanta in omnibus eius ſcriptis doctrina extabat,ac deuotio lucebat,tantoque in Chriſtum Saluatorem noſtrum, & in eius Sanctiſsimam Genitricem,ſemperq. Virginem Mariã, ardebat amore, verbis, & moribus patefacto, vt Lucerna lucens & ardens non immerito vocitaretur. Quam rem Guillelmus Blancus, natione Gallus, & *Poeta* ætate noſtra inſignis, perbelle in hanc verborum formam verſibus explicauit:

Quid

Quid Bonauentura eſt? Lucens, ardensque Lucerna:
Lucet enim reliquis, ardet & ipſe ſimul.
Lucet doctrina, diuino exardet amore:
Ardet lux, ardor lucet, vtrumque manet.
Nec potis extingui lux, nec conſumier ardor,
Nam neque lux noctem, nec timet ardor aquas.
Hanc candelabro imponis tu, SIXTE, Lucernam,
Sic abeunt tenebræ, ſic procul algor abit.

Sanctus enim Bonauentura per pictoriam artem ad viuum effictus, ante Sacratiſsimam Crucifixi Imaginem, Lucernamq. lucentem & ardentem, eidem impoſitam, actu ſcribendi pulcherrime repræſentatur.

Hoc loco Doctorem hunc apponere viſum eſt, temporum ordine non ſeruato, cum inter Sacros R. E. Doctores à Sixto V. Pont. Max. fuerit adnumeratus. Floruit Anno Dom. M.CC.LXXXIII.

IRENÆI LVGDVNENSIS EPISCOPI Opera ordine Alphabetico digeſta.

A

APoſtolicæ prædicationis liber ad Marcianum fratrem.

D

DEI Monarchia lib. ſiue quòd Deus nō ſit conditor malorum ad Florinum.

Diſciplinæ liber.

E

EPiſtola ad Victorem Pont. Max. de Paſchate celebrando.

F

FLorino Epiſcopo ab Eccleſia prolapſo ſcripſit.

G

GEntes, Contra Gentes volumen breue.

H

HAereſes Libris quinque cōfutauit.

O

OGd. De Ogdoade egregium documentum.

P

PRædicationis Apoſtolicæ liber ad Marcinianum fratrem.

S

SChiſm. de Schiſmate lib. ad Blaſtum.

T

TRactatuum variorum liber.

Valen-

VAlentini præcipuè hæreſeon, & ſimilium, impias ac portentoſas opiniones mire detegit, & confutat, opere ſane eruditiſſimo & egregio, quinque libris digeſto: in cuius fine ſe Apoſtolicorum temporum vicinum fuiſſe innuit: & hũc in modum opus illud ſubſcripſit: Adiuro te, qui tranſcribis librum iſtum, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, & per glorioſum eius aduentum, quo iudicaturus eſt viuos & mortuos, vt conferas poſtquam tranſcripſeris, & emendes illum ad exemplar, vnde ſcripſiſti; diligentiſsimè: hanc quoq; obteſtationem ſimiliter trãsferas, ut inueniſti in exemplari. Irenæus, vt ait B. Hieronymus de Viris illuſtribus, Pothini *Epiſcopi*, qui *Lugdunenſem* in Gallia regebat *Eccleſiam*, presbyter, à Martyribus eiuſdem loci ob quaſdam *Eccleſię* quæſtiones *Legatus* Romam miſſus, honorificas ſuper nomĩne ſuo ad Eleutherum *Epiſcopum* Rom. perfert litteras. *Po*ſtea iam Pothino prope nonagenario ob Chriſtũ Martyrio coronato, in locum eius ſubſtituitur. Conſtat autem, vt idẽ Hieronymus teſtatur, *Polycarpi*, qui Ioannis Apoſtoli diſcipulus fuit, Sacerdotis & Martyris hunc fuiſſe diſcipulum. Floruit potiſsimum ſub Commodo Imperatore, qui Marco *An*tonino Vero in Imperium ſucceſſerat, vel circa annum Domini C LXXV.

Q. SEPTIMII FLORENTIS TERtulliani Carthaginienſis Presbyteri opera omnia Tomis quinque diſtincta, & Iacobi Pamelij adnotationibus illuſtrata, Pariſijs 1583.

A

AD amicum Philoſophum de Nuptiarũ anguſtijs, ſe de Virginitate. p. 106. to. 4.

De anima aduerſus Hæreticos, Philoſophos. p. 568. to. 3.

Animæ cenſus aduerſus Her*mogenem.* p. 1109. to. 4.

Aduerſus Ap*elletianos, qui diſputabant, an qui ſpiritum & voluntatem, & virtutẽ Chriſti habuerint, ad ea opera dignũ aliquid pœnitẽtia egerint.* p. 1110. to. 4.

Apologeticus aduerſus Gentes *pro Chriſtianis.* p. 24. to. 1.

Aduerſus Apolloniũ. p. 1115. to. 4.

B

DE *Baptiſmo aduerſ⁹ Quintillam.*

tillam. p.459.to.3.

C

CAro Chriſti aduerſus quattuor Hæreſes. p.649.to.3.

Cenſus animæ aduerſus Hermogenem. p.1109.to.4.

Cibi iudaici. p.1272.to.5.

Circumciſio. p.1108.to 4.

Circumciſio uera, et ſabbatum verum. p.1278.to.5.

Corona militis. p.340, to.2.

Cultus feminarum. p.311. to.2.

D

DE Ecſtaſi lib. ſex. p.1114. to. 4.

E

EXhortatio Caſtitatis. pag. 1123.to.5.

D

DE fato. p.1107.to.4.

De fuga in perſecutione, ad Fabium. p.1158.to.5.

G

GEneſis in cap. 2. de Paradiſo: in 7. cur animalia mũda & immunda in arcam fuerint introducta: in 18. de Sodomitica conflagratione. p.1092. to.4.

Aduerſus Gnoſticos Scorpiacum. p.989.to.3.

Græcorum operum fragmenta. p.1102.1105.1106. to.4.

H

HAbitus muliebris. p.303. to.2.

Aduerſus Hermogenem. pag. 488. to.3.

I

IEiunium aduerſus Pſychicos. p.1174.to.5.

Idololatria. p.281.to.2.

Index ſcripturarum ſacrarum p. 90.to.1.

Index generalis in opera omnia. p.152.to.1.

Aduerſus Iudæos. p.159.to.1.

De Iudicio Domini. p. 1083. to.4.

M

ADuerſus Marc. lib quinq. pag. 740.770.800.834. 938. to.3.

Aduerſus Marcionem lib. quinque. p.1050. to.4.

Ad Martyras. p.223. to.2.

Monogamia. p.1137. to.5.

Munda & immunda animal. p.1107.to.4.

N

NOuatiani de Trinitate. p.1233. to.5.

Eiuſdem de Cibis Iudaicis. p.1272. to.5.

Eiuſdem Epiſtolarum de vera Circumciſione, & vero Sabbato Notula. pag.1278. to.5.

O

ORatio. p.211.to.2.

P

DE Pallio. p.5.to.1.

De Paradiſo. p.1111.to.4.

De Patientia. p.233.to. 2.

Paradoxa Tertulliani. pag.4. to. 1.

Aduerſus Praxean. p.1013. to.3.

De

De praſcriptionibus aduerſus Hareticos. p.389.to.3.
De Pudicitia. p.1195.to.5.
Prouerbiales formula. p.68. to. 1.

R

REſurrectio carnis. p.676. to. 3.

S

AD Scapulam. p.152.to.2.
Scripta aliquot Tertulliano falsò tributa. p.1117. to.4
Ad Senatorē ex Christiana Religione ad Idolorum ſeruitutem cõuerſum. p.1099.to.4.
Sodoma. p.1095.to.4.
Spectacula. p.250.to.2.
Spes fidelium. p.1112.to.4.

T

TEſtimonium animæ aduerſus Idola. p.146.to.1.
Trinitas. p.1109. to.4.
Nouatiani de Trinitate notula. p 122. to.5.

V

ADuerſus Valentinianos. p.488. to.3.
Veſtes Aaron. p.118.to.4.
Ad Victorem libri duo. p.322.33.to.2.
Vita Tertulliani. p. 3. to.1.

Tomus Quintus, complectens ea, quæ in hæreſi, ſiue aduerſus Eccleſiam ſcripſit, cum ijs, quæ aliena ſunt.

QVamuis omnia Tertulliani opera fuerint ordine Alphabetico digeſta, vt ſuperius videre eſt, hoc tamen loco quę aduerſus Eccleſiam ſcripſit, ſimul recenſere libuit, vt quæ cauenda ſunt, ſtatim cuique ſeſe offerant.

DE exhortatione caſtitatis. p.1123.
De Monogamia. p.1137
De fuga in perſecutione ad Fabium. p.1158.
De ieiunijs aduerſus Pſychicos. p.1174.
De Pudicitia. p. 1195
Nouatiani de Trinitate. pag. 1233.
Eiuſdem de cibis Iudaicis. p. 1272.
Eiuſdem Epiſtolarum de vera Circumciſione, & vero ſabbato Notula. p.1278.

TErtullianus Presbyter Carthaginienſis, patre Centurione proconſulati, acris & vehementis ingenii, vixit ad decrepitam vſque ætatem. Floruit autem Seuero Principe, & Antonino Caracalla, Anno ſalutis 200. ſecũdum alios 160.

Hunc

Hunc B. Cyprianus appellabat magiſtrum : quem tanti fecit, vt nullam diem ſine ipſius librorum Lectione præteriret, vt B. Hieronymus teſtatur de Scriptoribus, dicens, ſe vidiſſe, quendam Paulum Concordiæ in Italia Oppidi affirmantem, ſe eum vidiſſe, & audiſſe non ſemel dictum Cyprianum de Tertulliano talia dicentem.

Hic doctor animam eſſe corpoream, & Deum item corporeum affirmauit. Nec propter hoc a B. P. Auguſtino lib. x. ſup. Geneſim cap. 25. appellatus eſt hæreticus : ſed quia tranſijt ad Cataphrygas tanquam ſtupra contra doctrinam Apoſtolicam in Timot. 5. damnans ſecundas nuptias lib j. de hær. 86. Tomo. 6. Eum reſipiſſe, non legitur, quamuis Montanum, eiuſq. æmulos inter hæreticos numerauerit in libro de Præſcriptionibus : & miror cur Hieronymus de Scriptoribus Eccleſiaſticis, de hoc nil dicat : Dicit tamen in Apologia aduerſus Ruffinum : In Tertuiliano laudamus ingenium, damnamus hæreſim : In Origene miramur ſententiam ſcripturarum, & dogmatum ſalſitatem non recipimus.

CYPRIANI CÆCILII EPISCOPI Carthaginienſis opera omnia, Iacobi Pamelij adnotationibus illuſtrata, ac tribus Tomis diſtincta.

A

Antoniano de Cornelio, & Nouatiano. to. 1

C

Caldonio fratri accedens eius ſententia. to. 1.

Cæcilio de Sacramento Dominici Calicis. to. 1.

Clero Romano de dormitioni Epiſcopi Vrbici. to. 1.

Clero ſuo de cura pauperum, & confeſſorum. to. 1.

Clero, de Gaio Diddenſi qui lapſis communicabat. to. 1.

Clero, & plebi Furnitanorum. to. 1.

Concilium Carthaginenſe de baptizandis hæreticis. to. 2.

Confeſſoribus vt ad vnitatem redeant. to. 1.

Cornelio, quòd ordinationem Nouationi nō receperit. to. 1.

Cypriani vita. to. 1.

Cypriani ſuceſſus à Clero Romano deſcriptus. to. 1.

D

Demetriano liber vnꝰ. to. 2.

Dominicæ orationis tractatus. to. 2.

Donato de gratia Dei. to. 2.

E

ECcleſiæ Catholicæ vnitas. to. 2.
Eleemoſynarum & operum liber. to. 2.
Epicteto & plebi Aſſuritanorũ de Fortunatiano quondam eorum Epiſc. to 1.
Epiſcopis Numidiæ, de redemptione fratrum. to. 1.
Euchratio de hyſtrione. to. 1.

F

FIdo de infantibus baptizandis. to. 1.
Florentio Pupiano, de obtrectatoribus. to. 1.
Fortunato, de ijs qui per tormenta ſuperantur. to. 1.
Fortunato, de exhortatione martyrij. to. 2.

H

HIſpaniarum Clero, & plebi, de Baſilide. to. 1.

I

IAnuario, & ceteris Epiſcopis Numidiæ. to. 1.
Idolorum vanitas. to. 2.

L

LApſorum tractatus. to. 2.
Lapſis, qui de vſurpata pace illi ſcripſerant. to. 1.
Liuoris & zeli liber. to. 2.
Lucio ab exilio reuerſo. to. 1.

M

MAgno de baptizandis Nouationis. to. 1.
Martyribus & Confeſſoribus, de Mappalico. to. 1.
Maximo, & Moyſi, de eorum confeſſione. to. 1.
Mortalitatis liber. to. 2.
Moyſi & Maximo de confeſſione eorum. to. 1.

N

NEmeſiano, & ceteribus martyribus in Metallo cõſtitutis. to. 1.

O

ORationis dominicæ tractatus. to. 2.

P

PAtientiæ bonum. to. 2.
Plebi de reſcripto martyrum. to 1.
Pompeio contra Epiſtolam Stephani. to. 1.
Pomponio de virginibus. to. 1.

Q

QVirino contra Iudæos libri tres. to. 2.
Quinto de baptizandis hæreticis. to. 1.

R

ROgatiano, & ceteris Confeſſoribus de obſeruanda diſciplina. to. 1.
Rogatiano Iuniori in carcere conſtituto. to. 1.
Rogatiano Epiſcopo, de ſuperbo diacono. to. 1.

S

STephano Papæ de Martiano Arelatenſi. to. 1.
Spectacula. to. 3.
Sciccæſſo de nũcijs Romam reuerſis. to. 1.

T

THybaritanis, exhortatoria ad martyrium. to. 1.

Vir-

V

Virginum de diſciplina, & habitu. 10.2.
Vita Cypriani. 10.1.

Z

Zeli & liuoris liber. 10.2.

Cypriano adſcripta.

Ablutio pedum. 10.3.
Abuſiones ſaculi duodecim. 10.3.
Aleatorum ludus reprehẽſio. 10.3.
Apoſtolorum Symboli expoſitio. 10.3.
Aſcenſio Chriſti. 10.3.

B

Baptiſmus Chriſti eſt Trinitatis manifeſtatio. 10.3.

C

Carmen, Sodoma. 10.3.
Carmen ad Senatorem apoſtatam. 10.3.
Chriſti natiuitas. 10.3.
Chriſmatis unctio, & aliorum Sacramentorum. 10.3.
Circumciſionis ratio. 10.3.
Clericorũ ſingularitas Origenis. 10.3.
Cœna Domini inſtitutio. 10.3.
Cornelio Papa de Cardinalibus operibus Chriſti. 10.3.
Cypriani oratio in die paſſionis ſua. 10.3.

D

Diſciplina et pudicitia bonũ. 10.3.
Diſpoſitio Cœnæ.

F

Fortunato de duplici Martyrio. 10.3.

G

Geneſis Carmen. 10.3.

I

Ieiunium & Chriſti tentationes. 10.3.
Io. Baptiſta de reuelatione capitis. 10.3.

H

Hymnus de Paſcha Domini. 10.3.

M

Martyrij laus ad Moyſen. 10.3.
Martyrum oratio. 10.3.

N

Nouatiano, quòd lapſis ſpes venia non ſit neganda. 10.3.

O

Oratio in die Paſſionis. 10.3.

P

Paſſio Chriſti. 10.3.
Plebi in Euangelio ſtanti, de ſpectaculis. 10.3.

R

Reſurrectio Chriſti. 10.3.

S

Sina, & Syon de montibus. 10.3.
Spiritus Sancti miſſio. 10.3.
Stella, Magorum, ac Innocentium nex. 10.3.

V

Vigilio Celſi, de altercatione Iaſonis. 10.3.

Digitized by Google

Hic ſuadente presbytero Cæcilio, a quo & cognomentum ſortitus eſt, chriſtianus factus omnem ſubſtantiam ſuam pauperibus erogauit, & non multum poſt temporis in presbyterum electus fuit; ac deinde Epiſcopus Carthaginienſis, Doctor quidem grauiſſimus, qui abſque Tertulliani lectione nullam dię præterire permiſit. Ab Auguſtino lib. 2. de doctr. chr to. 3. appellatus fuit Doctor ſuauiſſimus & Martyr beatiſſimus & paſſus eſt ſub Valeriano, & Galieno Imperatoribus, perſecutione 8 eodem die quo Romæ Cornelius, ſed non eodem anno. Claruit anno ſalutis 240. Martyrio coronatur Anno Dom. 259.

Ab hoc Doctore cauendum eſt quod dixit de filijs baptizandis, eorum Parentibus inuitis, necnon de rebaptizandis ijs, qui ab Hæreticis ſunt baptizati, quia nunc aliter declaratum eſt. Contra Hæreticos baptiſmum iterantes, & auctoritate Cypriani ſe defendentes agit B. P. Auguſt. in libro de Baptiſmo contra Donatiſtas Tomo 7. Concilium primum Carthaginienſe de Hæreticis rebaptizandis celebratum eſt ſub ipſo Cypriano: ſed ab Eccleſia Catholica Romana receptum non eſt.

ORIGENIS ADAMANTII opera omnia.

A

Apologia Pamphili martyrio, pro Origene. to. 4.

C

Cantici canticorum explanatio prima, homiliæ ij. to. 2.

Cantici canticorum explanatio ſecunda, homil. iv. to. 2.

Cōtra Celſum libri octo. to. 4.

E

Epiſtola ad Romanos libri x. to. 3.

Exodi homiliæ xiij. to. 1.

Ezechielis homiliæ xiij. to. 2.

G

Geneſis homiliæ xvij. to. 1.

H

Homiliæ x. in diuerſa loca Teſtamenti noui. to. 3.

I

Ieremiæ homeliæ xiv. to. 2.

Iob libri tractatus. to. 2.

Ioſue libri homiliæ xxvj. to. 1.

Iſaiæ homiliæ ix. to. 2.

Iudicum libri homiliæ ix. to. 1.

L

Leuitici homiliæ xvi. to. 1.

Lucæ homiliæ xxxix. to. 3.

Matthæi

M

MAtthæi homil. xxxvi. to. 3.

N

NVmerorum homiliæ xxvi. to. 1.

P

PEriarchon libri iv. to. 4.
Pſalmi xxxvi. homiliæ v. to. 2.
Pſalmi xxxvij. homiliæ. 2.
Pſalmi xxxviij. homil. 2. to. 2.

R

REgum Librorum homilia vna. to. 1.
Ruffinum contra deprauatiorũ librorum præcipue Origenis. to. 4.

T

THrenorum Origenis tractatus vnus. to. 4.
Vita Orig. to. 1

ORIGENIS REGVLAE Scripturales.

1 MOris eſt ſcripturarum imperatiuũ modum pro optatiuo ponere. Homil. 1. in Cant. cant.

Exemplũ eſt huiuſmodi: Sãctificetur nomẽ tuũ, &c. Matth. 6. pro, vtinam ſanctificetur. Et: Oſculetur me oſculo oris ſui: pro, vtinam oſculetur, Cant. 4. Exempla hac de re in Scriptura ſacra ſunt in vſu frequenti.

2 Scriptura diuina ex uiſibilibus. & inuiſibilibus conſtat veluti ex corpore quodam, littera ſcilicet, quæ videtur, & anima. Per litteram corporalia ſignificant diuinæ litteræ: per ſpiritum intellectualia, quæ ſpiritalia dicimus. Periarchon lib 4.

Exempla in ſcriptura ſacra de hac regula multa ſunt: quæ breuitatis cauſa omiſimus.

3 Scriptura ſacra pro auditorum viribus, & vtilitate dimetitur quæ denunciat. Lib. 4. contra Celſum.

Exemplum deſumi poteſt ex eo: Portauit te Dominus Deus tuus, vt ſolet homo geſtare paruulum filium ſuum. Deut. 1. Et vide pro hac re tertiam regulam S. P. *Auguſtini.*

4 Quæ in diuinis libris ſcripta non ſunt, tractare debemus per ea, qnæ ſcripta ſunt. Comment. in Matth. cap. 23.

Scriptũ eſt, Matth. 25. Chriſtũ propter eſurientes, & ſitientes dixiſſe: Eſuriui, & ſitiui. Et propter alios; Nudus fui, &c. ita etiã de iniurijs, quas iuſtus patietur, dicendũ erit: ideſt, pone Chriſtum in eos, qui fecerunt iniurias, dicentem eis: Quando vni ex

minimis iſtis feciſtis iniuriam, mihi feciſtis, & me blaſphemaſtis, &c.

5 Scriptura diuina memoriæ eſt commendanda. in Leuit. homil. 4.

6 Contraria quæ videntur eſſe in Scriptura ſacra, contraria non eſſe, debet oſtendere qui fideliter & integre ſacrorũ voluminũ colligit ſenſum. Lib. 3. in Epiſt. ad Rom. cap. 3.

AVCT. Lex in ſacris litteris, vt B. Hierony. ait ad Algas. *multipliciter accipitur: quæ ſi non diſtinguatur per loca ſingula, confundere poterit ſenſum legentis. Exemplũ poteſt eſſe illud ad Rom. 3. Scimus autem quòd quæcumque Lex loquitur, his, qui in Lege ſunt, loquitur, vt omne os obſtruatur, & ſubditus fiat omnis mundus Deo, quia ex operibus Legis non iuſtificabitur omnis caro coram illo: Per legem enim cognitio peccati.*

7 Scripturæ ſacrę locus quilibet ſi diligenter excutiatur, ingentem doctrinæ materiam poteſt ſuppeditare. Homil. 1. in Exodum.

Huius regulæ exempla ſunt pene innumera, quæ breuitatis cauſa omittuntur.

8 Nemo ex omnibus Sanctis inuenitur diem feſtum vel conuiuium magnum egiſſe in die Natalis ſui præter Pharaonem & Herodem. Nemo inuenitur habuiſſe lætitiam in die natalis filij, vel filiæ ſuæ. Soli peccatores ſuper huiuſmodi natiuitate lætantur. Sancti vero non ſolum non agunt feſtiuitatem in die natalis ſui, ſed & Spiritu Sancto repleti exectantur hunc diem. *Homil.* 8. in *Leuit.* & *Hieron.* in Math. cap. 14.

Exemplum de Sanctis eſt illud Hieremiæ: Maledictus dies, in quo natus ſum, Hierem. *20. &c. Et Iob: Maledicta dies, in qua natus ſum, &c.*

AVCT. Huius generis maledictio reſpicit peccatum, & miſerias ex peccato ſubortas, vt Propheta David *oſtendit dicens: In iniquitatibus conceptus ſum, &c. in peccatis concepit me mater mea. Hinc natalis dies non eſt gaudio, nec conuiuijs celebrandus.*

Origenes habuit *Patrem Leonidem*, Chriſti martyrio coronatum, & *Præceptorẽ* in Doctrinis Clementem Alexandrinum: & Romæ vna cum *Porphyrio* & Amelio condiſcipulis. *Plotinum Platonicum* Ammonij diſcipulum, Galieni, Taciti, & Probi tẽporibus audiuit. In Hebraicis litteris Huillũ habuit: In

Digitized by Google

buit In diuinis appetẽdis, & obſeruandis, aperiendisq. nihil eo incitatius nec vehemẽtius: in humanis abijciendis nihil promptius, & abſtinẽtiam, & vitę paupertatem ita ſeruabat (imitatus Hierophates Atheniẽſiũ Sacerdotes, qui ſorbitione cicutę ſe caſtrabant, quò caſti in Sacerdotio viuerent) vt ſe ſponte caſtrauerit, vt ait Euſebius Hiſt. Eccl. lib. 6. cap. 6. &, vt refert Mutius, potius Idolis honorem dedit, quàm alterum ſibi ſpurciſſimum, ſibi ex neceſſitate ab impio quodam propoſitum efficeret, cuius deinde rei dolorem maximum patefecit, & re ipſa præſtitit mœrorem, & pœnitentiam. Hic Doctor à S. Hieronymo duobus in locis, videlicet in ep. 65. to. 3. in præfatiuncula ad Damaſum, & in homilia Cant. cantic. & in libr. Hebr. nominum miris & innumeris laudibus exornatus eſt: ita vero vt omnibus mortalibus anteferri poſſet ac deberet: &, vt Ruffinus item in quadam Apologia teſtatur, alter poſt Apoſtolos appellatus eſt. Hic etiam tanto in ſanctarum Scripturarum labore ſudauit, vt eodem Ruffino teſte iuſtè Adamantij nomen acceperit. Scripſit tamen multa, quæ, vt ait B Bernardus, non ſine circumſpectione legenda ſunt, cum plurima ſint abundantius forſitan, quã circumſpectius, nec iam ſobrie, quam diſcrete & hiperbolicè, immo nonnulla euidentiſſimi contra fidem ſcripta, & aliqua fortaſſe deridenda, vt eſt præſertim illud de damnatis, ac dæmonibus ſaluandis Hinc S. Hieronymus in Apologia aduerſus Ruffinum, cum inter ſe diſceptarent de Didymo ac Origene ſic ait: Omittamus Hæreticorum patrocinium, & præſertim cum ambo Catholicos ſe videri velint; & nulla erit inter nos contentio. Eodem feruore, quo Origenem ante laudauimus, nunc damnatum toto orbe damnemus; Errauimus iuuenes, emendemus ſenes. Ignoſce mihi, quòd Origenis eruditionem & ſtudium ſcripturarum antequam hæreſim eius plenius noſſem in iuuenili ætate laudaui. Et ego tibi dabo veniam, quod Apologiam librorum eius, cano ſcripſeris capite. Hæc ipſe. & quia Hieronymus appellauit Origenem alterum poſt Apoſtolos, & Didymum Prophetam, & Apoſtolicum virum deſignauit, deinde comprobauit, vt Ruffinus ei exprobrat in quadam Apologia; Hieronymus in Apologia ſua Ruffino reſpondens ait: In Tertulliano (exempli cauſa) laudauimus ingenium, ſed damnamus hæreſim: in Origene miramur ſcientiam Scripturarum, & tamen dogmatum non

recipimus falſitatem. In Didymo vero, & memoriam prædicamus, & ſuper Trinitate fidei puritatem; ſed in cæteris, quæ Origenes male credidit, nos ab eo retrahimus. Nec silẽrio prætereundum eſt, ipſum Origenem in quadam epiſtola ſua ad quoſdam charos ſuos in Alexandria ſcribẽtem, conqueſtum eſſe his verbis: Nihil mirum mihi videtur, ſi adulteretur doctrina mea ab inimicis, & tali adulterio corrumpatur, quali adulterio corrupta eſt epiſtola Pauli Apoſtoli, vt Theſſalonicenſes conturbarentur. De Origenis adulteratis libris multi grauiſſimi viri hoc ſenſerunt. Et vide Picum Mirandulanum. Origenes autem in Scripturarum labore tam Græcos quam Latinos operum ſuorum numero ſuperauit: & ſunt qui velint, Origenem ſex millia librorum conſcripſiſſe. Floruit decimo Seueri pertinacis anno, & vixit vſq; ad Gallum & Voluſianum, & vſque ad LXIX. ætatis ſuæ annum; & mortuus eſt Tyri, in qua Vrbe & ſepultus eſt.

HILARII PICTAVENSIS AQVITANIÆ Epiſcopi opera omnia: Sed hæc omnia in qualibet Editione non extant.

A

AD Apram filiam ſuam. ep. 1.

Contra Arrianos lib. 12. *de Trinitate.*

Contra Arrianos de Synodis habites lib. 1.

Contra Auxentium Arrianũ lib. vnus eleganti ſtylo.

Auxentij epiſtola blaſphemia plena.

C

CAntici canticorum expoſitio: quam B. Hieronymus ſe non vidiſſe ait.

Cõtra Conſtãtium hæreticũ, lib 1.

Ad Cõſtantium Imperatorem lib. 2.

Chronicorum lib. 1.

D

COntra Dioſcorum lib. 1.

Defenſio Catholicæ fidei.

E

EPiſtolarum ad diuarſos. lib. 1.

Euangelium Matthæi.

F

FIdei catholicæ defenſio.

H

HAereſium lib. 1.

Hymnorum lib. 1.

I

IOb tractatus, ſiue lib. ex Græco Origenis ad ſenſũ tranſlatus.

Myſte-

M

MYſteriorum lib. 1.

P

PSalmorum Tracta. 42. vel lib. 2. & in hoc imitatus eſt Origenem.

Pſalmi Beati immaculati in via, Tract. 22.

S

DE Synodis ad Epiſcopos Galliæ contra Arrianos lib. 1.

T

DE Sancta Trinitate contra Arrianos lib. 12.

V

COntra Valentem & Vrſatium lib. 1. in quo hiſtoria Ariminenſis & Seleucienſis Synodi continetur.

Vita Hilarij.

HILARII REGVLÆ SCRIPTVRALES.

1 EX verbis ſenſum ſequamur, ex ſenſu rationem, & ea ratione veritatem apprehendamus. lib. 5. de Trin.

Regula hæc per ſe clara eſt: quare nihil eſt quòd in ipſa immoremur.

2 Corporalium rerum nuncupationibus vtitur Deus, vt ad excellentiam diuinarum rerum per corporalia homines attollat. lib. 6. & 12. de Trin.

Deo incorporeo tribuitur vterus, ne ex nihilo dicatur eſſe generatio Filij: vt, Ex vtero genui te. Per manum intelligitur operum efficientia: Per oculum vniuerſitatis cognitio: & non ſolum ab humanis membris ſimilitudinem in ſe Deus trahit, ſed etiam ab animalibus ratione carentibus, & ab inſenſatis: quarum rerum exempla in Scriptura ſacra paſſim leguntur.

3 Non relictus eſt hominum eloquijs de Dei rebus alius præterquam Dei ſermo. Lib. 7. de Trin.

Si aliquis diuina alijs verbis demonſtrare, quàm quibus à Deo dictum eſt, volet; aut ipſe non intelliget, aut legentibus non intelligendum relinquet.

4 Ex ſacris litteris perperã intellectis ortæ ſunt hæreſes: nulla tamen eſt Scripturarum, ſed malè intelligentium culpa. Sed hoc commodi elicuit Deus, vt multa, quæ latent in Scripturis, aperta ſint, hæreticis Eccleſiam exagitantibus. De Synodis aduerſus Arrianos.

Photinus ex verbis illis Apoſtoli: Mediator Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus; Chriſtum hominem tantum aſſirmauit. Marcion ex illis verbis: Et habitu inuentus vt homo; aſſeuerauit

Digitized by Google

uit Chriſtum habuiſſe corpus phantaſticum, & non verum corpus. Sabellius ex illa ſententia Euangelij Ioannis: Ego & Pater vnum ſumus; affirmauit eundem eſſe Patrem & Filium. Arriani ex ijs verbis Ioannis: Pater maior me eſt; aſſeruerunt, Chriſtum eſſe inæqualem Patri. Hæc & alia deliramenta ex ſacris litteris perperam intellectis orta ſunt: ſed vtilitas & hæreſibus præter hæreticorum intentionem ſubſecuta eſt: quia, oblatrantibus Arrianis de Sacratiſſima Trinitate, Nouatianis de Pænitentia, et ceteris de Baptiſmo, ac de multis alijs rebus, omnia perfectiori modo tractata ſunt.

5 Oportet nos ſpiritalem intelligentiam ſub Pſalmorum quadam rerum geſtarum commemoratione ſectari: non tamen iuxta textum Hiſtoriæ Pſalmorum ordo requirendus eſt. in Pſal 119.

Pſalmi omnes non ſunt corporaliter intelligendi: quia his corporalium negotiorum ſignificatio anteſertur.

Hilarij Pictauenſis Aquitaniæ Epiſcopus in Phrygiam relegatus, duodecim libros de Sanctiſſima Trinitate contra Arrianos conſcripſit. Hoc opus eſt profundiſſima doctrina refertiſſimum & difficile intellectu, tum ob locutiones cōciſas, ac propoſitiones abſtruſas ſubtili arte conſcriptas, tum etiam ob Librariorum, ac Typographorum menda in ipſo opere, tum ob eorundem incuriam, tum etiam ob exemplariorum penuriam admiſſa. Floruit circa Ann. Dom. CCC. LXXI. & mortuus eſt Pictauis, Valentiniano, & Valente regnantibus.

DIDYMI ALEXANDRINI
Opera omnia.

A

Arrianorum dogmata recta. 10.11

E

Epiſtolarum canonicarum. lib. vij. 10.2.

I

Ioannis liber vnus. 10.2.

Iob libri tres. 10.1.

Iſaiæ libri xviij. 10.1

M

Matthæi liber vnus. 10.3

O

Oſeæ libri tres ad B. Hieronymum. 10.1.

P

Pauli epiſtolarum libri xiv. 10.2.

Pſal-

Pſalterij liber vnus. to. 1.

S

SPiritum Sanctum miris titu lis illuſtrauit, quem S. Hieronymus in latinum vertit. to. 1.

Z

ZAcharia libri quinque B. Hieronymi rogatu editi. to. 1.

DIDYMI REGVLA SCRIPTVRALIS.

IN Epiſtolarum conſcriptionibus ad Eccleſias Sancti viri principaliter proferunt ſeruos ſe eſſe Domini noſtri Ieſu Chriſti. in Epiſt. Iac cap. 1.

Didymus Alexandrinus captus à parua ętate oculis, & ob id elementorum quoque ignarus, tantum miraculum ſui omnibus præbuit, vt Dialecticam quoque, & Geometriam, quę vel maximè viſu indiget, vſque ad perfectum didiceret. Præceptorem Gram. habuit Romæ virum Aphrum eruditiſſimum; & in eo ſe æmulum putabat, ſi ſtridorem linguæ eius exprimeret. Floruit circa Ann. Dom. CCC. XCV. & LXXX. ætatis ſuæ anno e vita deceſſit.

B. ATHANASII OPERA OMNIA in veteri Editione.

CAntici canticorũ cõmentaria.

I

IN Eccleſiaſten cõmentaria. *Interrogationes nondum impreſſæ, quæ græce erotimata dicuntur.*

L

LEuitici capit. noni ſermo. *Lucæ ex Euangelio multa dilucidat.*

M

MAtthæi varia loca explicat.

P

PSalmorum commentaria.

Q

QVæſtiones veteris, ac noui Teſtamenti.

S

SErmo in caput ix. Leuitici.

V

VEteris ac noui Teſtamenti quæſtiones.

Multa alia ſcripſit, quæ in veteri Editione nõ ſunt impreſſa. Symbolum item illud celeberrimum, Quicunque vult ſaluus eſſe, in Eccleſia ſancta decantari ſolitũ, compoſuit.

Athana-

Digitized by Google

Athanaſius Alexandrinæ Vrbis Epiſcopus, multas Arrianorum perpeſſus inſidias, ad Conſtantem Galliarum Principem fugit. Vnde reuerſus cum litteris: & rurſum poſt mortem eius fugatus, vſque ad Iouiniani Imperium latuit: à quo recepta Eccleſia ſub Valente moritur circa Annum Domini. CCC. LXXIX.

B. ATHANASII ARCHIEPISCOPI Alexandriæ opera, A Petro Nannio Alcmariano, Buſliſidiani, Apud Louarien. Collegij, Latino profeſſore, in Latinam linguam tranſlata, nunc autem in quinque Tomos diuiſa.

In primo habentur

Athanaſij cõtra idola oratio. Columna 1.
De Incarnatione Verbi Dei, eiuſq. corporali ad nos aduentu. 37.a
Ad Epictetum Epiſcopum Corinthiorum epiſtola contra hæreticos. 77.a
Expoſitio Fidei. 84.b
Liberij Romani Epiſcopi epiſtola ad Athanaſium. 86.c
Athanaſij reſponſio. 87.a
Ad Antiochi ſes epiſtola. ibid.c
De æterna ſubſtantia Filij, & Spiritus Sancti cum Deo, cõtra gregales Sabellij oratio. 93.a
Oratio, qua docet vnum eſſe Chriſtum. 103.a
Ad Adelphium fratrem, & cõfeſſorem contra Arrianos oratio. 107.a
Cõtra Arrianos orationes quatuor. 111.a
Cõtra Arrianos in hoc dictũ, ex Deo Deus eſt Verbũ, &c. 279.a
In hoc dictum: Omnia mihi tradita ſunt à Patre. 301.a
Compendium è Superioribus deſcriptum contra eos, qui Spiritum Sanctum creaturam eſſe dicunt. 309.c

In Secundo

Athanaſij ad Imperatorẽ Conſtantium apolog. 315.a
Apologia de fuga ſua. 333.c
Epiſtola ad vbique Orthodoxos, cum per Arrianos perſecutio fieret. 345.c
De ſententia Dionyſij Epiſcopi Alexandrini aduerſus Arrianos. 351.a

Quòd Nicæna Synodus, animaduerſa Euſebij calliditate, congruis et pijs verbis decreta ſua ſuper Arriana hæreſi expoſuerit. 367.a
Cōtra Arrianos apologia ſecunda. 391.a
Ad Serapionem fratrem epiſtola. 449.a
Ad omnes vbique ſolitariam vitam colentes, & in fide fundatos. 451.a
Ad Iouitianum de fide epiſtola. 531.b
De Synodis Arimini & Seleutiæ celebritatis epiſtola. 491.c
Ad Dracontium Epiſcopatum fugientem epiſt. 533.d
Ad Epiſcopos in Aphrica epiſtola. 537.e

In tertio

De Incarnatione Verbi 547.a
De natura humana ſuſcepta. 549.c
De incarnatione Chriſti. 561.e
De ſalutari aduentu Chriſti contra Apollinarium, 575.c
Contra omnes hæreſes ſermo. 587.c
Ad Maximum Philoſophum oratio. 593.c
In illud: Profecti in Pagū, qui ex aduerſo eſt, inuenietis pullum, &c. 595.c
In paſſionem Saluatoris. 601.b
Ad Marcellinum, de interpretatione Pſalmorum. 603.a
De Virginitate, ſiue de meditatione. 619.e
Teſtimonia ex Sacra Scriptura, de naturali communione ſimilis eſſentiæ inter Patrē, & Filium, & Spiritū Sanctum. 629.e
Ad omnes vbique per Aegyptum, & Syriam, & Phœniciam, & Arabiam fratres, epiſt. 651.b
Refutatio cōtra hypocriſim Meletij. 651.d
De Sanctiſs. Deipara Virgine Maria. 655.d
In paſſionem & crucem Domini. 663.e
Ad Seraph. Epiſc. Tmuſeos epiſtola. 689.b
In illud: Quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei. 713.a
Diſputatio in Niceno Cōc. contra Arrium. 721.a
Homilia de ſemente. 721.a 745.d
Declaratio Leuitici de diuerſa eiuſdem rei nomenclatura. 756.c

Hactenus Nannius.

Quartus ab alijs conuerſa continet:

ATHanaſij de varijs quæſtionibus ſacræ Scripturæ ad Antiochū libellus. 761.a
Tractatus de definitionibus. 794.e

Digitized by Google

794. e
Diſputatio cõtra Arrium Laodiceæ habita. 804. d
Ad monachos exhortatio. 829. a
De paſſione imaginis Domini N. Ieſu Chriſti, libellus. 835. a
Ad Marcum Papam epiſtola. 842. c.
Marci reſcriptum. 843. b
Ad Serapionem, de S. Spir. epiſtolæ duæ. 845. a
De unita deitate Trinitatis lib vij. 853. a
Synopſis totius S. Scripturæ Noui ac Veteris Inſtrumenti, nunc primum a nobis edita. 869. c

Quinctus Tomus in hac editione iam recens adiectus continet

VItam B. Athanaſij Epiſcopi Alexandrini, à diuerſis auctoribus conſcriptam. 957. a
Vitam Sancti Antonij Abbatis ab Athanaſio Epiſcopo Alexandrino conſcriptam. 991. b
De Sancta Trinitate dialogos quinque. 1029. b
Ad Ammun Monachum epiſtola. 1091. a
Cum duplici Indice hactenus deſiderato.

BASILII MAGNI opera omnia.

E

EPiſtolæ nonnullæ.

H

HExaemeron homiliæ xij.
Homiliæ xij. in Hexameron.
Homiliæ. xxiix. variorum argumentorum.

L

Libri diuerſarum rerum.

M

MOnodia Gregorij Nazianzeni in Baſilium.
Moralia.

P

PSalmorum homiliæ xiix.

R

REgulæ fuſius diſputatæ, & breuiores.

T

TRactatus diuerſarum rerum.

Digitized by Google

BASILII MAGNI REGVLÆ Scripturales.

1 VEteris præſertim Inſtrumenti lectionem non probe intelligentes, noxam incurrunt, non Scripturæ culpa, ſed legentis. Ad Chilonem de uita ſolitaria.

Exempla multa ex Scriptura ſacra deſumi poſſunt, quæ breuitatis cauſa prætermittuntur. Hoc autem credendum eſt, Scripturā diuinā ex Deo eſſe, atque admodum fructuoſam, nihilque immūdū retinere, aut præbere, niſi ei, qui putauerit eſſe impurū.

2 Litteralis expoſitio maxime commendatur, vbi commode fieri poteſt. Congreſſione 9. in Hexaem.

AVCT. Nec mirum, ſi Epiphanius Salaminæ Epiſcopus Origenem carpere ſtudeat, quòd allegorice tantum interpretur, vt Auctor eſt Hieronymus.

3 Scriptura ſacra ea tradit, quæ ad animarum extructionē noſtrarum, commodumque ſpectant. Ea autem, quorum pondus ferre non valemus, ſilentio occultauit. Congreſſ. 9. in Hexaem.

Baſilius Cæſareæ Cappadociæ, quæ prius Mazaca vocabatur, Epiſcopus, moritur Gratiano imperante circa Annum Dom. CCC. LXXX.

GREGORII EPISCOPI NYSENI, Baſilij magni fratris opera ex Edit. Baſil. 1572. ſed in Edit. Pariſien. 1573. ſunt adiecta alia quædam.

A

ANima, & reſurrectionis tractatus.

Aſſumptionis Chriſti orationes duæ.

B

BAptiſmi liber vnus.

Beatitudinum liber vnus.

C

CAntici canticorum explanatio.

Chriſtiana profeſſio, quid ſi velit.

Corinthiorum Epiſtolæ explanatio, ſed nondum impreſſa.

D

DOrmientium oratio.

E

EPiſtola de nominũ. & chriſtiana profeſſione.

Euangelij dictum exponitur; Quatenus feciſtis vni ex his minimis, mihi feciſtis.

Euan-

Euangelij dictum exponitur: Tunc etiam ipſe Filius ſubijcietur ei, qui ſubiecit ei omnia.

G

GRegorij Nyſſeni vita. Gregorius miraculorum opifex.

H

HIſtoria ſex dierum. Hominis opificij liber vnus.

I

INfantium, qui premature abripiuntur, conſideratio.

M

MOyſi vita liber vnus.

N

NAtiuitatis Chriſti oratio.

O

ORationes contra Eunomiū & aliquæ funebres, quædam vero in Sāctorum laudem.

Oratio Natiuitatis Chriſti.

Orationum liber vnus.

P

PAſche reſurrectionis orationes quinque.

Pſalterij commentaria.

Pſalmi ſexti expoſitio.

Pſalterij commentaria Græce cōſcripta, in Bibliotheca Vaticana aſſeruantur.

S

STephani protomartyris oratio.

T

TRinitatis tractatus aduerſus Iudæos.

Trinitatis Sanctiſſimæ tractatus.

V

VIta Gregorij Nyſſeni.

De Gregorio Nyſſeno, qui, Honorio, eſt Emiſſenus, hæc S. Hieronymus ait: Gregorius Nyſſenus Epiſcopus, frater Baſilij Cæſarienſis, ante paucos annos mihi, & Gregorio Nazianzeno contra Eunomium legit libros: qui & multa alia ſcripſiſſe, & ſcribere dicitur. Floruit circa Annum Dom. CCC. LXXX.

IOANNIS CHRYSOSTOMI Archiepiſcopi Conſtantinopolitani opera omnia.

A

ABraham, & Iob comparatio. to. 1.

Abraham de ſide & nomine eius. to. 1.

Adam & de Eua homiliæ quāplurimæ. to. 1.

Adoratorum verorum ſermo. to. 3.

10.3.
Anna, fides commẽdatur. 10.3.
Antiocheno populo homilia lxxx. 10.5.
Apoſtoli dictum expenditur: ſed & gloriamur in afflictionibus. 10.5.
In Apoſtolorum Acta homilia lv. 10.3.
Aſcẽſionis Domini ſermo. 10.3.

C

De Cananæa muliere, homilia. 10.2.
De Chriſti fide homilia. 10.3.
De Chriſti fide, & de S. Ioan. Baptiſta. 10.3.
Commentaria in Euangelium Ioannis. 10.3.
Cõmentariolum in Matthæũ. 10.2.
Commentariorum in Euangelium Matthæi. homil. liiij. 10.2.
Compunctionis cordis libri duo 10.5.
De Cõcubinarijs ſermo. 10.5.
Cyriaco Epiſcopo exuli. 10.5.

D

Dauid ad Saulem verba expenduntur. Qui ſum ego. 10.1.
Decollationis Ioannis Baptiſtæ ſermo. 10.2.
Dei natura incomprehenſibilis. 10.5.
De diuitibus & pauperibus ſermo. 10.2.

E

Eleemoſyna quomodo faciẽda. 10.2
Eleemoſyna & collationis in Sanctos ſermo. 10.4.
Eleemoſyna ſermo. 10.5.
De Eliæ aſcenſione tractatus. 10.1.
Epiſcopis & presbyteris ob pietatem in carcere incluſis. 10.5.
Euchariſtia in Encanijs admonitorius ſermo. 10.3.
De Eutropio Eunucho homilia. 10.3.

F

Fato vel de prouidentia ſermones v. 10.5.
Feminarũ regularium de cohabitatione. 10.5.
Fidei & nominis Abrahã tractatus. 10.1.
Fidei, ſpei, & charitatis ſermo. 10.4.

G

Gehenna an ſit, & vbi ſit. 10.3.
Gentiles reprehenduntur, & vituperatores vitæ monaſticæ. 10.5.
Aduerſus Gentiles demonſtratio, quòd Chriſtus ſit Deus. 10.5.
Goliath à Dauide ſuperatus. 10.1.

H

De Hliſæo, & de Naaman Syro. 10.1.
Homilia pro ſancto Ioanne Baptiſta. 10.7.
Homiliæ quamplurimæ de Adã & Eua. 10.1.
Homiliæ lxvij. in quinquaginta cap.

in cap. Gen. 10.1.

Homilia in omnes pſalmos. 10.1.

Homilia in cap. vi. Iſaia. Vidi Dominum. 10.1.

Homilia lxxxix. in Matthaum. 10.1.

Homilia varia ex Marco & Luca. 10.2.

Homilia lxxxvij. in Euangelium Ioannis. 10.3.

Homilia in omnes Pauli Epiſtolas. 10.4.

I

DE Iacob & de Eſau. 10.1.

De ieiunio ſermones duo. 10.5.

De Ieiunijs tractatus. 10.1.

Iephte conſideratio. 10.1.

De Ieremia, & de Eſaia prophetis. 10.1.

Innocētio Epiſcopo Roma. 10.5.

Innocentium ſermo. 10.2.

Ioannis Chryſoſtomi vita. 10.1.

Ex Ioānis Euangelio homilia. 10.3.

Ioannis & pauli ſermo. 10.2.

Iob patientia, & de Abraham & Iob. 10.1.

Iona propheta cōſideratio. 10.1.

Ioſeph venditi, & eius continētia tractatus. 10.1.

Iuda proditionis homilia. 10.3.

De Iudais, Gentilibus, & Hareticis ſermo. 10.3.

Iuuentij. & Maximi martyrum ſermo. 10.3.

L

LApſus primi hominis. 10.1.

De Latrone ſermo. 10.7.

De Lazaro, & diuite homilia iv. 10.2.

De Lazaro reſuſcitato ſermo. 10.3.

Legis natura, & fidei ſermo. 10.3.

M

MAchabęorum ſeptem natiuitas. 10.1.

Marci, & Luca Euangelij homilia varia. 10.2.

Martyrum ſermones duo. 10.3.

Matthai de conuerſione. 10.2.

Matthai Euangelij commentaria. 10.1.

Miſſa Ioannis Chryſoſtomi. 10.5.

De Miſericordia, & diſpenſatione ſermones. 10.5.

N

DE Naman Syro, & de Eliſeo. 10.1.

De Natiuitatis homine homil. 10.2.

De Natiuitati Ioānis Baptiſta ſermo. 10.2.

De Neophitis homilia. 10.5.

Nouilunia obſeruantes increpantur. 10.5.

O

OLympia famina illuſtri. 10.5.

P

IN laudē Pauli Apoſtoli homilia viij. 10.3.

De charitate in eiuſdem commemoratione ſermo. 10.3.

Pauli Epiſtolarū homilia. 10.

Pentecoſtes ſermo. 10.7.

Philogonij ſancti oratio. 10.3.

Pœnitentię homilia decem. 10.5.

Pramiū Sāctorum, & honores

Apoſtolorum. 10.3.
Proditoris & myſteriorum cænæ ſermones vij. 10.3.
Pſalmorum omnium homiliæ. 10. 1.
Puerorum trium homilia.10.1
R
REſurrectionis homiliæ nouem. 10.3.
S
SAcerdotes an ſint colendi, expenditur. 10.4.
De Sacerdote libri ſex. 10.5.
Samuelis & Anna, tractatus. 10.1.
Spectaculorũ ſpectatores reprehenduntur. 10.5.
Spiritus Sãcti ſermo, & de eius adoratione. 10.3.
Sergirio monacho de prouidentia Dei. 10.5.
De Suſannę tractatus. 10.1.
T
THeodoro monacho. 10.5.
Theodoro lapſo de reparatione lapſi. 10.5.
Tractatus ſiue homilia de libello repudij. 10.4.
Trinitatis ſermo. 10.3.
V
VIta Ioannis Chryſoſtomi. 10.1.
Vita præſentis breuitas, & inanitas penſatur. 10.5.
Z
ZAccharia locus cap.vi. expenditur. 10.1.
Zacchæi ſermo. 10.2.

IOANNIS CHRYSOSTOMI
Regulæ Scripturales.

1 SCriptura ſacra non eſt multiloqua in his, quæ nõ ſunt multum neceſſaria. Homil. 15. in Act. Apoſt.

Exemplum patet in cap. 7. Act. Apoſt. Stephanus enim cum de vocatione Abrahæ à Domino ageret, patris Abrahæ non meminit, ſed ſolum nos docuit, quòd videns abire filium, venit cum eo.

2 Nomina propria etiam ſola ſi recenſeantur in Scriptura ſacra, non contemnantur. Homil. 24. in Gen.

Id non mirum videatur: otioſe enim, vel ſine magna hominum vtilitate in Scriptura ſacra à Spiritu Sancto inſpirata nihil eſſe poteſt.

3 Scriptura ſacra, ferarum nomine aliquos homines appellat propter affectiones interturbantes. Homil. 12. ſuper Gene.

Exemplum eſt: Canes muti non valentes latrare. Idq. ob impudentiam & impetum. Interdum ob libidinem, vt Equi in

feminam inſanientes. Interdum comparantur Aſinis ob ſtupiditatem, & ruditatem: vt comparatus eſt iumentis, &c. Aliquando Leonibus & Pardis ob rapacitatem: Aliquando Aſpidibus, ac Serpentibus, vel viperis ob fraudolentiam. Ita dicendum eſt in aliis rebus permultis, vt in ſacra Scriptura videre eſt.

4 In ſacris litteris nihil eſt, quod non ingentem theſaurum contineat, modo ſcrutatorem habeat. Ideo in ſacris litteris nil contemnatur, aut obiter prætereatur, etiam ſi nomina recenſeantur. Homil. 21. & 24 in Gen.

Exempla ſunt permulta ob rationem in Regula ſecunda factam, & per alia non pauca a Ioanne Chryſoſtomo *ſcripta loco citato. Homil. 21. & 24.*

5 Diuinis litteris potius credendum eſt, quàm Angelis de cælo deſcendentibus, aut mortuis reſurgentibus. Gal. in cap. 1.

Angelis quàmlibet magni ſerui ſunt, ac miniſtri: ſed vniuerſorum Dominus Deus Scripturam ſacram nobis dedit, Hinc Lazarus: Habent Moyſem *& Prophetas, ſi illis non crediderint, nec mortuos reſuſcitatos audituri ſunt.*

6 Nihil contrarium in ſanctis Scripturis continetur. Homil. 1. in Gen.

Quamuis in Geneſi legatur, quòd Deus ceſſauit ab omni opere; in Euangel. tamen dicitur, quòd Deus operatur vſq; modo: Operatur enim ſemper conſeruando facta, dum totũ mundum gubernat: & ceſſauit à nouis ſpeciebus formandis. Hinc diluitur difficcultas de mulorum ſpecie, quæ eſt miſta inter Aſinos & Equos.

7 In ſacris litteris nihil eſt ſuperuacaneum. De verbis Iſaiæ. Homil. 2.

Hoc non videtur exemplo indigere, cum ex ſe planum videatur.

7 Mos eſt Scripturarum, & vtique celeberrimus, vti his verbis: In diebus illis, non ſolum cum ad præteritam narrationem aliud tempus adiungitur, verum etiam cum illa narrat, quæ poſt multorum annorum ſpatia contingunt. Homil. 10. in cap. 3. Matth.

Exemplum patet diligenter intuenti cap. 24. Matthæi, quando Chriſtus in Monte Oliueti reſidebat, & Diſcipuli accedentes ad Ieſum, de captiuitate Hieruſalem, ac de ipſius aduentu

ſciſcita-

ſciſcitarentur.

8 Libri quidam Scripturæ ſacræ ſui Auctoris nomen habent: quidam vero non habent. Homil. 1. in Ep. ad Rom.

Moyſes ſuis libris nomen appoſuit. Euangelia item non habent nomen Scriptoris. Paulus autem appoſuit Epiſtolis nomen ſuum, Epiſtola ad Hebræos excepta. Quod ſuo ipſe conſilio fecit: quia Hebræi *cum nomen eius odio haberent, illud artificioſe ſuppreſſit. Prophetæ autem nonnulli cur nomen ſuum appoſuerint, necnon & Salomon, alij vero tacuerint, id inueſtigandum relinquitur.*

9 Pauli Epiſtolæ ſanctæ quidem ſunt omnes, ſed doctrinâ auguſtiorem continent, quæ ex vinculis miſſæ ſunt. Homil. 1. in Epiſt. ad Coloſſ.

Epiſtolæ ſcriptæ in vinculis ſunt, Epiſt. ad Epheſios, ad Philemonem, ad Timotheum, *ad Philippenſes, & ad* Coloſſenſes: *nam in his quaſi inter medias hoſtium ſtrages, ac trophæa ſibi eſſe videbatur, rei bellicæ gloria præcellens.*

10 Epiſtolarum Pauli ordo & librorum Prophetarum alius eſt in Scriptura ſacra, quàm temporis, quo ſcriptæ ſunt. Homil. 1. in Epiſt. ad Rom.

Epiſtola ad Galatas *videtur præceſſiſſe* Epiſtolam *ad Romanos, ſi tempora item inſpicias, alius autẽ ordo, videtur eſſe inter Prophetas, librorũ ſerie optime ſeruata.* Hinc *ordine inter ſe ſunt collocati omnes libri.*

11 Epiſtolæ Pauli quo tempore ſcriptæ ſint, & quæ prius, quæ poſterius, noſſe multum confert ad quæſtiones explicandas. Homil. 1. in Epiſt. ad Rom.

Exempla *omnia, quæ multa ſunt, vide apud Ioannem* Chryſoſtomum *loco citato, hoc eſt.* Homil. 1. *in Epiſt. ad Rom.*

Hic in eloquentiæ ſtudijs Libanij Sophiſtæ: in philoſophia Andragathij Philoſophi; & in diuinis Scripturis Diodoris Epiſcopi Tarſenſis auditor, atque diſcipulus fuit. Eccleſiæ Conſtantinop. Epiſcopus, & in 13. anno ſui Epiſcopatus innocens Arcadij Imperatoris opera in exilium deiectus eſt, quia Epiſcoporum actum Chalcedone conuentum, tamquã ad concilium non legitimum ire noluit vocatus: deinde ab exilio populi applauſu reuocatus, in exilium iterum fuit eiectus quorumdam Epiſcoporum conſpiratione facta: Sed Innocentij primi Decreto, habito Romæ Concilio, reſtituitur. *Hic* Ioannes propter aureum eloquentiæ flumen Chryſoſto-

mus,quaſi os aureũ, dictus eſt. Huius doctrina Cõcionatoribus ſacris perutilis eſt, & valde accõmoda : In explanatione Scripturæ ſacræ grauiſſimus: ipſiq; Paulus Apoſt, quẽ mirificè colluit, ſcribenti, & prædicanti, multa dictaſſe videtur, & iudicatur. Huius Doctoris nonnulla dicta non ſunt extendenda, ſed pie interpretanda, & præſertim dictum ſuper illud Matthæi 12. Homil. 45. Ecce mater tua : & ſuper illud Ioan. 2. Homil. 20. Vinum non habent : Vbi Chryſoſtomus ait, B. Virginem inani gloria, & peccato infidelitatis affectam fuiſſe. quod debet intelligi quantum ad id, quod ab homine poſſet æſtimari : Nam Beata Virgo ſic fuit gratia plena, quòd nec mortaliter, nec venialiter peccare poterat, vt optime ſentit Doctor noſter Aegidius Rom. in 2. Senten. Diſtin. 24. q. 1. art. 1. [& alij Doctores. Vide ibi noſtrum Scholium.

Moritur autem Anno à Chriſto nato 405. die 14. Septembris, & eius corpus in Baſilica cuſtoditur.

GREGORII NAZIANZENI opera omnia duobus Tomis diſtincta & Pariſijs impreſſa 1583.

Tomus primus hæc habet

A

Apologeticus, in quo cauſas exponit, ob quas in Pontum fugerit, poſtea quã presbyter creatus fuiſſet, ac rurſum Nazianzenũ redierit : in quo qua Sacerdotis profeſſio ſit, docet : & qualem Epiſcopum eſſe oporteat. 33.

Apologeticus ad eos, qui ipſum primùm acciuerant, nec venerant poſtquam presbyter factus fuiſſet. 161

Apologeticus ad Patrem ſuum Gregorium, praſente Baſilio magno, cũ Epiſcopus Saſimorum creatus eſt. 349.

E

Epiſtola. j. ad Cledonium presbyterum. 1007. 1008.

Epiſtola 2. ad Cledonium aduerſus Apollinarium. 1027. 1028.

M

Metaphraſis, ſeu tranſlatio in Eccleſiaſten. 136. 137.

O

Oratio j. aduerſus Iulianũ Imper. inuectiua. 167

Oratio

Oratio 2. in eundem Iulianum inuectiua. 280
Oratio ad patrem & Baſiliũ magnum poſt reditũ ex fuga. 342
Oratio ad Gregorium Epiſcopũ Nyſenũ, Baſilij magni fratrẽ, cum poſtridie illius diei, quo Epiſcopus creatus fuerat, veniſſet. 345
Oratio ad patrem, cum ei curã Eccleſiæ Nazianzenæ commiſiſſet. 352
Oratio de ſuis ſermonibus ad Iulianum tributorum exæquatorem. 335
Oratio funebris in laudem Cæſarij fratris ſui, ſuperſtitibus adhuc parentibus habita. 363
Oratio funebris in laudem ſororis ſuæ Gorgoniæ. 393
Oratio de pace poſt reconciliationem monachorum prima 418.
Oratio de pace ſecunda. 428
Oratio de pace tertia. 434
Oratio in plagam grandinis. 442
Oratio de pauperum amore. 454
Oratio ad ciues Nazianzenos, graui timore perculſos, & præfectum iraſcentem. 481
Oratio in laudem S. Cypriani Martyris. 487
Oratio partim funebris in laudem patris ſui mortui: partim conſolatoria ad matrẽ Nonnam, habita præſente Baſilio, ad quem & principium orationis ſpectat. 496
Oratio funebris in laudem Baſilij magni Cæſarienſis Archiepiſcopi. 545
Oratio in laudẽ magni Athanaſij Archiepiſcopi Alexandrini. 383
Oratio in laudem Machabæorum. 603
Oratio in laudẽ Heronis, Philoſophi Alexandrini, ob fidẽ in exilium miſſi, ac poſt triẽnium reuerſi. 611
Oratio in Ægyptiorum aduentum. 645
Oratio ad Arrianos, ac de ſeipſo. 662
Oratio de moderatione in diſputationibus ſeruanda, & quòd non ſit cuiuſuis hominis: nec cuiuſuis temporis de Deo diſputare. 671. 672.
Oratio de ſeipſo, & ad eos, qui ipſum Cathedram Conſtantinopolitanam affectare dicebant; & de populi alacritate, quam erga eum oſtenderat. 68 7
Oratio cum poſt ea, quæ à Maximo perpetrata fuerant, rure in Vrbẽ rediiſſet. 693
Oratio de dogmate, & conſtitutione Epiſcoporum. 704
Oratio habita in electione Eulalij Doarenſium Epiſcopi. 709
Oratio in dictum illud Euangelij, Quum conſummaſſet Ieſus hos ſermones, &c. 19.

Digitized by Google

cap. Matth. 711
Oratio coram CL. Epiſcopis habita. 720
Oratio prima de Theologia, quæ diſputatio aduerſus Eunomios eſt velut præludiũ. 737
Oratio ſecunda de Theologia. 745
Oratio prima de filio, quæ tertia eſt de Theologia. 764
Oratio ſecũda de filio, quæ quarta eſt de Theologia. 778
Oratio de Spiritu ſancto, quæ quinta & poſtrema eſt de Theologia. 791
Oratio Panegyrica in Chriſti natiuitate. 805
Oratio Panegyrica in Sancta lumina. 825
Oratio in Sanctum Baptiſma. 845
Oratio in Paſcha, & in tarditatem. 887
Oratio ſecunda in Paſcha. 894
Oratio in nouam Dominicam. 950
Oratio in ſanctam Pentecoſten. 964
Oratio ad Euagrium Monachum de diuinitate. 988
Oratio ad Nectarium Conſtantinopolitanum Epiſcopum. 991
Oratio in laudem Martyrum, & aduerſus Arrianos. 994
Oratio de fide. 997
Oratio de fide Nicana.

P

PRologus Ruffini in libros Sancti Gregorij Nazianzeni. 996

S

SIgnificatio in Ezechielem. 992

V

VIta Sancti Patris Gregorij, cognomento Theologi, Epiſcopi Nazianzeni a Gregorio presbytero Græcè conſcripta, in limine omnium operum.
Vita præterea eiuſdem, carminum Iambico, ipſomet auctore ſcripta. 2

Tomus ſecundus hæc habet carmina.

A

ADmonitio ad ſeipſum. 1368
De amicis malis. 1429
Ad ſuam animam. 1430
De anima. 1201
De animæ ſuæ calamitatibus. 1306
Ad Animam. 1317
Ad animam ſuam. 1421
Ad animam ſuam. 1423
Pro anima ſua. 1243
De Apoſtolis duodecim. 1144

B

DE Beatitudine, & ſpiritualis vitæ reg. 1330. 1331.
Baſilij magni epiphia. 1443

De

C

DE calamitatibus ſuis. 1235

Aduerſus carnem. 1316

De Chriſti genealogia. 1144

Chriſti miracula ſecundum Matthæum. 1246

Cæſaris, viri illuſtriſs. ac Germani fratris Gregorij Nazianzeni Dialogi quatuor. 1448

Chriſti parabolæ, & ænigmata ſecundum Matthæum. 1247

Chriſti miracula ſecundum Marcum. 1248

Chriſti miracula ſecundum Lucam. 1248

Chriſti miracula ſecundum Ioannem. 1249

Chriſtum inuocat, & diabolũ auertit. 1316. 1318

Ad Chriſtum. 1366. 1367

Ad Chriſtum. 1369

Ad Chriſtum.

Comparatio vitarum. 1389. & ſeq.

Ad Chriſtũ ſupplicatio. 1421

Ad Chriſtum lamentatio. 1421

Ad Chriſtũ alia oratio. 1422

Ad Chriſtum. 1422

Ad Chriſtum lamentationes duæ. 1423

Ad Chriſtum lamentationes duæ. 1424

Cohortatur non occultè ad piã vitam, & Chriſti dignam. 1219

D

DE Dei deſiderio. 1317

Ad Diabolum in morbo. 1302

Aduerſus Diabolum. 1242

Ad Deum. 1368

Dialogus aduerſus eos, qui frequenter iurant. 1323

Ad Diabolum. 1422. 1423

De deſiderio. 1429

Dialogus primus. ibidem

Dialogus ſecundus. 1480

Dialogus tertius. 1489

Dialogus quartus. 1535

In diuitem male moratum. 1295

Definitiones minus exactæ. 1369.

E

ÆEgypti Plagæ. 1519

Ad Epiſcopos. 1312

Epiſtola ipſius Gregorij Nazianzeni, quæ continentur à numero 1047. vſque ad numerum. 1091

Epiſtolæ, quæ hactenus nunquã editæ fuerunt: quæ continẽtur a numero 1093. vſque ad numerum 1141

Aerumnas ſuas luget: Chriſtum obſecrat, vt ſibi vitæ finem afferat. 1238

Ad Epiſcopos Conſtantinopolitanos, & ad ipſam Vrbem. 1315

Epitaphiũ, & epitome de vita ipſius. 1318

Epigramma in templum Eliæ, quod χηρεῖον appellabatur. 1366

Eliæ miracula. 375

Aduer-

Aduerſus falſos Eiſcopos, & de diuerſis generibus. 1310

F

DE Filio. 1172
De fortuna & prudentia. 1419

G

DE Gregorij peregrè profe-ctuti ad Chriſtum depre-catio. 1295
De germanis, & veris ſacræ Scripturæ libris. 1318

H

HYmni ad Chriſtum poſt ſilentium in paſchate. 1298
Ad Heleniũ pro monachis ad-monitorium. 1319
De Humana natura. 1323
Hymnus ad Deum. 1432

I

AD Iulianum. 1322
Iuſiurandum B. Grego-rij. 1332
Aduerſus inuidos, & primum de ſeipſo. 1360
Aduerſus iram. 1396. 1397

L

LAmentatio ad Chriſtum. 1421
Lamẽtatio veſpertina ad Chri-ſtum. 1422
Lamentationes diuerſæ, a pag. 1423. vſque ad pag. 1425.
Luctus carmine ſcriptus. 1316. 1317

M

MOnoſticha ſecundum ordi nem Alphabeti. 1447
Aduerſus mulieres, ambitio-ſius ſeſe ornantes.
Moyſis decalogus. 1144
Ad Monachos in Cœnobio de-gentes. 1319
De Morte charorum. 1429

N

AD Nemeſium carmen. 1304
Ad Nicobulum patrem Nicob. fil. nomine. 1281
De Nicobuli filiorũ noĩe. 1287
In Nobilem, male moratum. 1412
Nicobulus pater ad filiũ. 1287

O

ADuerſus opum amantes. 1404. 1405
Oratio ad Chriſtum. 1422
Oratio Poſtridiana. ibid.
Orationes ad Chriſtũ in mor-bo. 1427
Oratio ad Chriſtum. 1428
Ad Olympiadem virginẽ no-bilem. 1299

P

DE Patriarchis duodecim. 1144
De Prouidentia. 1191
Parabola ſecundum Lucam. 1249
Parabola quattuor Euangeli-ſtarum. 1249
Præcepta ad virgines. 1261
De Prouidentia. 1361
De Philoſophica paupertate. 1367
De Pudicitia. 1420
De prudẽtia & fortuna. 1419
Precatio matutina. 1422
Precatio in morbo. 1424

Pauli

Digitized by Google

Pauli cuiuſdam Epitaphium. 1426.
De patientia. 1427. 1429
De principijs, ſeu de principio. 1169

S

AD ſeipſum per interrogationem & reſponſionem. 1241
Se ſe cohortatur, vt ad Deum, mentem conuertat. 1242
De ſeipſo poſt reditum ex Vrbe Conſtantinopolitana. 1301
De ſeipſo. 1368. 1410. 1411
Ad Seleucum. 1363
Sententiæ diſtichis verſibus cõſtantes. 1333. 1334
Sentẽtiæ diſtichis verſibus comprehenſæ. 1433
Sententiæ aliæ. 1444
Sermocinatio cũ mundo. 1425
Ad Siguntium Eremitã. 1427
Supplicatio a Chriſtum. 1421
In Sepulchrorum effoſſores. 1373
De ſubſtantijs mente præditis. 1191
De Spiritu ſancto. 1178

T

DE teſtamentis, & aduentu Chriſti. 1208
Tetraſticha B. Gregorij Nazianzeni. 1336. & ſeq.
Tragedia, ſeu potius Tragicomædia, quæ Chriſtus patiẽs inſcribitur.

V

DE vanitate huius vitæ, atque incertitudine, communique omnium fine. 1239
De virtute. 1375. 1376
Vitæ finem optat. 1368
De vita humana. 1419
In vitæ exitum. 1425
De vita humana. 1425
Ad Virginem. 1429
De virtute humana. 1212
In laudem Virginitatis. 1252

1 GRegorij Nazianzeni Regulæ ſcripturales. Sacra Scriptura mutis rebus loquentium perſonarum imponit. lib. 4. Theologiæ.

Huius generis dicendi forma in ſacris litteris frequenter legitur: & eſt figura Proſopopœia, ideſt perſonæ fictio, vt eſt illud: Iſa. 23. Erubeſce Sidon, ait mare. Et Iob. 28. Abyſſus dicit, Non eſt in me. Et: Cœli enarrant gloriam Dei: & id genus alia permulta; nouit enim Scriptura ſacra Proſopopœiam facere.

2 Quæ colliguntur ex Scripturis ſacris, perinde habenda ſunt, ac ſi in illis ſcripta eſſent. Lib. 5. Theologiæ.

AVCT. Id intelligitur, dum in colligendo non ſit obrratiocinatio, quæ plerunque parum attentos, aut inexercitatos fallere ſolet.

3 In Scriptura ſacra quædam, cum non ſint, dicuntur

tamen

tamen ; alia cum ſint, non dicuntur : alia neque ſunt, neque dicuntur. Lib. 5. Theol.

Exempla ſunt hæc: Deus affectibus non eſt obnoxius, dicitur tamen iraſci, dormire, ſedere, ambulare, & alia id genus non pauca. Hæc autem dicuntur pro captu noſtro, & quantum ad effectus, qui ſecuntur. Quædam cum ſint, non dicuntur, quia colliguntur. Quædam ſunt & dicuntur, vt, Deum eſſe, & eſſe miſericordem. Quædam non ſunt, nec dicuntur, vt Deum eſſe malum.

4 Non omnium librorum Scripturæ ſacræ tractatio omnibus ætatibus permittitur apud Hebræos. in Apologia.

Principium Geneſeos, Canticum Canticorum, necnon Ezechielis exordium & finem legere non conceditur ijs, qui ad ætatem Sacerdotalis miniſterij, ideſt, trigeſimum annum impleuerint, vt ad perfectam ſcientiam, & myſticos intellectus plenum humanæ naturæ tempus accedat.

Gregorius primum Saſimorum, deinde Nazianzenus Epiſcopus, vir eloquentiſsimus, præceptor Beati Hieronymi, vt ipſemet Hieronymus aperte teſtatur in lib. de Scriptoribus Eccl. vbi etiam ait, ſe, eo ſcripturas explanante, didiciſſe. Ad triginta millia verſuum omnia opera ſua compoſuit. Poſtremo Conſtantinopolim ad eam regendam Eccleſiam cum fuiſſet accerſitus, eam ciuitatem hæreſum purgatam erroribus, ad Catholicam fidem reduxit. Quamobrem cum prauorum hominum odium ſibi paraſſet, ob idq. magna inter Epiſcopos facta fuiſſet ſeditio, ſponte abdicans ſe Epiſcopatu, illud Prophetæ dictum vſurpauit dicens : Si propter me commota eſt hæc tempeſtas, deijcite me in mare.

Hinc Nazianzum rediens, Eulalium Nazianzenum loco ſuo conſtituit, deinde rus ſeſe conferens, Monaſticam duxit vitam. Hic Doctor ob ſingularem diuinarum litterarum ſcientiam, Theologi nomen eſt conſecutus. Omnium eiuſdem Doctoris operum Compendium excuſum eſt Romę, Anno Domini. M. D. LIIII. per Parthenium. Obijt denique ſub Theodoſio Principe circa Annum Dom. CCC. XXX.

CYRILLI

Digitized by Google

CYRILLI ARCHIEPISCOPI Alexandrini opera omnia.

A

ADoratio & cultus in Spiritu & veritate. to.2.

Anagogæ breues de ijs, qui fulſerunt ante legem. to.1.

Anathematiſmus, alias, declaratio xij. cap. to.2.

Apologia ad Theodoſium. to.2.

Apologeticus liber ad defenſionem xij. cap. to.2.

B

BReues anagogæ de ijs, qui fulſerunt ante legem. to.j.

C

COntra Iulianum Apoſtatam. to.2.

D

DIalogus & multa alia. to.2.

E

ELenchus lib. contra dogmata Neſtorij. to.2.

Epiſtolæ xxxix. ad diuerſos. to.2.

Euangelij Ioannis libri viij. to.1.

Euoptio contra reprehenſiones Theodoreti Epiſc. Cyri. to.2.

G

DE Geneſi libri xj. to.1.

H

HOmiliæ x. to.2. pro diuerſis ex Ioãnis in Euangelio libri viij. to.1.

I

ISaiæ libri quinque to.1

Aduerſus Iudæos liber unus. to.1.

Iuliani Apoſtatæ increpatio. to.2.

L

LEuitici libri xvi. to.1.

N

NEſtorij dogmata impugnata. to.2.

Neſtorius ab Epheſina Synodo condemnatus. to.2.

S

SCholia de Incarnatione Vnigeniti. to.2.

Quòd Spiritus Sãctus et Deus, & ex Deo ſit ſecundum naturam. to.2.

Symboli Nicæni expoſitio. to.2.

Synodales epiſtolæ xij. to.2.

T

TEſtamẽti veteris dicta anagogicè. to.2.

Theodoſio de recta fide in Chriſtum. to.2.

Theſaurus, qui inſcribitur opus inſigne de conſubſtantialitate Filij, & Spiritus Sancti, cũ Deo patre aduerſus Hæreticos. to.2.

Trinitatis tractatus. to.2.

Trinitatis dialogorum cũ Hermia libri vij. to.2.

Claruit Ann. Dom. CCCC. XXX.

Digitized by Google

THEODORETI CYRI EPISCOPI opera omnia.

B

IN *Baruch Commentarius.* to. 1.

C

CAntici *Canticorum commentarius.* to. 1.

Canticorum variorum & precum commentaria. to. 1.

D

IN Daniele͂ *cõmentarius.* to. 1.

Decretorum *diuinorum epitome.* to. 2.

E

EPiſtolarum Pauli *commentaria.* to. 2.

Epitome *diuinorum* Decretorum. to. 2.

Euangelicæ *veritatis libri xij.* to. 2.

Ezechielis *commentarius.* to. 1.

H

HAereticorum *fabularum libri vi.* to. 2.

Hiſtoria religioſa. to. 2.

Hiſtoria Eccleſiaſtica liber vnus. to. 2.

I

IEremiæ *commentarius.* to. 1.

Iudicum *libri interpretatio.* to. 1.

L

LAmentationum *commentarius.* to. 1.

P

PAralipomenon *librorum expoſitio.* to. 1.

Pauli Epiſtolarum interpretatio. to. 1.

Pentateuchi commentarius. to. 2.

Polymorphus. to. 2.

Prophetarum *minorum commentarius.* to. 1.

Prouidentiæ *Sermones x.* to. 2.

Pſalmorum cõmentarius. to. 1.

R

REgum *librorum commentaria.* to. 1.

Ruth libri expoſitio. to. 1.

Floruit Anno Dom. CCCC. L.

IOANNIS DAMASCENI opera omnia.

C

CArminum *Farrago, Aldo Manutio Romano interprete.*

Catalogus *hæreſũ, quæ ad illius vſq; tẽpora extiterunt.*

Chriſtiani *& Damaſceni diſceptatio.*

Chriſti ab Incarnatione *vſq; ad Reſurrectionem liber tertius.*

tius.

De Chriſti duabus voluntatibus, & actionibus, reliquiſque proprietatibus.

Chriſtus qua fecerit poſt reſurrectionem vſque ad vniuerſalem reſurrectionem.

D

D*Amaſceni vita per Ioannẽ Hieroſolymitanũ Patriarcham deſcripta.*

Damaſceni ſermo, quòd qui in fide migrãt, orationibus adiuuentur.

Decretorum & placitorum prima inſtitutiones.

Dialectica, ſiue Logica liber.

Diſceptatio Chriſtiani & Saraceni.

Diuinitatis ineffabilis liber primus.

E

E*Piſtola de eo, quod Eccleſia canit, Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus & immortalis.*

G

D*E Geneſi, Moyſis creaturarum ordine. lib. 2.*

H

H*Aereſum, qua ad illius vſque tempora extiterũt catalogus.*

Hiſtoria duorum Chriſti martyrum Ioſaphat, & Barlaã.

I

I*Oſaphat, & Barlaam Chriſti militum hiſtoria.*

L

L*Ibellus de duabus Chriſti naturis.*

Logica liber.

M

M*Aximi de duabus Chriſti naturis libellus.*

O

O*Rthodoxa fidei accurata editio quatuor libris comprehenſa.*

P

P*Arallela.*

S

S*Ententiarum aliquot fragmenta.*

V

V*Ita Damaſceni.*

Claruit Anno Domini DCC. XXI.

IOANNIS DAMASCENI Regula Scripturalis.

EOrum, quæ de Deo in ſacris litteris traduntur, quædam ſunt effabilia: Et rurſus alia cognoſcibilia, alia non. Lib. 1. de fide Orth. c. 2.

Effabilia ſunt: Deus eſt vnus, Creator mundi, &c. Ineffabilia, qua verbis explicari ſatis non queunt, vt vnitas eſſentia cum

Digitized by Google

cum Trinitate perſonarum: Filij generatio æterna; de Iſaias. cap. 51. Generationem eius quis enarrabit? Cognoſcibilia ſunt: Deus eſt æternus, incorporeus. Incognoſcibilia ſunt iudicia Dei. de quibus Paulus ad Rom. 11. O altitudo diuitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei, quàm incomprehenſibilia ſunt iudicia eius, & inueſtigabiles viæ eius? Et iudicia Dei abyſſus multa.

Ioannes Damaſcenus ſcripſit libellos epiſtolares ad ſuos familiares de ſacris imaginibus adorandis, doctè ac ſapienter demonſtrans neceſſariam ſacrarum Imaginum venerationem contra Leonem Iſauricum Imperatorem, qui Leonem rugientem ac rapientem agebat, dum ſacras Imagines exurendas, ipſarumque cultores interficiẽdos curabat. Quare ei falſo accuſato apud Barbarum Damaſci Principem de Saracenorum proditione per litteras effictas mentito Damaſceni nomine, abſciſſa à Principe manus, diuinitus reſtituitur. vt videre eſt in Vita Damaſceni à Ioanne Hieroſolymitano conſcripta.

BEDÆ VENERABILIS opera omnia.

A

Actuum Apoſtolorum expoſitio. 10.5.
Anglorum gentis Eccleſiaſtica hiſtoria. 10.3.
Apocalypſis Ioannis explanatio. 10.5.
Arca Noe. 10.2.
Arriani epiſtola ad Euangelũ presbyterum. 10.6.
Ariſtotelis ſententiæ. 10.2
Arithmeticæ propoſitiones. 10.1.
Arithmeticorum librorum liber. 10.1.
Arnolfi Sancti vita. 10.3.
Aſtrolabij libellus. 10.1.
Attalæ Sanctæ vitæ. 10.3.

B

Beda venerabilis vita. 10.8.
Bertolfi Sancti vita. 10.3.
Boetij in librum de Trinitate commentarius. 10.8.
Bridferti de ratione vnciarũ commentariolus. 10.1.
Bridferti Rameſienſis in libellum digitorum, commentarius. 10.6.
Burgundofora Sancta vita. 10.3.

C

Alculi de ratione. 10.1
Cantici Canticorum expoſitio libri vij. 10.4.
Christi de ſeptem verbis oratio. 10.8.

tio. to.8.
Chronica de 6. ætatibus mundi to. 2.
Ciceronis ſententię. to.2.
Ciclus paſchalis. to.1.
Ciuitatum & locorum nomina, quæ in Actibus Apoſtolorum leguntur, explanãtur. to. 5.
Coloſſenſium epiſtolę expoſitio. to.6.
Columbani Sancti vita. to.3.
Computi libellus. to.1.
Corinthiorum Epiſtolarum expoſitio. to. 6.
Creatio ſex dierum. to.8.
Cunabula grammaticæ artis Donati. to. 1.
Cuthelerti Sancti vita. to. 3.

D

DIuinatio mortis & vitæ. to.2.
Deuteronomij explanatio. to.4
Deuteronomij quęſtiones. to.8.
Dialogus de computo. to.1.
Diaplaſmatis collectio. to.8.

E

ELementorum philoſophię libri 4. to.2.
Emboliſmorum de ratione computus. to.1.
Ephemeris ſiue computus vulgaris. to. 1.
Epheſiorum epiſtolę expoſitio. to.6.
Epitome hiſtorię Anglorum. to. 3.
Eſdræ & Neemiæ prophetę allegorica expoſitio. Lib.3. to.4.
Euſtathij Sancti vita. to. 3.
Exceptiones & collectanea quędam. to.3.
Exodi explanatio. to.4.
Exodi quęſtiones. to. 8.

F

FElicis Sancti vita. to.3.
Fragmenta quædam in libros ſapientiales. to.7.

G

GAlatarum epiſtolæ expoſitio. to.6.
Geneſis expoſitio. to.4.
Geneſis quæſtiones. to.8.

H

HEbræorum epiſtolæ expoſitio. to.6.
Hexaemeron. to. 4.
Hieruſalem de Vrbis ſitu. to.3.
Homiliæ æſtiuales de tempore triginta tres. to.7.
Homiliæ æſtiuales de Sanctis triginta duæ. to.7.
Homiliæ hyemales de tempore quindecim. to.7.
Homiliæ hyemales de Sanctis ſedecim. to. 7.
Homiliæ quadrageſimales viginti duæ. to. 7.
Horologij menſura. to.1.
Hymni. to. 1.

I

IAcobi epiſtolæ expoſitio. to.5.
Ioannis Euangeliſtæ expoſitio. to. 5.
Ioannis epiſtolarum canonicarum expoſitio. to.5
Ioãnis Chryſoſtomi epiſtola de laudibus B. Pauli Apoſtoli. to. 6.
Ioãnis Nouigimas Scholia. to.3.

N iub

Iob expoſitio libri tres. 10.4.
Infantium de natiuitate libellus. 10. 1.
Interpretatio nominũ Hebraicorum et Græcorũ *in ſacris Biblijs.* 10.5.
Iudæ Apoſtoli *epiſtola expoſitio.* 10. 5.
Iudici libri explanatio. 10. 4.
Iudicum *quæſtiones.* 10. 8.
Iuſtini martyrium carmine conſcriptum. 10. 3.

L

LEuitici *explanatio.* 10. 4.
-- *Leuitici quæſtiones.* 10.8.
Lingua gentium. 10.2.
Loquela per geſtum digitorum libellus. 10. 1.
Lucæ euangeliſtæ expoſitio libri 6. 10.5.
Lunæ argumenta. 10. 1.

M

MArci Euangeliſtæ *expoſitio libri 4.* 10.5.
Martyrologium. 10.3.
Matthæi Euangeliſtæ *expoſitio. lib.4.* 10. 5.
Meditationes Paſſionis Chriſti *per ſeptem diei horas.* 10.8.
Metrica *artis liber.* 10.1.
Mulieris fortis libellus. 10.7.
Mundi de ſeptem miraculis libellus. 10.1.
Mundi cæleſtis, terreſtriſque conſtitutio. 10.1.
Mundi ætates.6. 10.2.
Muſica quadrata, ſeu mẽſura. 10. 1.
Muſica theorica. 10.1.

N

NAtura *rerum libellus.* 10. 2.
Numerorum diuiſio. 10. 1.
Numerorum *libri explanatio.* 10.4.
Numeri quæſtiones. 10. 8.

O

OBitus *Bedæ* Venerabilis. 10.8.
Officiorum libellus. 10.7.
Orationis octo partes. 10.1.
Orthographiæ liber. 10.1.

P

PAſchalis *ciclus.* 10.1.
Paſcha *celebratio, ſiue de vernali æquinoctio.* 10.2.
Patricij Sancti vita. 10.3.
Pauli *epiſtolæ ad* Romanos *expoſitio.* 10. 6.
Peccatorum remedia. 10.8.
Petri epiſtolarũ expoſitio. 10.5.
Philemonis *epiſtolæ expoſitio.* 10. 6.
Philippenſium Epiſtolæ *expoſitio.* 10.6.
Planetarum *&* cæleſtium *Signorum ratio.* 10 1.
Præſagia. 10. 1.
Pronoſtica temporum. 10. 1.
Prouerbiorum *liber.* 10. 2.
Pſalmorum *cõmentaria.* 10.8.

Q

QVæſtiones *ſuper* Geneſim. 10. 8.
Quæſtiones ſuper Exodum. 10.8.
Quæſtiones ſuper Leuiticum. 10. 8.
Quæſtiones ſuper librum numeri. 10.8.

Que-

Digitized by Google

Quæſtiones ſuper Deuteromiũ. 10. 8.
Quæſtiones ſuper librum Ieſu naue. 10,8.
Quæſtiones ſuper librum Iudicum. 10. 8.
Quæſtiones ſuper librum Ruth. 10. 8.
Quæſtiones ſuper quatuor libros Regum. 10.8.
Quæſtionum variarum liber. 10. 8.
Quæſtiones in acta Apoſtolorum. 10. 6.

R

REgum librorum expoſitio. 10.4.
Regum librorum quæſtiones. 10. 8.
Retractationes in acta Apoſtolorum. 10.6.
Romanorum epiſtolæ expoſitio. 10. 6.
Ruth libri quæſtiones. 10.8.

S

SAlomonis parabolarum expoſitio. 10.4.
Salomonis de templo liber. 10.8
Samuelis prophetæ allegorica expoſitio libri 4. 10. 4.
De diminutione Sanguinis libellus. 10. 1.
Scintillæ, ſiue loci communes. 10. 7.
Scripturæ Schemata. 10. 1.
Sententiæ ex Ariſtotele. 10. 2.
Sententiæ ex Cicerone. 10. 2.
Sermo de eo quod in pſalmis legitur: Dominus de cœlo proſpexit &c. 10. 8.
Sermones ad populum varij. 10. 7.
Sphera e circula & polus. 10. 1.
Sybillina oracula. 10. 2.

T

DE tabernaculo, et de vaſis, veſtitibusque Sacerdotũ. 10.4.
Temporum diuiſiones. 10. 2.
Temporum liber. 10. 2.
Temporum ratio. 10. 2.
Theſſalonicenſium epiſtolarum expoſitio. 10. 6.
Timothei epiſtolarũ expoſitio. 10. 6.
Titi epiſtolæ expoſitio. 10. 6.
Tobiæ libri allegorica expoſitio. 10.4.
Tonitruorum libellus. 10. 1.
Tropi ſacræ Scripturæ. 10. 2.

V

VEdaſti Sancti vita. 10. 3.
Vita Sancti Arnolphi. 10. 3.
Vita Sanctæ Attalæ. 10. 3.
Vita Sancti Bertolphi. 10. 3.
Vita Sanctæ Burgundoforæ. 10. 3.
Vita Sancti Columbani. 10. 3.
Vita Sancti Euthelerti. 10. 3.
Vita Sancti Euſtatij. 10. 3.
Vita Sancti Felicis. 10. 3.
Vita Sancti Patricij. 10. 3.
Vita Sancti Vedaſti. 10. 3.
De unciarum ratione libellus. 10. 1.
Vocabulorum Pſalterij expoſitio. 10. 8.
Vita Bedæ. 10. 8.

Digitized by Google

Hic fuit presbyter, & Monachus, Scripturę ſacrę interpres egregius, & præ nimia ſenectute oculi ſibi ita caligarant, vt cæcus pene effectus eſſet; hinc per villas, per pagos & oppida ad Dei verbum prædicandũ ſuo iuſſu ducebatur, & quadam die per vallem magnis lapidibus plenam tranſiens ibi hortatu ductorum, qui eum deridebant, inter lapides ſermonem habuit, nomine hominum alio adſtante: & cum inter perorandũ, finem ſermoni impoſuiſſet, dicens: Per omnia ſæcula ſæculorum; lapides dixerunt: Amen, Venerabilis Pater; & ideo Venerabilis appellatur.

Moritur Anno ſalutis 734. ætatis ſuæ an. 62.

BEDÆ REGVLA SCRIPTVRALIS.

NVſquam in tota Veteris Teſtamẽti ſerie reperimus Angelos, qui tam ſedulo Patribus apparuerunt, cum luce apparuiſſe, niſi ea nocte, qua Chriſtus natus eſt. Homil. in Euang. Paſtores loquebantur.

AVCT. id ob lucem nobis ortam, Chriſtum videlicet Saluatorem noſtrum, qui vera lux mundi eſt, vt ex ipſa Euange*lij veritate conſtat, factum eſſe reor.*

RABANI ARCHIEPISCOPI Moguntini, Ordinis Sancti Benedicti, opera.

D		I	
DEuteronomij libri	4	IEremię libri	18
E		N	
ECcleſiaſtici libri	10	NVmerorum libri	4
Exodi libri	4	T	
G		THrenorum libri	3
GEneſis libri	4		

Hos libros Hieronymianis opibus, inſertos, & falsò Hieronymo adſcriptos nonnulli aiunt.

Rabanus Maurus natione Germanus ex Monaſterij Fuldenſis Abbate, Moguntinenſis Archiepiſcopus, ſcripſit vltra hæc admirandum de Myſterio Sanctæ Crucis librum, & vtrũ-

que

Digitized by Google

que Teſtamentum, Vetus ſcilicet ac Nouum expoſuit, & alia conſcripſit nondũ impreſſa. Floruit Ann. Dom. DCCC. LV. ſub Ludouico.

REMIGII MONACHI BENEDICTINI Epiſcopi Antiſiodereņſis opera.

D

CAntici Canticorum commentarius.

E

EPiſtolarum Pauli commentarius.

M

MAlachię expoſitio.

Matthęi commentarius.

Miſſæ canonis expoſitio.

O

OFficia diuina.

Oſee commentarius.

P

PAuli Epiſtolarum expoſitio.

Pentateuchi expoſitio.

Prophetarum minorum expoſitio.

Pſalterij commentarius.

S

SErmones de feſtiuitatibus Sanctorum.

Z

ZAcharię expoſitio.

Claruit Anno Dom. DCCC. XXX.

THEOPHILACTI OPERA.

A

ABachuk commentarius.

C

COmmentaria in omnes Pauli epiſtolas. *to.1.*

E

EPiſtol. Pauli comment. to.1.

I

IOannis commentarius. to.2.

Ionę expoſitiones. to.2.

L

LVcę commentarius. to.2.

M

MArci commentarius. to.2.

Matthęi cõmentarius.

N

NAum commentarius. to.2.

O

OSee expoſitio. to.1.

P

PAuli epiſtolarum commentaria. to.j.

Digitized by Google

THEOPHILACTI REGVLA Scripturalis.

REuelatio pluris eſt, quàm Viſio: Hæc vero & Diuinatio differunt: nam Viſio in bonam ſumitur partem, Diuinatio nunquam. Comm. in cap 4 Micheæ.

Viſio ſpectandam rem præbet: Reuelatio profundiora denudat quàm res ipſa ſit viſa. Hinc legitur in D*ut.* 18. N*on erit augurium in* Iacob*, neque diuinatio in* I*ſrael. Viſionis nomen paſſim in Prophetis, & alijs* Scriptura *ſacra libris legimus.* D*iuinatio namque propheria mendax eſt.*

ANSELMI CANTVARIENSIS Archiepiſcopi ord. Benedictini opera omnia.

A

ANſelmi vita ex F. Enidero Anglo. to. 1.
Apocalypſis B. Ioannis enarrationes. to. 1

C

CAntici Canticorum enarrationes. to.
Carmen diuinum de mundi cõtemptu. to. 3.
Commentaria in omnes Pauli Epiſtolas. to. 2.
Conceptus Virginalis, & peccati originalis liber. to. 3.
Contra inſipientem. to. 3.
Crucis menſuratio. to. 3.
Cur Deus homo. to. 3.

D

DIaboli caſus. to. 3.

E

ELucidarium, ſiue dialogus ſummam totius Chriſtianæ religionis cõplectens. to. 3.
Enarrationes in Cantica Canticorum. to. 1.
Enarrationes in Euangelium Matthæi. to. 1.
Enarrationes in Apocalypſim B. Ioannis. to. 2.
Epiſtolarum liber. to. 3.
Euangelia aliquot explanata, lectiones vulgo dictæ, & nouiter locupletata. to. 1.
Explanationes in aliquot Euãgelia. to. 1

F

FErmenti & azimi liber. to. 3.

H

HOmilia Euangelij ſecundũ Lucam. to. 3.
Hominis miſeria. to. 3.

I

INcarnatio Verbi. to. 3.

Inſipien-

Digitized by Google

Inſipientem reprehenſio. to.3.

L

L*iberi arbitrij dialogus*. to.3.

Lucæ Euangelij *homilia*. to.3.

M

M*Ariæ Virginis excellentia*. to. 3.

Matthæi Euangelij *enarrationes*. to.3.

Meditatio *Redemptionis* Generis *humani*. to.3.

Menſuratio Crucis. to.3.

Monologia I. *ſoliloquium*. to.3.

De Mundi imagine libri duo. to.3.

P

P*Aſſionis Domini* Dialogus. to. 3.

Pauli epiſtolarum commentaria. to. 3.

Præſcientiæ & prædeſtinationis concordia, & gratiæ etiam cum libero arbitrio. to.3.

Pro inſipiente. to.3.

Proſologion. I. *alloquium*. to.3.

S

S*Acramentorum diuerſitas*. to. 3.

Similitudinum liber. to.3.

Speculum Euangelici Sermonis to. 3.

Spiritus Sancti proceſſio. to.3.

Stimulus amoris. to. 3.

V

V*Eritatis dialogus*. to.3.

Veſtimentorum, & membrorum Deo attributorum liber. to.3.

Voluntatis Dei liber. to.3.

Anſelmus Epiſcopus Cantuarienſis Eccleſiæ Angliæ Prouinciæ, Lantfranci eiuſdem Eccleſiæ ex Abbate Epiſcopi diſcipulus, Floruit circa Ann. Dom. M. LXXX.

RVPERTI ABBATIS TVITIENSIS opera ex Editione Colonienſi.

A*Ggæi expoſitio*. to.1.

Apocalypſis commentarij mira doctrina reſperſi. to.3.

C

C*Antici Canticorum commentaria*, to. 2.

Commentaria in Cantica Canticorum. to. 2.

Commentaria in Euangelium Ioannis. to.3.

Commentariorum libri xlij. to. 1.

Commentariorum in xij. prophetas libri xxxij. to. 2.

Commentariorum in Apocalypſim libri xij. to. 3.

D

D*Anielis liber vnus*. to.1.

De Dei Incarnatione libri

32.

Digitized by Google

32. 10.2.
Deuteronomij libri duo. 10.1.
Diuinorum officiorum libri 12. 10.2.

E

EVangeliſtarum cõmentaria. 10.1.
Exodi libri quattuor. 10.1.
Ezechielis libri duo. 10.1.

G

GEneſis libri nouem. 10.1.

I

Ieremiæ liber vnus. 10.1.
Incarnationis Dei libri 32. 10.2.
Ioannis Euangeliſtæ commentaria. 10.3
Iudicum liber vnus. 10.1.
Iſaiæ libri 2. 10.1.

L

LEuitici libri duo. 10.1.

M

Malachiæ expoſitio. 10.1.
Matthæi libri 13. de gloria & honore filij hominis. 10.3.

N

NVmerorũ libri duo. 10.1.

O

OFficiorum diuinorum libri 12. 10.2.
Oſee liber vnus. 10.1.

P

PSalmorum commentaria. 10.2.

R

REgum Librorum libri v. 10.

S

DE Spiritus Sancti operibus libri ix. 10.1.
Spiritus Sancti proceſſio. 10.3.

T

THrenorum expoſitio. 10.1.
Trinitatis Sanctæ de operibus. 10.1.

V

VIctoria verbi Dei, liber excellentiſſimus. 10.2.

Z

ZAchariæ commentarius. 10.1.

RVPERTI ABBATIS REGVLAE Scripturales.

1 FEminarũ res geſtæ ſcriptę in ſacris Codicibus nõ ſunt, exceptis illis, quæ tanta fecerunt, vt abſque illarũ cõmemoratione nõ potuerint conſcribi memorabilia geſta virorum. cap. 7. in Mich.

Quæ Iezabel et Athalia filia eius geſſerunt mala in Iſrael, conſcripta ſunt, quia maximæ fuerunt cauſa tempeſtatum feminæ illæ, in quibus viri naufragium fecerunt.

2 Dauid

2 Dauid primus in Pſalmis promiſſa cœleſtia, aut pœnas ignis æternas manifeſtis verbis enunciauit. cap.7.in Oſe.

Id nuſqunm apud Moyſen, Cantico Deuter.32.excepto,in quo legitur. Ignis accenſus eſt in ira mea, & ardebit vſque ad inferni nouiſſima. Idque factum eſt,quia omnia bona & mala ſub figuris clauſa ſunt: bona ſub nomine Terræ Chanaam lacte & melle manantis: mala vero ſub nominibus, famis, peſtilentiæ, gladij, malarumque beſtiarum reddenda ſignificantur.

3 Solis Dauid & Micheæ prophetæ reuelatus eſt locus, vbi Chriſtus naſciturus erat. Prol.in Mich.

Dauid per illud Pſalmi 131. Si intro iero in Tabernaculum domus meæ &c. & ſubdit: Ecce audiuimus eum in Ephrata; quæ eſt ipſa Bethleem, vt habetur Gen.35. Micheas vero cap.5. ait: In Bethleem Ephrata es in millibus Iuda. Ex te mihi egredietur, qui ſit domibator in Iſrael.

4 Pœnitentiam agere, & conuerti ad Dominum non ſunt idem in ſacris litteris. Lib.2.cap.5. in Oſee.

Achab Rex impijſſimus.3. Reg. 21. egit pœnitentiam ſcindens veſtimenta ſua, operiens carnem ſuam cilicio, ieiunans, & dormiens in ſacco, non vt æternum Dei regnum conſequeretur, ſed ne temporali regno Samariæ priuaretur. Hinc recepit mercedẽ pœnitentiæ,qualem quærebat,vt viuens ſcilicet regno non careret. Quare Hieronymus aduerſus Iouinianum lib.2. Achab,Rex impijſſimus, vt ſententiam Dei ſubterfugeret, & euerſio eius differretur in poſteros, ieiunio impetrauit & ſacco.Sic nimirum Sodomitæ,,ſic Tyrij,& Sidonij,ſi facta fuiſſent in illis virtutes,pœnitentiam quidem egiſſent, veruntamen non ea intentione & fide, vt ad inuiſibile Regnum Dei peruenirent, ſed vt in iſto viſibili ſæculo permanerent,ſicut cæteræ ciuitates.

AVCT. Huius generis erat pœnitentia Antiochi in 2. Machab.9.vbi legitur: Scelectus Dominum orabat,miſericordiam ab eo non conſecuturus. Idem cap. 12. ad Hebr. de Eſau.

5 Prophetæ locuti ſunt obſcurè non inuidendo legentibus intelligentiam,ſed præcauendo legentium malitiam. Lib. 3. in Amos. Idem tex. dicit Hieron.comment 5.in cap.21.Iſaiæ.& in Procem.comm.x.in Iſaiam.

Id factum eſt quia homines illius tẽporis & præſertim Iudæi, ſiue Filij Iſrael, nullatenus ſuſtinuiſſent, ſi Sacramenta Chriſti & Eccleſiæ, quæ nouiſſent, planis & apertis vocibus prædicata fuiſſent.

6 Solos

6 Solos eos Prophetas Sancta Scriptura Veteris Teſtamenti nuncupat, qui prænunciauerunt aduentum Chriſti, vel ad quos ſermo factus eſt de aduentu Chriſti. comm. in cap. 1. Oſee.

7 Vbicumque in Sanctis Prophetis dicitur, Factum eſt verbum Domini, ad repromiſſiones pertinet Verbi incarnati. Ibidem.

8 Prophetæ cum mitterentur ad pronunciandum è longinquo aduentum Chriſti, ſimul etiam de propinquo datum vel iniunctum eſt illis Prophetare illud, in quo citius veraces comprobari poſſent. vt cum illa prophetiæ pars completa eſſet, illud quoque, quod reliquum vel maximum erat de aduentu Meſſiæ, verum fore conuinceretur. Commen. in cap. 1. Oſee.

Hoc etiam poteſt intelligi de captiuitate ab Aſſyrijs Iſraelitis imminente, & de tranſmigratione Iudæ in Babyloniam inſtante. Hinc nonnulla etiam minora, quæ litteris eorum legimus inſerta, prophetabant, vt illis veriſſimè completis, quod maximum erat, crederetur.

8 Reuelatio pluris eſt quàm Viſio. Viſio autem & Diuinatio differunt: quia Viſio in bonam partem ſumitur: Diuinatio nunquam. Comment. in cap. 3. Micheæ.

Viſio rem prabet ſpectādam: Reuelatio profundiora denudat, quàm res ipſa ſit viſa. Viſionis nomen paſſim in Prophetis & alijs Scripturæ ſacræ libris legitur. Diuinatio, prophetia mendax eſt. Ex Theophilacto Commen. in Epiſt. 2. ad Corinth.

9 Vbicunque in ſacris litteris legimus ad illum vel ad iſtũ factum eſſe verbum Domini, magnam ſonat beatitudinem. Commen. in cap. 1. Oſee.

Dauid inquit: Beatus homo, quem tu erudieris Domine: quia verbum illud repente illuminat, repente docet; & ita certum redditur, quod videtur, vt nullatenus dubitetur, ſed immutabiliter adimplendum credatur.

Moritur à Domini 1124. ſub Henrico V. Ab hoc Doctore cauendum eſt, quod ait in hoſtia ſacra remanere ſubſtantiam panis ita vero vt ad verborum probationem, ſine conuerſione, fiat diuina virtute, vt corpus Chriſti ſit ibi: Quam opinionem tanquam erroneam improbat Magiſter Sententiarũ lib: 4. d. xi. Hic in Pẽtateuchũ optima edidit cõmentaria. De Victoria Verbi Dei tractatũ excellentiſſimũ cõſcripſit in Apocalypſim

calypſim omnes ſuperauit Doctores & Commentatores, ita vero vt nihil ſupra: per pulchre enim & doctiſſime quidem prophetias adimpletas & adimplendas explanauit.
Hic Doctor quamuis in Doctrinis excellens admodum non eſſet, eas tamen ardentiſſime amauit, & a Deo Theologiam præſertim multo ardentiori affectu poſtulauit. Hinc poſt humillimam,& pijſſimam probationem,cum ſomno raptus profundiſſimo fuiſſet, ſuper ſeipſum minxiſſe puer ſibi viſus eſt, eaque ab hora experrectus Theologiam mirabiliter adeptus eſt, & in ſacris Scripturis exponendis admirabilis extitit, ſicut videre licet in eius libris, in quibus multa Scripturę loca,myſteria,& ſenſa recondita exponit & interpretatur, ita verò vt omnibus legentibus afferat admirationem i

---

HVGONIS DE SANCTO VICTORE opera omnia.

A

ABdia Propheta expoſitio. to.1.
Allegoria in Geneſim libri duo to.1.
Allegoria in Leuiticum ſeorsũ. to.1.
Allegoria in Deuteronomium. to.1.
Allegoria Numerorum & Leuitici. to.1.
Allegoriarum in Matthæum liber. to. 1.
De Anima clauſtro libri 4. to. 2. de anima itẽ libri 4. quorum tertius inſcribitur de interiori domo: quartus de erectione animæ in Deum. to. 2.
Annotationes in Euangelium Ioannis. to.1.
Annotationes in Dionyſium de cæleſti hierarchia. to.1.
Apologia de verbo incarnato. to. 3.
Arca myſtica deſcriptio. to.2.
Auguſtini regulæ expoſitio. to.2.

B

BEſtiarum tractatus. to.2.

C

CAnonis Miſſæ libellus. to.3.
Cantici Beatæ Mariæ allegoria. to.1.
Cantici Canticorum plurima loca expoſita. to.2.
De catholicæ Fidei Sacramentis libri duo. to.3.
Ceremoniarum & officiorum libri tres. to.3
Charitatis ſubſtantia. to.2.
De Chriſti voluntatibus quatuor.

tuor. 10. 3.
De Chriſti Sapiētia liber vnus. 10,3.
Coloſſenſium epiſtolæ annotationes. 10. 1.
Corinthiorum in primam & ſecundam comment. 10. 1.
De Crucis virtute Chriſti libellus. 10.3.

D

DEI poteſtas & voluntas. 10. 3.
De vanitate mundi, & vſu rerū tranſeūtium libri 4. quorum quartus eſt de inquiſitione myſtica arcæ. 10.2.
Deuteronomij annotationes. 10. 1.
Didaſcalici libri 6. 10.3.
De Dionyſij cæleſti hierarchia libri x. 10. 1.
Diſputationes tres de Verbo Incarnato.
Dominicæ orationis expoſitiones duæ. 10.1.

E

IN Eccleſiaſtē homil. 19.10 1.
Eccleſiaſticarum obſeruationum libri 3. 10 3.
Epheſiorum epiſtolæ annotationes. 10.1.
Epitheta rerum. 10.2.
Eſdræ libri viij. 10.1.
Eſther libri 9. 10.1.
Euangeliorum prologus. 10.1.
Excerptionū priorum de varijs ſcientijs, & varia hiſtoria libri x. 10. 2.
Exodi annotationes. 10.1.
Exodi allegoria. 10.1.
Expoſitio regulæ Sancti Auguſtini. 10.2.

F

FRuctus carnis et Spiritus ad humilitatis commendationem. 10.2.

G

GAlatorum epiſtolæ annotationes. 10. 1.
Geneſis annotationes. 10. 1.
Geneſis allegoria. 10.1.

H

HEbræorum epiſtolæ annotationes. 10.1.
Hiſtoria de rebus naturalibus. 10.2.

I

IEphte qui filiam deuouit. 10. 3.
Inſtitutiones in decalogum legis. 10. 2.
Inſtitutio nouitiorum. 10.2.
Introductio de tribus diebus. 10. 3.
Ioannis Euāgelij expoſitio. 10.1.
Ioelis prophetæ expoſitio. 10.1.
Ioſue libri 4. libris comprehenſi. 10. 1.
Iudicū libri annotationes. 10.1.
Iudicum libri allegoria. 10.1.
Iudith allegoria. 10. 1.

L

LEuitici expoſitio. 10.1.
Leuitici, & numerorum allegoria. 10.1.
Lucæ Euangelij allegoria. 10.2.

M

MAchabæorū allegoria. 10.1.
Marci Euangelij allegoria. 10. 1.

Maria

Mariæ Virginis cantici expoſitio. 10.1.
De Mariæ Virginis aſſumptione ſermo. 10.2.
Mariæ Virginis Virginitas:
Matthæi Euangelium. 10.1.
Medicina animæ libellus. 10.2.
De Meditãdi arte libellus. 10.2.
Miſcellaneorum duo tomi, quorum primus ſine controuerſia Hugonis, poſterior vero, non ita certe. 10.3.
Mundi vanitas et vſus rerum. 10.2.

N

NOe arcę libri quatuor. 10.2.
Nouitiorũ inſtitutio. 10.2.
Numerorũ annotationes. 10.1.
Nuptię carnales. 10.2.
Nuptię ſpirituales. 10.2.

O

OFficiorum, ceremoniarum, & obſeruationum libri 3. 10.3.
Opuſculum propter ſeptem petitiones orationis dominicę. 10.1.
Opus centum ſermonum. 10.2.
Orandi de modo liber. 10.2.

P

PAuli epiſtola ad Romanos. 10.1.
In Pentateuchi prologum expoſitio. 10.1.
Philemonis epiſtolæ annotationes. 10.1.
Philippenſium epiſtolæ annotationes. 10.1.
Poteſtas & Dei voluntas. 10.3.
Prologus in Euangelia. 10.1.
Pſalmorum plurimorum annotationes. 10.1.

Q

QVæſtiones in epiſtolam ad Romanos. 10.1.

R

REgum primi, ſecundi, tertij, & quarti expoſitio. 10.1.
Regum primi & ſecundi libri 5. 10.1.
Regum tertij & quatri libri 7. 10.1.

S

SAcramentorum tractatus. 10.4.
Sacramentorum legis naturalis & ſcriptæ liber. 10.3.
De Scripturis, & de Scriptoribus ſacris. 10.1.
Sponſi ad ſponſam de amore liber. 10.2.
Summa Sententiarum ſeptem diſtincta, tractatibus, vniuerſã Theologiã cõplectens.

T

THeſſalonicenſium primæ & ſecundæ epiſtolæ annotationes. 10.1.
Threnorum homiliæ. 10.1.
Timothei primæ & ſecundæ annotationes. 10.1.
Titi epiſtolæ annotationes. 10.1.
Tobiæ allegoriæ. 10.1.
Trinitatis cognitionis liber vnus. 10.3.

V

VAnitas mundi & vſus rerum. 10.2.
Verbi diuini efficacia. 10.3.
Vnio corporis & Spiritus. 10.3.

Hic

Hic Hugo fuit Clericus Sancti Victoris prope Pariſios, ſus quidem religioſus ac doctiſſimus. Claruit circa Ann. Dom. M. D. XXX.

PETRI LOMBARDI
Magiſtri Sententiarum Opera.

IN *Pſalmos commentaria.*
In *Diui Pauli Epiſtolas item commentaria.*

Scripſit etiam excellentiſſimũ opus in quatuor libros diſtinctum, quo Theologiam vniuerſam pertractat.

Hic in Nouaria ciuitate Italiæ in Prouincia *Lombardia ortus eſt, &* Epiſcopus Pari*ſienſis fuit. Claruit* Anno *Dom.* 1140. *& anno Dom.* 1164. *vel* 1172. *in medio chori Eccleſiæ Sancti* Marcel*li extra Vrbis muros dicti loci, vbi ſepulturam elegerat, humatus eſſe fertur: ſed de hoc miror, cum in* Abba*tia* Saucina *iuxta Lutios Calabriæ in Cruce lapidea legerim hæc verba: Hic iacent duo viri virtutum, Petrus Lombardus; cetera deſiderantur ob ſciſſuram lapidis. Sed ſunt nonnulli, qui affirmant, ſe olim Acurſij nomen legiſſe:* Ego *ſanè pro rei veritate inuenienda, quoad potui, adlaboraui, & à multis ex ſenioribus tum* Lutiorum, *tum* Conſentiæ, *hac de re ſententiam ſciſcitatus ſum; hinc quàmplurimos audiui aſſeuerantes, ſe Accurſij nomen dicto in Epitaphio legiſſe, præſertim vero Decius de Orange V. I.* D. *Conſentinus hæc pro dubitationis dilucidatione ſcripſit verba:* In Monaſterio Abbatia *de Sauocina, quæ eſt in territorio Oppidi* Lu*tiorum vallis* Cratidis, *in quodam ſepulchro apparẽt in cruce lapidea ſcripta hæc: Hic ſunt duo viri virtutum* Petrus *Lõbardus, &* Bonus Accurſius. Hic *(ait ipſe) Petrus Lombardus fuit anno* 1140. *ſub* Conrado *Imperatore: ſecundum aliquos fuit frater alterius Petri Cõmeſtoris, qui fuit anno* 1160. *ſub* Federico *I. & etiã* Gra*tiani Compilatoris* Decreti, *qui fuit anno* 1120. *ſub* Hẽ*rico* 4. *& fertur, adulterinos fuiſſe: ſed diuerſi diuerſa ſentiunt.* Vide *tamen* Decretũ *fol.* I. *in vita Gratiani.* Ac*curſius fuit ſub* Federico Im*peratore* 1225. *vt glo. in l. in cauſis.*

cauſis. C. de accuſ. quo anno ſecundũ Albericũ ibidẽ fuit public. apparatus gloſarum. Paris de Puteo in tracta. de Sindic. fol. 2. num. 5. Et valde lætatur de ſuo nomine dicens, ſe contra tenebras legũ accurriſſe in l. facta. S. in dãda ff. ad Trebellianum. Hæc ille.

Articuli, in quibus Magiſter Sententiarum nõ tenetur communiter ab omnibus.

De primo lib.

D. 17. *Spiritus Sanctus Charitas eſt, qua diligimus* Deũ *& proximum. c. Sed ne forte aliquis.*

D. *eadem. Charitas non augetur c. his itaque.*

D. 21. *Dictio excluſiua nõ additur uni perſonæ, ſed toti Trinitati. Vnde ſecũdũ ipſum non benedicitur:* Solus *pater: ſed ſola Trinitas. c.* Poſt *hæc quæritur.*

D. 24. H*æc noïa numeralia* Trinus, *&* Trinitas, *non dicunt poſitionem, ſed priuationem tantum c. Si diligẽter.*

D. 31. *Nomine æqualitatis, vel ſimilitudini non ponitur aliquid in numero, ſed remouetur. c. Hoc etiam dicimus.*

D. 44. *Deus ſẽper poteſt quicquid aliquando potuit & vult quicquid aliquando voluit: & ſcit quicquid aliquãdo ſciuit. c. præterea quæri ſolet.*

De ſecundo libro.

D. 5. *Angelis præmium præceſſit, & inde meritum ſubſtantialis præmij cõſecutum eſt. c. Hic quæri ſolet.*

D. 11. *Angeli boni nobis miniſtrando in præmio, vel in merito proficiunt vſque ad iudicium in cognitione, & dilectione Dei c. Præterea illud.*

D. 30. *Nihil de extrinſeco trãſit in veritatem humanæ naturæ, nec per generationẽ, nec per nutritionem, ſed quod ab* Adã *deſcendit per propagationẽ auctum, & multiplicatum reſurget in Iudicio capit. vlt. & penul.*

D. 5. *Anima abſoluta à corpore, perſona eſt, ſicut Angelus. c. Hic à quibuſdam opponitur.*

D. 6. *Filius* Dei *aſſumpſit humanam naturam, vt habitum. c.* Ne *autem.*

D. 21. *Sanè dici poteſt, quòd mortuus eſt* Deus, *et nõ mortuus: paſſus eſt Dei filius, et non paſſus: paſſa eſt tertia perſona, & non paſſa. Crucifixũ eſt verbum, & non Crucifixum c. vltimo.*

D. 22.

Digitized by Google

D. 22. *Chriſtus in triduo mortuus fuit homo.c.1.* Hic *quæritur.*

De quarto libro.

D. 1. *Sacramenta legalia etiã in charitate facta non iuſtificabant.c.2. Sacramentum eſt.*

D. *eadem*: Homo *ſine medio videbat* Deum *ante peccatum. c.*Triplici *autem.*

D. *eadem.*Circumciſio *non cõferebat gratiã ad bene operandũ, nec virtutes ad augmentum, ſed ſolum ad peccata dimittenda valebat cap.* I*deo autem.*

D. *eadem: Paruuli ante octauum diem morientes incircũciſi peribant: cum cauſa neceſſitatis poterant ante circũcidi c.vltimo.*

D. 2. *Quedã* Sacramenta *nogis inſtituta ſunt in remediũ tantum; vt matrimonium c.primo,iam ad* Sacramenta.

D. *eadem* : *Baptizati baptiſmo* Ioannis *non ponentes ſpẽ in illo,non erant baptizandi baptiſmo, Chriſti,vel aliter baptiſmus* Ioannis *cum impoſitione manuum ęquipollebat baptiſmo Chriſti : ita quod baptizatus baptiſmo* Io*annis non erat baptizandus. c.vlt.*

D. 5. *Deus poterat dare poteſtatem alijs baptizandi interius : poteratque ſimiliter creandi poteſtatem creatura communicare, & creare per creaturam, tanquam miniſtrum.c.vlt.* Hic *quęritur.*

D. 13. Ex*communicati,vel hæreſi maniifeſtè notati nõ videntur* Corpus Chriſti *poſſe conficere. c.1.*

D. *eadem*: *A brutis animalibus corpus* Chriſti *non ſumitur : & ſi videatur. c. 1.*

D. 19. *Scientia diſcernendi, vt notat habitum ſcientia ſit clauis.c.primo.*

D. 25. *Epiſcopi Symoniaci non poſſunt conferre ordines. c. de* Symoniacis.

D. 27. *Secundus maritus alicuius mulieris etiam non cognita carnaliter a primo, ſicut bigamus per cognitionẽ illius, prohibetur ab ordinibus.*

D. 34. *Cognoſcens Sororem vxoris ſuæ, non tenetur vxori petenti debitum reddere. c. de his etiam.*

D. 38. I*lle,qui,vxore viuente, duxit aliam in aliena patria,qui rediens ad conſcientiam,vult eam dimittere, et non poteſt; ſi cogitur ab* Ec*cleſia remanere,& debitum reddere, quia ſibi non creditur; dicit* Magiſter,*quòd incipit excuſari per obedientiam, & timorem, & tenet reddere debitum, ſi peccatur.*

Digitized by Google

tur. c. vltimo.

D. 43. *Peccata delata nõ pateſiant alijs in iudicio. c. Hic quæritur, vtrum electi.*

Petrus Lombardus Magiſter Sententiarum Claruit Anno Dom. M. C. X L.

CATALOGVS EORVM, qui vel iu aliquot, vel in omnes libros Sententiarum ſcripſerunt.

A

Adrianus V I. Florentius Traiectenſis *in quartum* 1525. *Karoli V. præceptor.*

Albertus Magnus Epiſcopus *Ratiſponenſis.* 1280

Albertus Patauinus *ord.* S. *Auguſtini.*

Alexander de Hales. 1240

Alexãder de Alexãdria. 1310

Alpharus Franciſcanus. 1320

Alphonſus Epiſcopus *Hiſpalenſis* 1340

Antonius Epiſcopus Florentinus. 1459

Antonius Andreas Franciſcanus *in 4. libros.*

Auguſtinus de Ancona ordinis S. Auguſtini. 1330

Auguſtinus de Aſculo Ord. S. Auguſtini in quatuor. 1385

Auguſtinus de Roma *ordinis S. Auguſtini.* 1410

B

Baptiſta de Salis. 1494

Blaſius Andernarius.

Bonauẽtura Cardi. Min. 1283

D

Dionyſius Carthuſienſis. 1471

Dionyſius Ciſterſienſis.

Dominicus Soto Dominicanus. *in quartum.* 1548

Durandus de Sancto Portiano Epiſcopus Mimatenſi *Dominicanus.* 1286

E

Aegidius de Roma ordinis S. Auguſtini in 4. 1280

Aegidius Viterbienſis in primum Senten. ſecundum doctrinam Platonicam.

Eccardus Teutonicus *Dominicanus.* 1319

F

Franciſcus de Bachone Carmelita Cathalanus.

Franciſcus *Mayronis* Franciſcanus *obſeru.* Scoti *diſcipu.* 1320

G

Gabriel Biel German. 1449

Gualterus Epiſc. *Pictauen.* 1250

Georgius Nitoris. 1487

Gerardus de Bononia 1317

Gerardus Odonis 1330

Gerardus de Senis ordinis Sãcti Auguſtini. 1340

Gerardus Epiſcopus *Sauonenſis.* 1340

Gerardus Bergomenſis ordinis S. Auguſtini in 4. lib. 1348

O *Gerardus*

Gerardus de Elten. 1475
Godeſcalcus T *meſchede.* 1470
Gregorius Ariminenſis *ordinis* S. *Auguſtini in primum & ſecundum.* 1350
Guido Perpinianus. 1330
Guglielmus Epiſcopus Antiſiodorenſis. 1200
Guglielmus Pariſienſis. 1230
Gulielmus Lugdunenſis. 1270
Gulielmus Guarronis Minorita. 1270
Gulielmus Lamarenſis Minorita. 1280
Gulielmus de Samuco. 1280
Gulielmus Per *alt.* Dñic. 1290
Gulielmus de monte Laudinio Benedictinus.
Gulielmus Occã *Minorit.* 1320
Gulielmus de Oppẽbach. 1320
Gulielmus Forleõ *Minor.* 1470
Gulielmus V*uorrilongh.*

H

HAymo *natione Anglicus.* 1270
Hanibal ſiue Hanibaldus Romanus. 1270
Henricus *de* Gandauo. 1293
Henricus de Vrinaria. 1340
Herenus *de Boyo.*
Hermanus de Schildis Ordinis S. Auguſtini *in primum Sen tiarum.* 1340
Herme' Brito Dñicanus. 1318
Henricus *de* Dolendorp Ordin. Carmel. *in* 4. 1370
Henricus *de Langeſtein. Ord.* S. Aug. 1408. & *Mediol. in Bibli.* S. Mar. *aſſeruãt.* 1400
Henricus *Euta, ſiue* Oyta. 1390
Henricus de Andernacho. Car.
Henricus de Aſſia *iunior Carthuſianus.* 1428
Henricus de Gauda. 1435
Heimericus de Campo. 1438
Henricus de Vuerlis. 1490
Henricus *Bederius ordinis* Sãcti *Auguſtini in* 4. *lib.* 1371
Henricus Gorriclem. 1460
Hengo *Patriarcha Conſtantinopolitanus.* 1290
Hugo de Sleſtadt. 1425

I

IAcobus *de Viterbio, ordinis* S. *Auguſtini.* 1310
Iacobus de Altauilla. 1360
Ioannes de Rupella. 1250
Ioannes V*aleis.* 1270
Ioannes *de* Parma. 1260
Ioannes *Pariſienſis.* 1280
Ioãnes Vuadelby ordinis S. *Auguſtini in* 4. *libros.* 1377
Ioãnes duns, alias Scotus *minorita, moritur* 1308
Ioãnes Canonicus *Mino.* 1320
Ioannes *de Alerio* 1321
Ioannes de Regno.
Ioannes *Eſtuidi.* 1347
Ioannes *Andreas.* 1348
Ioannes de Rupe ſciſſa. 1340
Ioannes *de Bacchone Carmelita.* 1346. *vel* 1350
Ioannes Vualsgram.
Ioannes Brammari. 1358
Ioãnes Taceſphale Carm. 1450
Ioannes *de Imenhuſem.* 1360
Ioannes *Baliſtarij.* 1374
Ioãnes *de Vaua ordinis* S. *Auguſtini in* 4. 1397
Ioãnes *Horriche ad litt.* 1399

Digitized by Google

Ioannes Golein Carmel. 1400
Ioannes Abbas monaſterij San ꝺi Bauonis. 1410
Ioannes Capreolus. 1415
Ioãnes Epiſcopus Lõbarienſis Germaaus, *Baſilieſis* 1418
Ioannes Zacharias. 1420
Iãnnes Noblet Carmel. 1430
Ioannes Gauuer. 1440
Ioannes Erneſti. 1440
Ioannes de Meclinia. 1460
Ioannes de Foreth. 1471
Ioannes de Lutria. 1474

L

Leonardus de Chiſano Mino*rita.* 1370
Ludouicus Donatus. 1484

M

Marſili⁹ de Inguē in 4. 1394
Matthaus de Aqua ſponta. 1290
Michael de Ceſena, Min. 1320
Michael de Maſſa. 1350
Michael Angrianus. 1416
Michael de Bononia Carmelita. 1418

N

Nicolaus Papa quartus. 1291
Nicolaus de Lyra. 1320
Nicolaus Dorbin Carmelita. 1350
Nicola⁹ de Gerra Dñic. 1400
Nicolaus de Inchelſpule. 1420
Nicolaus de Suſato. 1417
Nicolaus Lachman. 1440
Nicolaus Dorbellus. 1455
Nicol. de Vualcheheym. 1481
Nicolaus de cruizenach. 1491
Nicaſius de voerda. 1492

O

Osbertius Carmelita. 1320

P

Paulus Scriptoris Minorita obſeruã. in lib. j. Scoti. 1504
Paulus de Peruſio. 1344
Pelbartus de Themeſuar Frãciſco ordine alphabetico 1586 *in lucem editus in* 4. *libros.* 1500. *uel* 1515
Petrus de Tarantaſia Burgundus Dñican. poſtea PP. 1275
Petrus de Verberia. 1317
Petrus de Perpiniano Carmelita Cathalanus. 1320
Petrus de Palude Ord. Præd. 1300
Petrus de Caſa. 1330
Petrus Raymundi. 1343
Petrus Thomas Carmelita. 1350
Petrus de Candia. 1410
Petrus Epiſcopus Noua ciuitatis. 1410
Petrus de Aliaco. 1416
Petrus de Aquila Minorita. 1480.

R

Rodolphus de Buxella. 1430
Rupertus Epiſcopus Linconienſis. 1140
Rupertus de Ruſcia. 1287
Rupertus Ordinis Prædicatorum. 1320
Rupertus natione Gallus Carmelita.
Rupertus Olkoth Dñican. 1349
Rupertus Vuedelby ordinis Sãꝺi Auguſtini, in 4. 1377

S

Sibertus de Bela Carmelita Germanus. 1320
Simō de Spira Carmelita Germanus. 1340
Stephanus Brulefer minorita. 1500

T

Tilmannus Aquenſis Germanus carmelita. 1350
Thomas de Aquo Dñic. 1274
Thomas de Argentina ordinis S. Auguſtini. 1350
Thomas Lombe. 1390
Thomas de Haſſelbach. 1410
Thomas Vualdenſis. 1430

V

VDalricus de Argentina. minorita. 1280
Vorilongh Gulielmus.
Vgolinus de Vrbe vetere ordinis S. Auguſtini in 4. libros, ſed imperfecte. 1368

S. BERNARDI ORDINIS CISTERſienſis opera omnia.

A

ABacuch verba: ſuper cuſtodiam meam. to. I.
Affectiones aiæ diuerſæ, & quinq; ſenſus eiuſdē. to. I.
Apologiam ad Gulielmū Abbatem. to 2.
De Apoſtoli verbis & libris Sapientiæ. to. I.

B

BAptiſmus duplex. to. I.
Bernardi Abbatis vita 5. libris comprehenſa. to. 2.
Bernardi Abb. canonizatio. to. 2.

C

CAnticum Ezechiæ. to. 7.
Cohærentia triplex. to. I.
Cogitationū triplex genus. to. j.
Conſcientia. to. 2.
Conſiderationis libri 5. ad Eugenium iij. Papam, qui ab ipſo Bernardo in Monaſterio Sanctorum Vincentij, & Anaſtaſij, Romæ conſtructo Abbas inſtitutus eſt: poſtea Eugenius iij. appellatus fuit. to. 2.
Clauſtralis ſcala. to. 2.
De cōuerſione ad Clericos. to. j.
Cuſtodia triplex manus. to. I.
Cutis, caro, & oſſa animæ. to. I.

D

DEbitum quadruplex. to. I.
Declarationes ſuper Euāgelium, Ecce nos reliquimus omnia. to. 2.
Deus diligendus. to. I.
Deus diligendus. to. 2.
Dominica Paſſionis liber. to. 2.
Domus interior. to. 2.

E

ECcleſiæ tres ordines. to. I.
Epiſtola de eo quod petit a nobis Deus. to. 2.
Epiſtola 351. to. 2. Et in epiſto. 174. ad Canonicos Lugdunenſes efficaciſſimis rationibus nititur probare Beatam ſemper Virginem in peccato

rato Originali conceptã fuiſſe. Quod, B. Thoma, B. Bonauentura, & Aegidio Romano, vt aliqui volunt, adſcribitur: hi enim hanc defendunt opinionem. to.2.
Ezechiæ Canticum. to.1.

F

FAllacia vitæ præſentis. to.1.
De Filio Regis Parabola. to. 1.
Formula vitæ honeſtæ. to. 2.

G

GRaduum humilitatis retractatio. to.2.
Gratia & liberum arbitrium. to. 2.

H

HOmilia 4. ſuper Miſſus eſt. to. 1.
Homilia B. Bernardo adſcripta. to.2.
Homilia infra octauam Epiphaniæ. to.2.
Honorum triplex genus. to.1.
Humilitatis gradus. to.2.
Humilitatis graduũ retractatio. to.2.
Hymnus in Transfiguratione Saluatoris noſtri ad Laudes, Amor Ieſu dulciſſ.

I

INdices varij. to. 2.
Ingratitudinis vitium. to.1.
Iudicium triplex. to.1.
De ligno, fœno, & ſtipula. to.1.

M

MAlachiæ Epiſcopi vita. to. 2.
Miſeria triplex. to.1.
Miſeria humana. to.2.
Modus bene viuendi. to.2.
Monachorum ſpeculum. to.2.
Meditationes in cap. 10. diſtinctæ. to. 2.
Meditatio in Salue Regina. to. 2.

O

OBediẽtia & patientia. to.1.
Orandi 4. modi. to.1.
Orationes variæ. to. 2.
Ordo vitæ. to. 2.
Origenis verba: to.1.

P

PAtientia & obedientia. to.1.
De præcepto & diſpenſatione. to. 2.
Primordia, media, et nouiſſima noſtra. to. 1.
In Pſalmum, Qui habitat. to.1.
In Pſalmum, Quis aſcendet in montem?

R

REtractatio de gradibus humilitatis. to.2.

S

SCala clauſtralis. to.2.
Sermones de Aductu Domini, de Sanctis, & Feſtiuitatibus Eccleſiæ. to. 1.
Sententiæ morales. to.1.
Sermones 4. ad Fratres. to.1.
Sermones ad Milites templi. to. 1.
Sermones parui 66. to.1.
Sermones parui de dono Spiritus Sancti. cap. 7. to.1.
Sermones in Cantica Canticorum. 86. to.1.
Sermones 48. D. Gilberti Abbatis

batis in Cantica Canticorum. to. 1.
Sermones de nonnullis feſtiuitatibus. to. 2.
Sermones alij de varijs rebus. to. 2.
Sermones de Natiuitate Domini & S. Stephani. to. 2.
Sermones 73. de modo bene viuendi. to. 2.
Sermones 75. in cœna Domini. to. 2.
Sermones xj. de oneribus. to. 2.
De ſeptem ſpiritibus. to. 1.
De ſeptem donis Spiritus Sancti.
Speculum Monachorum. to. 2.
Super illud: Qui gloriatur in Domino, glorietur. to. 1.
Super illud: Quid loquatur. to. 1.

T

Tribulationes ſex. to. 1.

V

Vitæ ordo. to. 2.
Vitæ honeſtæ formula. to. 2.
Vita ſolitaria. to. 2.
Voluntatis noſtræ ſubiectio. to. 1.
Vtilitas multiplex verbi Dei.
Viuendi modus.

EPISTOLÆ S. BERNARDI Tomo 2. comprehenſæ.

Abbati cuidam, ſuper fratre. ep. 102
Abbati de Præmonſtrato. Audiui auditorem. ep. 252
Abbati triũ Fontiũ, contra nepotem Epiſc. Altiſiod. Pœnitet.
Abbatibus Sueſſioni congregatis Reuerendiſſ. epiſ. ep. 91.
Abbatibus Ciſtercij congregatis in multa. ep. 145
Adæ monacho, Tua mihi. ep. 5. eidem Si maneres. ep. 7.
Actori Trecenſi epiſc. pauperi. ep. 23
Aluiſo Aquiſcinti Ab. Aluiſo Abbati. ep. 65
Alardo monacho, dilecto filio. ep. 328
Alberoni primicerio Metenſi honorabili viro. ep. 30
Alberto incluſo, frater Bernardus. ep. 345
Alexandro Linconienſi epiſc. viro honorabili. ep. 64
Aluiſo Atrebatienſi epiſc. Venerabili patri. ep. 325
Alpeneſibus monachis. Bonus pater. ep. 152
Amico cuidam. Et in faciẽ. ep 103.
Andreæ auũculo, Litteræ, quas ep. 288.
Aquitaniæ epiſcopis. Dominus & pauperib. ep. 126
Archiepiſc. Eboracenſi, Splẽdor operis. ep. 95.
Ardutioni Gebennenſi electo. Credimus. ep. 27. eidẽ epiſc. Præbet audaciam. ep. 28.

Arnoldo

Arnoldo ab. Mormundi, Domino abbati. ep. 4.
Arnoldo Carnotenſi ab. Bonaual. ſuſcepimus. ep. 310
Arremanrenſi ab. pro monacho fugitiuo lator. ep. 297
Artaudo Pultariẽſi ab. Quidquid gratia. ep. 75. eidem, Vnde placuit. ep. 76

B

BAlduino abb. Reatini monaſterij, Epiſtola, quam. ep. 201
Balduino Nouienſi Epiſc. Domino. ep. 340
Balduino abba. de Caſtellione, Et in hoc cognoui. ep. 338
Beatrici nobili & religioſa matrona, Miror tua. ep. 128
Bernardo Hidelbertus Turonenſis Archiep. Balſamum ex odore ſuo. ep. 122
Bernardo de Portis, Petis inſtãter. ep. 153. eidem, Diſſimulare non valeo. ep. 154
Bernardo priori portarum, Reuerendiſſimus. 249
Bernardo abba. Claraual. Forti ac ſplendida. ep. 264
Bernardo abbati, Dilecto patri. ep. 333
Bleſenſi comitiſſa, Si quando. ep. 300
Brunoni Coloniẽſi. Domino. Epiſto. 6. eidem, Quauis a me. ep. 8. eidem, Dignationis veſtra. ep. 9. eidem, Horrendũ. ep. 10.
Brunoni de Claraualle Recteme. ep. 281
Burchardo Valern. abba. Ignitum. ep. 146
Burgundia Ducißa, Veſtra dignationis. ep. 121

C

CAnonicis Lugdunenſibus, de Conceptione B. Maria Inter Eccleſias. ep 174
Canonicis quibuſdam regularibus, Exhortatio illa. ep. 3
Carnotenſi abbati. Ad ea, de quibus. ep. 82
Carthuſiẽſibus et Huigoni priori, Inter partes. ep. 11. eidẽ, Amantiſſimo domino. ep. 12
Caleſtino papa, Pro intruſo Eboracenſi, Oportet. ep. 234
Claraualenſibus, Clariſſimis fratribus. ep. 143. eidem, Triſtis eſt. ep. 144.
Conrado duci Omnis poteſtas. ep. 97
Conrado Regi Romanorũ, Scripta veſtra. ep. 183
Conſtantienſi Epiſc. pro Arnoldo de Brixia. Si ſciret. epiſto. 195
Cuidam de Machabais, Quod per fratrem. ep. 98
Cuidam, qui auſus eſt nouitium dehortari, Et ſi. epiſto. 292
Cuidam, fratrem Lambertũ. ep. 101

D

DRagoni monacho, Quã nõ. ep. 32

E

EBalo Cathalaunenſi Epiſc. Domino Ebalo. ep. 58

Eboracenſi Abb. Et fratribus ſuis, Conſilium expetitis. ep. 94
Emangarda comitiſſa Britanniæ, Dilectæ in Chriſto. epiſto. 116. eidem, Recepit delicias. ep. 117
Engoliſmenſi comiti, pro fratribus de Brixia. Nolite. epiſt. 299
Epiſcopis Senonis congregandis, contra Petrum Aboilardum, exijt ſermo. ep. 187
Epiſcopis curiæ Romanæ, Quantum malum. ep. 219. eiſdem Vobis audeo. ep. 230. eiſdem Si vera. ep. 131. eiſdem, Ad hoc. ep. 229
Epiſcopis curiæ, Ad hoc vos. epiſto. 229.
Epiſcopo cuidam, Si minus. ep. 100
Eſkilo Lundenſi Archiep. Amãtiſſimo patri. ep. 314
Euſtachio occupatori Valentinæ ſedis, Viro illuſtri. ep. 185
Eugenio Papæ, Amãtiſſimo patri. ep. 237. eidem pro intruſo, Importunus ſum. ep. 238. eidem pro eodem, Quam cupio. ep. 239. pro Epiſc. Aurel. Ita quæſo. ep. 244. eidem pro eodem. ep. 245. eidem pro Roman Archiep. Amantiſſimo. ep. 246. eidem, Nõ eſt mihi. ep. 247. eidem pro Valentino, Si rebus. ep. 248. eidem, Amantiſſimo. ep. 250. eidem pro Eboracenſi Sæuit. epiſt. 251. eidem, Nõ eſt. ep. 256. eidem pro patre Philippo. epiſto. 257. eidem pro abbate Caziacenſi, porrexeram. ep. 263. eidem pro patre Rualeno, in veritate. ep. 258. eidẽ pro eodẽ, Et ſi quid. ep. 259. eidem pro quodam paupere abbate. Vnus de. ep. 261. eidem pro monachis Maſomẽſibus, Non poſſum. epi. 262. eidem pro fratribus, De corona, alij vereantur. epi. 268. eidem, Serpens. ep. 269. eidẽ, Qui tentant. ep. 270. eidem Amãtiſſimo. ep. 273. eidem, pro electione Altiſiod. Cum primum. ep. 275. eidem pro obitu Epiſc. Altiſiod. Adhuc. ep. 276. eidem pro abbate Cluniacẽſi, Stultum ep. 277. eidem pro Epiſc. Beluacen. Petitiones. ep. 278. eidem pro Altiſiod. negotio, Benefactis. ep. 280. eidem pro Gigniacen. Apud. ep. 283. eidem pro Remenſi Archiep. Dominus Sãſon. ep. 284. eidẽ pro Odone abbate, pro Eccleſia. ep. 285. eidem pro eodem, Si ſuſurrationes. ep. 286. eidẽ pro Eccleſia S. Eugendi. ſancti Eugendi. ep. 291. eidem pro Epiſc. Cenomanenſi, Adeſt Epiſc. ep. 294. eidem pro Nicolao. Nicolaus ille. ep. 198. eidem pro Epiſc. Beluacen.

F

FAberniaenſi abbatiſſæ. Bernardus vocatus. ep. 347
Filius veſter. ep. 305

Falconi

Falconi & Guidoni, Plaga ut. ep.165. eidem, Scripſimus. epiſto. 173
Fratribus Sācti Anaſtaſij, Dilectiſſimis. ep.321
Fulconi Lingonenſi puero. Bona indolis. ep.2

G

GAltero de Caluo monte, ſæpe meum. ep. 104
Garino Alphenſi Abb. Reuerēdo patri. ep. 253
Gaufrido Abb. Sancti Theodorici. primo precor. ep.66
Gaufrido Carnotenſi Epiſc. Fideliſſimo at. ep.55. eidem. Quod a me. ep.56. eidem. Sicut is. ep.57
Gaufrido Lexouienſi, Doleo. epiſto. 112
Gaufrido diacono Card. Domino & amico. ep. 335
Gaufrido de Loratorio. Odor in flore. ep.125
Gaufrido de Perona, & eius ſocio, Dilectis. ep.109
Gerardo Abb. Pultarienſi, Scripſiſſe aliquid. ep.81
Gilberto Epiſc. Lundun. Longe ſatis. ep.24
Godefrido Priori, poſtea Epiſc. Fratri Godefrido. ep.320
G. Abbati domino. Reuer, epiſt. 346
G. Cancellario Prædeceſſor. epiſto. 332.
Guidoni Legato. Arnoldus. epiſto. 196
Guidoni Abbati, & fratribus Venerabili. ep.312
Guidoni Abbati de tribus partibus. Vnde te. ep. 69. eidem Conſiderans miſeri. ep.70
Guidoni Lautanenſi Epiſc. Manum veſtram. ep. 26
Guidoni Abb. Moliſmēſi, Quāto tibi. ep.80
Guidoni de Caſtello, poſtea Celeſtino Papa. Venerabili domino. ep. 192
Guilenco Lingonenſi Epiſc. Domino ſuo. epiſt. 59. eidem pro Eccleſia. ep.60
Gulielmo Abb. Sancti Theodorici. Quòd me. ep.84. eidem. Si nemo ſcit. ep.85. eidē, Frater. ep.86

H

HAymerico Cancellario, Viro illuſtri. ep. 15
Haymerico Cancellario, viro illuſtri. ep.20. eidem, Viro illuſtri. ep.48. eidem, Amicus veſter. ep.52. eidem, Pro multis. ep.53. eidem Volo. ep.30. eidem Speciali. ep. 157. eidē, Domino. epi. 160. eidem, Frequentē. ep. 162. eidem, Si verbis. ep. 181. eidem, Viro illuſtri. ep.48. eidem, Viro illuſtri. ep.51

H

HEnrico Senonenſi Archiepiſco. Dño venerabili. epiſto. 42. eidem, Prioris. ep.43. eidem, Videris. ep.44. eidem Pro multis. ep. 182
Hērico Virdunenſi Epiſc. Domino. epiſt. 62. eidem Super his. epiſt. 63

Henrico

Hẽrico Archidiac. Dilecto ſuo. ep. 340
Henrico Cardinali. Sic ſibi. epiſto. 295
Henrico comiti. Abbas de. epiſto. 279
Henrico Murdach. Dilecto ſuo. ep. 106
Henrico regi Anglorum. Henrico illuſtri. ep. 92. eidem, Henrico illuſtriſſimo. ep. 138
Henrico Vuinotenſi Epiſc. Viro illuſtri. ep. 93
Henrico Mugunt. Archiepiſco. Venerabili domino. 323
Henrico Comiti. Abbas de Caſtellione. ep. 279
Herberto Abb. Sancti Stephani. Si frater. ep. 233
Hildefonſo Comiti Sancti Egidij, de Hẽrico hæretico, Quãta audiuimus. ep. 240
Hildeberto Turonenſi Archiep. Magno Sacerdoti. ep. 124
Honorio Papa, Summo Pontifici. ep. 13. eidem, Summo. epi. 14. eidem, Sũmo. ep. 46. eidem Triſtiſſima. ep. 47. eidẽ, Summo. ep. 49. eidem, Oportebat. ep. 50
Hoſtienſi Epiſc. Dominus Abbas. ep. 287. eidem de Hugone Cãpaniæ Comite, Si cauſa. ep. 31
Hugoni de Sãcto Victore. ſi Sibi. ep. 77
Hugoni forſito, Chariſſimo fratri. ep. 35. eidem Dilectiſſimo. ep. 36.
Hugoni nouitio, poſtea Bonaualis abbati, Chariſſimo. epiſto. 351
Hugoni Rothomag. Archiepiſc. Si diei malitia. ep. 25
Hugoni Põtiniacenſi Abb. Dilectiſſimo ſuo domino. ep. 33
Humbaldo Lugdunenſi Archiepiſc. Reuerendiſſ. domino. ep. 22
Humberto Igniacenſi Abb. de Abbatia dimiſſa. Parcat ſibi. ep. 141

I

Ianuenſibus, Ianuenſibus ſuis. ep. 129
Imperatrici Romanorum in re conciliatione. ep. 137
Innocentio Papa, de cauſa Legionẽſis Eccleſiæ, Dũ adhuc. ep. 164.
Innocentio Papa, Sanitas capitis. ep. 150. eidem pro trecenſi Epiſco. ep. 152. eidem pro Bernardo de Pertis, Dilectũ. ep. 155. eidẽ pro clericis Aurelian. Vſquequo. ep. 156. eidem de interfectione prioris S. Victoris Amantiſſimo. ep. 158. eidem pro Epiſc. Pariſien. Pijſſimo. ep. 159. eidem pro eodem, Vox ſanguinis. epiſto. 161. eidem, Iterum clamo. ep. 166. Clementiſſime. ep. 167. eidem, Dignatio. epiſto. 168. eidem pro Falcone Lugdun. Archiepiſc. Qui in aliorum. epiſt. 171. eidem pro Gofredo Lingon. Epiſc. Inter crebra. ep. 172. eidẽ, Pro Alberone Treuerenſi Archiep. Voluntas.

Voluntas cordis. ep.176. eidem pro eodẽ. Numquid.ep. 177. eidem pro eodem, Amãtiſſimo.epiſt.178.eidem pro eodem. Quo modo. ep. 179. eidem pro eodem, Iterum. ep.180.eidem pro hæreſibus Abalardi. Amantiſſimo.epi. 189.eidem, Contra quædam capitula hæreſis. Amantiſſimo patri. epiſt.190.eiuſdem reſcriptum contra hæreſes. Innocentius. ep. 194. eidem pro domino Remenſi, Reuerendiſſimo.ep.191. eidem, In cauſa. ep.198.eidem, Vſquequo.ep.199.eidem Dominum.ep.210.eidẽ Dominus. ep.211. eidem, Vir illuſtris. ep.212. eidẽ, Quis mihi.ep. 213.eidem Si cura. ep.214. eidem pro Comite Rodulpho Scriptum eſt.epi.216.eidem, Tribulatio.ep.217.eidem, Domino & patri. ep.218.eidem, Amãtiſſimo.epiſt.318. eidem, Amãtiſſimo. ep.327. eidem, Amãtiſſimo. ep.329. eidem, Amãtiſſimo. ep.330. eidem, Inuenis.ep.331.eidẽ Scribo vobis. ep.215.

Ioanni Cremenſi Card. Dilectionem. ep. 163

Ioã.de Buſaio, de Abbatia relicta, Filio Chariſſimo.ep.232

Iordano Cardinali Pertranſijt. ep.290.eidem pro Epiſc.Cenomanenſi, Adeſt Epiſc.epiſ. 294.eidem pro electione abbatis de tribus partibus, Va mundo.ep.306.eidem, Feſtine iſta dicto. ep.307

Iosleno Sueſſion. Epiſc.Scripſerã.ep.222.eidem, Minime. ep.223. eidem pro pace, Laborauimus.epiſt.224.eidem, Semper. ep.226

Iuoni Card.Dilectiſſ. Ep. 193

L

Lambertũ fugitiuum remittit Bernar. ad Monaſteriũ ſuum, Fratrem. ep. 101

Laodonẽſi Epiſc. Veſtri ſumus. ep. 272

Legatis Apoſtolicis pro Archiepiſc. Mogunt. dominis.epiſt. 302

Leonio Abb. Sãcti Bertini, Dilecto & venerabili. ep.324 eidẽ, Amico ſuo chariſſimo. ep. 342

Lelberto Abb. Sancti Michaelis, Patri & amico. ep.319

Lothario Imperatori. Lothario Dei, epiſt.139.eidem, Miror. ep. 140.

Lotharingiæ duci & ducißæ. Duci et duciſſæ.ep.119.eiſdẽ, Gratias agimus Deo.ep. 120

Lucæ Abbati. Bonum nobis.epiſto. 79

Ludouico Regi Francorum, Eximio Regi. ep.45.eidem, Liber.ep.220. eidem, Ludouico Dei. ep.225.eidem, Volui. ep.282.eidẽ, Ludouico Dei. ep. 255

Ludouico iuniori Regi Francorũ, Si totus.ep. 170.eidem, Si homo.ep.303.eidem pro ſua infir-

infirmitate. In *litteris.* *epiſt.* 304

M

M*Achabæorum feſtū ab Ec-cleſia cur celebretur. Quæ uis.* ep. 313

Malachiæ Archiep. Hyber. *Venerabili domino* ep. 315. *eidem, Malachiæ* Dei. ep. 316. *eidem. amantiſſimo.* ep. 317

Matthæo Legato. Fuit quidā. ep. 21

Mathildæ Reginæ Anglorum, Illuſtriſſimæ. ep. 344

Mediolanenſi Clero. *Benedicti vos.* ep. 132

Mediolanenſibus ſuis. ep. 131

Monachis Flauiacenſibus. Domino. ep. 67. *eiſdem, Modeſtiæ quidem.* ep. 68

Monachis de tribus fontibus, Quod nondum. ep. 71

Monachis *Sācti Bertini, Dilectiſſimo ſibi.* ep. 341. *eiſdem,* Vniuerſis. ep. 343

N

N*Ouitijs apud Milanū conuerſis. Chariſſimis.* epiſt. 134

O

O*Doni Bellilocī Abb. Fratri & amico.* ep. 348

Ogenio canonico regulari. Totis ep. 87. *eidem,* Indignaris *forſitan.* ep. 89. *eidem, Breues.* ep. 90

P

P*Arentibus Heliæ monachi. Sola cauſa.* ep. 111

Parentibus Gaufridi, *Si filiū.* ep. 110

Patriarchæ Ieroſolymorum. Patriarchalibus. ep. 175

Petro Cluniacenſi abb. Domino & patri. ep. 147. *eidem.* Domino Petro. ep. 148. *eidē. Quàm nolim.* ep. 149. *eidem. Quid facis.* ep. 265. *eidē domino & patri.* ep. 309. *eidē.* Filius veſter. ep. 267

Petro abb. de Cella. *pro monacho* Caziacenſi. *Vnde mihi.* ep. 293

Petro Papienſi *Epiſc.* Si ſemen. ep. 125. *eidem,* Si triſtitia. ep. 126

Petro Biſuntino. *Peregrinationem.* ep. 197

Petri diacono Card. Domino Venerabili. ep. 17. *eidem, Cū totum.* ep. 18. *eidem. Tempus eſt.* ep. 19

Petro presbytero Card. Chariſſimo. ep. 16

Pictauenſi Comiti ex perſona ducis Burgundiæ, Gulielmo Dei gratia. ep. 127. *eidem. In eodem animo.* ep. 128

Philippo *Turonenſis* Eccl. *electo* Doleo. ep. 151

Piſanis. Piſanis noſtris. epiſto. 130

R

R*Amaldo Fuſniacenſi Abb.* Dilectiſſimo ſuo. ep. 72. *eidem,* Plāgis dilectiſſime. ep. 73. *eidem,* Sperabam chariſſime. ep 74

Reginæ Ieroſolymorum, Audierunt. ep. 206. *eidem, Dilectæ.* epiſt.

Digitized by Google

epiſt. 289

Remenſi abbati Sancti *Nichaſij, Quanto tibi.* *ep.*3.

Richardo Fontanenſi, *& ſocijs, Quanta audiuimus.* *ep.*96

Ricuino Tullenſi *Epiſc. Reuerendo patri.* *ep.*61

Roberto nepoti, qui de ordine Ciſtercienſi trāſierat ad Cluniacum, Satis *& pluſquam.* *ep.* 1.

Roberto abb. de Dunis. Fratri *& amico. ep.* 336. *eidem de Iderio,* Amantiſſimo *fratri. ep.* 337

Rofrenſi Epiſco. Dure *ſcribitis. ep.* 205

*Rogerio Regi Siciliæ. Longe, lateque. ep,*207. *eidem, Si me quæritis. ep.*208. *eidem,* Habetis. *ep.* 209

Rolando Cardinali, *Domino & amico.* *ep.*334

Romanæ Curiæ, Dominis *& patribus. ep.*235. *eiſdem de electione abbatis Sancti* Anaſtaſij *in Papā Eugen. Dominis & patribus.* *ep.*236

Romanæ Curiæ *Cardinalibus,* Dominis *& patribus. epiſt.* 188

Romanis Cardinalibus & Epiſco. Vos *ſcitis, ep.* 168. *eiſdem, Dominis & patribus. ep.* 188

Romano, Curiæ *Romanæ Subdiac. Bernardus.* *ep.*105.

Romanis diſcedentibus ab Eugenio, Nobilibus. *ep.*242

Rorgoni, de abbatis Villa, Viro illuſtri. *ep.* 350

Rualeno abbati, Satis *ſuperque.* *ep.*260

S

Santiæ, ſorori Imperatricis *Hiſpaniæ. Quod.* *ep.*301

Sanctimoniali cuidam, Magnum eſt. *ep.*114

Sanctimoniali de monaſterio S. Mariæ Trecenſis, *Relatū. ep.*115

Senonenſi Clero, *Deſtituti* Benedicto. *ep.*202

Simoni abb. Sācti *Nicolai, Per ſecutionē. ep.*83. *eidem, Prouide, vt videtis.* *ep.*83

Simoni filio Caſtellani Camer. Cognoſcens. *ep.* 186

Spirenſibus Epiſc. Clero *& populo, hortans eos ad arma cōtra infideles ſuſcipienda,* Domino *& patri.* *ep.*322

Sophiæ virgini, Bernardus abbas. *ep.*113

Suggerio abb. Sancti Dionyſij. Exijt *ſermo ep.*78. *eidē ſcribit conſolatorie, Chariſſimo, & intimo.* *ep* 266

Stephano Metenſi Epiſco. Stephano Metenſi. *ep.*29

Stephano Epiſc. prœneſt. Loquitur. *ep.*224

T

Theobaldo Comiti, Laudabili Principi, *ep.*37. *eidem, Pio Principi. ep.*38. *eidē, Cū multa. ep.*39. *eidem, Duo vobis. ep.*40. *eidem, Timeo vos. ep.*41. *eidem* Scitis, *quia, epiſto.*271

Thole-

Tholoſanis poſt reditum ſuum. In aduentu. ep. 241
Thomæ de Sancto Audomaro. Chariſſimo. ep. 108
Thomæ præpoſito de Beuerla. Thomę dilecto. ep. 107
Trecenſi Epiſc. & Clero, Legimus. ep. 203
Trecenſi Abb. amico & conſeruo. ep. 349

V

Vuillelmo cuidam. Nuncium quo. ep. 99
Vlgerio Andegauenſi Epiſco. Lachymas magis. epiſto. 200
Vniuerſis ciuibus Mediolanenſibus, Vt ex. ep. 135

HIC Innocentium II. Pontif. Max. in confutando Schiſmate Petri Leonis apud Imperatorem, & *Henricum* Angliæ Regem, & in Concilio Piſano egregie adiuuit: Romæ, Monaſterium Sanctorum Vincentij & Anaſtaſij extruxit extra mœnia communi loco, qui dicitur vulgo, *Le tre Fontane*: & Abbatē præfecit illum, qui poſtea Eugenius III. Summus Pontifex fuit. Quæ ſcripſit, potius doctrina diuinitus tradita, quàm labore comparata ſcripſiſſe videtur, & Genuenſium & Mediolanenſium Epiſcopatus recuſauit. Beatæ Mariæ Virgini mira deuotione erat addictus. Moritur Anno Salutis 1153. Suæ vero ætatis anno 63. & ab Alexandro III. Papa in Sanctorum numerum relatus fuit.

INNOCENTII TERTII Pont. Max. opera.

A

APoſtolorum ſermones.

C

COmmentaria in ſeptē Pſalmos, quos pęnitētiales vocāt
Confeſſorum ſermones.
Conſtitutiones decretales.
Contemptus mundi.

D

DEcretales conſtitutiones, & decreta.

E

ELeemoſynæ tractatus.
Euangelicæ legis myſteriorum tractatus.
Euchariſtiæ Sacramenti tractatus.

H

HOmiliæ in feſtiuitatibus Apoſtolorum & Martyrum.
Homiliæ in præcipuis Sanctorū Solem-

Solemnitatibus.
Homiliæ variæ de tempore.

L

LAteranenſis Concilij decreta.

M

MArtyrum homiliæ.
Mundi contemptus.

S

SAnctorum veneratio.
Sermones in Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, & Virginum Natalitijs.
Sermones ſeu homiliæ variæ de tempore per anni curſum.
Sermones in Sanctorum ſolemnitatibus.

V

VEneratio Sanctorum.
Virginum homiliæ.

Floruit, ſedens in Pontit. Anno Dom. M.C.XCVIII. Moritur Peruſij Anno Domi. M.CC.XV. Vide Concil. Lateran. Gen. 2.

PETRI BERTORII NATIONE Galli ordinis Benedictini opera.

B

BIblicũ Dictionariũ vtriuſque teſtamenti.
Breuiarium hiſtoriarum Bibliorum.
Dictionarium Biblicum vtriuſque teſtamenti tribus tomis diſtinctum.

I

INductorium morale, in tres libros diuiſum.

R

REductorium morale, vtriuſque teſtamenti.
Repertorium morale.

Claruit Anno Dom. 1260.

HVGONIS DE SANCTO CHARO Cardin. ordin. Prædicatorum.

A

ABacbuk. 10.5
Abdia. 10.5
Aggæi. 10.5
Amos. 10.5
Apocalypſis. 10.7
Apoſtolorum Acta. 10.7

B

BAruck. 10.4
Bibliorũ concordantia opus immen-

immenſum, & quidem præclarum. 10.7

C

CAnonica epiſtola. 10. 7
Cantica Canticorum. 10.3
Concordantia Bibliorum. 10.7

D

DAnielis comment. 10. 5
Deuteronomum. 10.1

E

ECleſiaſtes comment. 10.3
Eccleſiaſtici. 10.3
Epiſtolarum Pauli. 10.7
Eſdræ 4. 10.1
Eſther. 10.1
Exodi. 10.1
Ezechielis. 10.5

G

GEneſis commen. 10.1

I

IEremiæ comment. 10. 4
Ioannis. 10.6
Iob. 10.1
Ioelis. 10.5
Ionæ. 10. 5
Ioſue. 10.1.
Iſaiæ. 10. 4
Iudicum. 10.1
Iudith. 10.1

L

LEuitici comment. 10.1
Lucæ. 10. 6

M

MAchabæorum comment. 10. 5
Malachiæ. 10.5
Marci. 10.6
Matthæi. 10.6
Michææ. 10. 5

N

NAum comment. 10. 5
Numerorum. 10.1

O

OSee. 10.5

P

PAralipomenon cōmen. 10. 1
Pauli epiſtolarum. 10.7
Prouerbiorum. 10. 3
Pſalterij. 10.2

R

REgum 4. librorū cōmen. 10.1
Ruth. 10.1

S

SApientiæ. 10.1
Sophoniæ. 10. 5

T

THrenorum. 10.4
Tobiæ. 10.1

Z

ZAchariæ. 10.5

HVGO hic fuit ord. Fratrū Prædicatorum, qui primus ex illo Ordine cathedram Theologiæ meruit conſcendera magiſtralem. Totum Vetus ac Nouum Teſtamentū expoſuit, ſed in Pſalmos, in Danielem, & in Lucam diffuſius. Hæc ex Henrico de Gandauo, de Scriptor. Eccl.

Claruit Anno Dom. M. CC. LXII. Hunc Hugonem Tritthemius vocat Hugōnem Barchinonenſem.

ALBER-

Digitized by Google

ALBERTI MAGNI OPERA OMNIA.

Hic fuit B. Thomæ Præceptor.

A

IN Abacuck cõmentarius. t. 1

In Abd. cõmentarius. to. 1

In Agg. explanatio. to. 1

In Amos explanatio. to. 1

E

EVangeliorum 4. explanationes. to. 2

I

IN Ioelem explanatio. to. 1

In Ionam commentarius. to. 1

M

MAgnificat expoſitio. to. 2

Malachiæ cõmentarius. to. 1

In Michææ expoſitio. to. 1

Expoſitio In Miſſus eſt. to. 2

N

IN Nahum expoſitio. to. 1

O

IN Oſeam expoſitio. to. 1

P

IN Prophetas minores expoſitio 12. to. 1

S

IN Sophoniã cõmentarius. to. 1

Super Magnificat. to. 2

Super Miſſus eſt. to. 2

Z

IN Zachariã expoſitio. to. 1

Scripſit etiam in Philoſophiã Ariſt. & floruit circa Annũ Dom. M. CC. LXX. & moritur Anno Dom. M. CC. LXXX.

ÆGIDII ROMANI COLVMNÆ

Auguſtiniani opera. Hic fuit Sancti Thomæ Auditor.

A

DE Anima comment.

In Artem vet. Ariſt. (natio.

De Angelica ſalutatione expla

De Angelorũ menſura, cognitione, motu, & compoſitione.

De Arca Noe, & Articulorum fidei diſtinctione.

B

INfluentia diuina in Beatos.

Bonifacio Octauo de renunciatione Papæ.

C

DE cauſis comment.

De Canonicis Epiſtolis tractatus. (natio.

De Cantico Canticorũ expla-

De Charactere.

Corinthiorum commentaria.

De Corpore Chriſti tractatus.

Corporis humani formatio.

D

DE deceptione tractatus.

Defenſoriũ pro doctrina S. Thomæ. (tio.

De Dominica oratione expoſi-

E

IN Elenchos comment.

In Epiſtolas ad Romanos, & Co-

Digitized by Google

Corinth. expoſitio.
Errores omnium antiquorum Philoſophorum ab innumeris mundis expurgati, et nunq̃ antea impreſſi, ab huius Indicis Auctore i Lucē editi.
De eſſe, & eſſentia, vel de primo princ.
In Ethica Ariſt.
De Eccleſ. poteſtate.
Contra exemptos, & alia.

F

Formarum gradus, & pluralitas.

G

De Generatione & corruptione.

H

Hexaemeron libri duo, quaſtionum Scholaſticarum multitudine repleti.
Cōtra hereticos Terrēs fulmē.

I

Ioachimi Abbatis damnatio.
In Ioānis Euāgeliū expoſitio.
De intellectu poſſibili.

L

In Logicā cōmētaria & quaſtiones.

M

De medio demonſtrationis.
De Materia Cœli, & horū inferiorum, queſtio perpulchra.
In Metaphiſ. cōment. & queſt.
In Miſſe canonem expoſitio.

N

In parua naturalia comment.

O

In libr. Oeconom. comment.

P

Pauli Epiſtolarum ad Romanos, & Corinth. cōment.
De peccato originali.
Philoſophia commentaria, & quaſtiones.
Phyſica commentaria & quaſtiones.
In libr. Polit. comment.
In Priora poſterior Ariſtotelis commentaria.
De predeſtinationes, preſciētia, paradiſo, & inferno.

Q

Quodlibetorum liber.

R

Reges quomodo exercere poſſint opera liberalitatis circa bona ad coronā ptinētia.
De Renūciatione Papa tractat' tēpore Bonifacij VIII. editus.
De Rhetorica.
De reſurrectione.

S

De Salutatione Angelica expoſitio.
De laudibus Diuina ſapientia.
Sententiarum, primi, ſecundi, & tertij, commentaria & quaſtiones. Tertius ad xj. vſque diſtinctionem nōdum impreſſus. Quartus citatur à nonnullis, ſed nunc non reperitur.
Sermones varij.

T

Theologia compendium, & excellentia, & ſufficientia Script. Sacra.
Theologia ſubiectum.
Theoremata quinquaginta de Corpore Christi.

HIC

HIC Doctor Eremiticæ Auguſtinianæ Sodalitatis ornamentum & decus, Cæleſtino, qui Pontificatu ſe abdicauit, fuerat in primis familiaris, & ſanctiſſimis moribus exactiſſimam eruditionem adiunxit: cuius ſcripta qui legunt ſapientiæ copiã, doctrinæq. magnitudinem ſimul ac ſuauitatem admirantur. Nihil eo vberius, abſolutius, dilucidiusq; eſſe poteſt, hinc iure quidem Fundamẽtarij nomẽ eſt adeptus. In ſecundo autem Sententiarum libro multis rebus aucto, & illuſtrato, & ab infinitis mendis expurgato ab huius Indicis Auctore, nihil eo melius deſiderari poteſt. Tãta autem fuit huius Doctoris in ſcribendo felicitas ac facilitas, vt ob id, nec nõ ob eiuſdem doctrinam ſolidiſſimis fundamentis firmatam, vt, ipſo etiam viuente, decretum fuerit in Comitijs Generalibus eiuſdem Ordinis Florentiæ celebratis Ann. Dom. M. CC. LXXXVII. Beato F. Clemente Auximano Priore Generali, vt dicti Ordinis Fratres doctrinam eius omnino ſequi & omnes opiniones, ac ſententias ſcriptas ac ſcribendas tueri deberent ex præcepto, vt patet ex Regiſtro eiuſdem Ordinis, Romæ in Archiuo Cœnobij S. Auguſtini aſſeruato. Decreti verba ſunt hæc:

Quia Venerabilis Magiſtri, noſtri Fratris, Aegidij doctrina mundum vniuerſum illuſtrat, Definimus & mandamus inuiolabiliter obſeruari, vt opiniones, poſitiones, & ſententias ſcriptas, & ſcribẽdas prædicti Magiſtri noſtri, omnes Ordinis noſtri Lectores & Studentes recipiant, eiſdem præbentes aſſenſum; & eius doctrinæ, omni qua poterũt ſolicitudine, vt & ipſi illuminati, alios illuminare poſſint, ſint ſeduli defenſores.

Aegidius fuit Romanus ex Familia Columnenſi nobiliſſima ac vetuſtiſſima, Bituricenſis Archiepiſcopus, deinde Cardinalis. Claruit Ann. Dom. M. CC. LXXXVII. Vix. an. 69.

ALBERTI PATAVINI AVGVSTINIANI opera. Hic fuit Ægidij Romani diſcipulus.

C

COmmentariorum in Pentateuchum more Scholaſtico libri 5.

D

DOminicarum omnium ſermones.

E

EVangeliorum omnium expoſitio.

M

MAnuſcripta permulta, quæ Patauij aſſeruantur.

P

PAuli epiſtolarum expoſitio.
Pentateuchi cõmentaria.

Q

QVadrageſimales ſermones

S

SErmones Dominicales totius anni.
Sermones Quadrageſimæ.
Sermones de Aduentu.
Sermones de Sanctis.

Moritur anno Dom. 1300.

AVGVSTINI TRIVMPHI Anconitani Ordinis Eremit. Sancti Auguſtini opera.

A

ANima potentiæ lib.
Apocalypſis cũ catena.
Apoſtolorum in acta comment.

C

CAnonicarum epiſtolarum & in eaſdem catena.
Canticum Beatæ Mariæ Virginis.
Catena in epiſtolas Pauli.
Catena Patrum.
Concilij magni auctoritas, & præcedentia lib. 1.
Chorda decem. lib. 1.

D

DOminicæ orationis expoſitio.

E

EPiſtolarũ Pauli expoſitio.
Euangeliorum omnium explanatio.
Ezechielis expoſitio:

I

IOannis Euangelij expoſitio.

L

LVcæ Euangelij expoſitio.

M

MArci Euangelij expoſitio.
Matthæi Euangelij expo.

P

DE Poteſtate Papæ volumẽ ſatis ingens ac celeberr. ad Ioannem xxij. Pont. Max.
Pauli in omnes epiſt. comment.

Q

QVodlibetorum. lib. 1.

R

DE Reſurrect. lib. 1.

S

SAlutationis Angelicæ expoſitio.
Sententiarũ cõmentarij. lib. 4.
Super Miſſus eſt, et Magnificat, & Orationem Dominicam Cõmentarij ab Auctore huius Indicis in lucem editi.
De Spiritu Sancto contra Græcos. lib. 1.

T

TErræ promiſſionis introitus. lib. 1.

HIC

Digitized by Google

HIC Doctor ex Familia nobili ac peruetuſta Anconæ, Ciuitatis inſignis in Piceno, ſcripſit alia multa, ſed perpauca ſunt prelo commiſſa, & illud præſertim opus diuinum de poteſtate Eccleſiaſtica Ioan. 22. Pontifici Max. dicatũ 1320. ſed Romæ 1582. impenſis & induſtria illuſtris Domini Secretarij & familiaris Gregorij XIII. Domini Ioannis Baptiſtæ Triumphi Anconitani a M. F. Auguſtino Romano à Fiuizanio S. D. N. Sacr. expurgatum & excuſum, ac ſummis virorum laboribus mirabiliter illuſtratum; quorum ego, inter ceteros minimus, magnam tuli partem.

Exorditus fuit etiam volumen inſigne ex ſcriptis B. P. Auguſtini, quod Milleloquium inſcripſit: ſed morte præuentus imperfectum reliquit: quod Bartholomæus Vrbinas eiuſdem Ordinis perfecit: qui etiam ad huius exemplar Milleloquium etiam Ambroſij conſcripſit.

Natus eſt Triumphus 1243. Vix. Ann. 85. Obijt M. CCC. XXVIII. vel ſecundum alios M. CCC. XV. poſt obitum Aegidij Ann. circiter 12.

PETRI PALVDANI OPERA.

B

Bibliorum præfatio. *to.* 1

E

Exodi liber vnus. *to.* 1

G

Geneſis liber vnus. *to.* 1

P

Præfationũ in omnes Bibliorum libros lib. vnus. *to.* 1

Pſalterij, 7. voluminibus diſtinctum. *to.* 2

S

Sententiarum libri 4.

Petrus de Palude fuit natione Gallus, ordinis Fratrũ Prædicatorũ. Floruit Anno Dom. M. CCC. vel M. CCC. XXX.

ALPHONSI TOSTATI MADRIGALENSIS Epiſcopi Abulenſis opera omnia, quæ in tres, & viginti Tomos diſtingui ſolent.

A

Animarum ſtatus. *to.* 20

C

Commentaria in Euangelium Matthæi. *to.* 6

Contra Concubinarios. *to.* 20

D

Defenſorium trium quæſtionum

num contra æmulos in Romana Curia diſputatarũ. to. 20

Deuteronomij cõmentaria. to. 5

E

IN *Ecce Virgo concipiet.* to. 20

In *Euangeliũ Matthæi commẽtaria.* to. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

Exodi *commentaria.* to. 2

F

FRanciſcus Fontanus auctor Indicis. to. 22

G

GEneſis *commentaria.* to. 1

I

INdex *operum.* to. 22. & 23

Ioſue commentaria. to. 6

Iudicum *commentaria.* to. 7

L

IN *Leuiticũ commentaria.* to. 4

M

IN *Matthæũ cõmentaria. ſex Tomis diſtincta, hoc eſt.* 14 15. 16. 17. 18. 19.

N

NVmerorũ *cõmentaria.* to. 3

P

PAradoxa *in* 5. *partes diuiſa in vnum* Tomum *collecta.* to. 21

Paralipomenõ *cõmentaria.* to. 8

Politia tractatus. to. 20

Q

QVæſtiones *in* Matthæum. to. 17.

R

REgum *primi commentaria.* to. 10

Regum ſecundi commentaria. to. 11

Regũ *tertij commentaria.* to. 12

Regum quarti commentaria. to. 13

In *Ruth commentaria.* to. 9

S

SVper *illud,* Ecce *Virgo concipiet.* to. 20

T

DE Beata *Trinitate.* to. 20

INdex in opera omnia duobus voluminibus diſtinctus, editus fuit à Franciſco Fontano Canonico complutenſi in Valle Oletana, vbi opera ſunt prelo commiſſa. Hoc autem Indice ſingula, quæ ad Scripturam ſacram, ſiue ad variam hominis eruditionem pertinent, comprehenſa ſunt. Claruit Alphonſus Ann. Dom. M. CCCC. XXXX.

DIONYSII CARTHVSIANI opera omnia.

A

IN Abacuck *cõmentaria.* to. 6

Abdia *commentaria.* to. 6

Aggæi commentaria. to. 6

Amos commentaria. to. 6

Angelorum tractatus in ſumma

ma Theol.
Animæ potentia in ſumma Theol.
Animę paſſionis in ſũma Theo.
Apocalypſis commentaria. to.9
Apoſtolorum in acta commentaria. to. 9

B

BAruck commentaria. to.5
Beatitudo hominis in ſumma Theol.

C

CAnonicarum Epiſtolarum commentaria. to. 9
Canticorũ commentaria. to.4
Cardinales virtutes in ſumma Theol.
Chriſti incarnatio in ſumma Theol.
Commentaria in 4. Sententiarum libros.
Corinthiorum epiſtolarũ commentaria. to. 9
Creationis tractatus in ſumma Theol.

D

DAnielẽ commentaria. to.5
De Deo & de attributis in ſumma Theol.
De Dæmonum impugnatione in ſumma Theol.
Donorum tractatus in ſumma Theol.

E

IN Eccleſiaſten commentaria. to. 4
Eccleſiaſtici commentaria. to.4
Epiſtol. Pauli cõmentaria. to.9
Eſdræ librorũ cõmentaria. to.7
Eſter commentaria. to. 7
Ezechielis commentaria. to.5

F

FAti tractatus in sũma The.

G

GRatiæ tractatus in ſumma Theol.
Gubernationis tractatus in ſũma Theol.

H

HYmnorũ commentaria. to.9

I

IN Iacobi epiſtolã cõmentaria. (t.9
Ieremiæ commentaria. to. 5
Ioannis commentaria. to. 8
Ioannis epiſtolarum commentaria. to. 9
Iob commentaria. to. 7
Ioelis commentaria to. 6
Ionæ commentaria. to. 6
Ioſue commentaria. to. 2
Iſaiæ commentaria. to. 5
Iudæ epiſtola commentaria. to.9
Iudicum commentaria. to. 2
Iudith commentaria. to. 7

L

IN Lucã commentaria. to.8

M

MAchabæorum commentaria. to. 7
Malachiæ commentaria. to.6
In Marcũ commentaria. to.8
Mariæ Sanctificatio in ſumma Theol.
In Matthæũ commentaria. to.8
Meriti tractatus in ſumma Theol.
Micheæ commentaria. to. 6

N

NAhum commentaria. to.6
Nehemiæ cõmentaria. to.7

Digitized by Google

O

Opuſcula inſigniora in 3. claſſes diſtincta, quarum prima ad Cl rum, altera ad vitam Monaſticam, tertia ad Laicos, pertinent. to. 10
Oſee commentaria. to. 6

P

Paralipomenon commentaria. to. 2
Paſſio & Reſurrectio Chriſti in ſumma Theol.
Pauli epiſtolarum comm. to. 8
Pentateuchi commentaria. to. 1
Petri epiſtol. commentaria. to. 9
Philemonis Epiſt. comm. to. 9
Philippenſium epiſt. comm. to. 9
Prçceptorum tractatus in ſumma Theol.
Pramium bonorum in ſumma
Prouerbiorũ commẽtaria. to. 4
Pſalmorum omniũ comm. to. 3

Q

Quaſtiones in ſententias Petri Lombardi.

R

Regum librorum commentaria. to. 2
Retributio malorum in ſumma
Romanorum epiſtolæ commentaria. to. 9
Ruth commentaria. to. 2

S

Sacramentorum tractatus in ſumma Theol.
Sapientiæ commentaria. to. 4
Sophoniæ commentaria. to. 6
Summa totius ſacræ Theologiæ duobus tomis, vel quattuor libris diſtincta.

T

Theologiæ virtutes in ſumma Theol.
Theſſalonicenſium epiſto. commentaria. to. 9
Threnorum commentaria. to. 5
Timothei epiſt. cõmentaria. to. 9
Titi epiſtolç commentaria. to. 9
Tobiæ commentaria. to. 7

V

Virtutum habitus in ſumma Theol.
Vitiorum tractatus in ſumma

Z

Zachariæ commentaria. to. 6

Scripſit in Alchoranum & ſectã Mahomet. lib. 5 ac Dial. Epiſt. & Reuelationes Coloniæ 1533. impreſſ. ſcripſit multa alia & Claruit Anno Dom. 1471.

FRANCISCI TITELMANNI ordinis Sancti Franciſci opera.

A

Annotationes locorum difficilium, epiſtolarum Canonicarum. to. 2

C

Canticorũ explanatio. to. 2
Catholicarum epiſtolarum explanatio.

Doctiſ.

D

DOctiſſima Syntagmata in Script. to. 1

E

IN Eccleſiaſtē cōmentaria. to. 1

Epiſtolarum Pauli annotationes. to. 2

I

IN Ioanem expoſitio.

In Iob elucidationes. to. 1

L

LOgicæ quæſtiones & commentaria.

M

IN Matthæum commentaria. to. 2

P

PAraphraſticę elucidationes in Iob. to. 1

Pauli Epiſtolarum commentaria. to. 2

Philoſophiæ quæſtiones & commentaria.

Pſalmorum annotationes. to. 1

S

SYntagmata in diuinas Scripturas. to. 1

Claruit Ann. Dom. M.D.xxx

SANCTIS PAGNINI LVCENSIS Ordinis Prædicatorum operæ.

C

CAtena in Pentateuchum argente a appellata.

Catena in pſalmos

Clementi VII. nouum teſtamentum dicatur.

G

GRammatica Hebraica

I

ISagoge ad ſacras litteras

L

LEonis X. hortatu vetus teſtamentū ex Hebræo in Latino vertit.

Lexicon lingua ſancta

N

NOuum teſtamentum iuxta Græcam fidem Clementi VII. dicatur

P

PEntateuchi catena

Pſalmorum catena

T

TEſtamentum vetus ex Hebraica veritate latinitate donatum.

Theſaurus lingu ę ſanctæ.

Moritur Lugduni anno Domini 1541.

ALOYSII

Digitized by Google

ALOYSII LIPPOMANI VENEITI Epiſcopi Veronenſis opera.

C

CAtena in Geneſim.
Catena in exodum.
Catena in Exodum.
Catena in Leuiticum.
Catena in pſalmos 3. tomis cõprehenſa.

E

EXodi catena.

G

GEneſis catena.

L

LEuitici catena.

P

PSalmorum catena Romæ impreſſa in 50. Pſal. ceteris tomis nondum in lucem editis.

S

SAnctorum geſta, & vita.
Symboli Libellus.

V

VIta Sanctorum.

ALoyſius Lippomanus ſcripſit Catenam in Geneſim, ex Auctoribus Eccleſiaſticis plus minus ſexaginta, iiſque partim *Latinis*, partim Græcis cõnexam, & excuſam *Pariſiis* M.D.XLVI. Idē ab eo præſtitū eſt in Exodū, Pariſ. 1550. impſſ ſũ: nec nõ *Pſalmos*, quorũ quinquaginta Romæ ſunt in lucem editi. *Pr*o nonnullis ſcripturæ ſacræ locis apponitur ibi interdũ Textus Hebraicus Scripturæ ſacrę punctis inſignitus, deinde characteribus Latinis redditus. *P*ollicitus eſt, ſe in uniuerſam diuinam Scripturam conſimili ſtudio elaboraturum. Hãc elucubrationē uidi ego ab eodem in Leuiticum conſcriptam, ſed nondum impreſſam. Scripſit etiam Vitas Sanctorum multis uoluminibs comprehenſa. Obijt Anno Dom. M D.LIX.

SIXTI SENENSIS Ordinis Prædicat. opera.

A

ADuentus Euangeliorum explicatio.
Aduerſus oppugnatores Veteris

Digitized by Google

ris, & noui teſtamenti.
Annotationes, & cenſura in oppugnatores Veteris, & noui teſtamenti.
Ars exponendi Sacruſancta volumina.
Aſtronomicarum quaſtionum liber vnus.

B

Bibliorum Sacrorum concordantiarum Duſos.
Bibliotheca Sancta.

C

Catholici Sacrorum voluminum expoſitores.
Cenſura, & annotationes in expoſitores Veteris, & noui teſtamenti.
Concordantiarum Sacrorum Bibliorum vſus.

D

Dominicaliũ Euangeliorũ explanatio.

E

Ecclſiaſtici expoſitio.
Eccleſiaſtici delucidatio.
Euangeliorum Quadrageſimalium explicatio.
Exacmeron Homilia vi.
Expoſitores Sacrorum voluminum.

F

Feſtorum Euangelia.
Homilia in Euangelia Quadrageſimalia.
Homilia de Sanctis, & Dominicis.
Homilia Quadrageſimales.

I

Iob tria prima Cap. Homilia vi.

N

Noui teſtamenti annotationes, & cenſura.
Numerus, partitio, & auctoritas diuinorum voluminum. liber vnus.

P

Pauli epiſtola ad Romanos liber vnus.
Phyſicarum quaſtionum liber vnus in varios Scriptura ſacra locos.
Problematicarum epiſtolarum liber vnus in varia ſcriptura loca.
Prouerbiorum expoſitio.
Pſalmi primi homilia vi.
Pſalmi quinquageſimi Genua explicati, homilia xx.

Q

Quadrageſimales homilia.

R

Romanorum epiſtola liber vnus.

S

Sapientia expoſitio.
Scholaſticarũ quaſtionum liber vnus in epiſtola ad Romans.
Scriptura diuina in varios locos expoſitio.
De Scripturis, & de Scriptoribus, quorum mentio fit in ſacris voluminibus.

T

Aduerſus Teſtamenti noui oppugnatores lib. vnus.

V

Aduerſus Veteris teſtamẽti oppugnatores liber vnus.

Floruit anno Domi. M. D. LXVI.

GEORGII EDERI opera.

A

Auctor Catechiſmi Catholici iuſſu Pii v. Pont. M. editi.

C

Catechiſmi catholici partitiones.

De Chriſtiana doctrina articulis explanatio lib. 5.

E

Euangelij, & nouæ legis appellationes lib. 3.

Euangeliſtarũ intentio, lib. 3.

F

Figura, & concordia Euangeliſtarum. lib. 3.

I

Iſagoge, de ſacra ſcriptura partibus in genere, lib. 1.

M

Materia librorum Veteris teſtamenti lib. 2.

Meſſiæ coniecturæ, & indicia. lib. 3

N

Numerus Euangeliorum. lib. 3.

Noui teſtamenti partitiones. lib. 3.

P

Partitionum Veteris teſtamenti lib. 2.

Partitionum noui teſtamenti. lib. 3.

Partitionum ſecundæ partis Noui teſtamenti. lib. 4.

Partitionum explanantiũ ſummam Chriſtianæ lib. 5.

Principia Theologiæ, & alia ad Theologiam ſpectantia. lib. 1.

S

Scriptores Veteris teſtamenti, & temporum lib. 2.

Scriptores Euangeliorum. lib. 3

T

Tempora, & continuationes Euangeliorũ. lib. 3

Teſtamenti noui Partitiones verum ordinem, & ſcopum attingentes lib. 4.

De Theologiæ principijs.

Claruit an. Domini 1569. an III. Pij V.

COR-

CORNELII IANSENII opera.

A

ANnotationes in ſapientiam Salomonis to.1.

C

CAnticorum Ferialium commentaria.to.1.

Concordantia Euangelica to.2

E

IN Eccleſiaſticũ cõmentaria. to.1.

Euangeliorum concordantia. to.2.

H

Hiſtoria 4. Euangeliorum. to.2

P

PRouerbiorum commentaria.to.1.

Pſalmorum commentaria. to.1.

S

SApientiæ annotationes, to.1.

Claruit circa An. Domini. 1571.& Concilio Tridentino interfuit.

IVLII ROGERII opuſcula.

A

AVditoris ſacræ Theologiæ opus.1. to.1

C

CAnonicorum librorum opus.1. to.1

D

DE Dei Verbo opuſculum. 3.to.2.

I

INterpretatio ſcripturæ ſacræ opuſc.1. to.2

L

Librorum Canonicorum opuſc.1. to.1

Q

QVæſtiones ad Theologũ ſpectantes opuſcu. 1. to.1.

R

RHetorica facultas ad Theologum ſpectans.to.1

S

DE Scripturæ ſacræ ſenſibus. opuſc.1. to.1

Scripturæ ſacræ obſcuritas opuſ.1. to.2

Theo-

Digitized by Google

T

THeologia ſacra opuſc. 1. 10.1.

V

VErbum Dei traditum. opuſc. 1. 10.2

Hic fuit Protonot. Apoſt. & Abbas Lamulorum. Et floruit. Anno. Dom. M. D. LXXX.

IOANNIS FRANCISCI LOMBARDI Theologi opuſcula.

C

CHronologia, ſiue Martyrologium Nat. Dom. editum a ioann. Lucido, locupletat. & impreſſ.

E

DE Euchariſtiæ Sacramẽto contra Bereng. Zuing. Aecolamp. Caluin. Neocapharnaitas.

H

HYmnus ſuper celebratione oecumenicæ ſynodi Trid. occaſione pſal. 116. ſub metricis numeris conſcriptus.

L

LEgitur index, dogm. & refor. (Cum Conc. Trid. primo Romæ imprimitur à à bo. me. Pau. manutio.) quẽ iuſſu bo. me. Pii 4. XV. diebus elaborauit, qui & induſtria P. Galeſinii in formã ſynopſeos redigitur. anno vero ſequenti, qui erat 1565. e Mantua tranſmittuntur Venet. ad Iord. Zilettum annot margin. in Concil. quas primum authoritate S. Sedis Apoſt. annetauit illuſtris Vir Horatius Lutius Callienſis.

O

ORatio die S. Stephani habita Tridenti an. 1561. quæ Brixiæ impreſſa eſt: poſtea Neap. induſtria doctiſſ. Nic. anel. pacca, cuius teſtimonium recitat Sander in lib. Eccleſ. Hierarchia, ſed & altera habita eſt Neap. in ſynodo dioceſana ſub die 14. feb. 1565. quæ non eſt impreſſa.

P

PAtientiæ encomia ex B. Cypr. Speculum Mortis, & Iudicii ex S Baſil. in Pſal. 33. & 114. Item Diuitum ex B. Paulo, aliiſque Scripturis canonicis typis tradita.

Proſa mortuorum in metricũ iambicum verſa.

S

SIbylla Erythrea acroſthichis: cuius mentio fit apud

Eu-

Euſeb.& B. Aug. poſt alias interpret. verſa, ſeruata tamen myſtica primorum elementorum conditione.

Imprimenda.

IN Biblia tam noui, quam veteris teſtamenti ſcholia ex ſacris Concilijs, ſanctiſque Patribus, etiam ſcholaſticis, diu decerpta, hinc elucidationes parauit in Ruth, Tobiam, Iob, Canticum Canticorum, Eccleſiaſten, Baruch, Nahum, Act. Apoſt. epiſt. ad Tim. & Tit. (quæ sūt duo ſeminaria diſcipl. eccl.) nec nō in Epiſt. ad Hebræos.

In Pſalterium Dauidicum explicationes, maxime autem in ſextam partem, quæ continet quinque Pentades nimirum in Pſal. 15.22.33.36.44. Pſal. 51.616.7.71. & 75. Pſal. 79.80.83.90.100. Pſal. 103. 109. 121. 129. 231. vlt. autem pentas in Pſal. 136.138. 144. 14.7. 150.

Expoſitio in Orationem dominicam, vbi contra hæreticam prauitatem tractat de 7. Eccl. Sacr. copioſiſſime de Sacramento Altaris, & incruēto ſacrificio iuxta numerū petitionum, opus ſane ab annis xxv. & amplius inchoatum, necdum abſolutum.

Epiſtolarum S. Clementis PP. ad Corinthios fragmenta ex Orig. B. Hieron. alijſque Eccl. Scriptoribus ſparſim collecta, iuxta eum morem, quē in prophanis Doctoribus obſeruarunt Illuſtriſſ. Viri C. ſigoniu, Aldus Mā & Hier. columna.

In Vincentij lyrinenſis Commonitorium commentariolus poſt Ioan. coſterium.

In Sedulij paſchale carmē: quæ eſt latina acroſtichis, A ſoli ſortus cardine, elucidationes.

Hymnorum Eccl. libri duo, quos partim in ſapphicum typū, partim in Iambicon dimetrum ſcripſit.

Catalogus Scriptorum catholicorum (ad imitationem B. Hier. Gennadij, Tritthemij, & aliorum) quos collegit ab Anno 1517. aduerſus Brētium, Bullingenum, & prophanas verbi diuini adulteratorum Nouitates.

Scholia in aliquot Doctores Eccl. coaceruata, nimirum:

In S Auguſtini Enchirid. & de Doct. chriſt.

S. Athanaſii ſymbolum cum Richar. Pampol.

S. Baſilij lib. quòd Deus non ſit auctor malorum.

S. Bernardi de conſider. ad Eugen. PP.

S. Clemen. Alexand. ſtromata.

S. Cypr. de ſimpl. prælat.

S. Dio-

S.Dionyſ.Aereop.de Eccl hierarchia.
S.Greg Papæ dialogos, & paſtorale.
S.Greg.Nazian.apologeticum.
S.Ignatij, Martialis, & Polycarpi aliquot epiſt.
S.Io.Damaſ.lib.de ijs, qui in fide dorm.
Lactantij firm.de Dei opificio.
S.Leonis Papæ ſerm. de die Annunc.& Aſſumpt
Summorum Pontif.aliquot decretal.Epiſt. maxime Anacleti c.in nouo,diſ.21.Innoc.3.c.cum martha de cel. miſſ. Clem.V ſi dominum,de rel. & ven. ſanct.
S.Prudentij in hymnum de B. Laurentio Archidiacono.
Tertulliani de præſcr.hæreticorum.
Item de reſur. Carnis.
D.Thomæ Aquinatis opus. de feſto Cor. Christi.
Loci Communes Theologici,veluti quædam antidota æquilonaris morbi,inquibus tractatur de Angelo cuſtode. Canon. Appoſi. Canone miſſa.Cantu,& Cerimon.Eccl. Ciborum delectu.
S.Clem.Epiſt Cœlibatu ſacer. Concilijs,Conſtantini donatione.
De Crucis ſignaculo, Diaboli epithetis.
Die Domin.& feſtis diebus Diõ. Areop. lib. Edit. Vulg. bibliorũ.S.R.E.primatu, & auctoritate;Fide,et operibus;Fuga dignitatum.Gentilium teſtimonijs Genuflexione. S. Greg dial. Hæreticorum nominibus,Hymnis, & Horis canon.Humicubatione, ieiunio, Imaginibus, indulgentijs B. Ioan. Apocal, Libero ar.Libris apocr.Item de Canonicis,maxime de Epiſt ad Hebr.Nouitate Doctr. Numeris.Obed.prælatorum, Ornatu templorum,Oſculo pacis,& pedum Papæ,ex epitome Ios.ſtephani.Petri Apoſt. prin. aut.& aduentu, ac reſid.in vrbe uſque ad diem paſſ.an.13. Neronis,quando felicem curſum cum B. Paulo doct. gent. conſummauit, Prædeſtinatione,Purgat. igne, & defunctorum ſuffr. Quadrag.Reliq.Sanctorum, & eorum orat.72.diſcip.& alijs interpr. Symbolo fidei. Tradit.Apoſt.ex Pereſio, & Lud.grauinate Epiſ. ſtabiarum, Triſagio, Vigiliis. & B. Virginis,Deiparæ dignitate.
Martyrologium(quod nuper iuſſu S.D.N,Greg.xiij.impreſſum eſt) locupletabit ſyllabo Tormentorum, quæ Chriſti athletæ pro eodem paſſi ſunt gaudentes,Tyrannorũ, qui ea impie mandarunt, (ſuadente Diabolo,)& ſimilium.
Matriculam pariter Theologorum

rũ(quã vocant) Neap. ab an. 1413. uſque 1585. imprimi curabit, vt enim fuerat olim vnus ex Theol. Sacri Concil. Trid. quod liquet ex nouiſſima impreſſ. Conciliorũ apud Coloniam. itemque ex delectis a Patribus ad recognitionem Indicis librorum Prohibitorum, Concil. Tride. Seſſ. 18. ſub die 26. Febr. 1562. quo tempore fuit etiã bireto clericali inſignitus ita factus eſt vnus ex Theol. quos Neap. vocant in corporatos: idque ſub die vltima Aprilis 1577.

Natus eſt autem Neap. ſub Clem. 7. An. 1531. cumque poſt decurſum liberalium artium, etiam Medicæ facultati, in gratiam Parentũ ſuorum, vacauerit (cuius inſignia Salerni acceperat vltima Maij. 1549.) ſcripſit quoque librum de Baln. Puteolorum, & Pithecuſarũ, cui adiecit aliquando Hippocr. iuſiurandum. & Gal. lib. cui titulus eſt, Quos, & quando purgare oportet, quos e Greco idiomate in heroicam formam latine vertit, imitatus Andromachum Nicandrum, & alios Schola antiqua, quæ eſt apud Salernum; etiam carmina emẽdauit, & in Apollineum trãſtulit leporem.

Caſſiodori Regula, & Opera.

HOc loco Regulam item Scripturalem Caſſiodori, tanquam inſtituto noſtro optime fauentem, apponere viſũ eſt: hac enim obſeruatione, multa Diuinæ Scripturæ dicta, vltra ea, quæ infra poſita ſunt, clariora, & à falſo mendo uindicata reddentur. Quæ autem infra cernuntur, quamuis Grammaticæ Latinæ præceptis aduerſari videantur, eiuſdẽ tamen Latinitatis ſchematibus nõ tritis, quæ hanc Linguam non ſatis callentibus, vitia videntur, tantum abeſt, vt refragentur, vt ijſdem maxime faueant, & Latinitatis theſaurum præleferant. Adde etiam, quod Scriptura vetus haud paucis eſt referta Hebraiſmis, ob quos idem iure ſuo iudicas oportet. Has ſcripturæ ſacræ phraſes vel locutiones, & id genus alias innumeras a me declaratas, cum plus ocij nactus ero, in lucẽ émittendas curabo. Caſſiodorus libro primo cap. 15. de Diuinis lectionibus ait hunc in modum: Nec illa uerba tangenda ſunt, quę contra artem humanam poſita reperiuntur, ſed auctoritate multorum codicum uincantur, corrumpi ſiquidem nequeunt quę inſpirante Domino dicta noſcuntur, ut eſt.

OBliti ſumus te. Pſal.41.

Viri ſanguinum, & doloſi fabricatus eſt templum. Pſal.54.

Inſlabitur ventrem, pro uentre. Num.33.

Et pretulerunt exploratores pauorem terra, quam explorauerunt eam. Num.5.

Terra, in qua habitat in ea. Pſal.25.

De manu canis vnicam meam. Pſal.95.

Populo qui naſcetur; quem fecit Dominus. Pſal.25.

Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos. Matth. 24.

Beatus Populus, *cuius eſt* Dominus Deus *eorum.* Pſal. 143.

HAec, multoque plura Caſſiodorus, magna ex parte iuxta LXX. Editionem. Huius autem Scriptoris libri de Diuinis lectionibus, necnon de Schematibus ac Tropis Scripturæ Sacræ, perlegendi ſunt, & frequenter quidem: maximam enim Diuinarum litterarum ſtudioſis utilitatem afferre poſſunt. Caſſiodorus namque, uir in diuinis Scripturis apprime doctus, & in ſæcularibus litteris omnium ſuo tempore facile eruditiſſimus, non minus uitæ Monaſticæ ſanctitate, quàm ſcientia clariſſimus effulſit. Scripſit permulta, hoc eſt, Epiſtolarum libros 12. De ratione animæ, in Pſalmos, in Cantica Canticorum, in Epiſtolas Canonicas, in Actus Apoſtolorum, in Apocalypſim, Memoriale Scripturarum, Hiſtoriam tripartitam, Catalogum Conſulum Roman. De diſciplinis, ac ſæcularibus litteris, De Etymologijs, De Orthographia, De ſchiſmatibus ac Tropis, & alia: ſed Inſtitutione diuinarum Scripturarum lectores docentur, quo ordine aſſumendi ſint libri, quonam ſtudio legendi, quinam Doctores Scripturæ ſacræ deligendi, & ſub qua cautela diuina Auctoritas legenda ſit. & quibuſnam intelligentiæ modis interpretanda, ſiue intelligenda. Hac itaque de cauſa ipſum hoc loco apponere libuit, vt noſtrum Libellum, Indicem ſcilicet Scripturalem ac Theologicum, hoc concludamus fine, Caſſiodoro videlicet inſtitutum noſtrum, cuius finis eſt, Theologicum, & Scripturale ſtudium facilius reddere, non mediocriter adiuuante.

Hic fuit Cancellarius Theoderici Italiæ regis, Senator Rauennæ, ac Romæ Vrbis Conſul: deinde Monachus, & Abbas Cœnobij apud Vrbẽ Rauen. Claruit Ann. Dom. D. LXXV.

CA-

Digitized by Google

CATALOGVS SCRIPTORVM Quorum opera recenſentur in hoc Libro.

A

Aegidius columna Romanus. fol. 225.
Albertus magnus. 225
Abert. Patauinus. 227
Alphonſus toſtatus. 229
Aloyſius Lippomanus. 234
S. Ambroſius. 87
Ambr. Epiſt. 89
Anſelmus Cant. 198
S. Athanaſius. 171
S. Auguſtinus. 19. Index Epiſt. 27. Iudiciũ de libris eius. 29. Operum index alter 32. De libris contra haret. 60 Commentarij in Script. ſacr. 65. Sermon. varij 67. De Serm. ad Erem. 68. Regula ſcript. 79.
Aug. Triumphus Anconitanus. 228.

B

S. Baſilius. 174
S. Beda. 192
S. Bernardus. 212
Biblia Compl. quadri'. Franciſci Ximenis, & Bened. Aria. Mont 15. 16.
S. Bonauentura. 150

C

Caſſiodorus. 241
S. Cyprianus. 161
S. Cyrillus Alex. 189
Cornel. Ianſenius. 237

D

Didymus. 170
Dionyſ. Carthuſ. 230

F

Franciſcus Titelmannus. 232.

G

Georgius Ederus. 236
Gloſſa ordinaria. 18
S. Greg. Papa. 113
Greg. Nyſenus. 175
Gregorius Nazianz. 182

H

S. Hieronymus. 97
S. Hilarius. 168
Hugo de S. Victore. 203
Hugo de S. Caro 223

Digitized by Google

I

INnoc.III. 222
S.Io.Chryſoſt. 176
S.Io.Damaſcenus. 190
Io.Franciſcus Lombardus. 238
Irenæus. 157
Iul. Rogerius. 237

N

NIcol.de Lyra. 18

O

ORigenes. 164

P

PEtrus Bertorius. 223
Petrus Lombardus. 206. De iјs, qui in eius ſententias ſcripſerunt. 209
Petrus de Palude. 229

R

RAbanus. 196
S.Remigius. 197
Rupertus Tuitien. 199

S

SAnctes Pagninus. 233
Sixtus Senenſis. 234

T

TErtullianus. 158
S. Thomas de Aquino. 149.
Theodoretus 190
Theophylactus. 197

X

XYſtus Senen. 234

CATA-

Digitized by Google

CATALOGVS EXPOSITORVM Sanctæ Scripturæ iuxta ordinem voluminum vtriuſque Teſtamenti: in quo enumerantur Explanatores, qui vel in omnes, vel in aliquot, vel in ſingulos Bibliorum libros conſcripſerunt.

In Vetus Teſtamentum ſcripſerunt.

AQuila
Euſebius Caſarienſis
Heſychius Monachus.
Ioſephus Ioroſolym.
Iuſtus Tyberinus.
Leonis caſt. o Apologeticus.
Lucianus.
Matthæus Doringus, replicarũ auctor.
Paulus Burgenſis additionum auctor.
Patrophilus
Rup. abb.
Sept. duo Interpretes.
Sophronius
Symmachus
Theodotion.

In vtrumque Teſtamentum.

ALbertus Magnus.
Alexander Hales.
Apollinarius Iunior.
Anſelmus Laudunenſis.
Auguſtinus Nebienſis.
Aurelius Auguſtinus.
Bartolomeus Vrbinas Ord. S. Auguſtini.
Beda.
Dionyſius Carthuſianus
Felicianus Capitonus.
Franciſcus Georgius.
Franciſcus Xymenius.
Georgius Vercellius.
Godelbertus.
Godefridus Tilmannus.
Godefridus Viterbien.
Haymo.
Hieronymus.
Hugo Charenſis.
Hugo Victorinus.
Iacobus Magnus Tolet. Ord. S. Auguſtini.
Iacobus Genua Archiepis.
Ioachim abb. concordia in vetus, & nouum Teſt.
Ioannis Feri annot.

Iſidorus Iunior Cordub.
Iſidorus Peluſiota.
Lucæ Brugenſis annotationes in Biblia.
Leonis Caſtro Apologeticus.
Nicolaus Gorran.
Nicolaus Lyranus.
Nicolaus Zicenius.
Origenes.
Paterius.
Petrus Brunaquellus Ord. S. Auguſtini.
Petrus Bertorius.
Petrus Cantor.
Petrus Comeſtor.
Petrus Paludanus.
Petrus Riga
Pontius Carbonellus.
Rabanus.
Richardus Victorinus.
Rupertus Tuitienſis.
Sanctes Pagninus.
Seraphinus Cumirannus.
Strabo.
Thomas Caietanus.

In Octateuchum.

Alphonſus Toſtatus.
Claudius Monachus.
Gregorius Papa.
Iacobus Martinus.
Iecumenius.
Philo Iudæus.
Procopius Garaus.
Stephanus Anglicus.
Theodoretus.

In Pentateuchum.

Alanus Inſulenſis.
Albertus Patauinus. Or. S. Auguſtini.
Ariſtobolus Antiquior.
Ariſtobolus Iunior.
Auguſtinus Steuchus.
Benedictus Stendal.
Bruno Archiep. Colonien.
Cyrillus.
Diodorus.
Eccardus.
Eucherius.
Franciſcus Vatablus.
Hierony. ab Oleaſtro Ord. præd. Luſitanus.
Hugo victorinus.
Iacobus Iuſanus.
Io. Zatharias.
Matthæus Ebroicen.
Remigius.
Rup. Abb.
Theodoretus

In Geneſim.

Aegidius Romanus Ord. S. Auguſtini.
Albinus.
Aloyſii Lippomani Catena
Ambroſius Compſa.
Ambroſius Mediolan.
Anaſtaſius Iunior.
Andreas Bilius.
Andreas Mediolan. Ord. S. Auguſtini.
Anſelmus Cantuarien.
Antonius Honcala.
Apion.
Auguſtinus de Aſculo Ord. S. Auguſtini.
Auitus.
Aurelius Prudentius.
Baſilius magnus.

Bene-

Benedictus Pererius.
Bruno Ruthenus.
Candidus.
Clemens Alexandrinus.
Dracontius.
Eccardus.
Eucherius.
Euſebius Cæſarienſis.
Euſebius Emyſenus.
Gennadius Conſtantinopolitanus.
Guillelmus Hamerus.
Guillelmus Pariſienſis.
Gregorius Niſſa.
Guillelmus Pepin.
Henricus de Aſſia Ord. S. Auguſtini
Henricus Langenſtein.
Hermannus Schildius Ord. S. Auguſtini.
Hieronymus Fracaſtorius.
Hieronymus Sauonarola.
Hilarius Arelatenſis
Hippolytus
Honorius Auguſtud.
Iacobus Naclantus.
Ioannes Buteo.
Ioannes Duns Scotus.
Ioannes anglus ord. S. Aug.
Ioannes Picus.
Iordanus de Saxonia Ord. S. Auguſtini.
Iſota Nogarola.
Iunilius.
Ludouicus Iunior.
Lupertus.
Melito.
Methodius.
Michael de Maſſa Ord. S. Aug.
Nicolaus Cuſanus
Nicolaus Triuet.
Paulinus Nola.
Petrus Aliacus.
Remigius.
Richardus Victorinus.
Robertus Roſaus.
Ruffinus.
Saluianus.
Seuerinus
Sixtus.
Strabo Antiquior.
Tertullianus.
Thomas Aquinas.
Thomas Spegman.
Thomas Valden.
Victorrinus Maſſilienſis.
Victorinus Pitabonienſis.
Vincentius Bellucen.
Vmbertus Carnotenſis.

In exodum.

Aloyſij Lyppo. catena.
Ambroſius Mediol.
Auitus.
Bonauentura.
Eccardus.
Ezechiel.
Gregorius Niſſa.
Guillelmus Pepin.
Gymnaſius.
Henricus Conſueldius.
Henricus Haſſius.
Hieronymus Sauonarola.
Hippolytus.
Ioannes Gauuer.
Ioannes Ruſbrochius.
Maximus Monachus.
Niceas Epiſc.

Nicolaus Alſontius.
Nicolaus Dinceſpulus.
Robertus Roſaus.
Tertullianus.
Thomas Valden.
Victorinus Pitabion.

In Leuiticum.

A*Eſychius* Presbyter.
Ioannes Nider.
Michael de Maſſa or. s. Ag.
Nicolaus Trinot.
Radulphus Flauiac.
Robertus Roſaus.
Thomas Valden.
Triphon.
Victorinus Pitabion.

In numeros.

A*Mbroſius Mediol.*
Hippolytus.
Triphon
Rup. abb.

In Librum Ruth.

Alphonſus Toſtatus.
Franciſcus Aridentius.

In lib. Regum.

A*Lphonſius Toſtatus.*
Ambroſ. Mediol.
Andreas Gallus.
Angelomus Monachus.
Aurelius Auguſtinus.
Bernardus.
Cornelius Magnanus.
Diodorus.
Eucherius.
Gregorius Papa.
Hegeſippus.
Hippolytus.
Ioannes Agen.
Iſidorus Cordub. iunior.
Methodius.
Nicholaus Chenton.
Procopius.
Theodorus Ancyra.

In libros Paralip.

I*Oannes Ferus.*
Iunilius.

In Tobiam.

A*Mbroſius Mediol.*
Fridericus Nauſea.
Io. Hoffmeiſter or. s. Aug.
Matthias Vindonice.
Richardus Lauinan.

In Iudith.

Cornelius Magnanus.

In Iob.

A*Mbroſius Alexander.*
Ambroſius Mediolanen.
Catena Greca.
Conradus Halberſtad.
Cyprianus Monte Martyr.
Didueus Stunica ord. Erem. (S. Aug.
Didymus.
Felix Pratenſis or. S. Aug.
Franciſcus Titelmannus.
Gregorius Papa.
Hierony. Sauonarola.
Hilarius Pictauen.
Io. Franrfortius.
Odo.
Olympiodorus.
Philippus Monachus.
Poly chronius.
Richardus Ampolus.
Simon Affligemenſis.
Thomas Aquinas.

In Pſalterium.

A*Egidius Viterbienſis or. S. Aug. in quoſdam Pſal.*
Alexander Capgraue
Alexander Ceſtrienſis.

Al-

Alphonſus Caſtrenſis.
Ambroſius Ambertus.
Ambroſius Mediol.
Anaſtaſius Anthiochenus
Angelus ſangrinus vario carmine in Pſalteriũ vniuerſum.
Amſelmus Lucenſis.
Anſelmus Mantua.
Apollinarius.
Aribo.
Armandus,
Arnobius.
Aſterus.
Athanaſius Auctor, incognitus omnium fere opiniones complectens.
Auguſtini Iuſtiniani Genuen. Ord. *Prad. Pſalt. Hebr. Gra. Arab. & Chald. cum tribus interpr.* Lat.
Auguſtinus Steuchus.
Aurelius Caſſiodorus Ordinis Renedictini.
Baſilius Magnus.
Beda.
Bernardus.
S. Bonauentura *Franciſcanus*
S. Bruno Charthuſianus, *inſtitor Ord. ſui.*
B. Bruni Herbipolenſis *Epiſc.*
Carolus *Bonillus.* (catena.
*Caſſiodorus Ord.*Benedict.
Catena Greca.
Chriſtianus Iſchyrius.
Chriſtophorus Marcellus.
Columbanus.
Cornelius Bitontinus.
Cornelius Ianſenius.
Coſmus Indicopleſtus.
Didymus
Daniel Barb.
Diodorus.
Eynardus.
Epiphanius Scholaſticus.
Euſebius Cęſarienſis.
Euſtachius Antioch.
Euthymius.
Folengius.
Felix Pratẽſis genere Hebraus, *deinde baptizatus, ord.* S. *Aug. tranſtulit* Latine *Pſal. de veritate* Hebraica, *trium linguarum ſtudio, & eruditione inſignis.*
Franciſcus Miletus.
Franciſcus Ortiſicus.
Franciſcus Pantiſcotius.
Franciſcus Petrarcha.
Franciſcus Titelmannus:
Franciſcus V*iſdominus.*
Franciſcus Zamorenſis.
Fridericus N*auſea.*
Franciſcus Ioan. *ord.* S. *Aug.*
Grabriel Brebia.
Gabriel Ancon. Aug. in. 7. *Pſal.*
Galterius D*iſſeus.*
Galterius Magolenſis.
Genebrardus.
Georgius Vicellius.
Germanus Conſtantinop.
Gilbertus Porettanus.
Gregorius Papa. in 7. *Pſal.*
Gregorius N*yſſa.*
Guillelmus Aluernas.
Guillelmus G*regorius.*
Guillelmus Irſaugienſis.
Guillelmus Pepin. in ſep. pſal.
Guillelmus Vellius.
*Guillelmus*Damaſus *Lindan*⁹.
Hadrianus Lametius.

Henri-

Henricus Logen.
Hieronymus Sauonar.
Hieronymus Varlenius.
Hilarius Pictauen.
Hippolytus
Honorius.
Iacobi Fabri ſtapul. Pſalt. Gallicum, Rom. Hebr. Vetus, Conciliatum.
Iacobus Furnius.
Iacobus Paniſcotius.
Iacobus Perez. Valen. Ord. S. Auguſtini.
Iacobus Sadoletus.
Ianus Vitalis.
Innocentius III.
Innocentius V.
Ioannes Arundineus.
Io. Bap. Folengius.
Io. Dominici.
Io. Ferus.
Io. Franciſcus.
Io. Gaigneius verſu lyrico.
Io. Gerſon.
Io. Hofmeiſterus ord. S. Aug. in quoſdam Pſalmos.
Io. Ludouicus.
Io. Meclinius.
Io. Nouilianus,
Io. Picus.
Ioannis Potken pſalt. Hebr. Græ. Chald. & Latin.
Io. Roffenſis.
Io Turrecremata.
Iouita Rapicius.
Lanfrancus.
Lander.
Lecbertus.
Lodulphus Carthuſianus.
Ludouicus Pictorius.
Maphæus.
Matthæus Aulæ regiæ.
Matthæus Bredembachius.
Michael Angrianus.
Nicolaus Dinceſpulus.
Nicolaus Gorranus.
Nicolaus Herbron.
Nicolaus Triuet.
Niuianus.
Nonius Marcellus.
Othfridus
Othomarus.
Peregrinus.
Petrus Aliacus.
Petrus Edeſſa.
Petri Herentlaſii catena.
Petrus Lombardus.
Petrus Perpinianus.
Petrus. Montanus in ſept. pſal.
Petrus Artopœus Hebr. Græ. & Lat.
Philippus Cancellarius.
Placidus Parmenſis.
Proſper.
Rainerius.
Remigius.
Richardus Exceſtrien.
Richardus Pampolitanus ord. S. Auguſtini.
Robertus Linconien.
Rodluphus Agricola.
Serapion.
Sixtus.
Smaragdus.
Theodoricus Herxenius.
Theodorus Antiochiæ.
Theodorus Heracleotes.
Theodoretus.
Thomas Aquinas.
Thomas Gualenſis.
Vincentius Ciconia.

Vin-

Vincentius Lyrinenſis.

In Prouerbia.

Alexander Necan.
Aluarus.
Ambroſius Mediol.
Baſilius.
Beda.
Cornelius Ianſenius.
Dionyſius Carth.
Euagrius.
Euſtachius Antioch.
Gilbertus Pariſienſis.
Gregorius Olympiadas.
Gregorius Papa.
Guillelmus Aluernas.
Henricus Heſſius.
Hieronymus.
Hippolytus.
Hugo de S. Charo.
Ioannes Arboreus.
Nicol. Lyr.
Petrus Brunaquellus Ord. S. Auguſtini.
Petrus Gottifredus.
Rodulphus Baynus.
Rupertus Holcoth.
Salonius.
Theophilus Antiochianus.

In Eccleſiaſten.

Acacius.
Albinus.
Alexander Necan.
Dionyſius Alexandrinus.
Garicus Pariſienſis.
Gerardus Moringus.
Gregorius Neocaſarienſis.
Guillelmus Alconas.
Hippolytus.
Ioannes Arboreus.
Io. Dominici.
Io. Ferus.
Olympiodorus.
Petrus Brunaquellus ord. S. Auguſtini.
Rupertus Holcoth.
Salonius.
Saluianus.
Sigebertus.
Victorinus Pitabionenſis.
Victorinus ab Auerſa.

In Cantica Canticorum.

Abbas Vercellenſis.
Aegidius Rom. Erem.
Agatius.
Alanus Rupenſis.
Alexander Exceſtrien.
Aloyſius Legionenſis erem. ord. S. Auguſt.
Ambroſius Amsbertus.
Angelomus.
Anſelmus Cantuarien.
Aponius.
Agiripus.
Aurelius Caſſiodorus Ord. S. Benedicti.
Bernardus.
Caſſiodorus Ord. Benedictini.
Cornelius Ianſenius.
Cyprianus Ciſtercien.
Eccundus.
Franciſcus Anglus Ord. S. Auguſtini.
Franciſcus Moncabius.
Fulalius Cynopolitanus.
Gerardus Sauona.
Gilbertus Monachus.
Gregorius Nyſſe.
Gregorius Olympiadas.
Gregorius Papa.
Guillelmus Abbas.

Guil.

Guillelmus Aluernas.
Henricus Harphius
Henricus Haſſius.
Hermanus Schildius Ord. S. Auguſtini.
Hieron. Almonacirius ord. Prædic.
Hilarius.
Hippolytus.
Honorius.
Iacobus Anglus.
Iacobus Peretz Auguſtinianus.
Innocentius Papa V.
Ioannes Arboreus.
Io. Dominici.
Io. Sulmon. Ord. S. Aug.
Io. Gerſon.
Io. Verdiacus
Iulianus Calamenſis.
Iuſtus Orgelitanus.
Leonardus Giphonen.
Lucas Abbas.
Marbadus
Methodius.
Michael Schildius Ord. S. Auguſtini.
Oroſius.
Paganus Bergomen.
Petrus Aliacus.
Petrus Brunaquell. Ord. S. Auguſtini.
Petrus Nannius.
Philippus Abbas.
Philippus Alberti.
Philo Carpathius.
Pſellus.
Remigius.
Rethicius.
Rupertus Holcoth
Rupertus Limpurgenſis.
Simon Monachus.
Theodoretus.
Thomas Aquinas.
Thomas Ciſtercienſis
Thomas Gualenſis.
Triphyllius.
Victorinus Pitabionen.
Villeramus.

In Sapientiam Salomon.

Bellator
Beccardus.
Bonauentura Franciſcanus.
Cornelius Ianſenius.
Ioannes Arundinensis.
Petrus Nannius
Rupertus Holcoth.

In Eccleſiaſticum.

Cornelius Ianſenius
Ioannes Aterius.
Nicolaus Gorran
Rupertus Holcoth
Rupertus Roſaus
Rupertus Valſingen.

In Iſaiam.

Adam.
Alanus Inſulenſis.
Alredus Rieuallis.
Ambroſius Mediol.
Baſilius
Cyrillus
Didymus.
Euſebius Cæſarien.
Franciſcus Forerius.
Giſelbertus Anglus
Hector Pintus
Hieronymi Oſorij paraphraſis.
Henricus Viachinus
Leo caſtro.
Matthæus Ebroicenſis.

Mi-

Michael Maſſanus ord. S. Auguſtini.
Nicolaus Dinceſpulus.
Oroſius ita eloquens, & in dicendo purus, vt nihil ſupra.
Procopius.
Richardus Victorinus.
Theodoretus.
Thomas Aquinas.
Thomas Haſſelbach.
Victorinus Pitabionenſis.

In Hieremiam.

Ioachim Abbas; in huiuſmodi libris ſe ſpiritum prophetiæ habuiſſe manifeſtum eſt.
Michael de Palatio.
Theodoretus.
Thomas Aquinas.

In Threnos.

Anſelmus Mantua.
S. Bonauentura Franciſcanus.
Hector Pintus.
Hugo Victorinus.
Ioannes Chiningeu.
Ioannes Quinquarboreus
Matalis Tallepeid.
Nicolaus Clenardus
Paſchaſius
Richaedus Ampolus.
Richardus Pampolitanus.
Theodoretus
Thomas Aquinas.

In Ezechielem.

Alexandr Necan.
Aug. Anconitanus de Triũphis ord. S. Aug.
Catina Syrus.
Eſychius.
Gregorius Nazianzenus.
Gregorius papa
Hector Pintus
Hieronymus Sauonarola
Hippolytus
Hugo Victorinus
Ioannes Chiningan.
Nichael Maſſa or. S. Aug.
Nicolaus Cabaſilas
Polychronius
Proclus.
Richardus Victorinus
Simon affligmenſis
Thedaretus
Victorinus pitabionen.

In Danielem.

Apolinarius
Benedictus pererius.
Cyrillus.
Euſebius Cæſarienſis.
Gennadius,
Hector Pintus
Hippolytus
Ioachim Abbas.
Ioannes Capgrauius
Ioannes Pagen.
Iacobus Valdius ord. S. Auguſtini.
Iudas.
Iulius Afer.
Michael picardus.
Ricardus Victorinus.
Theodoretus.
Zacharias.

In omnes 12. Prophetas Minores.

Benedictus Arias Montanus.
Franciſcus Ribera.

Gi-

Cuido Carthuſianus.
Guillelmus Melitonenſis.
Paulus de Palatio.
Remigius
Stephanus Anglus
Thodoretus.

In Oſeam.

C*Yrillus*
Didymus.
Hieronymus Guadalupenſis.
Leo caſtro.
Pierius.
Ruffinus.
Theophylactus.

In Ioel.

C*Yrillus.*
Hugo Victorinus.
Ruffinus.

In Amos.

H*Ieronymus Sauonarola*
Ruffinus.

In Abdiam.

Hugo Victorinus.

In Ionam.

G*Vuillelmus Pepin.*
Io. Chryſoſtomus
Io. Catardus
Sebaſtianus Tuſcanus or. S. Au.
Theophylactus.

In Michæam.

Cum cenſura iudicis Tridentini.
Hieronymus Sauonarola.
Garzia.
Gaſpar graſar.

In Nahum.

C*Yprianus Monachus*
Hector pinctus.
Theophylactus.

In Abacuch.

A*Ntonius Gueuara.*
Cyrillus.
Theophylactus
Victorinus Pitabonien.

In Aggæum.

C*Alliſtus Placentinus.*
Georgius Vicellius
Ioannes Ecchius.

In Zachariam.

D*Idymus.*
Hippolytus

In Machabæos.

Ernardus.
Gregorius Nazianzenus.
Io. Chryſoſtomus.
Ioſephus.
Marius Victorinus.
Simon Anglus.

In totum nouum Teſtamentum.

A*Egidius Topiarius*
Auguſtinus Anconitanus
Triumphus ord. S. Aug.
Eduardus Laus
Ioannes Bacco
Ioannes Capgrauius.
Ioannes Lopes
Nicolaus Zingeuus.
Oecumenius.
Simon Iatumaus.
Thomas Aquinas.

In quattuor Euangelia.

A*Grippa*
Ammonius
Angelus Senior de Camerino. ord S. Auguſt.
Antonius Bruich
Apollinarius.

Arnobius
Aſterius
Auguſtinus de Aſculo or.S.Auguſtini.
Auguſtinus Triumphus. ord. S. Auguſtini.
Aurelius Auguſtinus
Bruno Archiep.colon.
Bartholomæus Patauinus ord. S. Auguſtini
Benedictus Arias Montanus
Catena Græca.
Catena Lat.S.Thomæ.
Cæſarius
Conradus
Cornelius Ianſenius de Euang.
Concordia.
Diegus DeZa.
Diodorus
Dionyſius Carthuſ.
Dominicus Nanius
Euſebius Cæſarien.
Euthymius
Fortunatianus
Franciſcus Senen. ord. S.Aug.
GarziaGalanza
Gregorius papa.
Guido Perpinianus
Guttierus
Guillelmus Cremon.ord S.Au.
Honuphrius Steoſutus or. S.Auguſtini.
Hieronymus Vida
Hieronymus Seripandus ord. S. in Euang.Qua.
Iacobus Veldius ord.S.Aug.
Iacobus de Vitriaco in Euan. Domin. in Epiſt.
Innocentius papa
Ioannes Abbatis
Io. Alboreus
Io.Balbus
Ioannes Chriſtophori.
Io.Gauuer
Io. Fabrianenſis or. S. Auguſtini.
Iuuencus
Laurentius a villa Vicentio Ord.S.Aug.
Ludolphus Carthuſianus
Marianus
Michael Maſſenſis or.S.Auguſtini.In Euangelia totius anni.
Otfridus
Petrus Iſuſquius
Proſper Regienſis or. S. Aug.
Richardus Mediauillanus
Rupertus Gouletus.
Simon Caſſianus or.S.Aug.
Simon Cremonenſis ord. s. Aug.
Simon Corroyus.
Simon.Tudertinus ord. s. Auguſtini ſuper Euang. totius anni.
Theophylus Alexandrinus
Theophylactus
Thomas Caietanus
S.Thomæ catena.
Titus
Zacharias.

In Matthæum.

Alphonſius Toſtatus
Alphonſus de Aduendana ord.Prædic.
Anſelmus Cantuarienſis
Antipater Boſtrenſis
Antonius Puccius

Atha-

Athanaſius
Aurelius Auguſtinus
Baſilius
Bonauentura Franciſcanus
Claudius Monachus
Clemens Alexandrinus
Chriſtianus
Chromatius
Cyprianus Carthagin.
Cyprianus Monachus
Didymus
Dominicus Sotho
Eccardus
Franciſcus Titelmannus
Fridericus Mauſea
Gregorius Antiochia
Gregorius Nazianzenus
Gregorius Niſſa
Guillelmus Aluernus
Guerricus
Guillelmus Lud. Langion.
Guillelmus Pepin
Iacobus Frater Domini.
Ioan. Chryſoſt.
Io. D. ceus.
Io. Dominici.
Io. Ferus
Io. Hoffmeiſter ord. s. Aug.
Io. Ludouicus.
Io. Maitroſius
Io. Maria
Io Regno
Io. Sanctaſide
Io. Scotus Monachus Benedictinus.
Io. Soarzetus Ord. S. Aug.
Iodocus
Ioſephus Tyberinus
Iulius Africanus
Leo Papa.
Leontius
Matthaus Aula Regia
Matthaus Bredembachius
Methodius
Michael Angrianus
Nicolaus Dinceſpulus
Pantaleon
Panthenus
Paulus de Palacio
Petrus Aliacus
Remigius
Rodulphus Langius.
Seuerianus
Symmachus
Theodorus Heracleotes
Theodoricus Herxeni
Theodorus Ancyra
Theognoſtus
Tilmannus Aquenſis.

In Marcum.

Efram
Io. Hoffmeiſter Auguſtinianus.
Io. Iſdinius.
Io Soarezius ord. S. Aug.
Petrus Aliacus

In Lucam.

Adilredus
Albinus
Ambroſius Mediol.
Amphilochius
Andreas Hieroſolym.
Anſelmus Cantuarien.
Antonius Florentinus
Aſterius Amaſie
Auguſtinus Anconas Triumph. S. Aug.
An-

Aurelius Auguſtinus
Bartholomaus Bonon.
Bartholomaus Paruus
Bernardus
Bonauentura
Claudius Steiſellus
Didacus Stella.
Dominicus Leonus
Ecbertus
Epiphanius Salamin.
Franciſcus Obſunna.
Franciſcus Toletus, nondũ imp.
Galfridus Allieuant.
Gregorius Niſſa
Henricus Conſueldius.
Henricus Langeſtien.
Henricus Caltiſen.
Hubertus Leonardo
Hugo Victorinus
Iacobus Sanazarius
Ioannes Beuerlacius
Ioannes Bruy Anglus.or. S. Aug.
Ioannes de la fonte Franciſcanus.
Io. Dominici
Io. Hofmeiſter. ord. S. Aug.
Io. Iſdinius.
Ioannes Roſenſis.
Io. SoareZius ord. S. Aug.
Iſidorus Theſſalon.
Michael Angrianus.
Petrus Aliacus.
Theodoricus Herxen.
Victor Antioch.

In Ioannem.

ALbinus
Ambroſius Mediol.
Amphilochius
Andreas Creta
Anſelmus
Auguſtinus
Baſilius
Bernardus
Baſſarion
Bonauentura
Caſſiodorus ord. Benedicti.
Claudius Guillaudus
Cornelius Muſeus
Cyrillus
Didymus
Franciſcus Anglus Ord. S. Auguſtini.
Franciſcus Titelmannus
Franciſcus Toletus impr.
Gregorius Trapezuntius
Gilbertus Porretanus
Gregorius Corinth.
Guillelmus Aquiſgran.
Ioachim Abbas
Io. Ferus.
Ioannes Sanctafides
Ioſephus Tiberinus.
Laurentius Iuſtinianus
Nonnus Panopolita
Petrus Schala
Stephanus Poloniacus.
Theodorus Heracleotes.

In actus Apoſtolorum.

ARator
Alexander Dolenſis.
Auguſtinus Triunphus de Ancona ord. S. Auguſtini.
Aurelius Caſſiodorus ord. Benedictini.
Benedictus Arias Montanus
Caſſiodorus, idem qui ſupra.
Diodorus Tarſenſ.
Eutalius
Io. Hofmeiſter. ord. S. Aug.
Ioſephus Tiberinus.

Honuphrius Staoſutus ord. S. Auguſtini.
Petrus Appiaſius
Theodoricus Ancyra
Tertullianus
Thomas Valden.

In omnes B. Pauli Epiſtolas.

ADam Saſbuoth. ord. minorū
Alanus Inſulenſis.
Albertus Patauinus ord. S. Aug.
Albinus.
Alexander de Ales.
Ambroſius Patauinus ord. S. Auguſtini.
Ambroſius Compſa
Ambroſius Mediol.
Angelus Camers ſenior ord. S. Auguſtini.
Anſelmus Cantuarien.
Antonius Stainus.
Apollinarius
Auguſtinus Rom. ord. S. Aug.
Auguſtinus Triumphus de Ancona ord. S. Aug.
Bernardus Saonenſis ord. S. Aug.
Barth. Patauinus or. S. Aug.
Bruno Carthuſianus ſui ordinis inſtitutor.
Caius Garcias Victorinus
Catena latina.
Claudius Altiſiodorenſi.
Claudius Hitlandus.
Diodorus.
Franciſcus Anglus ord. S. Aug.
Franciſcus Senenſis Ord. S. Aug.
Franciſcus Titelmannus
Gilbertus Porretanus
Gothſcalcus.
Gregorius Ariminen. or. S. Aug.
Gregorius primasicius
Guttierus
Hieronymus Seripandus ord. S. Auguſtini.
Herarchus.
Iacobus Valdius ord. S. Aug.
Innocentius Papa V.
Ioannes Arboreus
Io. Chriſtophori.
Io. Iſdinius
Io. Milbach.
Io. Peffer.
Io. Vitlichius
Io. Zacharias.
Lanfrancus.
Laurentius a Villavicentio, ord. S. Aug.
Matthaus Aquaſparta
Nicolaus Senenſis Ord. S. Aug. ſuper Epiſtolas totius anni.
Paduanus
Petrus Lombardus.
Petrus Senonenſis
Petrus Tripolitanus
Phocius
Primaſius
Radulphus Flauiacen.
Rainaldus
Raymundus Gallus ord. S. Aug.
Remigius.
Richardus Mediauilla
Rupertus Regno.
Sedulius
Simon Cremonenſis ord. S. Aug.
Simon Spirenſis
Stephanus Langion.
Theodorus Heracleotes
Theodoretus
Theophylactus
Vernerus

Ad

Ad Romanos.

AEgidius Rom. ord. S. Aug.
Antonius Bruith
Aſterius
Clemens Agrenes
Cornelius Muſus.
Dominicus Sotho
Germanus Brixius
Gullielmus Theodor.
Gundiſaluus de la treda or. Militia Hiſp.
Henricus Conſueldius
Hugo victorinus.
Iacobus Naclantus.
Iacobus ſadoletus
Ioannes Arundineus.
Ioannes Baeto.
Ioannes Campenſis.
Io. Caſſianus
Io. Dominici
Io. Dunus ſcotus ord. minorum.
Matthaus Aquaſparta
Nicolaus Grandis
Philibertus Arreſcher
Sixtus senenſis.
Sixtus Nouocomen.
Stephanus Poſtillator
Theodolus
Thomas Valden.

Ad Chorinthios.

IOannes Dominici.
Ioannes Haiton.
Io. Hofmeiſter ord. S. Aug.
Io. Victorinus
Pierius

Ad Galatas.

ACacius
Alexander Cappadocia
Apollinarius
Didymus
Euſebius Emeſa.
Hieronymus ſeripand. or. S. Aug.
Ioannes Campenſis.
Seuerianus.
Theodorus Aeracleotes

Ad Epheſios

IAcobus Naclantus

Ad Philippenſes.

IOannes Hofmeiſt. ord. S. Aug.
Gregorius Nyſſe.

Ad Titum.

CHriſtoph. Raſperg.
Richardus Leulan.

Ad Timotheum.

IOan. Auguſtinus Baſſianus Ord. S. Aug.

Ad Hebreos.

CYrillus
Conſtantinus
Gennadius
Guillelmus Melitonius
Heſycius
Hieronymus Verona.
Ioannes Huldarici.
Nicolaus Grandis
Stephanus Poſtillator
Thomas Sperman.

In omnes Epiſtolas Canonicas.

AMbroſius Compſa
Auguſtinus Triumphus
Ancona s ord. S. Auguſtini, & in eaſdem catena.
Aurelius Caſſiodorus.
Caſſiodorus idem qui ſup.
Claudius Guillaudus
Didymus.
Franciſcus Titelmannus
Gregorius Ariminen. or. S. Aug.

Digitized by Google

Hieronymus ſeripandus ord. S. Auguſt.
Io. Baptiſta Folengius
Ioannes chiningan.
Ioannes Hoblet.
Nicolaus Dineeſpulus
Thomas Sperman.
Thomas Valden.

In Canonicam Ioannis.

BOnanentura Patauinus ord. S. Auguſt.
Ioannes Ferus
Hieronymus Sauonarola

In Apocalypſin.

ALbinus
Ambroſius Compſa
Ambroſius mediolanenſis
Andreas Caſarea
Aprigius
Arethas
Aſcenſius
Auguſtinus Rom. ord. S. Aug.
Aurelius Auguſtinus
Auguſtinus de Ancona Triumphus, & in eandem catena.
Aurelius Caſſiodorus ord Benedictini.
Bernardus Senenſis ord. minorū.
Bruno Senenſis
Claudius Montemartyr
Calius Montemartyr
Gàlius pannonius qui fecit collectaneam.
Dionyſius Alexandrinus
Fridericus venetus.
Gaſpar a Melo ord. Erem. s. Aug.
Gaufredus
Gennadius Maſilenſis
Henricus Haſſius
Ægidius Minoritas
Hippolytus
Iacobus ſtralen.
Ioachim Abbas
In hoc Libro ſe donum intellectus habuiſſe manifeſtum eſt.
Io. Annius
Io. Galenſis
Io. Haiton
Io. Sulmon. ord. S. Aug.
Io. Hentennius
Io. Toleſalſus
Io Torphe
Iordanus
Ireneus
Iuſtinus martyr
Melito
Primaſius epiſcopus. or. S. Aug.
Methodius
Nepos
Nicolaus Alſentius
Philippus Mantuanus ord. s. Auguſtini.
Seraphinus Firmanus
Simon Tholoſanus
Tichonius
Thomas Suduolcus
Thomas Anglus ord. Sācti Aug.
Vrberinus Caſalenſis
Victorinus Martyr
Vitalis Cardinalis.

In uarias Diuinæ Scripturæ lectiones, quæ per Quadrageſimam, & per totius anni circulum, in Eccleſijs leguntur, ſepaeatim ſcripſerunt.

ALberti Patauini ord. S. Auguſtini Sermones.

Quadrageſimales, Dominicales, & ſanctuarium.
Albinus
Aloyſius Granatenſis
Alexander
Franciſcus, qui dicitur Portus panhormi.
Alphonſus ab Oroz. ord. S. Aug.
Anſelmus Steckelij
Ambroſius Gentilis ord. S. Aug.
Antonius Archiep. Florentinus *ſuper ep. & euang. totius anni*
Antonius Bitontinus
Antonius Bruich
Antonius Gislandus
Antonius de Padua.
Aurelius Auguſtinus.
Beda
Bernardinus de Buſto: *Roſarium.*
Bertholdus Dominicanus,
Calliſtus
Caſarius
Cornelius Ianſenius.
Cornelius Bitontinus
Claudius Guillandius.
Cyrillus Hieroſol.
Dormi *ſecure.*
Diſcipuli Serm.
Ecbertus
Ericus
Euſebij Emiſeni homilia.
Flauianus
Franciſcus Obſunna
Franciſcus Vicedom.
Franciſcus de Aquila.
Fridericus Nauſea
Fulgentius
Gabriel Barletta
Galterius Diſſeu:
Gentilis ord. S. Auguſtini
Georgius Vuicellius.
Gerardus Stredi.
Gregorius Papa
Gotſcalcus
Guerricus.
Gabriel Barletta *ord.* Pred.
Gabriel Anconas or. Sacti Aug. *qui edidit ſerm. Quadr. ſuper ſeptem pſalmos.*
Gabriel *Flamma.*
Guglielmus Pepinus.
Hieron. *Sauon.*
Hieron. *Serip. or.* S. Aug. Card.
Haymo
Henricus Caluſen.
Henricus Conſueldius
Henricus Harphius
Henricus Helmeſius
Henricus *Langeſtien*
Henricus *Vrimarius*
Henricus Lutteniis.
Hermannus Petra
Hieronymus *Serip. or.* S. Aug. *in* Symbolum, & *in orationem* Dom.
H*ildegardis.*
Hilario Monachus
Hugo de Prato.
Honorius
Iacobus Vitriacus
Iacobus de voragine
Iacobus Genuenſis
Iacobus Scoperus
Iacobus Veldius *ord. S. Aug.*
Innocentius *Papa III.*
Ioannes Arundineus
Io. Beethz
Io. Doceus
Io. Dominici.
Io. Ferus.

Io.Ganner
Ioannes Eckius
Io.Hofmeiſt. Ord. Sancti Aug.
Io. Iuſtus
Io.Maria Veratus Ferr. Carm.
Ios Nider
Io.Riuellenſis.
Io.Regno
Io.Roiardus.
Io.Taulerius
Io.Turrecremata
Ioanes Viguerius
Iordanus ord.S.Auguſt.
Io.Bernardi Saon.Vocabular.Eccles.ord.S.Aug.
Leonardus Vtinenſis
Ludouicus Granatenſis.
Martinus Eyſengren.
Maturinus Quadratus.
Mauritius Pariſien.
Maximus Taurin.
Monſcalerius
Nicolaus Cuſa Card.
Nicolaus Herbim
Nicolaus Dinceſpulus.
Paulus Venetus ord.S.Aug.
Porthus Panhormi
Pelbartus Themiſuar.
Petrus Bacherius.
Pepini ſermones
Petrus Hieremias
Petri Chryſologi homil.
Petrus Spirenſis
Petrus Verberius
Philippus de Mones Calerio
Philippus Diez Luſitanus ord. min.de offer.in Qadrag. Aduentu & feſtis totius anni.
Robertus Licienſis
Radulphus
Sanctius Porta
Sixtus
Smayagdus
Stephanus Pariſien.
Syluester de Prierio.
Titus
Thomas Heſſelbachius
Thomas de Trugillo Ord. Præd.
Teſaurus concionatorum Thomæ de Trugillo.
Thomas Stapletonius.
Zeno Veronenſis Epiſcop.
Veratus
Vgo Pratenſis
Vitriacus.
Vincentius Sanctus

In Paſſionem Domini iuxta quattuor Euangeliſtas

ANtonius Gueuara
Bonnius
Dominicus Mancinus
Franciſcus Zichenius
Gregorius Molitoris
Gerardus Lorichius
Gregorius Nanzianzenus
Guillelmus Aquiſgran.
Henricus Arnoldi
Henricus Gulpen
Henricus Suſo
Hieronymus Patauinus
Ioannes Benius
Io.Caneman.
Io.Capiſtranus.
Io.Ferus
Io.Franciſcus
Io.Taulerius

Digitized by Google

Leo Papa
Theodoricus Herxen
Tullius Criſpoldus

In Decalogum.

ANtiochius Monachus
Bonauentura
Fridericus Nauſea
Gerardus Stred.
Gotſcalcus
Henricus Harphius
Henricus Vrimarius
Hermannus Colonien.
Ioannes Beciz
Io.Gerſon.
Io.Nider
Matthias Felicius Franciſcanus
Michael Mediol.
Nicolaus Dinceſpulus
Thomas Aquinas
Thomas Haſſelbachius.

In Orationem Dominicam.

AEgidius Rom.Ord.S.Aug.
Auguſtinus Cremonenſis ord.S.Auguſtini.
Auguſtinus Triumphus de Ancona ord.Erem.S.Auguſtini.
Albertus Magnus
Bernardus
Bonauentura
Carolus Bouillus
Cyprianus Charthagin.
Hermannus colonien.
Hermannus Petra.
Hieronymus Sauonarola.
Hieronymus Ser:p.ordinis.S.Auguſtini.
Ioannes Gerſon
Io.Ludouicus.
Io.Picus
Io.Eboracen.or.S.Aug.& in symbolum.
Iodocus
Nicolaus Dinceſpulus
Petrus Aliacus
Theodoricus Herxen.
Thomas Aquinas
Thomas Haſſelbachius

In ſalutationem Angelicam.

ANtonius Florentinus
Aegidius Rom.Ord.ſancti Aug.
Auguſtinus Cremonen.or.ſancti Auguſt.& in symbolum.
Auguſt. Triumphus Anco.
Bernardus
Henricus Langeſtein.
Ioannes Iſdinius,Ord.ſancti Auguſtini.
Io.Eboracen ord.s.Aug.
Hermannus Schildius ord.ſancti Auguſtini.
Petrus Aliacus
Thomas Aquinas

In Cantica Ferialia.

DIuus Pater Auguſti.
Aug.de Ancona Triumphus ord.S.Aug.
Cornelius Ianſenius.
Euthymius

Fran-

Franciſcus Coſterus *in* Aue*ma-ris ſtella.*
Iacobus Pere*z.ord.*S. Aug.
Ioann. Clictoueus
Theodoretus
Ludolphus Carthuſianus.

In Hymnos.

D*Ionyſius Carth.*
Infans ord. S. Aug.
Donatus *Beneuentanus ord.* S. *Aug.deleta pagina.* B. 2. Bb 2. Qqq.
Iacobus Alorp.
Iacobus Clictoueus
Laurentius Maggius.
Timotheus.

F I N I S.

Romæ, *M. D. X C.*

Ex typographia Titi, & Pauli Diani.

BIBLIOTECA

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Google

11